

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Et skolevæsen i udvikling

*- brikker til en historisk mosaik
om Lyngby-Taarbæk Kommunes skoler*

Et skolevæsen i udvikling

*- brikker til en historisk mosaik
om Lyngby-Taarbæk Kommunes skoler*

LYNGBY-BOGEN 2009

er redigeret af stadsarkivar PhD Jeppe Tønsberg
og udgivet af Historisk-topografisk Selskab for Lyngby-Taarbæk Kommune
Papiret er 115 g Profisilk

Sat og trykt hos A. Rasmussens Bogtrykkeri, Ringkøbing
i 2000 eksemplarer.

Ekspedition: Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv, Lyngby Hovedgade 2, 2800 Lyngby,
telefon 4588 4383, telefax 4588 8627, e-mail: bysam@ltk.dk

ISBN 978-87-87298-41-4

ISSN 0107-7848

Nordeas Fond har ydet støtte til udgivelsen af bogen.

Tømrerhandler Johannes Fogs Fond har bekostet luftfotografierne i bogen.

Omslaget gengiver en tegning af Malene Fredlund Degn, Virum. Tegningen, som er udført i Fuglsanggårdsskolens 5. klasse A i 2008, har også været anvendt som motiv på plakaten for Skolernes Forårsudstilling i 2009 på Stadsbiblioteket i Lyngby. Med pigen, der flyver hen over bjergtinderne med mottoet »man kan hvad man vil«, har Malene mest tænkt på sine egne mål. Men tegningen kan samtidig ses som udtryk for det, som også forældre, lærere og pædagoger sigter imod i deres fælles stræben efter, at det skal gå børnene så godt som muligt. Derfor er den optimistiske tegning også dækkende for denne bog, der handler om skolevæsenets del af arbejdet med børnene.

Indholdsfortegnelse

Forord	5
Henning Petersen: En levedygtig hundredårig. Engelsborgskolen 1909-2009.	7
Jørgen Laursen og Peter Fuglsang: Taarbæk Skole	19
Torben Steen Nielsen: Virum Skole	29
Ole Jakobsen: Lundtofte Skole. En lokalskole med en lang historie	39
Vibeke Zanchø Andersen: Lindegårdsskolen	49
Vibeke Bacher: Kongevejens Skole	57
Åke Sandø: Ulrikkenborgskolen 1952-1991	65
Jørgen Laursen og Bente Kjøge: Hummeltofteskolen	73
Søren Güllich: Fuglsanggårdsskolen - et tilbageblik fra 1990'erne og 2000'erne	79
Birte Hansen og Mikael Nielsen: Trongårdsskolen	85
Baunegårdsskolen. Af Vibeke Bacher m.fl.	91
Ole Hur Jørgensen: Sorgenfriskolen - på vej mod de 60 år	99
Jens Jørgensen og Jørgen Reedtz: Heldagsskolen Fuglsanggård - om Heldagsskolen i Lyngby-Taarbæk Kommune	107
Jørgen Morthorst: Ungdomsskolen - om Lyngby-Taarbæk Ungdomsskole	111
Interview med Inger Steen Madsen, skoleudvalgsformand 1974-87	119
Interview med Rolf Aagaard-Svendsen, skoleudvalgsformand 1987-89	127
Interview med Helle Nielsen, formand for Skole- og Fritidsudvalget 1990-2001	133
Interview med Kjeld Jørgensen, formand for Skole- og Fritidsudvalget 2002-03, formand for Børneudvalget 2004-08	141
Mogens Trige: 40 år på Lyngby-Taarbæks skoler	151
Poul Andersen: Skoleplanlægningen gennem de sidste 50 år	167
Poul Andersen: Evaluering og kvalitetsudvikling	181
Kristian Brønd og Lise Dalgaard: IT i undervisningen i Lyngby-Taarbæk Kommune .	189
Peter Frøslev: Pædagogisk Center	197
Mogens Hansen: PPR - pædagogisk-psykologisk rådgivning	205
Hanne Lindau: Perspektivplanen for specialundervisning	211
Jørgen Nygaard Markussen: Lyngby Lydhus	219
Carsten Halleby: »En målrettet læseindsats fører til resultater«	227
Keld Johansen: Udviklingen der skabte Lyngby-Taarbæk Musikskole	235
Jørn Baltzer: Lyngby-Taarbæk Kommunes feriekolonier og lejrskoler	245
Jørgen Reedtz: Lyngby-Taarbæk Kommunelærerforening	255
Bo Jansen og Dorte Reedtz: Glimt af fritidspasningsordningerne fra 1972 til 1988	259
Skolevæsenets politiske og administrative ledere	267
Der var engang... - Et tilbageblik på hundrede års skolehistorie. Redigeret og kommenteret af Henning Petersen	269
Bogens forfattere	313
Navneregister	317

Forord

Lyngby-Taarbæk Kommunes skolevæsen har været præget af store forandringer gennem årene. Kommunens kraftige udbygning i 1940'erne og 50'erne betød en voldsom stigning i elevtallet, som toppede i 1960. Derefter faldt elevtallet drastisk, og i 1991 nåede man bunden, hvorefter stigningen langsomt, men sikkert indfandt sig igen. En sådan udvikling har naturligvis sat sit præg på skolernes antal og størrelser.

Folkeskolelovgivningen har med sine hastige ændringer dannet rammen om den pædagogiske virksomhed. Skolerne og skolevæsenets øvrige institutioner har også på eget initiativ igangsat pædagogisk udvikling, som ikke bare har haft betydning for vort eget skolevæsen, men som har været inspirationskilde langt ud over kommunegrænsen.

Denne Lyngby-Bog forsøger at tegne et nuanceret billede af dette skolevæsen. Billedet er ikke komplet, men er sammensat af artikler om hver enkelt skole, nogle personlige erindringer

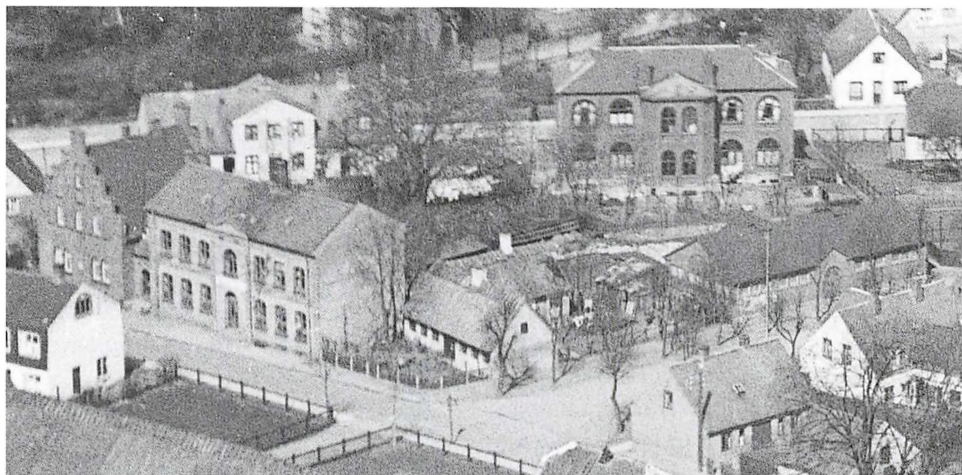
samt beskrivelser af en række udviklingstiltag for hele skolevæsenet.

Enkelte skoleartikler går mere end 100 år tilbage, men ellers ligger hovedvægten på udviklingen gennem de sidste ca. 50 år. Den kronologiske oversigt sidst i bogen giver et detaljeret tilbagemod på hundrede års skolehistorie - centralt og lokalt.

En gruppe bestående af pensioneret børne- og fritidsdirektør Poul Andersen, pensioneret skoleinspektør Henning Petersen, skoleinspektør Ole Jakobsen og skoleinspektør Jørgen Reedtz har sammen med stadsarkivar Jeppe Tønsberg, Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv, stået for redigeringen. Redaktionen er i hovedsagen sluttet i sommeren 2008.

Gruppen retter en stor tak til de mange nuværende og tidligere ansatte i skolevæsenet, der har bidraget til bogen.

*På redaktionsgruppens vegne
Poul Andersen*

Den tidligere Lyngby Skoles bygninger i 1920. Yderst til venstre ses med kamtacket gavl overlærerboligen fra 1904, derefter bygningen med klasseværelser fra 1882/1895. Vejene nederst er Høstvej (til venstre) og Peter Lunds Vej. I højre side ses foroven ud imod Lundtoftevej bygningen med klasseværelser fra 1900 og derunder gymnastiksalbygningen fra 1903. Den gamle Lyngby Skole i Bondebyen bestod således overvejende af nye bygninger, da den blev nedlagt med udgangen af 1908. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Lærerpersonalet på Lyngby Skole i 1905. Forrest fra venstre Henriette Barnewitz, Valdemar Fraas, Emma Skjoldager og Augusta Frendrup. Bagest fra venstre fru Asta Hanssen, Andreas Hanssen, Vilh. Skjoldager, Markus Holm Andersen og Louise Madsen. De fleste fortsatte på den nye Lyngby Skole (Engelsborgskolen). Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Henning Petersen

En levedygtig hundredårig - Engelsborgskolen 1909-2009

Opførelsen

Det var Niels Finsens opdagelse af sollysets bakteriedræbende virkning, som i 1890'erne og de følgende år skærpede interessen hos mange læger og fik dem til at henlede byggemyndighedernes opmærksomhed på, at i lokaler, hvor mange mennesker - i denne sammenhæng navnlig børn - samledes, var det påtrængende vigtigt med frisk luft og rigelig adgang for sollyset. En af disse læger var Johan Lemche (1863-1962), gift 1893 med forfatteren og kvindesagsforkæmperen Gyrithe Lemche (1866-1945). Begge har indskrevet sig i Engelsborgskolens hundredårige historie.

Johan Lemche havde både lægefaglig baggrund og politisk indflydelse som medlem af Lyngby Sogneråd. Han var formand for både Skoleudvalget og Sundhedskommissionen og påpegede det betænkelige i at blive ved at udbygge den gamle skole i Bondebyen, hvor der havde været drevet skole siden 1722. Udvidelsesmulighederne var stærkt begrænsede - og så var der jo det med skolehygiejnen: frisk luft og så meget lys som muligt. Han foreslog en ny skole opført på et stort, frit areal ved Bagsværdvej vest for Lyngby (»på en bakke i vest«). Han fik sin vilje, men ikke uden sværdslag, idet modstandere af projektet blandt andet fremførte, at

den nye skole kom til at ligge alt for langt væk fra Lyngby, og at byggeriet var alt for dyrt. Det sidste kom til at koste ham pladsen i sognerådet.

Arkitekt, kgl. bygningsinspektør Johannes Magdahl Nielsen (1862-1942) projekterede den nye Lyngby Skole med de fritliggende, gule pavilloner, som vi kender dem i dag, men i første omgang blev der kun råd til den vestlige fløj, gymnastiksalsbygningen med pedelbolig og inspektørboligen. Den østlige fløj kom til nogle år senere og »mellembygningen« først i 1930.

Den 30. januar 1909 marcherede elever og lærere fra skolen i Bondebyen ud for at tage den nye skole i besiddelse. Til indvielsen havde Gyrithe Lemche forfattet to sange, som genopfriskes, når skolen fejrer sine store mærkedage. Var hun også inspireret af Finsens tanker?

Mod Lyset længes de Spirer smaa,
Som trygt under Jorddækket blunder;
Naar Straalerne splitter det taagede graa,
Da sker over Verden den skabende Kærligheds Under.

Førstelærer Valdemar Fraas (1909-1922)
Valdemar Fraas var den nye skoles første leder. Han var med titel af førstelærer og inspektør ved Lyngby Skole ansat i 1899, gennemførte således over-

flytningen i 1909 og virkede ved skolen til 1922, nu betitlet overlærer. Han var tillige født formand for lærerrådet, som ved lov var indført i 1904. I hans embedstid svingede skolens elevtal mellem 650 og 750.

I efteråret 1912 udbrød der en skarlagensfeberepidemi i Lyngby og omegn. Der var dengang tale om en smitsom sygdom - ofte med dødelig udgang, idet penicillin ikke kendtes. Man lukkede skolen og anvendte den som nødhospital fra den 3. december 1912 til den 12. april 1913. Johan Lemche blev ansat som overlæge, og nogle af skolens lærerinder

fungerede som sygeplejersker, indtil faren var drevet over, og de kunne genoptage deres normale virke i de samme bygninger.

I 1916 oprettedes der ved skolen et toårigt kursus som en overbygning til den syvårige grundskole. Kurset førte til almindelig forberedelseksamen (præliminæreksamen) og var også åbent for elever fra kommunens øvrige skoler (hvis de var 14 år og vel at mærke, hvad kundskaber angik, stod mål med eleverne i Lyngby Kommuneskoles 7. klasse). Kurset ændredes senere til en fireårig realskole, og først i 1931

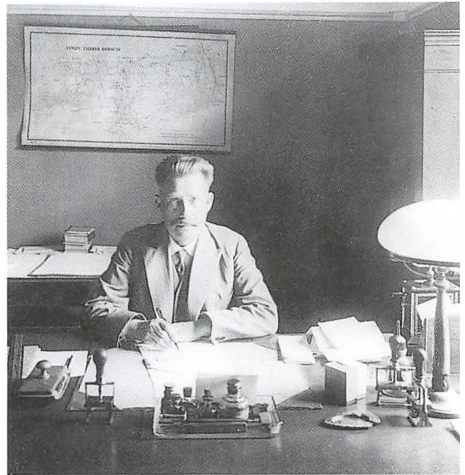
Engelsborgskolens oprindelige bygninger fra 1908 og 1912-15 (østfløjen) med indkørsel fra Bagsværdvej, fotograferet i 1920. Til højre Ulrikkenborgvej (den senere Christian X's Allé) under anlæg.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

blev realskolen ved Lyngby Kommuneskole omdannet til en kommunal mellem- og realskole (jf. Almenskoleloven af 1903).

Overlærer Thorvald Pedersen (1923-1946) og skolestriden

I 1923 afløste overlærer Thorvald Pedersen Valdemar Fraas. Han blev en afholdt, ganske magtfuld, men i vide kredse respekteret leder. I de første år af sin ledergerning blev han kastet ud i det, der senere blev kendt som »skolestriden i Lyngby«, hvor en kreds af forældre i 1927 med en nyetableret »Lyngby Kommuneskoles Forældreforening« som talerør ønskede indflydelse på især reglerne for korporlig revselse, vilkårlig karaktergivning og regler for oprykning fra klasse til klasse. Bølgerne gik højt. Overlæreren og skolens lærere stod sammen mod, hvad de opfattede som et angreb på deres autoritet (hvad det også var), og de blev støttet af Sognerådet, som kun ville modtage klager fra navngivne forældre og ikke fra en forening, som vistnok blandt sine medlemmer talte mange, der ikke var forældre på skolen. Overlæreren og lærerrådet foreslog nu oprettelse af et skolenævn sammensat af fem repræsentanter for forældrene (valgt blandt disse), fire lærerrepræsentanter og skolens leder som sekretær - og det var altså i 1927! Man forudsatte herved, at forældreforeningen skulle nedlægges, men da det ikke skete, annullerede skolen sit tilbud. I stedet oprettedes nu et såkaldt fællesudvalg med samme sammensætning som i det fore-

Overlærer Thorvald Pedersen i sit kontor på Engelsborgskolen. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

slåede skolenævn, men med et mere tandløst kommissorium: at arrangere forældremøder for samtlige forældre, koncerter, skolekomedier, fester og lignende. Fællesudvalget oprettede også den skolefond, som gennem årene har ydet økonomiske tilskud til blandt andet klasserejser og lejrskoleophold. Fællesudvalget virkede indtil 1934, hvor der ved lov blev indført mulighed for at danne forældreråd i folkeskolen, men ved nyvalg hertil i 1938 bortfaldt forældrerådet ved skolen på grund af manglende interesse for valget.

Som tidligere nævnt kunne man i 1930 tage den ny mellembygning i brug. Den indeholdt gymnastiksal og faglokaler til sløjd og til håndarbejde. I det store midterlokale på 1. sal, som senere blev formningslokale, var der i vinter-

To af Engelsborgskolens ældste bygninger set gennem den gamle cykelgård med indgang fra Christian X's Allé. Akvarel. Kunstneren er Søren Sørensen, som var forelder på skolen og gift med skolenævnets daværende formand, Nete Sørensen. Billedet var en gave fra vægteparret til skoleinspektør Henning Petersen ved dennes 25-års-jubilæum ved skolevæsenet den 1. maj 1989.

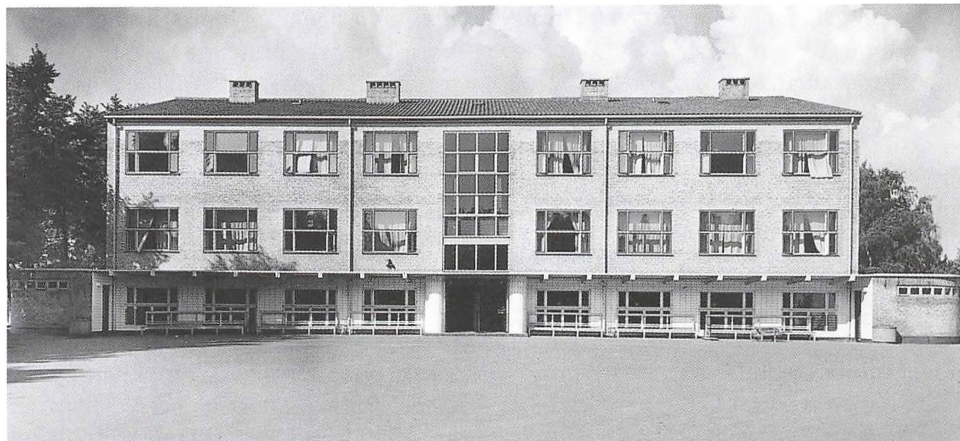
halvåret grødspisning med deltagelse af cirka en tredjedel af skolens elever, fordelt i tre hold midt på dagen. Adskillige gamle elever betegner derfor kort og godt lokalet som »grød« (grødspisningen ophørte i 1959). Nogenlunde samtidig hermed kunne man sløjfe retraderne i skolegården og indrette wc-rum i kældrene under hallerne. Her lå de, indtil man i begyndelsen af 1970'erne kunne indrette nye indendørs toiletter ved klasseværelserne i hver af de fire haller.

Navneændring til Engelsborgskolen

Lynby Kommuneskole var stadig den eneste skole i det egentlige Lynby, men det kunne ikke blive ved. I 1932 havde skolen over 900 elever, og da var det besluttet at bygge endnu en skole i Lynby øst: Lindegårdsskolen. Ni klasser og seks lærere udvandrede i samlet

flok til den nye skole, som blev taget i brug den 11. august 1933. Fra samme dato skiftede Lynby Kommuneskole navn til Engelsborgskolen, og Lynby Hovedgade blev distriktsgrænse mellem de to skoler.

Presset på lokalerne lettede en overgang, men elevtallet voksede stadig, og det blev igen nødvendigt at bygge til. Det, der skulle blive »nye afdeling«, skolens hovedbygning gennem mere end 70 år, blev indviet i november 1935. Hvad det bygningsmæssige i øvrigt angår: Når man betragter øst- og vestlængen i den gamle skolegård, er der tydelig forskel at se. Østlængen er den originale - og den smukkeste. En forårsdag i 1936 udbrød der brand i vestlængen, hvor en akvarielampe eksploderede i naturhistorielokalet, og 1. salen udbrændte. Det skabte nogen ravage på skolen, indtil de nyindrettede fagloka-

Bygningen fra 1935 var frem til 2008 Engelsborgskolens hovedbygning. Bygningen er tegnet af arkitekt Knud Friderichsen.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Naturhistorielokalet i den i 1936 genopbyggede vestfløj (Bygning E). Læreren er Jens A. Weile.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

ler til naturfagene kunne tages i brug om efteråret.

Med skoleloven fra 1937 blev mellemskolen en integreret del af folkeskolen. Optagelse i mellemskolen krævede, at eleverne i 5. klasse bestod en optagelsesprøve (mellemskoleprøven) i dansk og regning. Samtidig indførtes den eksamensfri mellemskole (»fri mellem«), som fik vekslende tilslutning gennem årene, men aldrig blev noget tilløbsstykke.

Besættelsen. Kantaten

Der findes ikke meget om besættelsesårene 1940-1945 i skolens annaler, men de prægede naturligvis hverdagen og den daglige undervisning: mørklægning, brændselsrationering, gymnastiksalene lukket om vinteren, kortere lektioner og afkortede eksamenspena.

Hen mod krigens slutning - den 18. april 1945 - beslaglagde den tyske værnemagt med timers varsel Lindegårdsskolen og Lyngby Statsskole til brug for indkvartering af tyske flygtninge fra Østpreussen. Eleverne fra begge skoler blev nu undervist i Engelsborgskolens lokaler om eftermiddagen - Lindegårdsskolen i »nye afdeling« indtil marts 1946 og Statsskolen i »gamle afdeling« indtil januar 1946. Engelsborgskolens egne elever gik så i skole daglig fra klokken 7.30 til 12.30. For første og eneste gang dimitteredes Lyngby Statsskoles studenter i 1945 fra Engelsborgskolen.

Samme år fandt en anden skelsættende begivenhed sted på Engelsborgsko-

len - i drengenes gymnastiksal: Engelsborgskolens kantate med tekst af forfatteren Cai M. Woel og musik af skolens sanglærer, Poul Herneth (ansat i 1926), fremførtes for første gang. En direkte anledning for Woel til at skrive teksten var, at hans datter det forår tog realeksamen fra Engelsborgskolen. Herneth komponerede for børnekor, strygere og klaver, og det blev et helstøbt kvalitetsprodukt - indholdsmæssigt og musikalsk - en del af skolens identitet, et Engelsborgeje, der siden 1945 hvert år er blevet fremført ved skoleårets afslutning og ved andre festlige lejligheder, og som bevares i mange gamle elevers erindring. Ikke så få af dem kan citere teksten i uddrag og nynne de iørefaldende melodier. Ved skolen 75-årsjubilæum i 1984 spøjte daværende borgmester Ole Harkjær: »Det kan jo ikke nytte, at I hævder, at kantaten er fra 1945, når der i soloens første vers står »navneord skal nu med lille, ingen d'er i kunne, ville«. Så må den jo være fra efter 1948 (retskrivningsreformen).« Sandheden er imidlertid, at netop dette vers efter omstændighederne blev underkastet en lettere omskrivning, vistnok affattet af lærer Poul Perch, som i øvrigt var den, der læste recitativet ved førsteopførelsen i 1945. Begge udgaver opbevares sammen med det originale partitur i Engelsborgskolens arkiv.

*Skoleinspektør Helge Knudsen
(1947-1962). Elevtallet toppet*

Ved en »reform« i april 1946 blev kom-

Asfaltbal i skolegården i 1954. Læreren er Inger Hansen.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

muneskolernes overlærere fremover titulert skoleinspektører. Det oplevede Thorvald Pedersen lige akkurat, før han gik på pension. Han afløstes af Helge Knudsen, af uddannelse teolog, som blev skoleinspektør fra 1947 til 1962.

Sang- og musikundervisningen på Engelsborgskolen fik i 1949 og de følgende år fik et mærkbart løft ved ansættelsen af en ny ung lærer, senere viceskoleinspektør Henning Krogsholm. Han var en ildsjæl med eminent pædagogisk, musikalsk og organisatorisk talent, som på forbløffende kort tid fik etableret frivillig sang- og instrumentalundervisning og ved utrættelig indsats fik stablet sammenspilsgrupper på be-

nene, hvis virksomhed kom til at præge Musikhuset Engelsborg i mere end et halvt århundrede. Med årene bredte initiativet sig til kommunens øvrige skoler, men altså: Her fødtes det, der senere skulle blive Lyngby-Taarbæk Musikskole, og her lagdes kimen til både Lyngby-Taarbæk Symfoniorkester og Lyngby-Taarbæk Harmoniorkester.

Efter 1933 steg elevtallet fortsat hvert år. Det steg og steg og steg... og nåede sit maksimum i 1951: 1563 elever i 61 klasser. Der blev i august 1951 indmeldt 270 elever til 1. klasse, og de blev fordelt i ni klasser: 1.a, b, c, d, e, f, g, h, og i! Det var tider, men nu gik den heller ikke længere, hvilket man havde indset nogle

år før, hvor der var taget initiativ til opførelse af en ny skole i Lyngbys vestkvarter: Ulrikkenborgskolen. Den 1. februar 1952 overflyttedes 18 klasser (cirka 500 elever) og 14 lærere til den nye skole og i august samme år yderligere 11 klasser. Stigningen i elevtallet fortsatte nu frem til 1957, hvorefter det begyndte at falde for at nå bunden (cirka 400 elever) i 1981. Så steg det igen. Ved skoleårets begyndelse i 2008 havde Engelsborgskolen 795 elever.

Folkeskoleloven fra 1958 afskaffede mellemskolen og »fri mellem«. Vi fik en syvårig hovedskole med overbygning af 8. og 9. (10.) klasse og en treårig realafdeling. I 1958 afholdtes således optagelsesprøve til mellemskolen for sidste gang, mellemskoleeksamen afskaffedes, den sidste fandt sted i 1962, og der indførtes en statskontrolleret prøve efter 8. og 9. (10.) klasse. I midten af 60'erne dannedes der på Engelsborgskolen en såkaldt »teknisk linje«, som førte eleverne frem til teknisk forberedelseseksamen, første gang i 1967. I 1972 udvidede man undervisningspligten fra syv til ni år, men det havde ingen praktiske konsekvenser - stort set alle elever gik allerede ni eller ti år i skole.

Valborg Olesen (1962-1974).

Skolenævn og børnehaveklasse

Ved skolestyrelsesloven af 1970 indførtes der obligatoriske skolenævne ved alle skoler. Når man betænker, at tanken herom allerede havde været fremme ved begivenhederne på Lyngby Kommuneskole i 1927, skulle det vel ikke kunne

vælte læsset på en i øvrigt velfungerende og velrenommeret skole. Men det var lige før! Her må det betænkes, at skoleinspektøren, i 1970 Valborg Olesen (viceskoleinspektør 1952-1962 og skoleinspektør 1962-1974), indtil da i samarbejde med skolens lærerråd havde været planlæggende og besluttende autoritet i alle forhold med reference alene til skolekommission og kommunalbestyrelse. Nu skulle der så pludselig sidde forældrerepræsentanter med ved bordet, og de skulle som minimum rådspørges og orienteres. Når forældrene så samtidig på deres side mente, at de skulle meget mere, for eksempel bestemme, ja, så var konflikten til at få øje på. Det var en brydningstid, hvor linjerne blev trukket op, men efterhånden fandt samarbejdet et naturligt leje, og med generationsskifte på begge sider af bordet udviklede tingene sig på en måde, som skolen, dens elever, forældre, ledelse og medarbejdere kunne profitere af - med gensidig respekt for hver parts interesse i sagen: udvikling af en god skole.

Ved en lovændring i 1966 var det blevet muligt at oprette børnehaveklasser ved skolerne. Denne nyskabelse fandt vej til Lyngby-Taarbæk Kommune i 1972, og Engelsborgskolen kom med fra august samme år - det første år dog i lånte lokaler på Ulrikkenborgskolen. Med den seneste skolelovsændring (2008) er undervisningspligten udvidet til 10 år, og børnehaveklassen er nu obligatorisk fra og med skoleåret 2009/10.

Henning Petersen (1974-2002).

Nye skolelove og nye bygninger

I 1975 så en ny folkeskolelov igen dagens lys. Der indførtes en niårig grundskole med tilhørende frivillig børnehaveklasse og frivillig 10. klasse. Realeksamen afskaffedes og blev sidste gang afholdt i 1978. Eleverne kunne nu aflægge folkeskolens afgangsprøve eller folkeskolens udvidede afgangsprøve inden for nærmere afstukne rammer. Fra 8. klasse blev eleverne i fagene engelsk, tysk, matematik og fysik/kemi undervist på »grundkursus« eller »udvidet kursus«, men under visse betingelser kunne kursusdelingen undlades. Dette sidste gav på de årlige forældremøder i 7. klasse anledning til undertiden skarpe meningsudvekslinger, hvor pædagogiske argumenter skulle afvejes mod forældresynspunkter (læs: ambitioner). Ved skolelovsændringen i 1993 gennemførtes omsider den udelte folkeskole: Kursusdelingen ophørte, og lærernes forpligtelse til at differentiere undervisningen under hensyntagen til den enkelte elevs forudsætninger blev stærkt betonet.

De praktisk-musiske fag havde medvind og gode kår i disse år. Men Engelsborgskolens faglokaler var trange og utidssvarende. Det blev derfor besluttet at bygge en helt ny fagklassefløj, som blev projekteret af kommunens egne arkitekter og ingeniører i et nært samarbejde med et udvalg af skolens lærere, hvis faglige og pædagogiske ønsker blev imødekommet langt hen ad vejen. Den nye bygning, som blev ind-

viet ved en højtidelighed den 12. august 1977, rummede moderne faglokaler til træ- og metalsløjde, motorlære, billedkunst (formning) og håndarbejde. I tilgift fik man et splinternyt, velindrettet skolebibliotek (mediatek), som havde været på skolens ønskeseddel i mange, mange år. Senere blev der indrettet et moderne skolekøkken i bygningen, men her i 2008 er fagenes status ændret, og nye pædagogiske tanker og idéer har vundet indpas, faglokalerne fylder mindre, det traditionelle skolebibliotek har holdt flyttetag, og der er indrettet nye klasseværelser til mellemtrinnets elever (4.-6. klasse).

To gennemgribende ændringer meldte sig i slutningen af 1980'erne: I 1988 blev skolefritidshjem og -klubber fuldt integreret i skolen som skolefritidsordning (SFO), og ændrede styrelsesregler i 1989 lod skolebestyrelsen erstatte skolenævnet, mens lærerrådet blev nedlagt som institution og erstattet af et pædagogisk råd, som skulle omfatte hele skolens pædagogiske personale og fik til opgave at rådgive skolens leder. Dennes opgaver og ansvar blev udvidet og præciseret. Det var ganske omfattende ændringer, der stillede stor krav til indlevelse og samarbejde og blandt andet medførte, at mødeaktiviteten for alle skolens medarbejdere steg betragteligt. Det gode kollegaskab, som til alle tider har kendetegnet den gamle skole, blev sat på prøve - og bestod!

Samarbejde blev også nøgleordet, da Kommunalbestyrelsen på baggrund af et faldende elevtal besluttede at ned-

Papir- og glasindsamling 1982. Læreren er Ib Sven Christensen.

Lynghby-Taarbæk Stadsarkiv

lægge Ulrikkenborgskolen. Den 8. august 1991 vandrede små 200 elever med 13 lærere tilbage til Engelsborgskolen, hvor de blev modtaget med åbne arme. Da det stod klart, at kampen for at bevare de to skoler som selvstændige enheder var tabt, samlede man om at gøre overgangen så smidig og lempelig som muligt for alle parter. Ved fælles indsats og god vilje fra alle sider lykkedes det på forbausende kort tid at skabe konsensus om vejen frem.

Da jeg i 1974 blev udnævnt til skoleinspektør, spurgte borgmester Harkjær mig, om jeg havde et ønske for skolen, som det stod til Kommunalbestyrelsen

at gøre noget ved. Jo tak, svarede jeg: en boldspilhal. Der forløb 27 år, og så blev Engelsborghallen indviet den 12. oktober 2001. Herved opfyldtes et påtrængende behov for idrætsfaciliteter, hvor man tidligere alene havde været henvist til »drengealen« (ikke et ondt ord om den) og »pigesealen«. Hallen rummer tillige fritidsklubben »Bau-ne«, forbeholdt skolens elever fra 4. til 6. klasse. Hallens færdiggørelse blev samtidig startskud til en omfattende renovering og omrokering på den gamle skole. Og til nybyggeri, som kunne erklæres for afsluttet i april 2008.

Skolen i dag

Den, der tidligere har haft sin gang i den gamle skole, vil ved 100-års-jubilæet hæfte sig ved den nye bygning i skolegården mod Engelsborgvej, som rummer administration, lærerværelse og skolebibliotek (nu læringscenter med it-afdeling). Og elevator! Man vil opdage, at de ældste elever er flyttet til »nye afdeling«, hvor der også er indrettet faglokaler til naturfagene. At pige-salen er blevet til teatersal. At hele 1. sal i mellembygningen er indrettet til musikundervisning. At indskolingen (børnehaveklasse-3. klasse) er flyttet til »gamle afdeling« med nyindrettet, indbydende legeplads, og at skolefritidsordningerne er integreret i bygningskomplekset og har forladt de ved knopskydning oprettede fritidsafdelinger i Søvigshus II (nu musikskole) og villaen Christian X's Allé 113 (i daglig tale »Christian Kryds«). Søvigshus I må endnu en tid fungere som SFO. Og inden man bevæger sig gennem gangtunnellen under Engelsborgvej, som blev åbnet i 2005, får man måske også øje på Lydhuset - et epokegørende undervisningsmiddel til læseindlæring, tænkt og udviklet på Engelsborgskolen af talelærer Jørgen Markussen og her transformeret til børnehøjde i 2001.

1990'ernes kvalitets- og målsætningsdebat afspejledes på Engelsborgskolen blandt andet således:

»Det er målet:

- at skabe et helhedspræget, glædesfyldt og inspirerende indlæringsmiljø,
- at give det enkelte barn de bedste mulige betingelser for personlig og faglig udfoldelse,
- at det enkelte barns udvikling foregår i et ansvarligt og opdragende samspil med andre,
- at barnet oplever et forpligtende og samarbejdende fællesskab, som det lærer at være medbestemmende i, og
- at det enkelte barn udvikler selv-værd, livsglæde og evne til fordybelse.

Endelig er det Engelsborgskolens mål, at dens elever og lærere bibringes og bevarer et nært tilhørsforhold til en skole, som har rod i tradition og fortid, som afspejler nutiden, men som til stadighed udvikler sig ved planer og visioner for fremtiden.«

Gyrithe Lemche udtrykte det for hundrede år siden på en anden måde i sidste vers af den sang, som blev citeret i indledningen:

Og Tidens farende Tankefrø,
Som flyger herind over Tage,
I Børnenes Sind vil vi varsome strø
Og frede og værne til Væxter for Sommerens Dage.

Engelsborgskolen i september 2009. Øverst de oprindelige bygninger fra 1908 og 1912-15 (østfløjen) samt mellembygningen fra 1930. Derunder langs Engelsborgvej fra venstre den tidligere hovedbygning fra 1935, den nye hovedbygning fra 2008 og fagklassefløjen fra 1977. Nederst ses Engelsborghallen fra 2001. Den halvrunde bygning er opført som tennis- og badmintonhal i 1936. Aerodan Lufifoto.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Kilder:

På en Bakke i Vest, Engelsborgskolen 1984.
 Valdemar Fraas: Skoleforhold i Lyngby-Taarbæk
 Kommune gennem tiderne, 1928.
 Lyngby-Taarbæk Kommunes Skolevæsens årsberetninger.
 Vor lærdoms bygning. Folkeskolens bygninger
 1814-1949, Planstyrelsen, Miljøministeriet 1989.
 Ning de Coninck-Smith: Forældrenes skole -
 skolens forældre, i Social Kritik nr. 25-26, 1993.

Skoleledere ved Engelsborgskolen (indtil 1933 Lyngby Skole) fra omkring 1900

(1899) 1909-1922	Valdemar Fraas
1923-1946	Thorvald Pedersen
1947-1962	Helge Knudsen
1962-1974	Valborg Olesen
1974-2002	Henning Petersen
2002-2007	Kirsten Brønd
2007-2008	Tine Lees
2008-	Morten Bøgelund Andersen

Jørgen Laursen og Peter Fuglsang

Taarbæk Skole

Skolens historie - Af Jørgen Laursen

Taarbæk Bede- og Skolehus

I 1700-tallet var der ikke nogen egentlig skole i Taarbæk, men i 1720 blev der indrettet en lille skolestue - en såkaldt dagligstueskole - for de mindre børn i Taarbæk. De store børn måtte benytte rytterskolen i Hvidøre, der lå på arealet, hvor Hvidøre Hospital ligger i dag.

Efterhånden kom der så mange elever fra Taarbæk til Hvidøre Skole, at man i 1812 besluttede, at Taarbæk skulle have sin egen »rigtige« skole. Men der var problemer med at skaffe penge til opførelsen af skolen.

I 1821 lykkedes det sognepræsten i Lyngby at få to engelske købmænd, som hed Watt og Gordon, til at skænke deres landsted til skolebrug i det gamle fiskerleje. Landstedet, som kaldtes »Neptunus«, skulle indrettes som skole til »Kristelig Oplysnings- og Gudfrygtighedens Fremme«. Det blev kaldt Taarbæk Bede- og Skolehus. Her blev samme år Det Danske Missionsselskab stiftet.

Huset var et pænt rummeligt et-etages teglstenshus, der både kunne anvendes til skole, lærerbolig og som menighedshus. Det var en stor fordel for befolkningen at få dette samlingssted. Præsten havde før ofte klaget over, at

fiskernes boliger var alt for små til bibellæsninger. »Neptunus«, eller »Håbet« som det senere kaldtes, blev sat i stand, og første mindre ombygning foregik i 1824.

Den første søndagsskole i Danmark blev oprettet i 1828 i Taarbæk, og i 1830'erne og 1840'erne blev af lærer Skjoldager gjort et stort arbejde i søndagsskolen. Dette har måske medvirket til at forøge interessen for, at Taarbæk skulle have en kirke.

I 1842 foretoges igen en mindre ombygning, og skolen kom til at bestå af en skolestue, tre små værelser, to kvistværelser og en kælder med køkken og spisekammer. For at tjene lidt ekstra om sommeren, fik læreren ligesom mange fiskere mulighed for at leje boligen ud til feriegæster. Læreren flyttede selv ud i udhuset i baghaven.

I 1850'erne var Søren Cosmus Beck lærer på Taarbæk Skole. Becksvej er opkaldt efter ham.

Førstelærer Beck betragtede lærergerningen som en nødvendighed; hans store interesse var natur-, friluft- og jagtliv. Han havde altid et ladet gevær hængende over katederet. Hvis han så en flok grågæs ude over vandet, afbrød han undervisningen for at jage dem.

Taarbæk Kirke

Ønsket om egen kirke i Taarbæk blev større og større. Navnlig om vinteren var vejen til kirken i Lyngby lang og besværlig. Blandt befolkningen i Taarbæk blev der indsamlet midler til at bygge en kirke. C. F. Tietgen, der havde sommerbolig i den sydlige del af Taarbæk, var også med til at støtte byggeriet.

Skolen blev brugt om søndagen til gudstjeneste, indtil kirken stod færdig i 1864. Derfor kom skolen også til at få betegnelsen bedehus. Den ny kirke blev

kaldt »Skovkapellet« og havde ingen selvstændig præst i de første år. Men i 1880 indsattes den første præst, og i begyndelsen af 1900-tallet fik Taarbæk en kirkegård og blev selvstændigt kirkesogn.

I 1865 blev der ansat en andenlærer og bygget en lille tilbygning, som bl.a. skulle bruges som syskole.

I begyndelsen af 1880'erne blev pladsen for trang, og sognerådet prøvede at få penge til en ny skole. Det fik man ikke, men til gengæld bevilgedes et beløb til udvidelse af bygningen. På bygning-

Taarbæk Skoles elever og lærere fotograferet foran den gamle skole. Fotografiet er fra mellem ca. 1880 og ca. 1900. De tre voksne personer til venstre er sandsynligvis lærerkræfterne, i så fald med førstelærer Theodor Larsen i midten og lærerinde Hanne Marie Bering til højre.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

en blev der i 1882 tilføjet en ekstra etage, og der kom tre klasseværelser og en ekstra lejlighed. Samtidig blev der oprettet et bibliotek på skolen.

Den nye skole

Trods udvidelsen var skolen utilstrækkelig, og i stedet blev der i 1914 opført en ny skole tegnet af arkitekt Aage Lønborg-Jensen. Det var den midterste af de tre ens fløje, der opførtes først.

Næste skoleudvidelse stod færdig i 1931, hvor skolen udvidedes til det dobbelte. Den sydlige fløj byggedes, og samtidig blev der bygget en lærerbolig, der senere blev inspektørbolig. Den ligger på Becksvej, og fungerede som inspektørbolig indtil 1979.

Den trefløjede skole stod færdig i 1958. Trappepartiet blev nedrevet og genopført på nordsiden af den nyopførte nordlige blok. Gårdspladsen blev udvidet mod nord, og nogle små huse og skure ved havnen forsvandt.

Skolen har en enestående beliggenhed helt ned til vandet, hvorfra de tre fløje samt nyeste tilbygning ses i flot fremtoning. Skolen ligger udsat for vind og vejr. Isen kan om vinteren gå helt op til skolegården. I sommerhalvåret kan man fra udsigten i mange klasseværelser opleve et mægtigt liv på Sundet og i havnen.

Fire faser af Taarbæk Skoles udvikling. Øverst den gamle skole efter forhøjelsen i 1882, derunder den nye skole fra 1914. Den nye skole blev udvidet til to blokke i 1931 og til tre blokke i 1958 (nederst).

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Protestdemonstration i Taarbæk i foråret 1989, hvor Taarbæk Skoles 7.-9. klasser skulle flyttes til Trongårdsskolen. Irving foto.

Det Grønne Område

Faldende elevtal og nedlæggelsestrusler

I 1970'erne og i 1980'erne gik antallet af familier med skolesøgende børn tilbage i Taarbæk, som det også skete i den øvrige del af Lyngby-Taarbæk Kommune. Beparelser medførte nedlæggelse af 10. klasse på Taarbæk Skole fra august 1984. Nye besparelser i 1988-89 betød, at Taarbæk også måtte afgive 7.- 9. klasse, og de fleste elever herfra blev overflyttet til Trongårdsskolen fra august 1989.

På dette tidspunkt var der mange artikler i lokalpressen, der handlede om nedlæggelse af Taarbæk Skole. Skulle man i stedet opføre et kulturcenter med mange aktiviteter?

Elevtallet var faldet markant i denne periode, men der var stor opbakning blandt beboerne i Taarbæk til at bevare skolen. Så Taarbæk Skole undgik nedlæggelse.

Stigende elevtal og ny tilbygning

Elevtallet steg støt i løbet af 90'erne og begyndelsen af 2000-tallet. Det blev nødvendigt med en udvidelse af skolen for at få plads til alle elever, og en ny fløj kom på tegnebrættet. Denne fjerde fløj blev bygget i 2004-05 og stod færdig i foråret 2006. Den nye fløj var helt anderledes end de tre første og havde store glasarealer og et meget modernistisk præg.

I 2008 var der store problemer med økonomien i Lyngby-Taarbæk Kommune, og i en sparerunde det blev foreslået, at Taarbæk Skole skulle nedlægges og overflyttes til Trongårdsskolen. Sparereforlaget blev dog taget af bordet i oktober 2008, og Taarbæk Skole overlevede endnu en gang.

En tur rundt på Taarbæk Skole med Peter

Udsigten

At stå med ansigtet rettet mod Sundet må da være noget af det største, uden at have prøvet alt, tænkte han. Tænk, at kunne gøre det hver eneste dag, her på anden sal. Desværre kun på lånt tid. Vandet har sin ganske egen farve, skiftende fra dag til dag. Grøn - når havet håber og fornyr, blå - når der er glæde, indsigt og ærlighed, hvid - når visdom og godhed er fremherskende. »Mon skolen spejler sig i havet, eller er det havet der spejler sig i skolen«, mumler han, idet han vender sig om

for at vandre en lille runde omkring skolen og dermed en pæn del af den indre by.

På vej ned ad det østlige tårn kastes lige et lille blik på tavlen over indgangen til første sal:

*Taarbæks Bede og Skole Huus
Skjenket af kristelige Ejere 1821*

I grunden underligt at der er så få, der benytter dette trappetårn, den flotte udsigt, den dejlige lugt af hav. Begge trappetårne er nyrenoverede. Trappetårnet mod vest giver samme adgange til resten af skolen, Storkøbenhavns svar på Kronborg; men desuden udgang til tre af skolens toiletter, dog uden udsigt.

Ved pedel Kaj Christensens (til venstre) pensionering i november 2003 var fire tidligere skoleinspektører mødt op, i kronologisk rækkefølge fra højre Mogens Trige, John Hansen, Kirsten Eskildsen og Vibeke Bachner.

Sidste skoledag på Taarbæk Skole i 1980'erne. Irving foto.

Det Grønne Område

»Skal jeg smutte ned omkring underetagen med den gode gamle gymnastiksal og nyindrettede havbiologilokale og kulturcenterhøjborg?« »Nix, det må vente, og nix skolebibliotek og @-café må vente«.

Skolegården har undergået en voldsom forandring. Ny bygning er skudt op, endda på pæle, der hvor Skomagerens hus lå, og der hvor »Det lille hus på Prærien« lå. Den gamle trappe foran skolen er forsvundet, fordi en del af gården er løftet op i niveau med indgangen. Stejl bakke ned på begge sider af de bærende søjler under ny bygning. De stejle bakker huser mange bænke, som man da lige kan sidde på. Gården ud mod Sundet har fået et løft, en jævn stigning, også for at give havnen de lokaler, som der er sukket efter længe. En del af havnens nye lokaler ligger under gården. Han fløjter et lille »smart«.

Børnene er begejstrede for gården

med de stejle og lidt fladere bakker. Der kan løbes, leges og køres. Der mangler sandkasse og lidt klatrestativ, det kommer.

Rundt om skolen

Den lidt lange og temmelig gråhårede herre er nu nået ud ad skoleportens. Det er jo her skoleinspektøren står hver morgen et kvarters tid før undervisningen begynder. Sådan har det været i mange mange år. Hvorfor mon han gør det? Det har måske noget at gøre med at kunne tage fat i eventuelle problemer, før de vokser sig større, eller er det for at kunne hyggesnakke med såvel børn som voksne, eller er det noget helt andet? I øvrigt er 'skoleinspektør' slettet af ordbogen, i dag hedder det skoleleder? Uf! Så da hellere høvding.

Til venstre ligger byens købmand, og længere ude mod venstre ligger skolens nye fodboldbane, hvor den altid har lig-

I en årrække stillede Taarbæk Skole et stort lokale til rådighed for Taarbæk Samlingen, en lokalhistorisk samling af billeder og genstande opbygget af Birthe Rasmussen fra »Havnekiosken«. Samlingen blev også brugt i undervisningen. Birthe Rasmussen (til venstre) viser Anne Sophie, Julie, Emil og Amalie en gammel bog, medens skoleinspektør Kirsten Eskildsen ser til. Irving foto 1990.

Det Grønne Område

get; men med stor hjælp fra byens borgere, foreninger, kulturcenter samt »Dansk Tipstjeneste« har den gennemgået en eventyrlig forandring. Multiarena med lys, kunstgræs, tilskuerpladser. Stort tilløbsstykke. Om end købmandsbutikker er et rart sted at komme, drejer han til højre for at vandre bagom cigaren eller stangen, som nogle kalder den og ned til vandet.

På vejen møder han en gammel kending: En sten der minder os om, hvad der her blev sat i gang i 1821. Sognepræsten Bone Falch Rønne, som i 1821 stiftede Det Danske Missionselskab i 'Taarbæk Bede- og Skolehus, Haabet'.

Rundt om stenen og det hjørne, som den står ved, ned gennem smøgen og vupti centrum af havnen ligger for hans fødder.

Ude nordpå i havnen ligger skolens speedbåd, skænket af »Fritidsrådet«, og

sydligst ved havnen i Centeret de ti kajaker, som børn og voksne har stor fornøjelse af.

Pejlemærket, Taarbæk Skole, står flot og rank, emmende af sjæl, gemmede på mange oplevelser. Herfra er det tydeligt, hvordan skolen gennem årene er blevet udbygget. Hver gang er tårnene flyttet med ud i en mindre og mindre skolegård. Sidste gang gik den ikke. Nyeste udbygning drøner mod Taarbæk Strandvej og bremser op i sidste sekund. Kaldes i øvrigt 'Bussen'.

Ind igen

Han springer (springer og springer?) hen over en ny bænkerække og dykker en lille halv meter ned og åbner de franske døre til nederste etages indtil nu flotteste lokale. Kulturcenteret holder til her og deler tid med havbiologi samt natur og teknik. Flot køkken. Flot alting. Havbiologi holder dørene åbne for

Taarbæk Skoles nye tilbygning fra 2006 virker meget dominerende i gadebilledet på Taarbæk Strandvej. Med sine store glasflader fik bygningen hurtigt tilnavnet »Bussen«. Jørgen Laurssen foto.

tre kommuners aktive elever, om de nu skulle få brug for input i, hvad der rører sig under havets overflade, ikke så lidt og stort rykind af skoleklasser, hver eneste dag hele efteråret.

Skulle man mon lige se til gymnastiksalen, hvor der er morgensang om mandagen? Gymnastiksalen med videokanon, storlærred samt surround-anlæg. Dejlige ture i Taarbæk Kino venter også i den kommende sæson. Næ nej, det får vente. I stedet går han til elevatoren, som snegler sig op til stueetagen, hvor der lige slås et slag omkring @-caféen og skole- og folkebiblioteket.

Trappetårnet mod øst venter, og på vej op skyller en vidunderlig larm hans ører godt igennem. Børn kommer drønende, skal et eller andet i et eller andet lokale. Fleksibel tilrettelæggelse af undervisningen har gjort sit afgørende indhug i de gode gamle skoleskemaer, hvor man kunne være sikker på, at f.eks.

matematiktimer mandag morgen fra kl. otte til ni lå dér og ingen andre steder, uanset hvad der rørte sig. Ikke to ugers undervisning har længere samme skema. Spændende, særdeles spændende. Om børnene kan lide det? Absolut. Om de bliver dygtige med alt det danseri og nye skemaer i uendelighed? Svaret er ja til begge spørgsmål. Han er næsten ikke til at stoppe med sit ja, ja, ja.

Bussen

På første sal bor indskolingen lige i hjertet af SFO. Den ny bygnings underetage udspringer her på vej mod Taarbæk Strandvej. Et kæmpe rum, som brydes af en »abetrappe«, man kan sidde på den, lege på den, endda gå på den. Kigger man op fra foden af trappen, øjner man de store muligheder i rummet. Amfiteater, helhedsteater, biograf. Bunden kaldes »klatten«. En kunstner har været på spil. Flot, dygtigt. Hele

Taarbæk Skole set fra sydøst i september 2009. Skolen og skolegården ligger lige ud til havnen, hvoraf et hjørne ses til højre. Huset til venstre for skolen med rødt tag og tre kviste er den tidligere overlærerbolig. Bag den gamle skolebygning ses tilbygningen fra 2006, »Bussen«, og et stykke af Taarbæk Strandvej. Aerodan Luftfoto.

Lynghby-Taarbæk Stadsarkiv

molevitten bruges også til SFO, billedkunst og billedværksted.

Hvor må det være spændende at være skoleelev i dag.

Jeg tror, jeg springer tredjesalen over i dag, tænker han. Der bor vores stor-klasse, vores musiklokale, hjemkundskab, håndarbejde samt specialcenter. I

grunden undres mange over den ro, der hersker på skolen. Ingen skælder ud, man hører stort set ikke børnene, hvor er de mon henne? De er her, såmænd så, søde, dejlige og livlige.

En ny flok børn kommer trykkende med en pæn lydølge omkring sig. Flokken suser ind på kontoret på anden sal. I midten af den hylende flok sidder skolens vidunderlige kontorleder, Gitte, flagrende rundt med plastre, pincetter og bolsjer. Roen sænker sig igen, diverse plastre samt bolsjer er blevet placeret rette steder og alt ånder fryd og gammen.

Ca. 150 elever, 14 lærere, 7 pædagoger, nogle ledere, et kulturcenter, diverse foreninger og fritidsklubben i skolegårdsene ene hjørne. Gang i den fra kl. syv morgen og til kl. 10 aften. Her virker ikke engang slidt.

Personalerummet på anden sal kalder, men lige en kort runde ud i »Bus-sen«, forbi skolens nye toiletter og ud i to store klasselokaler med et mindre grupperum imellem. Hvilken udsigt gennem de store vinduer her på anden sal.

Øh! Hvad når børnene går ud af 6. klasse? Så hedder det for fuld drøn til Trongårdsskolen med fuld musik, i øvrigt en dejlig skole.

Med hånden på håndtaget ind til personalerummet vender han sig om mod sit imaginære følgeskab og siger: »Tak for turen rundt på skolen i dag«, »Selv tak, det var hyggeligt. Vi ses i morgen«.

Det var så vistnok hele molevitten.

Nemlig.

Venlig hilsen Peter.

Skoleledere ved Taarbæk Skole fra omkring 1900

1904-1918	Jakob Henrik Jakobsen
1919-1923	Frederik Tscherning Sørensen
1924-1947	Georg Johannes Jakobsen
1948-1968	Johannes Peder Olsen
1968-1979	Mogens Trige
1980-1989	John Hansen
1989-1994	Kirsten Eskildsen
1994-2000	Vibeke Bacher
2000-	Peter Fuglsang

Torben Steen Nielsen

Virum Skole

Historie. Fire skoler efter hinanden

Virum Skoles historie går rigtig langt tilbage. Helt tilbage til starten af 1700-tallet.

Frederik den Fjerdes søster - prinsesse Sophie Hedeve, som ejede og boede på Frederiksdal - byggede en skole i Virum i 1721. Skolen lå sandsynligvis på Virumgade, der hvor det nuværende nr. 60 ligger. Det var en ganske lille skole med 5 fag vinduer, 3 fag til skolestuen og 2 til lærerens bolig. Hun lod for øvrigt lignende skoler opføre på sine godser i Bagsværd, Nærum, Søllerød og Trørød.

De skiftende, økonomisk svære tider gjorde, at skolen ikke blev holdt ved lige, og da den var omtrent 100 år, var den så forfalden, at der kun kunne holdes skole, når det var tørvejr.

Derfor blev der i 1818 indrettet en ny skole. Den var beliggende på grunden, hvor de beskyttede boliger nu ligger ved Virumvej/Virum Stationsvej/Skolebakken. Denne skole var betydelig større. Den var opført af grundmur og tækket med rør. Den indeholdt en rummelig skolestue og en stor lejlighed til læreren. Da skolegangen senere blev udvidet, blev der bygget endnu en skolestue og endnu en lejlighed. Også denne skole fungerede i ca. 100 år. Den var da så forfalden, at man måtte beslutte igen

at bygge en ny skole. Den kom til at ligge på grunden, hvor den nuværende skole ligger mellem Skolebakken og Parcelvej. Den gamle skole blev indrettet til beboelse, men nytårsnat 1936/37 nedbrændte den på grund af uforsigtig omgang med fyrværkeri.

Den 9. april 1920 blev den nye skole taget i brug. Der var 175 elever. Af protokollen fra april 1920 fremgår, at man holdt tidlig påskeferie. »Børnene måtte gå, fordi Håndværkerne begyndte at omordne den gamle Skole. Indvielse af den ny Skole«. Denne skole havde 6 klasseværelser og et kælderrum. I 1929 blev der indført nye fag, og man indrettede skolekøkken og sløjdløkkale i kælderlokalet. Fra 1930 voksede elevtallet langsomt til ca. 200, og derfor var en udvidelse nødvendig. Efter udvidelsen var der 15 klasseværelser, 5 faglokaler og en gymnastiksal.

Først efter oprettelsen af S-banen i 1936 kom den store vækst af tilflyttere til hele Virum-området. Virum Skole har i flere omgange måttet afgive elever til andre, nybyggede skoler. Således flyttede 644 elever til Hummeltofteskolen, da den blev taget i brug i 1953. Derved kom Virum Skoles elevtal igen ned på ca. 1000! Da Fuglsanggårdsskolen blev taget i brug i 1957 blev der overført 480 elever fra Virum Skole og Hummeltofteskolen.

Virum gamle Skole ca. 1920. Skolen, der var i brug fra 1818 til 1920, lå på hjørnet af Virumvej og Skolebakken. I det lille hus til venstre var der børneasyl. Yderst til højre en tilbygning fra 1889 med skolestue og lejlighed til en lærerinde.

Lynghy-Taarbæk Stadsarkiv

Svingningerne i elevtallet har været ganske betydelige. Fra i starten af 1950'erne at have rummet ca. 1600 elever, var der i 1970 ca. 900 elever. Allerede fra starten af 1960'erne var der planer om en om- eller udbygning af Virum Skole. Denne blev af mange grunde udsat, og den blev først effektueret i første halvdel af 1970'erne.

Sommerferien 1973 blev meget skelsættende for Virum Skole. Den gamle hovedbygning blev forladt, og man havde i løbet af foråret opført en ny hovedbygning, der lå få meter øst for den gamle. Sommerferien måtte - til stor glæde for elever og ansatte - forlænges med 2 uger, og den 1. september 1973 stod så 1. etape færdig, og man rykkede ind i den nye skole. Det opfattedes nemlig ikke som en ombygning, men at man havde fået en hel ny skole. Den lille del af den gamle skole, der lå ud mod Parcelvej, blev indvendigt bygget helt om. Ved den endelige indvielse i 1975 var der ca. 800 elever.

Elevtallet var begyndt at falde overalt i kommunen. Så elevtallet på Virum Skole faldt fra 900 omkring 1970 til 660 i 1980. I 1981 var elevtallet »nede« på ca. 650, men det er i de forløbne 28 år steget til ca. 950.

Sidst i 80'erne kom en ændret lovgivning om skolefritidsordninger. Det blev en afløser for lovgivningen om fritidshjemmene. Disse havde altid ligget i selvstændige lokaler uden for skolerne. Men i starten af 90'erne vedtog Kommunalbestyrelsen, at skolefritidsordningerne skulle dele lokaler med indskolingsklasserne, således at man ikke byggede dobbelt.

Da skolen nu også skulle rumme skolefritidsordninger, var det nødvendigt med endnu en stor ombygning. I forbindelse med ombygningen blev også flere faglokale moderniseret. Hele ombygningen stod færdig i sommeren 2007.

Store og små begivenheder i skolens liv
Ganske vist var der i starten af 1900-tal-

Virum Skoles elever i 1906 med førstelærer Johan Chr. Johannessen siddende i midten. I venstre side står lærerinden, Kirstine Marie Olsen, og i højre side Ane Gudmandsen, der passede børneasylet.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

let formelt flere skoledage, end vi har nu. Men reelt var de måske ikke så effektive i den gamle landsbyskole, hvor tilværelsen formede sig ikke så lidt roligere.

Der var dengang mange grunde til at lukke skolen: »Læreren tilsagt til møde hos Politiet i anledning af et hos ham begået Tyveri«. »Læreren til Guldbryllup i Maaløv«. »Læreren syg 2 dage«. Den måde klarede man vikarproblemer på dengang!

At børnene også dengang har været venligt stemt over for kongehuset fremgår af protokollen fra 15. maj 1912: »Hs Majestæt Kong Frederik d. VIII død«. Også hans bisættelsesdag og »Kron-

prinsens 18 års fødselsdag« var fridage.

På det sundhedsmæssige område er der heldigvis også sket store ændringer. Af protokollerne fra dengang fremgår: »Skolen lukket 14 dage p.g.a. skarlaggen-epidemi«. I 1913 var skolen i to perioder lukket af samme årsag »efter ordre fra distriktslægen«. I efteråret 1918 bevirkede den spanske syge, at skolen lukkede 20 skoledage - altså næsten en hel måned.

I marts-april 1917 var skolegangen dels »indskrænket p.g.a. brændselsmangel«, dels helt ophævet. Den 14. december 1916 var fridag: »Folkeafstemning i skolen om salg af De Vestindiske

Virum nye Skole, som den så ud ved opførelsen i 1920 med det karakteristiske vandtårn, som kunne ses på lang afstand. Bygningen med klasseværelser blev forlænget og forhøjet i 1937 og 1942, som det ses på billedet side 35, og nedrevet i begyndelsen af 1970'erne.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Øer«, og den 9. juli 1920 »genforeningsdag«.

Børnenes forsømmelser fra skolen kendte man også dengang, om end de har skiftet karakter på grund af de ændrede sociale forhold. Det fortæller følgende bemærkninger fra protokollen

tydeligt: I januar 1920: »Snevej. Dårliche træsko«. Januar 1929: 2 elever fraværende: »Intet fodtøj«. Helt op til 1935 findes de begrundelser. Ikke blot manglen på fodtøj var mærkbar, men i juni 1929 måtte 2 elever holdes hjemme: »Ikke noget at tage på«.

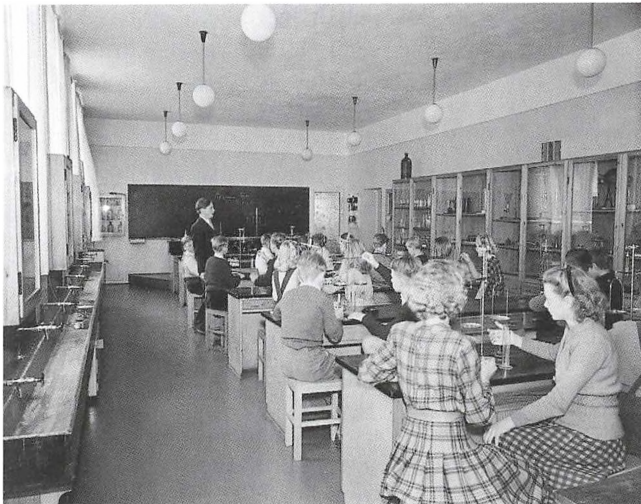

Skolekøkkenet på Virum Skole omkring 1950. Bagest i højre side læreren, Anna Vigild (i hvidt).

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Fysiklokalet på Virum Skole omkring 1950. Læreren i baggrunden er Poul P. Mondahl.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Landbrug og gartneri krævede arbejdskraft. »I roerne«, »rense hovedkål«, »pille kartofler«, »hente brænde« og »slagte grise« var helt plausible grunde til forsømmelser. I 1928 står om en elev: »På arbejde; men foregiver sygdom«.

»Sat på gaden«, »ude at vaske« stammer fra tiden før velfærdssamfundet. De fattigere tider er vel også årsagen til, at der kun et enkelt sted omtales mulkt for en ulovlig forsømmelse. »Rejse kegler« dækker over reelt, nødvendigt arbejde ligesom også »på keglebanen« og »på

Virum Skoles julekoncert 1965 med børnekor og lærerorkester. De tre lærere er fra venstre viceinspektør Poul Petersen Mondahl, Svend Thurlow-Jensen og Hans Søgaard Jensen.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Bakken« gjorde det. Alvorligere var »fnat i hjemmet«, mens »moderen syg« (barselsseng) også kan forekomme i dag.

Beslutninger, der ændrede skolen

Samfundets syn på skolen og børn forandredes gennem 1970'erne. Den »sorte skole« og de gamle idealer som ubetinget lydighed kritiseredes meget. Den korporlige afstraffelse afskaffedes ved lov, og straffe som eftersidning diskuteredes. Man fik en form for blandingspædagogik, og vi må i dag erkende, at skolen var lidt sen i den store omstillingsproces. Der kom en ny folkeskolelov i 1975, der var meget visionær. Den satte barnet i centrum i langt højere grad, end tidligere skolelove havde gjort det. Der er ingen tvivl om, at det var en meget svær omstillingsproces, især for de ældre lærere. Derfor var det vigtigt at diskutere, hvordan vi fik tilpasset skolen til den nyeste folkeskolelov og de ændrede forventninger, samfundet derfor helt legitimt havde.

Hvordan ændrer man »tonen«?

I midten af 1980'erne blev vi klar over, at tiden var inde til, at vi aktivt gjorde noget for at ændre »tonen« på skolen. Vi var blevet opmærksomme på, at den meget skælden ud, som vel især blev brugt af den ældste del af lærerne, ikke havde den store effekt. Denne adfærd var ikke forpligtende over for en gruppe af de ældste elever. De var nærmest ligeglade. Der var blevet stor afstand i måden at omgås børnene på i forhold til den nye forældregeneration, der nu

havde børn i skolen. Derfor måtte vi finde på en ny måde at agere på i forhold til eleverne.

Over for de mest urolige elever, der oftest blev sendt på kontoret, indførte jeg en slags aftalesystem. Det indebar, at eleven og jeg fokuserede på grunden til, at eleven var blevet sendt til mig. Det betød, at eleven i den kommende uge skulle gøre sig megen umage for at undgå, at lige netop det problem opstod igen. Når der så var gået én uge, skulle eleven igen komme til mig for at reddegøre for, hvordan ugen var gået.

Et eksempel kan nok bedre belyse det: En elev (dreng) blev sendt på kontoret af en lærer, fordi han var doven og næsvis. Jeg aftalte så med drengen, at han i den kommende uge skulle koncentrere sig meget om netop dette fag. Han skulle have sit hjemmearbejde i orden og være godt forberedt til timerne. Endvidere skulle han markere hver gang læreren spurgte om noget. Alle andre fag blev sekundære. Jeg aftalte så med den pågældende lærer, at han i den næste uge skulle være mere opmærksom på eleven, høre ham og rose ham for indsatsen.

Når eleven og jeg så mødtes ugen efter, slog det aldrig fejl, at eleven syntes, at læreren egentlig var meget flink. Men ofte havde læreren også fået et lidt andet syn på den pågældende elev. Når vi så havde gentaget det nogle uger, var der kommet et langt bedre forhold mellem lærer og elev. Og det uden at vi havde skældt ud. På den måde kom det til at virke langt mere forpligtende end blot det at skælde ud.

Sidste skoledag på Virum Skole i 1960'erne. Læreren til venstre er Rigmor Voldum Asholt.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Stempeluret

Et andet forhold, der irriterede os i hverdagen, var, at en del elever kom for sent hver morgen. Det betød, at læreren var tvunget til at afbryde sin undervisning for at påtale det over for »synderen«, der jo godt i forvejen vidste, at man skulle være der til tiden. Undervisningen blev genoptaget, indtil den næste elev kom 3 minutter efter. Så gentog hele historien sig, og alle de, der var kommet til tiden, måtte høre på endnu en gang. Det var med til at ødelægge den gode stemning, der er så vigtig. Vi måtte altså dette onde til livs. Så i første omgang aftalte vi, at de elever (i de ældste klasser) der til stadighed kom for sent, skulle møde på kontoret hver morgen, hvor jeg så ville tage mig af dem.

I løbet af få dage havde jeg 8-10 »syndere« at holde styr på, men da jeg også gerne ville være andre steder på skolen om morgenen, ringede jeg til firmaet

»Dansk Tidskontrol«, som jeg arbejdede sammen med i anden sammenhæng, for at låne et stempelur. Jeg redegjorde for formålet over for direktøren, og dagen efter kom der et stempelur med 200 stempelkort som en gave til Virum Skole!

Derefter samlede jeg de 8-10 elever for at fortælle dem, at de nu var kommet på Stempelholdet. Det indebar, at de hver morgen skulle komme på mit kontor og stemple ind. Når måneden så var gået, ville jeg tælle op, hvad de »skyldte«, og med et tillæg på 50% skulle de så aftjene tiden som medhjælpere hos skolebetjenten - uden for normal skoletid.

Men det indebar også, at når man var på Stempelholdet skulle man ringe til kontoret inden kl. 8.10, hvis man ikke kom i skole. I modsat fald ville jeg ringe til hjemmet kl. 8.15, hvis der ikke var »stemplet ind«.

I praksis betød det, at når en af stem-

Virum Skole set fra syd i september 2009. Bygningerne med de sorte tage er den nye skole fra 1973 med hovedfløjen til højre langs Skolebakken og derover gymnastiksalene. De to bygninger med røde tage er genbrugte tilbygninger fra den tidligere skole. Den største er fra 1948 og bruges til SFO og indskoling. Til venstre for den ud til Parcelvej ses den oprindelige overlærerbolig fra 1920, der i dag er personalebygning for SFO. Den øverste bygning er det på side 124 og 150 nævnte indskolingshus. Den hvide bygning øverst til højre er fritidsklubben Kolle. Aerodan Lufifoto. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

pelholdets medlemmer kom for sent, blev der ikke skældt ud, men jeg takkede med et stort smil, for nu havde skolen igen optjent tid, så vi kunne få hjælp til skolebetjenten. Hurtigt opfattede eleverne den ironi, der lå bag. Det var vigtigt.

Det rygtedes hurtigt, at det var vigtigt at møde til tiden, hvis man skulle undgå at komme på »stempelholdet«.

Indførelsen af stempeluret var indirekte med til at gøre, at der blev en bedre stemning omkring undervisningen. Og det var jo formålet.

Ny rengøringsordning

I foråret 1989 fik Virum Skole - efter ansøgning - tilladelse til at organisere sin egen rengøringsordning. Skolen blev

løsrevet fra den fælles rengøringsaftale, kommunen havde med et stort rengørings-selskab. Det indebar så, at skolen selv skulle indgå aftaler og skolen var forpligtet til, at skolen skulle fremstå mindst lige så ren som tidligere.

Vi havde fået den idé, at vi ville inddrage eleverne og give dem ansvar for grundig oprydning og den lettere rengøring. Derved ville vi forpligte dem, og samtidig ville vi kunne overføre penge fra egentlig rengøring til klassekonti, der bl.a. kunne bruges til ture og eks-kursioner. Altså til at forbedre/gøre undervisningen mere interessant.

Denne ordning indebar, at rengøringsassistenterne ikke mere skulle rydde op efter elever, men udelukkende kunne koncentrere sig om egentlig rengøring. Det gav eleverne et medansvar for, hvordan lokalerne fremstod for se-kundærbrugerne.

Det har haft stor betydning for vores skole, at Kommunalbestyrelsen gav til-ladelsen. Mange penge, der før blev betalt til eksterne rengørings-selskaber, blev nu brugt til egentlige interne forbedringer og vedligeholdelse.

Efter få år blev ordningen gennem-ført, således at alle skoler kunne organi-sere sig, som Virum Skole havde gjort.

Modulordninger og Fleksibel skole.

Efter indførelse af folkeskoleloven i 1993 diskuterede vi, hvordan vi skulle efterleve de nye krav, som loven fore-skrev. Vi var begyndt at arbejde mere projektorienteret i fagene, men det var svært bl.a. på grund af, at dagen var op-

delt i 45 minutters undervisningsse-kvenser, hvor klasserne skiftede lærer og fag, og hvor lærerne hele tiden skif-tede til nye klasser. Derfor opstod der behov for, at vi indførte undervisnings-moduler på minimum 2 x 45 minutter. Efter mange diskussioner, hvor nogle sproglærere holdt på, at det var »de små dryp«, der var væsentlige, indførte vi modullægning af skemaet, hvor alle fag indgik. I løbet af kort tid erkendte alle, at når man undgik de mange skift i løbet af en skoledag, gav det langt mere ro i undervisningen. Det var til stor gavn for både elever og lærere.

Omkring år 2000 vedtog vi som et fælles kommunalt projekt, at vi på alle skoler skulle arbejde os frem mod at organi-sere lærerne i afdelings- eller år-gangsteam og en mere fleksibel tilrette-læggelse af undervisningen.

På Virum Skole greb vi opgaven an ved i første omgang at beskrive alle fags progressivitet, således at alle lærere vid-ste, hvad man kunne forvente, der blev undervist i inden for de forskellige fag på forskellige klassetrin. Samtidig deltog alle lærere i et kursus om teamsamarbejde, forudsætninger for det, hvad det krævede, og hvad det kom til at betyde for den enkelte i det fremtidige samarbejde.

Det næste trin blev så at organisere alle lærere i team omkring en årgang. Det var en svær proces bl.a. fordi foræl-drene meget tydeligt havde givet udtryk for, at de forventede et fortsat højt fag-ligt niveau i undervisningen. Det betød for ledelsen, at vi måtte sikre, at den enkelte lærer udnyttede sine faglige kom-

petencer bedst muligt, og det kunne ikke altid blive på et enkelt klassetrin. Derfor blev mange lærere knyttet til ét primærteam, og samtidig var de »satellitlærer« på en anden årgang. Det var en svær omorganisering, der krævede meget af den enkelte medarbejder. Samtidig havde vi besluttet, at der nok skulle lægges et fælles skema for skolen, som det altid var sket, men det var op til det enkelte årgangsteam at ændre skemaet for eleverne, når man skulle bruge mere sammenhængende tid pga. indholdet i undervisningen. Da vi midt i det følgende skoleår indsamlede erfaringer fra årgangsteamene, viste det sig, at der ikke var blevet ændret i grundskemaet ret mange gange. Derfor tog vi den fællesbeslutning, at fra det næste skoleår skulle der ikke være noget grundskema. Vi skulle lægge skemaet i årgangsteamet, men kun for en periode af skoleåret. Samtidig skulle lærerne i teamet dække hinanden ind ved alt kendt fravær såsom ekskursioner, lejrskoler og kurser. Det viste sig senere, at denne beslutning medførte en virkelig kvalitetsforbedring. Det forhold, at skemaet var ændret, og at eleverne fik en lærer, som de kendte i forvejen, gjorde, at man blot arbejdede videre. Når skemaet for en årgang bliver lagt tre eller fire gange om året, er det muligt at indarbejde alt kendt lærerfravær, og på

den måde er det kun ved sygdom, at klasserne får en egentlig tilkaldt vikar. Det tætte samarbejde i årgangsteamet medfører også at faglærerne laver fælles forberedelse af undervisningen, samt at der er mulighed for bedre vejledning og rådgivning i forhold til elever med særlige behov. Eleverne på en årgang lærer også hinanden at kende, når de har fælles projekter, holddeling og lejrskoler.

Det har været en utrolig ændring af skolens hverdag, at vi nu arbejder i selvstyrende team, arbejder projektorienteret og arbejder med fleksible skemaer. Det er - for mig at se - den største ændring og kvalitetsforbedring, der er sket i skolen i de sidste 40 år.

Kilder

Virum Skoles Jubilæumsskrift 1920-1970.
 Virum Skoles Jubilæumsskrift 1995. Udarbejdet i samarbejde med lokalavisen Det Grønne Område.
 Artikler fra Det Grønne Område fra mærkedage på skolen.

Skoleledere ved Virum Skole fra omkring 1900:

1898-1926	Johan Chr. Johannessen
1926-1945	Johs. Rambøll
1946-1958	Niels Kristian Høtoft Rasmussen
1958-1981	Ejner Steen Rosdahl
1981-2008	Torben Steen Nielsen
2008-	Gitte Rasmussen

Ole Jakobsen

Lundtofte Skole - En lokalskole med en lang historie

En utidig flothed

Lundtofte fik sin egen skole den 29. oktober 1872. Spørgsmålet om bygningen af en ny skole i Lundtofte var genstand for mange overvejelser i Sognerådet. Det var vanskeligt at finde en grund. For eksempel ville sognefoged og sognerådsmedlem Ole Jakobsen på »Østergaard« ikke sælge jord til en »skole der ville komme til at ligge lige op ad hans dør...«. Mælkeforpagter Søren Willumsen tilbød imidlertid Sognerådet en grund.

Skolen blev bygget på fire måneder - en måned før beregnet. »Den nye skolebygning ved Lundtoftevej fremtrådte i september 1872 statelig og moderne blandt byens lave hvidkalkede huse med sine murstensornamenter og skifertage. Det var Lyngby-Taarbæks flotteste skole«.

I anonyme læserbreve i datidens lokalavis fik Sognerådet da også kritik herfor. »En utidig flothed, en fejl der ellers ikke karakteriserer det ærede råd« (7.1.1874).

Lundtofte Skole erstattede fabriks-skolerne i Brede og Raadvad og blev normeret til hele to lærere. I 1870 boede der 82 børn i alderen 6-13 år i Lundtofte og Ørholm. Op mod århundredskiftet steg børnetallet, således at der i 1900 var 142 elever fordelt på fire klasser i to skolestuer.

I 1904 stod en ny og større skolebygning færdig på den anden side af skolegården. Denne skolebygning holdt stand indtil de store årgange i 1950'erne. I 1953 kunne den nuværende skolebygning på Nøjsomhedsvej tages brug. Helt frem til 1980 var der så mange elever, at begge skolebygninger var i brug.

Salmer og fadervor

På en skoledag i 1920'erne mødte eleverne kl. 8.00. Når klokken ringede, stillede de op to og to klassevis og fik lov til at gå op i deres klasseværelse. Pigerne sad til den ene side og drengene til den anden. Når de kom op i klassen, sang de en salme og bad fadervor. Der var klasseundervisning og »aldrig uro«. Undervisningen foregik med tavle og griffel. Lærerinden lagde vægt på en pæn håndskrift og skrev selv flot på tavlen. Om vinteren var der skolebespisning i det »store« frikvarter. I skolens »gamle gymnastiksal - senere sløjdløkkale - blev der lavet risengrød i en gruekedel«.

En gang om året var eleverne på skovtur. Eleverne i 1.-3. klasse spadserede til Dyrehaven, hvor lærerne arrangerede sanglege og boldspil. Eleverne i 4.-6. klasse kørte længere ture i vogne udlånt af de lokale gårdejere og med gårdejerne selv på bukken.

Lundtofte Gamle Skole set fra syd efter 1927. Forrest skolebygningen fra 1872, derover skolebygningen i to etager fra 1904 med gymnastiksalen fra 1927 tilbygget bagpå. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Angstens sved

Grå Starcke flyttede som 10 årig til Lundtofte og husker tydeligt skolen, som hun startede på i juni 1946.

»Der var kakkellov i vores klasseværelse med 36 elever, og når der blev fyret, var vi højroede i kinderne. Undervisningen i den gamle Lundtofte Skole var grundig. Vi lærte at regne, stave, skrive og analysere sætninger godt. Men det, der trak den anden vej, var idelig legemlig afstraffelse, lussinger eller dask

oven i hovedet med lærerens motorhandsker, drengene fik vredet ørerne, eller fik snoet de små hår ved tindingen.

Vi svedte angstens sved, når lærerne fór gennem klassen med en hævet pegepind, der nok så ofte ramte en bæk som en bagdel. Værst af det hele var, at man som barn ikke forstod spillereglerne for uddeling af den slags.

Nogle børn i skolen var så uvaskede, at de lugtede. Vi fik indimellem lopper, hvis vi ikke dukkede os i tide. Mobning trivedes i Lundtofte, men dengang havde den ikke noget navn - og vi sagde ikke noget hjemme. Der dvælede fuldenst stilhed i klassen på en forældredag, hvor den tætte kødrand af voksne langs væggen lammede elevernes hjernefunktion, og det blev umuligt at besvare lærerens spørgsmål om, hvornår Hans Tausen blev født«.

På vej til en stor familie

I beretningen for skoleåret 1952-53 skriver skoledirektør Georg J. Jacobsen om et kommende skolebyggeri: »Opførelsen af den nye skole i Lundtofte påbegyndtes den 10. juli 1951, og grundudgravningen og støbningen af fundamenterne var tilendebragt inden årets udgang. Herefter måtte byggeriet indstilles i ca. ½ år, idet man ventede på Boligministeriets tilladelse«.

Ved skoleåret start 1953 var skolen så vidt færdig, at man kunne tage den i brug og overflytte 24 klasser med ca. 650 børn.

De følgende 10 år steg elevtallet

voldsomt. Det kulminerede med 1382 elever i 1958. Først i 1967 kom elevtallet igen under 1000, det vil sige 975.

I 1955 flyttede Jonstrup Statsseminarium ind på Lundtofte gamle Skole, til seminariets egne bygninger blev taget i brug i 1961. I 1959 blev Trongårdsskolen taget i brug, og Lundtofte Skole flyttede en del elever dertil.

Lundtofte gamle Skole benyttedes igen som skole fra 1961 og helt frem til 1980.

I 1971-72 byggedes en børnehaveklassepavillon ved den gamle skole.

Lundtofte nye Skole fejrede sit 25 års jubilæum den 31. oktober 1978 med følgende ord fra daværende skoleinspektør Erik Toubro: »Ved vort 100 års jubilæum i 1972 citerede jeg provst Schouboes tale ved indvielsen i 1872, hvor han henvendte sig til lærerne med ordene: Gid I aldrig må glemme, at når forældrene sender deres børn, da betror de jer det bedste de har! Ja, måtte det således ske, hvilken velsignelse vil da ikke fremgå af denne skole«. Ingen kan vel være uenige om, at det på en skole må være børnene, der skal være centrum. Det er hver enkelt voksnes pligt at arbejde med børnene som midtpunkt, ikke i en overforkælelse eller forherligelse med frihed til alt mellem himmel og jord, for det kan kun få tåle - men som vejledere, hjælpere, inspiratorer, igangsættere, en gang imellem trøsteren, medopdrageren og ikke mindst underviseren. Hvis man som lærer ikke er besiddelse af ønsker herom, vil man ikke have det rart!

På Lundtofte Skole er der bevaret to kokekedler til grød, som har været anvendt i 1950'erne.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Igennem den nye skoles 25-årige liv foregik der en storstilet modernisering. Det gjaldt faglokalerne fysik, biologi, sløjd, motorlære, skolekøkken og gangene, som blev nyindrettet med sidde-nicher, depotrum og toiletter.

I 1980 kunne hele skolen samles et sted - og med Toubros jubilæumsord: »Vi glæder os til at blive en stor familie her på stedet«.

Ny tider

I august 1980 indviedes en ny fløj, der lukkede skolen mod syd. Fløjen rummede i stueplan nye faglokaler og på 1. sal et storrum med kantinefaciliteter. Storrummet kan opdeles i to halvdele.

Børnetallet i Lyngby-Taarbæk Kommune var faldende, og i 1984 tabte naboskolen Baunegårdsskolen en beboer-afstemning, der betød, at skolen blev nedlagt fra august 1987.

I årene frem til Baunegårdskolens endelig lukning flyttedes klasser i etaper til henholdsvis Lundtofte Skole og Lindegårdsskolen. En større del af lærerpersonalet fra Baunegårdsskolen flyttede med til Lundtofte Skole.

Baunegårdskolens lukning betød, at Lundtofte Skoles distrikt ændredes mærkbart.

Der skabtes en anden og bedre balance i distriktets sammensætning. Et større område vest for skolen med parcelhuse blev en del af det nye distrikt.

Nye børn, forældre og lærere fra den kun 20-årige »unge« fremadstormende, men nu lukkede naboskole møder således den 115 år gamle lokale og meget traditionsrige Lundtofte Skole. Det var en cocktail, som skabte et fint afsæt for udvikling af en ny fælles kultur under hensyntagen til de mange dybt forankrede værdier og kvaliteter, som lå gemt i Lundtofte Skoles kultur.

»Verdens bedste skole«

Lundtofte Skole er en rigtig god skole, men den må kæmpe lidt med et ry som en skole med et blakket klientel. Lundtofte opfattedes lidt som et hårdt miljø med mange ressourcervage familier. Dertil kom, at det syntes som om skolen i forhold til for eksempel den nedlagte Baunegårdsskole havde et lille selvværd.

Fra slutningen af 80'erne og op gennem 90'erne arbejdedes der målrettet med at synliggøre skolens mange fortrinlige kvaliteter. Som ny skoleinspektør var det et mål for mig at få skolen til

at tro på, at det den gjorde var rigtig godt - og at turde fortælle vidt og bredt om det.

Der arbejdedes således på mange fronter med at bringe skolens arbejde frem i dagens lys og fortælle om det.

Informationsmøderne for kommende børnehaveklasseforældre blev et vigtigt afsæt for at fortælle om skolens fortræffeligheder og sikre sig, at distriktets forældre valgte skolen.

En relativt lav tilslutningsprocent ændredes da også gennem årene i positiv retning. Skoleinspektøren holdt sig ikke tilbage med at fortælle vidt og bredt om, at Lundtofte Skole var »verdens bedste skole«. Naturligvis var det lidt af en overdrivelse, men alligevel et udtryk som børn og forældre tog til sig, og som vi på skolen - med et glimt i øjet - syntes passede ganske godt.

Skolen fik sit eget logo i 1990. Logoet er udformet af en af skolens formningslærere med særlig interesse for og viden om helleristninger, hvilket tydeligt ses.

Med skaberens egne ord er »symbolet meget gammelt - omkring 4000 år - og kan føres tilbage til bronzealderen. Det tolkes almindeligvis som et symbol på tilbedelse i datidens religiøse liv. Men de

*Engang for længe siden
før bedstemor blev stor
da sku' man lære salmevers
og sige dem i kor.
Man stod på rad og række
til læreren sagd' man De
Og ingen børn var frække
før de havde fået fri*

*Engang for længe siden
gik andre børn som vi
og lærte lidt om lidt af hvert
før skolen var forbi.
Engang når tiden kommer
og vi skal bort herfra
så er der sikkert andre børn
der råber højt hurra*

*Engang for længe siden
før bedstefar blev dreng
da stod man op i klassen
ser I læreren var streng.
Han måtte bruge spanskrør
han slog hvis man var fræk
og glemte man sin lektie
ja, så rysted' man af skræk*

*Nu er det længe siden
de byggede skolen her
og de der var elever dengang
er her ikke mer'
Nej det er længe siden,
Men vi der er tilbage
hejser flaget, si'r hurra
På skolens fødselsdag.*

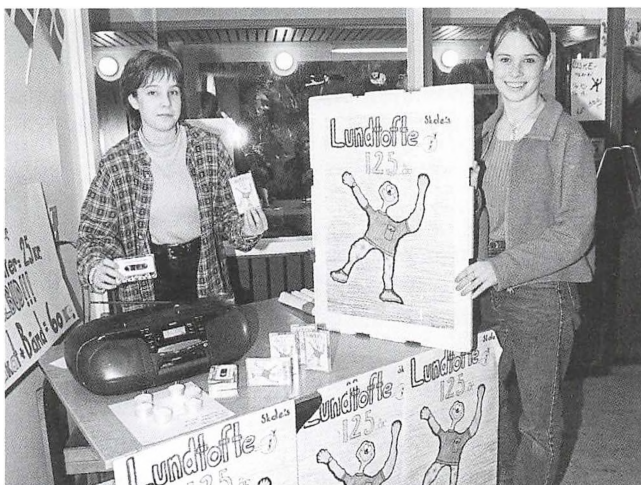
Lasse Aagaard Nielsen

løftede arme og den frie bevægelighed
giver figuren en tidløs dynamik«.

I 1997, hvor skolen fyldte 125 år, fik lo-
goet sit helt eget liv ved, at 500 børn teg-

Ved Lundtofte Skoles 125 års
jubilæum i 1997 blev der solgt
plakater med logo-figuren
»Lusker« og kassettebånd med
skolens selvkomponerede nye
sange. Pigerne er Pernille og
Marie fra 8.A. Irving foto.

Det Grønne Område

Lundtofte Skole set fra sydvest i september 2009. Vejene foroven er til venstre Nøjsomhedsvej og til højre Lundtoftevej. De røde bygninger er opført i 1952 og 1980 (bygningen langs med boldbanen). Nederst til venstre ses skolens SFO og indskolingshus fra 2004. Det grå hus over for skolens indkørsel rummer tre specialklasser fra skoleåret 2007/08. Aerodan Luftfoto. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv.

nede deres egen personlige udgave af den midterste figur («Lusker») i logoet.

Hermed fik de ældgamle figurer nyt liv med mange forklædninger, hvor »fortid og nutid bindes sammen om vores fremtid, børnene«.

Det var også ved den lejlighed, at hele skolen udsmykkedes blandt andet

ved, at der foran hovedindgangen opsattes 10 store farvede »Lusker« skåret i metal.

»Verdens bedste skole« kan også en hele masse med musik og sang. Så ved 125 års fødselsdagen komponerede en af skolens musiklærere en fødselsdags-sang, som vi stadigvæk synger. En

sang, der humoristisk trækker trådene tilbage til dengang, hvor Lundtofte Skole blev til.

Forandring og udvikling

Den nye folkeskolelov fra 1993 og de mange senere internationale rapporter, som giver den danske folkeskole dumpekarakterer, blev et vigtigt afsæt for Lundtofte Skoles udvikling.

Som en slags paraply for skolens værdigrundlag og udvikling udformede skolen sin egen målsætning. I 1995 søsatte skolebestyrelsen i samarbejde med ledelsen et storstilet projekt, der involverede alle skolens aktører. I april 1996 besluttede Lundtofte Skole sin egen målsætning.

Det er en målsætning, som er meget præget af bløde værdier, og som signalerer ønsket om en rummelig, omsorgsfuld og tolerant skole.

I de kommende skoleår sattes der fo-

kus på mange sider af skolens virksomhed, for eksempel styrkelse af samarbejde mellem lærerne i teams. Den ændrede lærerrolle, nye undervisningsformer og det ændrede læringsbegreb. Der arbejdedes med pædagogisk benchmarking med refleksion over egen og fælles praksis, undervisningsdifferentiering, projektarbejdsformen samt det fag-faglige og tværfaglige arbejde.

I slutningen af 90'erne deltog skolen i Undervisningsministeriets kvalitetsudviklingsprojekt (KIF). Arbejdet med udviklingen og implementeringen af en såkaldt »Kvalitetsstjerne« prægede gennem en årrække skolens kultur og lærernes måde at arbejde på. Målfastsættelse, handleplaner for undervisningen, evaluering/dokumentation og synliggørelse blev en del af hverdagen på skolen.

Evaluering blev i årene frem eksplicit beskrevet som et fokusområde, der

Optræden i storrummet i fløjen fra 1980. Det var ved denne lejlighed midt i 1990'erne, at skoleinspektør Ole Jakobsen fik sin scenedebut. Irving foto.

Det Grønne Område

gennemsyrede hele organisationen. Som en konsekvens af deltagelsen i KIF-projektet blev »skriftlighed« også en forankret del af hverdagen på Lundtofte Skole.

Det gjaldt for eksempel udarbejdelse af års- og periodeplaner, og udarbejdelse af hyppige nyhedsbreve til forældrene, hvori det er tilstræbt at undervisningens mål, indhold og vurderinger beskrives løbende.

I starten af det nye århundrede og helt frem til nu, hvor evaluering er et bredt landsdækkende indsatsområde med forskellige partnere, tovholdere og overskrifter, vil jeg tillade mig at mene, at Lundtofte Skole har udviklet en dybt forankret evalueringskultur.

De fysiske rammer et kapitel for sig

Lundtoftes første skole blev som nævnt i indledningen betegnet som »en utidig flothed«.

Man kan ikke sige, at Lundtofte Skole i dag fremstår som en »flothed«. Mange års slid og nedslidning har sat sit præg på skolen. Mens størstedelen af kommunens øvrige skoler har været gennem omfattende udbygning og renovering, er der stort set intet sket på Lundtofte Skole.

Vi har ventet og ventet. Flotte planer er blevet udsat, og som tiden er gået skrinlagt.

Men håbet har været der. I et nyhedsbrev fra marts 2000 kan jeg citeres for følgende:

»Skolen skal ikke udbygges fra næste skoleår, så vi skal selv finde pladsen

inden for de givne rammer - og det skal nok lykkes. Men fra skoleåret 2001/02 vil vi mangle lokaler. Som tidligere omtalt ventes det så, at beslutningen om en snarlig mere permanent udbygning tages her i foråret«.

Desværre skete der ikke så meget. Der blev dog plads til nogle få forbedringer. I marts 2001 påbegyndtes etableringen af et nyt stort naturfagsområde i kælderens. Projektet blev dog en del forsinket, da det viste sig, at de bærende konstruktioner ikke var, som tegningerne viste. Det nye naturfagsområde frigjorde lokaler på 2. sal, der omdannedes til nye gode store hjemklasser.

I 2004 var skolens tålmodighed ved at være opbrugt. Skolens lærere og ledelse - med pædagogisk udvalg i spidsen - udarbejdede en rapport, der beskrev skolens elendige forhold og gav nogle bud på, hvad der skulle til, mens vi ventede. Rapporten, med titlen »Tålelige forhold mens vi venter«, rundsendtes til alle Kommunalbestyrelsens medlemmer og fik det glædelige udfald, at skolen ekstraordinært bevilgedes 650.000 kr. til blandt at købe nyt inventar til indretning af grupperum, gange og klasselokaler, således at skolen bedre kunne leve op til moderne undervisning.

I 2004 udvidedes skolens SFO til et lille indskolingshus, der kunne rumme 0.-1. klasse.

Det var en forbedring, der frigjorde meget nødvendig lokalekapacitet på den »røde skole«.

Diskussionen om skolens fysiske rammer fortsatte. På skolebestyrelsens

foranledning undersøgt skolens vedligeholdelsesstandard i 2004. Det viste sig, at skolen havde et vedligeholdelsesefterslæb på 3,5 mio. kr.

I marts 2006 fik skolen efter mange års venten et meget tiltrængt nyt hjemkundskabslokale.

Status i 2008 var, at skolen stadigvæk ventede på en tiltrængt udvidelse og renovering. Hvis ikke der skete noget snart, ville skolens manglende lokalekapacitet betyde vandreklasser, som havde været et almindeligt fænomen tilbage i 50'erne. Hvilket jo slet ikke kunne fungere i en moderne skole.

Det seneste kommunale budget leverer dog et spinkelt håb om, at Lundtofte Skole nu står for tur til udvidelse og renovering. - Igen!

En skole fuld af musik og traditioner

Lundtofte Skole er en rigtig dejlig skole, hvor børn, medarbejdere og forældre trives.

Frustrationerne over de fysiske rammer har fyldt meget, men skolen og dagligdagen er en anden.

For mig starter dagen med, at jeg står foran skolen og siger godmorgen til 530 børn og forældre. En glæde og en tradition som nu har 20 år på bagen. Hvis jeg en enkelt morgen ikke har været der, bliver det gerne påtalt.

Jeg slutter turen af med at gå gennem Indskolingshuset, hvor jeg stikker hovedet ind til de yngste klasser for at sige godmorgen. Som regel bliver jeg mødt af et »kærligt« god morgen »Skole-Ole«. Et navn jeg selv »er skyld i«,

idet jeg selv anvender det, når jeg møder de nye børn første gang. »Verdens bedste skole« - med »verdens bedste skoleinspektør«, har selvfølgelig verdens bedste navn »Ole«. Jeg forklarer nemlig, at mit navn nemt bliver til »skole« ved at sætte »SK« foran.

En tur rundt på skolen er almindelig hverdag er en stor glæde. Som regel ånder der fred og idyl. Dørene til klasse-lokalerne, grupperummene og edb-lokalerne står åbne, og ude ved bordene på gangene sidder børn i grupper og arbejder. Der hersker en naturlig arbejdsuro overalt. Alle børnene kender mig selvfølgelig. Siger altid »Hej Ole« eller, hvis de er yngre, som nævnt »Hej Skole-Ole«.

Et skoleår på Lundtofte Skole er bundet sammen af mange gode traditioner. Nogle rigtig gamle og nogle af nyere dato. Hver fredag synger vi morgensang i den ene af trappeopgangene. Der synges to sange. Klasserne vælger på skift en sang, og musiklærerne og jeg vælger en årstidssang. Morgensang er et tilløbsstykke. Dels er det rigtig dejligt at synge sammen, og dels har skoleinspektøren som regel vigtige beskeder om dagens vejrvarsler.

Fredagen før efterårsferien løbes der motionsløb. De yngre årgange løber omkring Ravnholm, og de ældste løber triatlon i Dyrehaven.

Skolens fødselsdag fejrer vi hvert år den 29. oktober. Dagen er også en »trivselsdag«, hvor vi sætter fokus på, hvordan vi har det med hinanden. Det er en dag, hvor vi samles i storrummet for at

syngte vores gamle fødselsdagssang, høre koret syngte og ikke mindst høre skoleinspektøren læse en fødselsdagshistorie.

December måned svømmer nærmest i traditioner. De yngste elever samles hver morgen til julemorgensjov i storrummet. Det har i mange år været lærere, der har optrådt med julerier. De senere år har hittet været to småtossedet nisser Max og Mulle alias to af skolens musiklærere. Med selvkomponerede sang-ørehængere og masser af spas med forviklinger griner og synger vi os igennem julemåneden. De selvkomponerede sange udgives på jule-cd'er, der rives væk eller sælges til rene foræringspriser. Skoleinspektøren slipper som regel ikke for at være fast indlæg i løjerne. Særlig ros fik han det år, hvor han fik det ærefulde hverv at spille får.

I løbet af julemåneden spiller 4. klasserne krybbespil i Lundtofte Kirke. Spillene har nærmest udviklet sig til rene musicals med moderne rytmisk og selvkomponeret musik.

5. klasserne går luciaoptog, og 8. klasserne opfører et juleshow den sidste dag inden ferien.

Hen over et skoleår bobler de fleste klasser med fantasifulde sociale forældre-børn-arrangementer. Også med opførelse af teaterstykker - og hjemmegjorte musicals. De mange stykker opføres naturligvis også for passende klassetrin på en skoledag.

Dagen inden vi går på sommerferie samles hele skolen i storrummet for at se årets store musikalske billedserie på stort lærred. En gruppe af lærere har i snart 15 år hvert år lavet en billedserie om »skoleåret der gik«. En meget stemningsfuld og medrivende oplevelse, som er et tilløbsstykke også for gamle elever og forældre.

Vi slutter skoleåret af med vores egen sommerferiesang - og så har skoleinspektøren hvert eneste år vigtige beskeder fra blandt andet Undervisningsministeriet om »særlige« besparelser og meget fantasifulde udfordringer for børnene i sommerferien.

Hurra for Lundtofte Skole.

Kilder

Lise Skjøt-Pedersen: Lundtofte (Lyngby-Bogen 1994).

Grå Starcke: artikel »Vend et blad i glemmebogen«.

Valdemar Fraas: »Skoleforhold i Lyngby-Taarbæk Kommune gennem Tiderne«. 1928.

Talemanuskripter af tidligere skoleinspektører. Årsberetninger fra Lyngby-Taarbæk Kommunes skolevæsen.

Skoleledere ved Lundtofte Skole fra omkring 1900

1872-1888	Ditlev Herluf Skjoldager
1888-1901	Thøger Jørgensen
1901-1917	Hans Jørgen Valdemar Pedersen Ebbe
1918-1953	Hans Adolf Jørgensen
1953-1970	Jørgen Stig Hansen
1970-1988	Erik Toubro
1988 -	Ole Jakobsen

Vibeke Zanchø Andersen

Lindegårdsskolen

Bondebyen får ny skole

Den gamle skole i Bondebyen blev nedlagt, da Engelsborgskolen stod færdig i 1909, men som årene gik, stod det klart, at Bondebyen havde behov for sin egen skole, og Lindegårdsskolen blev bygget ved den daværende Klampenborgvej.

Lindegårdsskolen blev indviet den 12. august 1933 ved en større højtidelighed i skolens gymnastiksal. Til stede var repræsentanter fra ministeriet, skoledirektionen og amtsrådet.

Overlærer Frederiksen gik på talerstolen og sagde: »Der er ofte gjort et godt arbejde under et ringe tag, men når man får sådanne forhold at arbejde under som i denne mønsterskole, er det en spore til at gøre sin pligt til det yderste. Jeg vil håbe, at skolen vil blive til gavn for byen og befolkningen, som den skal tjene«.

I de første år lå Lindegårdsskolen i ensom majestæt på en åben mark højt hævet over byens centrum. Det kunne være en barsk affære at komme dertil i et ofte stormfuldt vintervejr med høje dynger af sne, og lærerne oplevede da også, at kun få elever nåede frem. Men inden døre var klimaet varmt og godt. Trods en klassekvotient på 36 følte lærerne, at de havde gode arbejdsvilkår på den nye skole med lyse lokaler og helt nyt inventar.

Børnebespisning blev indført i de kolde vintermåneder. Maden blev serveret kl. 12 i grødlokalet, der lå i skolens kælder, og bestod af risengrød eller byggrynsgrød med sødmælk til. Fru Larsen herskede suverænt over de store grødgryder. Eleverne spiste stående med stor appetit, og der var altid rift om ekstra grød, når der blev noget tilbage i gryden.

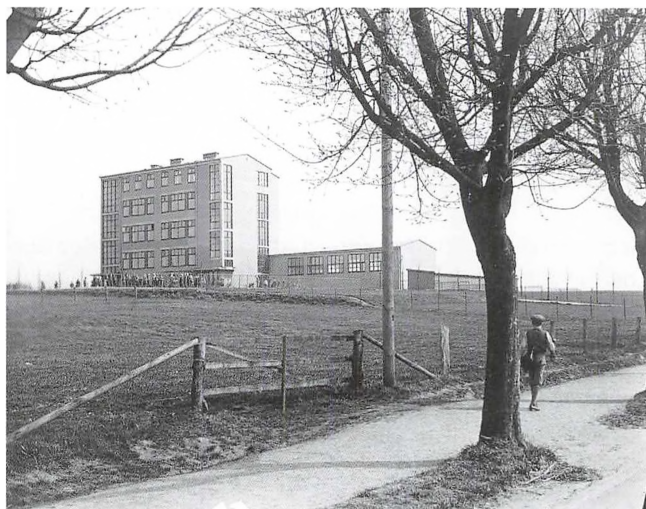
Lindegårdsskolen

under og efter 2. Verdenskrig

Elevtallet på skolen steg, og en større udbygning af skolen blev vedtaget. Indvielsen af udbygningen var fastsat til den 21. april 1945, men tre dage før indfandt oberfeldwebel Johansen sig på skolens kontor og lagde beslag på skolen, der skulle bruges til at huse 700 flygtninge fra Østprøjsen.

Eleverne fik derfor undervisning på Engelsborgskolen hver eftermiddag, indtil Lindegårdsskolen efter tyskernes kapitulation blev rømmet af de tyske flygtninge. Det blev marts 1946, før elever og lærere med skolens flag i spidsen og under musik af Sporvejsfunktionærernes Orkester kunne begive sig til Lindegårdsskolen gennem det flag-smykkede Lyngby.

I krigsårene kom lærerne tæt ind på livet af hinanden, og det gav en helt sær-

Lindegårdsskolen i sin oprindelige skikkelse ved opførelsen i 1933. I forgrunden ses et stykke af Lyngbygårdsvej, der dengang var en del af Klampenborgvej.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

lig fællesfølelse og arbejdsglæde, som smittede af på eleverne. Skolen blomstrede ved pædagogiske tiltag som emneuger, skuespil og feriekoloniophold for hele klasser med egen lærer.

Grundstenen til Lindegårdsskolens mange traditioner blev lagt i disse år. I historiske skrifter ses billeder af julerevy, sidste skoledag og skolens fødselsdagsfest, som i dag kaldes for Høstfest.

Elevtallet voksede, og først i 50'erne var tallet oppe på 1000 elever fordelt på 37 klasser. Dertil kom, at alle elever fra Raadvad Skole, der skulle i 8.-10. klasse, også skulle gå på skolen. Lindegårdsskolen skulle aflastes, og det blev vedtaget at bygge Trongårdsskolen, Lundtofte ny Skole og Baunegårdsskolen.

Skolen kom nu ind i en meget stabil periode, hvor dygtige ledere som Erik Kann, Mogens Trige og Chr. Aagesen

har ført skolen frem til 90'erne. Historikken fra perioden kan læses i jubilæums- og festskrifter, der er udgivet gennem årene.

Lindegårdsskolen - en fantastisk skole i byens centrum

Da jeg tiltrådte som skoleleder ved Lindegårdsskolen den 1. august 1997, mødte jeg en skole med en lang skolehistorisk baggrund og en sund pædagogisk indstilling til at drive skole. Jeg havde fået til opgave at give skolen et bedre image, fordi forældre i skolens distrikt gennem de seneste år havde fravalgt skolen. Heldigvis var hele personalegruppen indstillet på at løfte skolen sammen med mig, som deres nye skoleleder.

Uden historik - ingen udvikling, og Lindegårdsskolens historiske baggrund blev mit solide fundamentet i den stra-

tegiske udviklingsplan, som jeg fremlagde i samarbejdsudvalget og skolebestyrelsen. Vedtagelsen betød ekstra arbejde for alle på skolen, men målene var klare og stemningen var i top.

Et af målene var: Synlighed i lokalområdet. Hurtigt fik vi sat navn på skolen, så forbipasserende kunne se, at her lå en skole. Vi besøgte områdets børnehaver, hvor vi deltog i forældremøder for at komme i dialog med forældrene, før de skulle vælge skole til deres barn. De store elever på skolen ville også gerne bidrage og delte deres skoleblad Lindebladet ud til alle husstande i skoledistriktet.

Et andet mål var: En kvalitativ og professionel kommunikation med forældrene. Den nye skolebestyrelse fik med formand Carl Fuglsang-Damgaard og næstformand Peter Hvass i spidsen sat en brugerundersøgelse i gang, fordi det kunne være interessant at vide, hvilken skole forældrene gerne så, at Lindegårdsskolen skulle udvikle sig til. Resultaterne var spændende læsning, og de blev brugt til at udarbejde en ny strategisk plan med nye mål for hele skolens udvikling.

Beskrivelsen af de nye mål kunne læses i Skoleplanen, der blev et stort værk på over hundrede sider. Den beskrev ikke kun skolens mål og fremtidige udvikling, men også arbejdet med eleverne og fagene på Lindegårdsskolen. Over for politikere og forældre blev Skoleplanen medarbejdernes og skolebestyrelsens skriftlige dokumentation for, at vi stod sammen om at løfte skolen.

Elevtallet steg stille og roligt, og Kommunalbestyrelsen besluttede derfor, at Lindegårdsskolen skulle udbygges og moderniseres til en 2-spolet skole.

Lindegårdsskolen - Skolen på toppen

Det blev en historisk dag, da første spadestik til skolens udbygning med idrætshal blev taget, fordi personalet ved Lindegårdsskolen havde ventet i 30 år på, at de gamle pavilloner skulle erstattes af en permanent skoleudbygning. Forventningens glæde var heldigvis bærende gennem en dårligt planlagt byggeperiode, hvor firmaet ikke kunne overholde de aftalte projektplaner for byggeriet. Medarbejdere og ledelse blev næsten slidt op, fordi vi hver dag måtte løse mængder af opgaver, der overhovedet ikke havde med undervisning at gøre. I flere måneder havde vi kun mellem 5 og 10 lokaler til 21 klasser, og undervisningen foregik uden dørs i cykelskuret, Dyrehaven, SFO og Stadion.

Ingen ansatte på Lindegårdsskolen glemmer den første dag efter sommerferien i august 2001, hvor byggeriet efter projektplanen skulle stå færdigt. Vi forventede, at firmaet i sommerferien havde færdiggjort lokalerne til skolestart, men vi fik et chok ved det syn, der mødte os. Hele skolen var en stor kaotisk byggeplads inde som ude, og store entreprenørmaskiner blokerede alle indgange til skolen. Jeg vil ikke her fortælle, hvordan vi kom i gang med skoleåret, men hellere nævne, at den helt specielle ånd og det sammenhold, der

Activeboards blev taget i brug på Lindegårdsskolen i 2006.

Vibeke Zanchø Andersen

altid har været på Lindegårdsskolen mellem ledelse, medarbejdere og forældre, gjorde det muligt at gennemføre skolestarten.

Og så - med et brag af en festuge blev den nye Lindegårdsskole indviet i november 2001. Alle med bare den mindste tilknytning til Lindegårdsskolen var mødt op, og elevrådet uddelte T-shirts med vores nye slogan »Skolen på toppen«.

Ugen sluttede med en gigantisk teaterforestilling, der blev instrueret af årets revykunstner 2001 Gunvor Reynberg. Alle skolens 375 elever havde hver sin egen rolle, og mellem de to forestillinger var der fælles middag for lærere, forældre og elever. I alt deltog 1100 mennesker i denne festaften, så den nye idrætshal og festsal blev indviet med maner.

Den store om- og udbygning gav os

arbejdsglæde og mulighed for at anvende tidssvarende pædagogiske metoder i undervisningen, fordi byggeriet netop var tænkt pædagogisk rigtigt.

I den arkitektonisk flotte idrætshal fik vi et samlingssted til både morgensang, teater og årsfester, hvilket gav skolen et kvalitetsløft til fællesskabsfølelsen.

Fleksibel undervisning og IT

Undervisningsministeriets oplæg til Fremtidens skole F 2000 spøjte i vores hoveder. I oplæggets 8 punkter lå muligheden for, at indføre fleksibel undervisning, men det ville betyde en total omorganisering af hele skolen. Muligheden blev drøftet på skolen, og da ledelsen fremlagde sit oplæg til en fleksibel skole og en helt ny undervisningspædagogik, stod både personale og skolebestyrelse bag, selv om det betød æn-

Lindegårdsskolen set fra sydøst i september 2009. I midten hovedbygningen fra 1933/1946, og på skrå bagved idrætshallen og mellembygningen fra 2001. Indkørsten til skolen er fra Lyngbygårdsvej nederst til venstre under træerne. Langs indkørslen ligger til venstre den tidligere inspektørbolig, hvor i dag pedellen bor. Til højre ligger cykelskurene og den gamle gymnastiksal, der nu er indrettet til indskolingshus. På skolens boldbane ses i venstre hjørne to pavilloner fra 2001, som bruges af 1. og 4. klasser. Bygningskomplekset nederst til højre kaldes U-gården (jf. side 166). Aerodan Luftfoto. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

drede arbejdsforhold for alle ansatte. I den nye organisering af undervisningen blev skolens klasser fordelt i 3 afdelinger: Indskoling, mellemtrin og udskoling. Lærerne valgte afdeling ud fra deres liniefag, og afdelingens lærere dannede et selvstyrende team, der fremover selv tilrettelagde undervisningen. Nu blev det undervisningens indhold og form, der styrede skoleskemaet.

Det er den største forandring, som jeg i mine 36 år i folkeskolen har været med til. Når det gik så smertefrit, kan det både skyldes glæden ved de nye fysiske rammer, og den tillid og fine balance, der var i samarbejdet mellem ledelse, medarbejdere og bestyrelse.

Udviklingen går stærkt med ny lovgivning og efterfølgende uddelegering af opgaver til kommunerne og de enkelte skoler. Det betyder yderligere skriftlig dokumentation af, hvordan vi løser opgaverne. Vi skal forholde os til nye begreber som kvalitetsrapporter, virksomhedsplaner, økonomistyring, lederevaluering, brugerundersøgelser, arbejdsmiljørapporter og medarbejder-tilfredshedsundersøgelser.

Derudover arbejder vi i et skolevæsen, der er kendt for en målrettet skoleudvikling gennem mange år, og da vi samtidig har nogle af Danmarks dygtigste elever i Lyngby-Taarbæk Kommune, var der konstant politiske forventninger til os.

Midt i disse næsten hetzlige tilstande fandt vi plads til at arbejde med en ny vision og pædagogisk platform for vores arbejde på Lindegårdsskolen. Vi-

sion »Vi skal alle gå til skolen med glæde«: Rum for struktur og organisation; rum for kompetence; rum for fællesskab; rum for fysiske omgivelser; rum for kommunikation.

En kvalitativ kommunikation mellem skoleledelse, medarbejdere, elever og forældre har været et bærende element i Lindegårdsskolens arbejde med at løfte skolen, og det var derfor naturligt, at vi blev kommunens pilotskole til at afprøve SkoleIntra, som er en elektronisk kommunikationsplatform for lærere, elever og forældre. Formålet var at afprøve et kommunikationsrum, der er tilpasset forældregruppen og den skole, vi er ved at forme. Skoleporten blev skolens vindue til omverdenen. LærerIntra er interne medarbejders forum. ElevIntra giver eleverne deres egen adgang til skolen. ForældreIntra er forældrekredeens eget forum.

Med skolens unge lærerkollegium blev det naturligt at anvende IT i undervisningen. Kimen til at blive en af Danmarks førende skoler for integration af IT i undervisningen blev lagt allerede i 1998 med målsætning som: Min skoletaske er en CD-rom.

I 2004 blev vi af Undervisningsministeriet udnævnt til ENIS skole (European Network of Innovative Schools), og nogle af Lindegårdsskolens undervisningsforløb ligger nu tilgængelige for skoler i hele verden på vores hjemmeside.

I august 2006 fik 3. klasserne opsat skolens første activeboards med tilhørende projektor og computer, og senere

fulgte flere klasser og faglokaler efter. Implementeringen af activeboards har gjort undervisningen mere spændende og tidssvarende bl.a. ved at flytte mediet væk fra fællesrum og ud i de enkelte klasser.

Lindegårdsskolen -

et trygt skolevalg for lokalbefolkningen

Loven om frit skolevalg betyder, at forældre selv kan vælge, hvilken skole deres barn skal gå i. Heldigvis vælger flere og flere forældre i skoledistriktet Lindegårdsskolen. Den målrettede indsats for at gøre skolen synlig kan ses på det stigende elevtal, selv om vi ligger i et skoledistrikt med konkurrence fra fire privatskoler og tre folkeskoler, der netop har færdiggjort store prestigefyldte udbygningsprojekter.

Gennem flere år har Lindegårdsskolen indskrevet tre børnehaveklasser, og det står hurtigt klart, at der skal tages en politisk beslutning om skolen skal holdes nede på to spor ved igen at ændre skoledistrikt, eller om der skal budgetteres med en udbygning af skolen til tre spor.

Skolens forældrekræds indbød i foråret 2006 repræsentanter fra Kommunalbestyrelsen til et dialogmøde for at pege på vigtigheden af et trygt og stabilt skoledistrikt. Forældrene fremlagde ønske om en god lokal skole, som sikrer familierne plads til søskende og vejens legekammerater flere år frem i tiden. De føler utryghed ved en skole, hvor skoledistriktsændringer kommer på tale hvert eller hvert andet år.

Uanset hvad Kommunalbestyrelsen herefter beslutter, undgår skolen ikke en ny byggeperiode. For det første fordi skolen mangler klasselokaler til de elever, der allerede er indskrevet. For det andet fordi en stabilisering af eksisterende bygninger ikke kan udsættes endnu en gang. Stabiliseringsarbejdet er så omfattende, at der ikke kan undervises i skolen medens arbejdet udføres. Det er planlagt at skolen tømmes primo 2008, og undervisningen vil frem til januar 2009 foregå i henholdsvis den gamle Lyngby Statskole og i pavilloner på skolens fodboldbane.

Drøftelser om en ny udbygning af skolen går nu ind i sit 5 år. Flere byggeprojekter er blevet fremlagt for både skolens personale og bestyrelse, men hver gang har sagsbehandlingen været så lang, at tiden er løbet fra det afsatte budget.

Det gode ry, skolen har oparbejdet gennem de senere år, må fastholdes ved, at Kommunalbestyrelsen hurtigt giver forældre og personale klar besked om de fremtidige udbygningsplaner for Lindegårdsskolen.

Jeg kom til en fantastisk skole - og forlader en fantastisk skole - med et godt ry

Den 1. august 1997 kom jeg til en fantastisk god skole med en lang skolehistorik og stolte traditioner. Den uformelle tone mellem ledelse, lærere, elever og forældre er ikke skabt af mig, men af skolens øvrige ledere op gennem tiden. Ånden på skolen gør, at elever der forlader skolen efter 9. klasse, ud over at

Lindegårdsskolens idrætshal fra 2001. Hallen ligger forsænket i terrænet og har derfor større indvendig højde, end billedet antyder. Vibeke Zancho Andersen foto.

være fagligt dygtige, bliver både fornuftige og demokratiske samfundsborgere, fordi de gennem hele deres skoleforløb har haft ansvar og indflydelse og derved tilegnet sig kompetencer som social intelligens og kritisk stillingtagen. Lindegårdsskolen har udviklet sig til en skole, som skoledistriktets forældre helt naturligt vælger til deres børn.

Når jeg går på pension den 1. januar 2008 vil jeg se tilbage på nogle fantastiske arbejdsår og en glad arbejdsplads, hvor jeg hver morgen blev mødt med smil og søde bemærkninger, fordi vores elever er glade for at gå i skole.

Var Lindegårdsskolens nye udbygning og stabilisering afsluttet som først planlagt, kunne dette historiske afsnit slutte, som det begyndte med overlærer Frederiksens ord: »Der er ofte gjort et godt arbejde under ...«.

Skoleledere ved Lindegårdsskolen

1933-1954	Christian Frederiksen
1955-1979	Erik Kann
1979-1991	Mogens Trige
1991-1997	Christian Aagesen
1997-2008	Vibeke Zancho Andersen
2008-	Lasse Reichstein

Vibeke Bacher

Kongevejens Skole

Den 1. oktober 1937 vandrede børn og lærere med overlærer F. M. Madsen i spidsen fra den gamle skole i Brede op til den store nye skole, Kongevejens Skole, som var blevet bygget midt på markerne. Den store overflytning blev bl.a. fejret med det helt store skolebal, hvor der blev danset Bums-a-Daisy og Vuptiline.

Den gamle fabriksskole i Brede

Brede Skole blev oprettet i tidsrummet imellem 1770 og 1786. Skolen var en del af hele det industrisamfund, som blev grundlagt der, og den var derfor bygget og ejet af fabrikken. Hensigten med skolen var at kunne tilrettelægge den lovpligtige undervisning sådan, at børnenes arbejdskraft kunne udnyttes mest muligt på fabrikken, hvor de arbejdede lige fra 10-12 årsalderen helt frem til 1913. Det betød bl.a., at ejeren af fabrikken bestemte, hvilke klasser eleverne gik i, og dagen var delt op sådan, at den ene klasse var i skole, mens den anden arbejdede på fabrikken - skiftevis formiddag og eftermiddag. For at indpasse skolebørnenes liv med forældrenes begyndte skolen også allerede kl. 7 om morgenen, og den havde mid-dagspause ligesom alle andre i Brede imellem kl. 13 og 14.

De pædagogiske holdninger var fak-

tisk meget fremsynede. En af fabrikanterne Daverkosen formulerede det sådan: »Vil man have en god ridehest, må man røre den dagligt, men hver gang ikke ride den for længe eller for hårdt. Noget tilsvarende må gælde for al opdragelse og undervisning.«

Forholdene på skolen blev forandret i løbet af slutningen af 1800-tallet, hvor der opstod et samarbejde imellem sognerådet, som bestemte indholdet af undervisningen, og fabrikken, som leverede bygninger og andre fysiske ting.

Da fabriksloven i 1913 helt forbød børnearbejde, overgik al drift af skolen til kommunen, som herefter lejede bygningen for 1100 kr. om året. Den bygning, som vi kender som Brede nye Skole, blev taget i brug i 1922, og den indeholdt noget så moderne som gymnastiksal, bad, skolekøkkenet og sløjdløkkale.

Overlærer Madsens fremsynede måde at arbejde på afspejler sig også i, at han allerede i 1913 oprettede et forældreråd bestående af repræsentanter for lærerne og forældre. Det var også almindeligt at afholde forældremøder, og forældrene var velkomne til et besøg på »forældre-bænken«, som stod i hvert klasseværelse. Skolen afholdt også fester for forældre og børn, hvor pigerne serverede kager bagt i skolekøkkenet, og der var bal med syvspringsdans til violin og klaver.

Brede Skole fra 1894, fotograferet i 1905. Bygningen ligger stadig i Brede Allé, men har efter skolens nedlæggelse været brugt til behøelse og er meget ombygget. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Skolen midt på markerne: Kongevejens Skole

Nu gjaldt det om at skabe et godt skolemiljø for både fabriksbørnene fra Brede og borgerbørnene fra Virum og

Brede Skoles nye afdeling fra 1922. Bygningen, der ligger på den modsatte side af Brede Allé, indeholdt i den ene ende sløjdsal og gymnastiksal og i den anden ende to klasseværelser. Også denne bygning anvendes siden skolens nedlæggelse til behøelse. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Lundtofte. Man skal tænke på, at der ikke var et eneste parcelhus, og at den store nye skole derfor lå midt på markerne med et skoledistrikt, som dækkede et område fra Grønnevej i vest til Lundtofte i øst (både Lundtofte Skole og Virum Skole gik kun til og med 5. klasse) og fra Geels Bakke i nord til Sorgenfri Slot i syd.

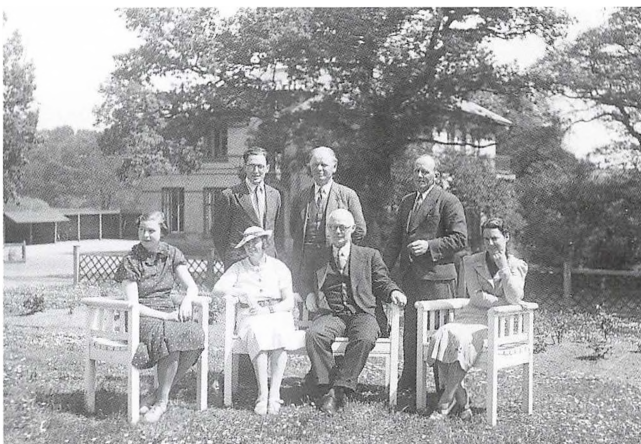
Alle syntes, at det var en utrolig stor og flot skole. Der fortælles en historie om, at kong Christian X en dag red forbi Kongevejens Skole. Der stod nogle børn foran skolen, og han sagde: »Nå - lærer I noget? Er I glade for jeres nye skole?« »Jah, Deres Majestæt!« råbte de alle sammen. Så mumlede han: »I lærer sku nok ikke mere af den grund!«

En af de første elever på skolen fortæller også, at det nye fysiklokale med rækker af bænke på en skrå forhøjning var så nymodens, at overlærer Madsen stolt fremviste det for skolefolk fra nær og fjern.

Skolen midt på markerne blev hurtigt til skolen midt i et villakvarter, hvor række- og parcelhusene skød op som paddehatte. Det varede ikke længe, før Kongevejens Skole var ved at »revne«. Krigsårenes store årgange var begyndt at gøre sig gældende, og protokollerne fra lærerrådsmøderne afspejler masser af indstillinger til at oprette endnu et nyt lærerembede på skolen. Resultatet af denne tilstrømning var, at der blev givet tilladelse til en udbygning af skolen. Man forlængede den eksisterende bygning med et fag mod nord. Skolen fik sin anden gymnastiksal, 24 klassevæ-

Brede Skoles lærere i 1935 med skolen i baggrunden. Siddende fra venstre frk. Else Perch, frk. Anna Rosenlund, overlærer Frederik Marius Madsen og frk. Gudrun Bogesen. Stående Bruno Lindstrøm, Søren Kristensen Nielsen og Carl Nilsson.

Lynby-Taarbæk Stadsarkiv

relser i alt og endnu en sportsplads. Nu kunne den rumme 800 elever - altså med en beregnet klassekvotient på ca. 33 elever i hver klasse! Skolen med den nye tilbygning stod færdig i 1947 - samme år, som skolens første leder overlærer Madsen gik på pension.

I 1954 kulminerede tilstrømningen af elever med ca. 1100, men nu stod den nye Lundtofte Skole og Hummeltofteskolen færdig, så en del elever og lærere blev overført til dem, og elevtallet blev igen de ca. 800, som skolen var bygget til.

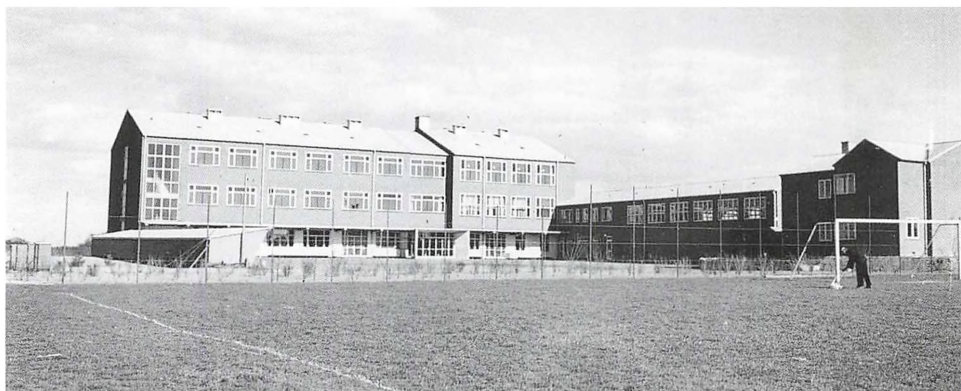
Skolens traditioner

Når man læser i de gamle festskrifter og protokoller fra lærerrådsmøder, er det tydeligt, at den ånd, som overlærer Madsen bragte med fra Brede, er den, der langt hen ad vejen har hersket på skolen i de 70 år, den har ligget der. Den lille skoles tradition for nærhed og respekt for det enkelte menneske blev bevaret - også i en tid, hvor pædagogikken

først og fremmest var præget af troen på det autoritære system. Man kan læse om et skoleliv med skiftende skoleledere, som forsøger at indføre skrapere

Overlærer F. M. Madsen i sit kontor på Kongevejens Skole.
Lynby-Taarbæk Stadsarkiv

Kongevejens Skole i sin første skikkelse ved opførelsen i 1937, set fra vest. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

disciplin, men hver gang uden opbakning fra lærere og forældre - ånden fra gamle Madsens tid blev ved med at råde på skolen.

Protokollerne fra lærerrådsmøderne afslører også skiftende børnetal med tider, hvor man tiltræder oprettelse af nye lærerembeder og andre tider, hvor der er overflytninger til andre skoler.

Her kan man også læse om tider, hvor lærerne langt hen ad vejen anvendte årets få møder til op- og nedrykning af navngivne elever, uddeling af flidspræmier, undervisning imellem kl. 8 og 17, ansøgning om det første tonefilmsapparat (med ønske om fortsat at bevare det gamle stumfilmsapparat) samt det første lysbilledapparat og en transportabel båndoptager, ordensregler startende med opstilling i gården til indeordning for eleverne, anmodning om en ekstra gårdinspektør, oprettelse af elevråd og den evige drøftelse af den stærkt stigende trafik.

Forud for 50 års jubilæet i 1987 afholdt Kongevejens Skole en kunstnerisk uge, hvor eleverne fik vejledning af kunstneren Bernhard Lipsøe. Et af resultaterne blev et 65 meter langt landskabsbillede i akrylfarver. Irving foto. Det Grønne Område

Kongevejens Skole i september 2009, set fra sydvest. Øverst til højre hovedbygningen fra 1937/1948 med boldbanen til venstre. I hjørnet af skolegården ses indkørslen fra svinget på Kongsvænget. På den modsatte side af skolegården ses den nye indskolingsbygning (med SFO) fra 2001. Nederst til venstre ses klubben »Vænget«, hvor mange af skolens elever går. I højre side ses et hjørne af Frilandsmuseets gård fra Sønder Sejerslev. Aerodan Luftfoto.

Lynby-Taarbæk Stadsarkiv

Det er også her, man kan læse om traditioner som den årlige skovtur, skolekomedier og ikke mindst Kongevejeren (udklædningsdragt af en løve i menneskestørrelse), som i mange år har spillet en meget stor rolle på skolen.

Kongevejeren ligger stadigvæk og

sover et eller andet sted på skolen - ingen har nogen sinde fundet ham, og han vågner kun den første skoledag i børnenes skoleliv - altså hvis de kan råbe højt nok, og så når der er jubilæum for f.eks. at lave lidt sjov med skolelederen.

Ved 50 års jubilæet på Kongevejens Skole blev skoleinspektør Jørgen Nyborg overrasket, da Kongevejeren pludselig steg op af lagkagen. Irving foto.

Det Grønne Område

Ombygningen

Skolen var kommet for at blive - naturligvis med skiftende elevtal og ændringer i skoledistriktet, men aldrig luknings-truet. På trods af skiftende pædagogiske arbejdsmetoder var der ikke de store fysiske ændringer - blot opsatte man pavilloner til børnehaveklasserne og SFO, da begge holdt deres indtog i skoleverdenen.

Efter en æra på 19 år gik skoleinspektør Jørgen Nyborg på pension i 2000, og jeg var rigtig glad for at få lov til at blive hans efterfølger. Jeg havde altid haft en fornemmelse af, at det var og er et rigtig dejligt sted at drive skole, og jeg blev bestemt ikke skuffet.

Min første meget store opgave som skoleleder var en udbygning, som var enestående: Hele den gamle bygning skulle gennemgribende renoveres, og samtidig skulle der bygges et helt nyt og topmoderne indskolingshus. Tænk at

blive skoleleder på en skole, som ville blive tunet til nutidens pædagogiske udfoldelser!

Forud for de endelige planer var gået langt tid med skiftende planer med uenighed om, hvor der skulle bygges. Naboerne har altid - på trods af at det er dem, der kom efter skolen - haft et stort ord at skulle have sagt, så de kom igennem med et forbud mod en plan, og en anden ville personalet ikke være med til. Midt i orkanens øje blev det opdaget, at de gamle barakker - kaldet pavilloner - hvor børnehaveklasserne og den ene SFO-afdeling holdt til, var så svampbefængte, at eneste udvej var nedrivning.

Det blev skolens held, for nu måtte der medtænkes et helt nyt hus. Da byggeriet blev udbudt i licitation viste det sig, at et stort svensk firma ønskede at komme ind på det danske marked med skolebyggeri. Firmaet vandt licitatio-

nen med et så favorabelt tilbud, at ingen kunne afslå. Alle var fulde af forventning. Da jeg tiltrådte i december 2000, lå hele planen klar, og efter den ville skolen stå fiks og færdig i august 2001. Vi glædede os til den nye skole, som også skulle fungere som den ene halv del af kommunens 10. klasse center.

På trods af byggesvineri og larmende bor var energien i top, for det ville jo ikke vare ret længe. Desværre viste det sig hurtigt, at vejen skulle blive brolagt med endog kæmpestore forhindringer.

På et tidspunkt var hele den ene gavlvæg ved at falde sammen, fordi håndværkerne ikke understøttede, når de rev støttende vægge ned. Indskolingshuset var så ufærdigt i august 2001, hvor det blev taget i brug, at der ikke burde have været børn i huset.

I oktober 2001 blev al undervisning forbudt i den gamle bygning. Årsagen var, at statiske beregninger viste, at man i 1937 havde anvendt byggematerialer af en så dårlig kvalitet, at bygningen kunne styrte sammen, hvis en tilpas kraftig storm en dag skulle ramme bygningen fra et bestemt hjørne.

Herefter blev skolen til »barakskole«. Begge sportspladser var fyldt med barakker, alle undervisningsmaterialer var på lager, vi havde ingen faglokaler, og administrationen holdt til i »førerbunker« - en sort udtjent barak, som var en arv fra tennisklubben. Al energi var selvsagt en saga blot. Lærerne kæmpede en sej kamp for at gennemføre en

fornuftig undervisning, forældrene var bekymrede for deres børns skolegang, og ledelsen brugte mere tid på byggemøder end det, den egentlig var ansat til.

Endelig i august 2002 stod byggeriet færdigt. Vi flyttede ind, pakkede ud og begyndte en normal skoledag på Kongevejens Skole. Det varede længe, inden skolen var på fuld omdrejningshøjde igen. Vi skulle indhente 1½ års pædagogisk udvikling med indførelse af fleksibel skole m.m. Det er heldigvis kendetegnende for Kongevejens Skole, at der altid har været og er et rigtig godt samarbejde imellem forældrene og skolen. Det havde vi stor glæde af, da vi satte turbo på den udvikling, som skolen skulle igennem for at fungere som en moderne skole, og alle gjorde en kæmpeindsats.

I forhold til udvikling af fleksibel tilrettelæggelse af undervisningen, viste det sig hurtigt, at den fysiske udbygning var tænkt rigtigt. Især det dejlige indskolingshus er et fantastisk sted, hvor alle muligheder for undervisning og fritid fungerer i et rigtig godt samarbejde imellem lærerne og pædagogerne. Men også stueetagen i hovedhuset, hvor alle faglokalerne er samlet, fungerer som det perfekte udgangspunkt for nutidens tilrettelæggelse af den tværfaglige undervisning.

Takket være det gode samarbejde og mange gode lærer-, pædagog- og forældrekræfter forlod jeg en skole i rivende udvikling, hvor brugen af interaktive tavler og bærbare computere er taget i

Kongevejens Skoles elever og lærere stod sammen om at markere skolens 70 års jubilæum i 2007.

Kongevejens Skole

brug i mange klasselokaler, men hvor der også er plads til det gode kreative islæt f.eks. i form af et selvbygget halmhus i baghaven.

Kongevejens Skoles kultur før og nu afspejler sig fint i værdigrundlagets fem dele: dialog, anerkendelse af mangfoldighed, engagement med kreativitet og refleksion, helhed og innovation.

Skoleledere fra omkring 1900 ved Brede Skole (nedlagt 1937) og Kongevejens Skole

1894-1912	Niels Andreas Skjoldager
1912-1946	Frederik Marius Madsen
1947-1955	Gunnar Nimb-Christensen
1956-1978	Edward Ziegler
1978-1981	Poul Andersen
1981-2000	Jørgen Nyborg
2000-2007	Vibeke Bacher
2007-	Gitte Lohse

Åke Sandö

Ulrikkenborgskolen 1952-1991

Indvielsen og de første år

Ulrikkenborgskolens kun 49 år som folkeskole var et resultat af de voldsomme udsving i elevtallet efter 2. Verdenskrig, som skyldtes et generelt fødselsboom, kombineret med en efterfølgende længere skolegang. I Lyngby-Taarbæk Kommune blev det forstærket af, at kommunen udbyggedes med mange nye boligkvarterer. Disse ændredes til »sølvbryllupskvarterer« med faldende børnetal.

Ulrikkenborgskolen blev af det daværende sogneråd opført som - med den lidet charmerende betegnelse - aflastningsskole for Engelsborgskolen på en grund ved grænsen til Gentofte Kommune. Skolen var med mange tekniske hjælpemidler i 1952 kommunens mest moderne og skulle være model for efterfølgende skoler i kommunen. Den havde 24 normalklasselokaler, tre læseholdsklasselokaler og otte faglokaler, senere yderligere to børnehaveklasselokaler.

Skolen skulle kunne rumme ca. 800 elever. Engelsborgskolen rummede på dette tidspunkt med 35 normalklasselokaler 1563 elever i 61 klasser.

Den 1. februar 1952 blev en festdag i skolevæsenet. Engelsborgskolens elever og lærere samledes i skolegården. Skoledirektør Georg Jakobsen og skoleinspektør Helge Knudsen holdt taler,

hvorefter 500 elever og 14 lærere med skoledirektøren og den nye skoles første skoleinspektør, Arrild Nyvold (1952-1971) i spidsen marcherede til den ikke færdigbyggede Ulrikkenborgskole. Den 1. august overflyttedes yderligere 11 klasser.

Skolen indviedes ved en stor festlighed 17. marts 1953 og havde da 29 klasser og ca. 800 elever.

De følgende år steg elevtallet stadig for at toppe med 891 elever i 1955. Det var en tid, hvor der også ansattes mange lærere, og det pædagogiske klima var præget af et nyansat ungt lærerkorps, de mest moderne faciliteter, og at lærere og elever ikke skelnede meget mellem skoletid og fritid. Det var for de fleste lærere muligt med mange lektioner og med mange elever i klasserne at holde et højt fagligt niveau og samtidig bruge en del af fritiden til skolekomedier, skoleballer, interessegrupper og sommerferieture. Der indgik selvfølgelig også andre begreber som eftersidning og fysisk afstraffelse, som vi ser det i de Far til fire-film, som er optaget på Engelsborgskolen og Ulrikkenborgskolen. ASA-studierne lå i skoledistriktet.

Elevtallet i kommunen var herefter faldende, og Ulrikkenborgskolen havde i 1971 444 elever. Det var på det tids-

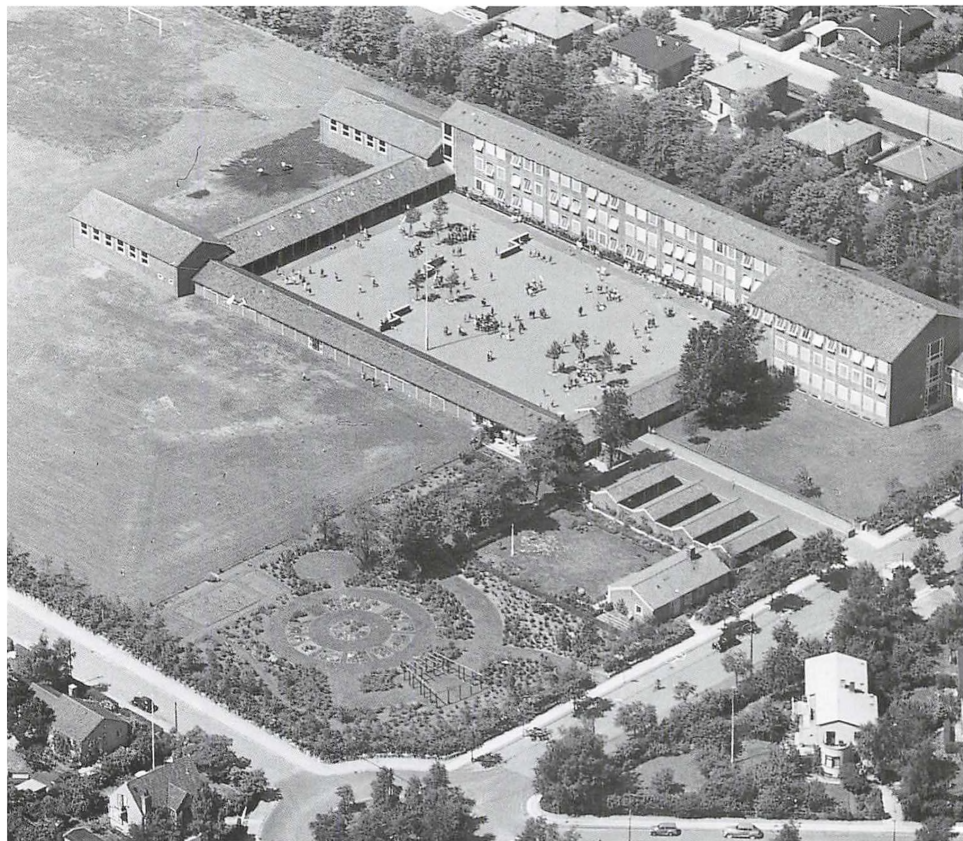
punkt, hvor Ulrikkenborgskolens anden skoleinspektør, Robert Rørmose Jensen (1971-1980) tiltrådte. Klassekvotienterne faldt også, så det var en i pædagogisk henseende god skolestørrelse.

Ulrikkenborgskolen omkring 1980

Mit »Ulrikkenborgliv« begyndte 1. marts 1980, hvor jeg blev ansat som viceskoleinspektør. Som følge af Robert

Rørmose Jensens sygdom og død blev jeg konstitueret som skoleinspektør allerede fra 12. maj 1980 for at blive ansat som Ulrikkenborgskolens tredje skoleinspektør fra 1. februar 1981.

Hvad var det for en skole, jeg kom til? Jeg var som 37-årig den tredieyngste ansatte på skolen, hvor mange lærere havde været der siden skolens start. Da jeg vendte på Ulrikkenborgskolen, var

Ulrikkenborgskolen set fra sydøst i 1950'erne med indkørslen fra Ulrikkenborg Allé til højre. Nederst ses Skolebotanisk have.

Lynghy-Taarbæk Stadsarkiv

skolen en overvejende tosporet skole med børnehaveklasse, 10. klasse og en specialklasserække. Jeg kom fra en såkaldt progressiv kommune, og Ulrikenborgskolen var en anderledes skole, men i min optik med værdier, som jeg gerne ville være med til at udvikle.

Lærerkollegiet var godt sammentømret efter mange års fællesskab. Man støttede hinanden fagligt og socialt - tog over. Desuden satte lærerne en ære i, at eleverne var fagligt dygtige og opførte sig ordentligt, og der var overskud til en mængde aktiviteter, som gav skolen en udadvendt profil.

Et særkende for skolen var lærernes interesse for kunst. De mange bare vægge ved skolens start gav ideen til, at der skulle anskaffes god kunst af samtidige kunstnere.

Et af de stående udvalg var kunstudvalget med lærer, senere viceskoleinspektør og autodidakt komponist Johs. Hansen i spidsen. Med stor entusiasme og gode forbindelser lykkedes det via forskellige fonde og legater at etablere en samling af malerier, grafiske arbejder og skulpturer, så alle fællesarealer var fyldt med bl.a. Mogens Andersen, Poul Ekelund, Svend Wiig Hansen, Hjorth Nielsen, Henry Heerup og J. P. Groth Jensen.

En særlig historie knytter sig til Henry Heerup. Ved et arrangement besøgte lærerkollegiet Henry Heerup, hvor han fortalte om sine arbejder. Lærerne forelskede sig i et $1\frac{1}{2} \times 2$ meter stort maleri af en tyrefægtning. Aftalen blev, at »Tyren«, som billedet kaldtes, blev pla-

Skolebotanisk Have ved Ulrikenborgskolen i 1955. Manden med hat er lærer Jens A. Weile.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

ceret på lærerværelsets endevæg, mod at lærer hver afbetalte med 2 kr. om måneden.

Der blev i forhold til eleverne gjort meget for at give dem et godt forhold til kunst. Billedkunsttimerne, der dengang blev kaldt tegning, senere formning, blev af og til brugt til en gennemgang af de værker, der var på skolen. Igennem årene har værkerne aldrig lidt overlast.

Eleverne syntes, at kunsten var en del af deres skole.

Det sidste større kunstværk blev anskaffet i 1981, finansieret af kommunens kunstfond. Det var en bronzefigur af en liggende bjørneunge i fuld størrelse, udført af billedhuggeren Lise Ring. Bjørnen blev anbragt ved skolens indgang og havde en god pædagogisk påvirkning af eleverne, når de mødte til

første time. Morgensurheden, de måske lidt hårde ord, der skulle til for at komme ud af sengen, førtes måske med som en lille aggression, men forsvandt, når eleven mødte bjørneungen. Bamsen derhjemme, som var gemt væk for mange år siden, levede nok i underbevidstheden.

Skolens bamse viste sig fra sin mest indtagende side. Liggende på ryggen med enden vendt mod den aggressive var den det bedste middel til pacifisering. Dens umiddelbare charme og beroligende attitude var sammen med den

øvrige kunstsamling til glæde for enhver, der besøgte skolen.

Musiklivet havde en stor plads, og den måde Musikskolen og skolens egne dygtige musiklærere arbejdede sammen på, fik forældre til at opleve skolen som en skole med en særlig musikprofil. Der var mange koncerter i årets løb.

Hertil havde man som andre skoler mange traditioner, som elever og forældre satte stor pris på. Eleverne trivedes. På en lille skole var det nemt at opfange problemer hurtigt og gøre noget ved dem.

Henry Heerups maleri af en tyrefægtning, som Ulrikkenborgskolens lærere købte til skolen. Maleriet hænges nu på Engelsborgskolen. Pia Vistisen foto. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

*Billedhuggeren Lise Rings skulptur af en liggende bjørneunge ved indkørslen til Ulrikkenborgskolen. Skulpturen blev afsløret i 1981 af borgmester Ole Harkjær (til højre). I midten bag bjørnen ses skoleinspektør Åke Sandö. Irving foto.
Det Grønne Område*

Truster om lukning

Den positive forældreholdning til skolen fik snart fornyet betydning, idet det faldende elevtal i kommunen fik Kommunalbestyrelsen til at tænke i ny skolestruktur med skolenedlæggelse, fødeskoler og overbygningskoler. Her var bl.a. Ulrikkenborgskolen foreslået som en skole fra børnehaveklasse til 7. klasse. Det fik skolenævn og forældreforening på barrikaderne.

I foråret 1983, mens kommuneplanen med ændringer var til høring, blev der

taget mange initiativer til skolens bevarelse som fuldt udbygget folkeskole. Der blev udarbejdet alternative statistikker, fremstillet tryksager og infopjecer, skrevet mange læserbreve og afholdt forældreinformationsmøder kulminerende med en temadag for skole-distriktets borgere i slutningen af høringsperioden.

Lokalavisen, Det Grønne Område, havde en større artikel fra temadagen, hvorfra der citeres i uddrag:

»Taget var ved at løfte sig, da Ulrik-

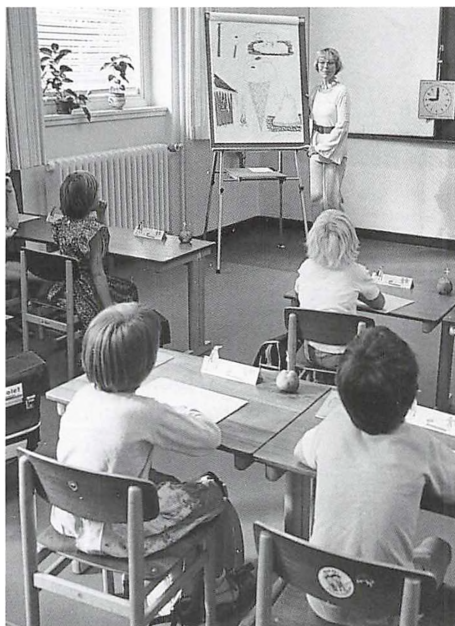
kenborgskolen holdt temadag for at bevare skolen, som den er. Det føltes, som om taget måtte løfte sig, da 300 elever og et ukendt - men meget stort - antal forældre og sympatisører sang af fuld hals, da Ulrikkenborgskolen i tirsdags holdt temadag i et forsøg på at få lov til at beholde deres skole som en tosporet skole med overbygning. Omkring 1000 mennesker mødte op i dagens løb.

Og det var en ubetinget succes, virkelig et vellykket forsøg på at forklare, hvor vigtigt det er for eleverne, at skolen bliver bevaret, som den er, i stedet for at blive beskåret til en ensporet skole uden overbygning. Både lærere, ele-

ver og forældre er enige om, at skolen er usædvanlig velfungerende, som den er nu, og det vil være en dødsynd at lave om på det, siger en forælder og skolenævnmedlem, Bodil Berg.

I et forslag til en kommuneplan er det foreslået at beskære Ulrikkenborgskolens distrikt. Det hedder i forslaget: »Ulrikkenborgskolens distrikt indskrænkes til at omfatte Ulrikkenborgkvarteret. Overbygningen flyttes til Engelsborgskolen, da der ikke vil være tilstrækkeligt opland til en fuldt tosporet skole på Ulrikkenborgskolen«.

Det faldende børnetal er efterhånden ikke noget ukendt fænomen. Hvordan

Scener fra første skoledag på Ulrikkenborgskolen i begyndelse af 1980'erne. Skoleinspektør Åke Sandø byder velkommen til en ny elev, der øjensynligt allerede er tynget af lærdom, og undervisningen tager sin begyndelse med bogstavet »i« anskueliggjort på flipoveren. Irving foto. Det Grønne Område

Sidste "sidste skoledag" på Ulrikkenborgskolen, juni 1991. Jytte Abildstrøms Teater optræder i skolegården. Jeppe Tønsberg foto.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

ser børnetallet for Ulrikkenborgskolens distrikt ud, hvis man vælger ikke at røre ved skolen?

Overalt er der faldende børnetal, men netop i Ulrikkenborgskolens distrikt vil børnetallet - altså som det eneste distrikt i kommunen - være stigende, siger Bodil Berg.

Positiv opbakning

Vi ved positivt, at der også kom mange, som ikke har børn på skolen, men som alligevel gerne vil være med til at bevare skolen, som den er. En del af dem talte vi nemlig med i vores forældrebod, hvor vi udleverede informationsmateriale og fortalte om kommuneplanforslagets betydning for skolen. - Og jeg må virkelig sige, at det var dejlig positiv opbakning, og det var ikke så få, der på stedet satte sig ned og lavede deres eget forslag til indsigelser mod planen, siger Bodil Berg.

Der var fart på over hele linien til kl. 21. Et af de meget populære steder var restauranten, som var indrettet i Skolebotanisk have. Her var ustandseligt udsolgt. Måske både fordi folk var sultne og godt kunne lide spidstegt lam, men måske også, fordi det var helt nyt at se en svedende skoleinspektør, Åke Sandö, grille lam og skære det ud med en ekspertise, som havde han aldrig bestilt andet. Der var boder, barer, lykkehjul, diskotek, folkedans og meget mere, men dagens store overraskelse fandt nok sted i gymnastiksalen, hvor de små spillede teater. Bagefter optrådte alle skolens 300 elever med sange, som de på forhånd havde lært. Og det blev en fest af rang.

Happening

En af skolens lærere, Børge Bay, havde bedt de mindste lære en sang, som han havde fundet i sangbogen. De mellem-

ste lærte en anden sang, som han selv havde lavet, og de store sang en tredje, som samme lærer havde lavet. Da de var færdige blev de kastet hovedkulds ud i en happening, der skulle vise, at det er bedst, når alle elever fra børnehaveklasse til 10. klasse er sammen.

Selv om hver af sangene havde selvstændige tekster og melodier, blev børnene opfordret til at synge dem sammen, og der blev vild jubel, da de opdagede, at sangene var lavet, så de kunne synges sammen som trestemmigt. Og jublen blev ikke mindre, da forældre og andre publikummer blev opfordret til at være fjerdestemme og danne brummekor efter en tekst, der kunne læses i loftet: »Værn om vor skole«. Det ville blive uendelig meget fattigere, hvis ikke de store var der. En fuldt udbygget skole fungerer bedst. Det var en forrygende succes og en skæg idé, der blev gentaget senere på dagen. Og også da følte det, som om Ulrikkenborgskolens tag var på nippet til at forlade festen«.

Den efterfølgende debat også i Kommunalbestyrelsen førte til, at den foreslåede strukturændring ikke blev til noget for Ulrikkenborgskolens vedkommende. Derimod blev Baunegårdsskolen besluttet nedlagt.

Efter 6 givende år på Ulrikkenborgskolen tiltrådte jeg en stilling som vice-skoledirektør i Lyngby-Taarbæk Kommune (1986-2006).

Lukningen

Ulrikkenborgskolens fjerde og sidste skoleinspektør var Erik Christensen

(1986-1991). Erik Christensen, der var den nedlagte Baunegårdsskoles første og bortset fra en kort periode eneste skoleinspektør, blev overflyttet til Ulrikkenborgskolen.

I de følgende år var der ingen konkrete planer om strukturændringer, og skolen fungerede stadig med stor opbakning fra lærere, elever og forældre.

I årene før Erik Christensen var der påbegyndt et generationsskifte i lærerkollegiet, og selv om der var kommet et konkret udspil fra Kommunalbestyrelsen om, at Ulrikkenborgskolen skulle nedlægges, holdt alle fanen højt. Skolebestyrelse og forældreforening opstillede alternative forslag, men forgæves. Kommunalbestyrelsen vedtog, at Ulrikkenborgskolen skulle nedlægges pr. 21. juni 1991. 170 elever og 13 lærere skulle overflyttes til Engelsborgskolen og øvrige lærere overflyttes til andre skoler. Ulrikkenborgskolen og Engelsborgskolen samarbejdede på forbilledlig vis om sammenlægningen, og naturligvis skulle kunstsamlingen følge elever og lærere.

»Aflastningsskolen« blev lukket og solgt, og Ulrikkenborgelever og -lærere begyndte skoleåret 8. august 1991 marcherende med flag og smil fra Ulrikkenborgskolen »hjem« til Engelsborgskolen, hvor de blev modtaget med musik, kaffe og rundstykker.

Skoleledere ved Ulrikkenborgskolen

1952-1971	Axel Arrild Nyvold
1971-1980	Robert Rørmose Jensen
1980-1986	Åke Sandö
1986-1991	Erik Christensen

Jørgen Laursen og Bente Kjøgø

Hummeltofteskolen

*Aflastningsskole med overbelægning
(af Jørgen Laursen)*

Hummeltofteskolen blev taget i brug den 10. august 1953 med 800 børn, men blev først helt færdig og indviet næsten to år senere, den 26. maj 1955. Arkitekt Edwin Christiansen havde stået for skolens opførelse, og den kom i alt med inventar til at koste 4 millioner kr.

Jernreliefferne, der stadig pynter skolens indgangspartier, var det sidste, som blev sat op et par dage inden skolens indvielse i 1955. Skolen blev egentlig færdig et år før beregnet, men behovet for en ny skole var ekstremt stort, da der var tilflyttet mange børnefamilier til de store nye kvarterer med parcel- og rækkehuse. De var bygget på tidligere landbrugsområder i løbet af et par årtier. Derfor var skolen også taget i brug på et så tidligt tidspunkt, at den var en stor byggeplads med håndværkere i fuldt arbejde. Det gav selvfølgelig store problemer, men samtidig udvikledes en form for pionerånd, der på en eller anden måde holdt sammen på det hele.

Thormod Thomsen, der var den første skoleinspektør, sagde ved indvielsen bl.a.: »Vi flyttede ind på en byggeplads. Det gav selvsagt mange problemer, ærgrelser og uro, men der blev vist stor forståelse fra håndværkernes side, og jeg tænker med glæde tilbage på det storar-

tede sammenhold mellem lærerne og de dejlige elever - vi havde i bogstavelig forstand sol over arbejdet. Der var nemlig ingen gardiner for vinduerne. Vi så en opgave i at komme igennem vanskelighederne, og det lykkedes«.

I skolens første periode øgedes Lyngby-Taarbæks skolevæsen i stigende tempo. Og det satte sit præg på udviklingsstrukturen. På grund af de mange unge tilflyttere havde kommunen et børnetal, der svarede til en kommune, der var dobbelt så stor.

I midten af 1950'erne betød de mange nye tilflyttere til kommunen, at der var behov for endnu flere nye skoler. Fuglsanggårdsskolen og specialskolen Sorgenfriskolen blev bygget i årene lige efter Hummeltofteskolen.

Hummeltofteskolen havde ved indvielsen 50% overbelægning og året efter næsten 100% overbelægning. Det medførte, at kælderlokalerne måtte tages i brug som klasselokaler, og eleverne måtte indeles i formiddags- og eftermiddagshold. I flere år var elevtallet over 1400, så aflastning var tiltrængt, og det kom der så efterhånden.

Ved indvielsen påpegede borgmester Fenneberg i relation til overbelægningen, at der i skolens opland var bygget mange rækkehuse og enfamiliehuse, der ikke var større, end at man ville

Frikvarter på Hummeltofteskolen omkring 1960. Nordfløjen til højre var beregnet til de små klasser, mens de store klasser holdt til i hovedbygningen til venstre. De seks mure med bænke, som oprindeligt stod midt i gården, voldte mange skrammer, når børnene løb på dem.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

blive boende også efter, at børnene var flyttet hjemmefra. Om ca. 25 år ville der ikke bo så mange børn i den skolepligtige alder, hvilket ville betyde, at kvarteret helt ville ændre karakter i relation til aldersgruppering og skolebehov.

Denne profeti kom til at holde. I 1980'erne faldt børnetallet både nationalt og specielt lokalt med skolelukninger til følge. Kvartererne i Virum og Sorgenfri blev i høj grad til »sølvbryllupskvarterer«.

Skiftende skoleledere

De unge lærere, der havde været med fra starten på Hummeltofteskolen, fortsatte deres arbejde på skolen i mange år, og mange blev til pensionsalderen.

I 1958 blev skoleinspektør Thormod Thomsen viceskoleledende. Året efter blev han skoledirektør efter Georg J. Jakobsen, der gik på pension som 70-årig efter 45 år i kommunens tjeneste.

Viceinspektør Richard Dahl-Nielsen blev skoleinspektør på Hummeltofteskolen i en lang periode indtil 1971, hvor han udnævntes til amtskolekonsulent.

Elever danser lanciers i skolegården på Hummeltofteskolen omkring 1980. Irving foto.

Det Grønne Område

Mogens Andersen ledede derefter skolen fra 1972 til 1974, hvor han blev pædagogisk inspektør på Danmarks Lærerhøjskole. Han og de tidligere inspektører forlod skolen på grund af avancementer. Alligevel kom det dog bag på de fleste, at Mogens Andersen så hurtigt fik stillingen på DLH.

Flemming Tommerup Jensen, skolekonsulent i fysik og tidligere lærer på skolen, blev leder fra 1975 til 1983. Flemming døde pludseligt på skolen lige før et skolenævnsmøde - et chok for alle. Viceskoleinspektør Frede Johansen blev konstitueret, men døde kort tid efter - endnu et chok for skolen.

Kirsten Eskildsen, som havde været lærer på skolen, blev ny skoleinspektør og var det frem til 1989, hvorefter hun fik stillingen som skoleinspektør på Taarbæk Skole. Claus Angelo, som havde været ansat på Bagsværd Kostskole, blev derefter skoleinspektør 1989-1999.

Skoleinspektør Flemming Tommerup Jensen byder op til dans i skolegården på Hummeltofteskolen omkring 1980. Hans meget unge dansepartner hedder Mette Bom. Irving foto.

Det Grønne Område

Hummeltofteskolens seneste tilbygning ved indvielsen i 2009. Den kvadratiske bygning indeholder en del af SFO ved Hummeltofteskolen og desuden nogle faglokaler. Jørgen Laursen foto.

Hummeltofteskolen havde i 1970'erne og en del af 1980'erne været inde i en meget stabil periode, også med hensyn til lærerpersonalet. Der var næsten ingen udskiftning; men i slutningen af 80'erne kom der sparerunder i skolevæsenet samtidig med elevnedgang og skolenedlæggelser (Baunegårdsskolen og Ulrikkenborgsskolen). Skolen fik nogle af lærerne fra Ulrikkenborgsskolen.

Bente Kjøgøx, som havde været vice-skoleinspektør på Fuglsanggårdsskolen, blev skoleleder 1999.

I løbet af 90'erne og videre ind i 2000-tallet har lærerpersonalet på Hummeltofteskolen undergået et totalt generationsskifte, og der er nu mange unge lærere. På dette tidspunkt skete der også en ændring i SFO-strukturen, således at fritidsdelen og undervisningsdelen blev samlet under en fælles ledelse.

Historien gentog sig, da elevtallet i denne periode steg både nationalt og også lokalt, idet der skete et genera-

tionsskifte i nærområdet, og mange unge familier flyttede ind i parcel- og rækkehusene.

Hummeltofteskolen i 00'erne (af Bente Kjøgøx)

Faglighed har altid været et omdrejningspunkt for Hummeltofteskolen, men i dag stilles der krav om meget mere. Der sættes ikke kun nye krav til indholdet i skolen, men også måden det sker på. Den samfundsmæssige udvikling fra industrisamfund til videnssamfund har krævet nye rammer i arbejdslivet væk fra den tidligere opsplitning i faggrupper, fag, tid og rum. For skolens vedkommende har det betydet et opgør med en skemaopdelt hverdag med en lærer, et fag, en time, en klasse og en bog.

I 2003 blev Hummeltofteskolen udvidet med sin første gruppe af elever med gennemgribende udviklingsforanstaltninger, og i dag består gruppeordningen af fire grupper. Skolen har stor pædago-

Hummeltofteskolen i september 2009, set fra sydøst. Øverst ses de oprindelige tre bygninger fra 1953 med hovedbygningen, nordfløjen til de små klasser og (næsten skjult bag træer) østfløjen med de to gymnastiksale og indkørselsporten. I forlængelse af den sidstnævnte ses skolens nye idrætshal fra 2004. De fire bygninger syd for hovedbygningen er skolens SFO. Den kvadratiske bygning rummer desuden nogle faglokaler. Den lille sorte bygning på boldbanen var en midlertidig pavillon. Øverst til venstre ses Virum-Sorgenfri Tennisklubs hal. Aerodan Luftfoto.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

gisk og menneskelig glæde af, at forskellige mennesker mødes i et lærende fællesskab. Pædagogikken i gruppeordningen bygger på principper om visua-

lisering, systematik og tilpassede læringsmiljøer, hvilket resten af skolen også profiterer af.

I samme periode blev Hummeltofte-

skolen ud- og ombygget med en udskolingsafdeling og en skoleidrætshal, og faglokaler blev renoveret.

I de sidste otte år har skolen været igennem en stor og gennemgribende udviklingsproces med baggrund i samfundsudviklingen og folkeskoleloven fra 1993. Her blev der lagt op til nye arbejdsformer, vekselvirkning mellem undervisning i enkelte fag og tværgående emner samt tilpasning af undervisningen efter elevernes behov og forudsætninger.

I 2003 manifesterede disse tanker sig i Hummeltofteskolens nye vision, der giver retning mod en fleksibel skole med teamorganisering og fleksibel tilrettelæggelse af undervisningen. Lærerne arbejder nu i selvstyrende team, hvor der er mulighed for at skabe en fælles forståelse af skolens professionelle begreber og en platform for pædagogisk handling. Skemaerne er skiftende ud fra de pædagogiske tanker, og de understøtter f.eks. projektarbejder, holddannelse på en hel årgang og faglig fordybelse. De tager også højde for lærernes planlagte fravær.

Udviklingen fortsatte med at skabe skolens evalueringskultur med fokus på, hvordan vi tænker, taler om og handler i forhold til det at evaluere. Vi vægter at opbygge en meningsfuld evalueringskultur, som består af vaner, sat i system, i forhold til det at evaluere på mange forskellige niveauer: Eleverne, undervisningen, teamsamarbejdet, ledelsen og hele skolen. Denne udvikling er skolens personale stadig i gang med,

f.eks. er årsplaner afløst af periodeplaner, eleverne har deres egen portfolio og elevplan, og SFO har udarbejdet en fælles mål- og indholdsplan.

Udfordringen i slutningen af 00'erne er for lærerne at differentiere undervisningen, så den tilgodeser den enkelte elev, men samtidig i et fællesskab. Der foregår i øjeblikket udviklingsarbejde med forskellige differentieringsformer ved inddragelse af eleverne og refleksion over egen læring samt målfastsættelse. Lærerne er i øjeblikket meget optaget af, hvordan kreativitet og innovation kan udnyttes som et læringspotentiale i undervisningen.

Skolens læringsmiljøer er præget af en eksplosiv IT-udvikling de seneste år. Der er nu IT-platteforme for både personale, elever og forældre, hvor det er muligt at kommunikere og opsamle viden. I øjeblikket opsættes interaktive tavler i halvdelen af klasselokalerne, og udfordringen ligger nu i at udvikle metoder, der udnytter alle de muligheder, IT stiller til rådighed.

Samfundet vil fortsat skubbe skolen ud i forandringer. Hummeltofteskolen er parat til at gribe udfordringerne og samtidig påvirke dem ind i en professionel skolekultur.

Skoleledere ved Hummeltofteskolen

1953-1958	Thormod Thomsen
1958-1970	Rikard Dahl-Nielsen
1971-1974	Mogens Andersen
1975-1983	Flemming Tommerup Jensen
1983-1989	Kirsten Eskildsen
1989-1999	Claus Angelo
1999-	Bente Kjøgx

Søren Güllich

Fuglsanggårdsskolen - et tilbageblik fra 1990'erne og 2000'erne

»Vores lille smørhul i Virum«

Første gang jeg så og besøgte Fuglsanggårdsskolen var i 1992. Jeg var som nyansat viceskoleinspektør på Hummeltofteskolen inviteret til et møde på skolen, og den daværende skoleleder viste i forbindelse med mødet rundt på skolen. Jeg husker, at vi så det nyistandsatte børnehaveklasselokale. Skolelederen var med rette stolt af resultatet, som fremstod hyggeligt og imødekommande. Hun omtalte Fuglsanggårdsskolen som »vores lille smørhul i Virum«.

Siden skulle jeg komme til at se meget mere til skolen. Den 1. august 1994 blev jeg ansat som den femte skoleleder i Fuglsanggårdsskolens 37-årige historie.

Skolen var startet i 1957, hvor den havde til huse i lånte lokaler hos naboen Virum Statsskole. Den første skoleinspektør var Chr. Bahl, som imidlertid var alvorligt syg og døde efter et år. Den fungerende skoleinspektør var Axel Winther-Rasmussen, som blev udnævnt til inspektør efter Chr. Bahls død. Der var ansat 12 lærere. Siden skulle der komme betydeligt flere elever og lærere til, idet elevtallet i kommunen var støt stigende, og den ellers relativt nybyggede Hummeltofteskole slet ikke kunne rumme elevtilgangen. Da Fuglsanggårdsskolen var størst, havde den et elevtal på omkring 1100 elever.

I 1971 afløstes Axel Winther-Rasmussen af den hidtidige viceskoleinspektør Fredlev Bruun Nielsen. Bruun Nielsen kom til at være skolens leder i både en periode præget af fortsat elevfremgang og en tid, hvor det kom til at gå voldsomt tilbage for elevtallet.

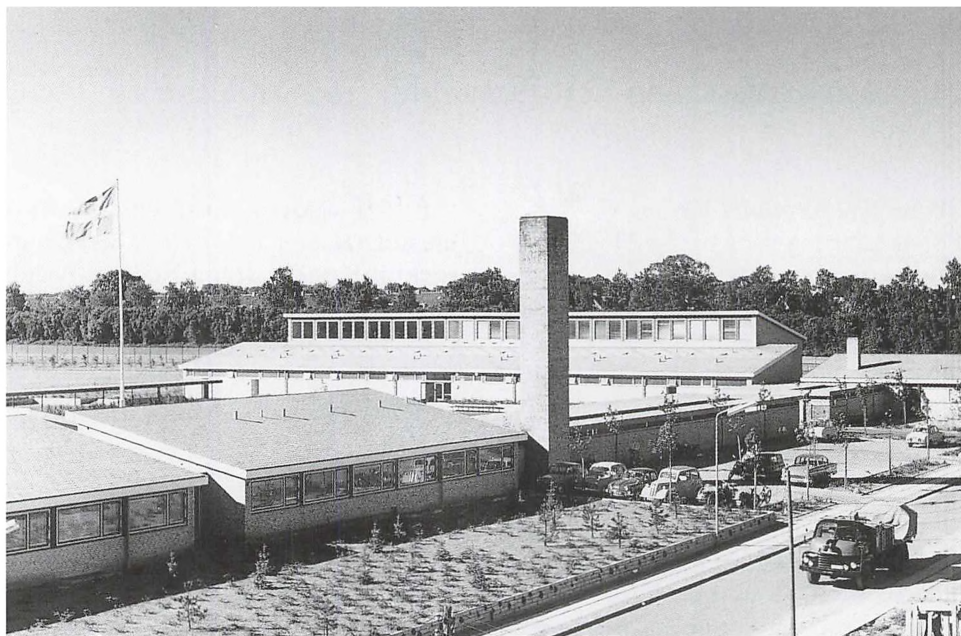
Lukningstrusler

Da skolens fjerde leder Lene Møller blev ansat i 1988, havde elevtallet allerede været faldende i en tid. Der havde været en del drøftelser om, hvilke af kommunens skoler der burde lukkes. Baunegårdsskolen var allerede blevet lukket i 1987, og Ulrikkenborgskolen fulgte efter i 1991.

Fuglsanggårdsskolen var en del af overvejelserne og planerne om lukning sammen med Ulrikkenborgskolen. Fuglsanggårdsskolen kunne med sine bygninger i et plan relativt let ombygges til plejehjem, hvilket der var god brug for.

Tilfældet skulle derfor blive det, at den nyudnævnte skoleinspektør Lene Møller på vej til sit allerførste skoleinspektørmøde blev trukket lidt til side af skoledirektør Poul Andersen, som ville advare hende om, at han på mødet ville omtale planer om at lukke Fuglsanggårdsskolen!

Lukningstruslen førte til, at det på

Den nyopførte Fuglsanggårdsskole i september 1959.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

den tid siddende skolenævn gik grundigt ind i sagen. Man var ikke enig i de eksisterende befolkningsprognosers forudsætninger eller konklusioner. Der blev lavet alternative udregninger, skrevet breve og holdt møder. Resultatet blev som bekendt, at planerne om skolens lukning blev skrinlagt. Og historien har jo vist, at det var en ganske klog - og nødvendig beslutning!

Perioden fra 1988 til 1994 med Lene Møller ved roret blev på mange måder en turbulent periode. En periode, hvor der blev indført ny skolestyrelseslov. Skolenævn afløstes af skolebestyrelse,

den omdiskuterede arbejdstidsaftale for lærere med U-, F- og Ø-tid blev indført i 1993, og fritidshjem blev afløst af skolefritidsordninger.

På de indre linier blev ikke alle pædagogiske ideer, som skoleleder og bestyrelse stod for, vel modtaget af lærerpersonalet, og samarbejdet om dem gav anledning til konflikter.

Ny skolelov og voksende elevtal

I 1994, hvor Lene Møller besluttede at stoppe, stod Fuglsanggårdsskolen ved et vadedsted. Det var besluttet, at skolen skulle fortsætte som tosporet skole,

Gårdhøve på Fuglsanggårdsskolen, der var Lyngby-Taarbæk Kommunes første et-plans skole.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

men den var på det tidspunkt reduceret til det laveste elevtal siden starten i 1957. Diskussionerne på de indre linier havde ikke fremmet pædagogisk udvikling, og samtidig arbejdedes der på centralt hold med de måske mest vidtgående ændringer i Folkeskoleloven nogen sinde.

Det var i den kontekst, jeg startede som ny skoleleder i august 1994. En skole som stod foran udvidelse til to spor, og som skulle i gang med at implementere ny lov. Alt sammen med et personale, som var indstillet på at se fremad.

Fra den første arbejdsdag har det været en spændende og dejlig arbejdsopgave. At opbygge og understøtte en undervisningsinstitution, som er parat til at leve op til kravene i tiden, er en kompleks og dynamisk opgave, som aldrig bliver kedelig. Når man så samtidig kan gøre det i så dejlige rammer som Fuglsanggårdsskolens, bliver det ikke mindre tiltrækkende.

Ganske vist var der ikke så mange at arbejde sammen med og for. I sommeren 1994 var der ca. 200 elever fordelt i årgange med et til to spor fra 0. til 9. klasse. Der var 22 lærere inkl. ledelse og

børnehaveklasseledere. Kun antallet af ansatte i SFO - også et par og tyve til kun fire årgange - antydede, at det stigende børnetal var på vej.

Jeg husker, at en af mine første opgaver var at forsøge at holde på pigerne i en 4. klasse. På min første arbejdsdag på skolen lå der et brev med udmeldelse af en elev på mit skrivebord. Det var fra forældrene til en pige fra skolens eneste 4. klasse, som meddelte, at de havde fundet plads til pigen på en anden skole, fordi de syntes, der var for få piger i klassen. Der var nu kun tre piger tilbage i klassen, og klassens lærere og jeg var naturligt nok nervøse for en lemmingeffekt blandt de resterende pigeforældre.

Vi var enige om, at vi ikke ville gøre som Skt. Knud Lavard Skole, der på det tidspunkt annoncerede i lokalpressen efter flere drenge til deres 5. klasse. Løsningen blev et tættere samarbejde med 5. klasse, hvor pigegruppen var stor, og et godt arbejde med de sociale relationer i 4. klasse. Resten af klassen holdt sammen skoletiden ud, ikke mindst på grund af et godt klasselærerarbejde.

Siden kom der støt og roligt og år for år flere elever til. I første omgang ved at starte to spor fra 0. klasse og slippe et spor i 9. klasse. En forventet stigning i elevtallet, som jo hang sammen med beslutningen om at bevare skolen som en fuldt udbygget tosporet skole.

Men allerede i 1995 begyndte man at se tegnene på et voldsomt stigende elevtal i kommunen, og man besluttede

at begynde arbejdet med en skoleudbygningsplan. De nye befolkningsprognoser viste tydeligt, at der var behov for flere eller større skoler, og særligt skolerne i Virum ville blive sat under pres. Fuglsanggårdsskolen ville ikke kunne holdes på to spor, men ville få tre til fire årgange med tre spor. Der var behov for udbygning, og Fuglsanggårdsskolen skulle være først, så arbejdet kom hurtigt i gang.

Udbygning og ombygning

Ud over at få plads til de nye elever var der nu en enestående chance for at få fornyet og moderniseret de eksisterende bygninger ved at inddrage det allerede bebyggede areal. Resultatet, som blev opnået ved et fornemt samarbejde med arkitekt Gorm Nielsen, den gang Friis & Moltke, var fantastisk og langt ud over, hvad vi kunne forvente. Udvidelse af samtlige klasselokaler med gruppefaciliteter på gangene, nyt skolebibliotek som pædagogisk servicecenter, nye faglokaler til fysik/kemi og naturfag i kælderplan, nyt musiklokale og nyindretning af en gymnastiksal til brug for både fest, drama og tumlesal.

Det var med rette, at borgmesteren ved indvielsen i 1998 kunne være stolt af det første resultat af den igangsatte skoleudbygningsplan, at medarbejderne på de andre skoler kunne være noget misundelige, og at medarbejderne på Fuglsanggårdsskolen kunne ånde lettet op efter et års byggerod og -støj og glæde sig over det nye fysiske arbejdsmiljø.

Interessant var det også, at jeg i min

Fuglsanggårdsskolen i september 2009, set fra sydvest. De to bygninger i vinkel længst til højre er indskolingshuset fra 2001 og SFO (yderst). Til venstre for byggepladsen nederst i midten af billedet ses Heldags-skolens nye bygning under færdiggørelse. Aerodan Luftfoto. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

tale ved indvielsen kunne fortælle, at der var nye udbygninger på vej, fordi nye prognoser nu viste, at skolen skulle være fuldt udbygget til tre spor!

Sådan er det blevet til, at skolen nu har ud- og ombygget tre gange. I 1998 som omtalt ovenfor. I 2001 med nyt indskolingshus til SFO og 0. til 1. klasse, ombygning af udskolingen og nyt sløjdelokale. Endelig i 2004 med nyt stort musiklokale og specialcenter. Dertil er kommet udvidelse af SFO i 2007, hvor 3. klasserne nu huses hele dagen, fordi

skolen ikke har kunnet holdes på tre spor på en enkelt årgang.

Alt i alt en enestående udvidelse og ikke mindst ombygning til imødekom-melse af en mere tidssvarende undervisning og pædagogik. En udvidelse der nu rummer små 700 elever, 63 lærere og 25 pædagoger. Ombygninger, som har berørt alle skolens lokaler bortset fra kon-torerne.

En skole indstillet på udvikling

Med flere elever følger flere lærere og

pædagoger. I sammenhæng med den naturlige afgang, der altid vil være, har det betydet, at skolen i de sidste mange år har skullet ansætte en hel del nye medarbejdere. Mange år op til 8-10 lærere ved nyt skoleårs start. Det har været en enestående chance for at tilpasse skolens medarbejderprofil til behovet, både fagligt og menneskeligt.

Vi har tidligt været optagede af at være en skole, der var indstillet på udvikling, hvilket allerede den første skolebestyrelse fra 1994 fik indskrevet i skolens værdigrundlag. Det har været et vigtigt kriterium for ansættelse på skolen i de sidste mange år, og med tiden har det ikke været nødvendigt at annoncere særligt efter vilje til det hos nye medarbejdere, for det er blevet sådan, at medarbejdere, som ønsker dette selv, søger skolen på baggrund af dens omdømme.

Det unge lærerkollegium har givet skolen det pust af fornyelse, som mange folkeskoler har sukket efter i mange år, da elevtallet var stagnerende og faldende. Et forhold, som man kunne have undt de mange medarbejdere, der arbejdede på skolen i de år, hvor der var nedgang i elevtallet, med reduktion i lærerstaben til følge.

Udviklingen har ført meget med sig: Medarbejderes samarbejde og fælles planlægning i team. Systematisk udvikling af fleksibelt tilrettelagt undervisning, hvor skemaet er tilpasset til under-

visningens indhold og ikke omvendt. Udvikling af evaluering i praksis. Forandringer i specialundervisningens organisering, med større sammenhæng med normalundervisningen. Øget samarbejde mellem lærere og pædagoger om undervisning og fritid. Øget fokus på elevernes sociale kompetencer og forebyggelse af mobning. En udvikling, jeg synes, alle på skolen kan være stolte af.

Jeg tror, de fleste med tilknytning til Fuglsanggårdsskolen vil være enige i, at skolen er et »smørhul i Virum«. Dog ikke sådan at forstå, at det er en tidslomme, som udviklingen går hen over eller uden om. Snarere sådan, at det er et sted, som vi holder af, værner om og lægger vores engagement i.

Jeg takker for at have kunnet være en del af eventyret i de seneste 14 år, og forhåbentlig en del af de år, der vil komme. Jeg ønsker Fuglsanggårdsskolen og hele Lyngby-Taarbæk Kommune held og lykke med at fastholde positionen blandt de allerypperste af landets skolelæesener og kunne fortsætte udviklingen. Også i disse tider, hvor finansiell nedgang hænger som en truende sky over hele kommunen.

Skoleledere ved Fuglsanggårdsskolen

1957-1958	Christian Bahl
1959-1977	Aksel Jørgen Winther-Rasmussen
1977-1988	Fredlev Bruun Nielsen
1988-1994	Lene Møller
1994-	Søren Güllich

Birte Hansen og Mikael Nielsen

Trongårdsskolen

Nyuddannet lærer på Trongårdsskolen
Som nyuddannet lærer fra Jonstrup Seminarium i 1970 tog jeg (Birte Hansen) turen over græsplænen til ansættelse på Trongårdsskolen, hvor jeg blev i 37 år.

Det var en tilfældighed, at det netop blev Trongårdsskolen. På den tid søgte man og fik ansættelse i kommunen. Pigerne fik ansættelse som årsvikarer, mens drengene straks blev fast ansat. De enkelte skoleinspektører valgte så de lærere ud, som de mente at kunne bruge. Set i bakspejlet er jeg taknemmelig over, at skoleinspektør Johannes Lollike valgte mig.

Livet var dog ikke en »dans på roser« for en nyuddannet lærer på Trongårdsskolen, som sikkert ikke har adskilt sig meget fra andre skoler i kommunen.

Vi fik de børn/klasser, som ingen andre ville »lege med«.

Vi fik de materialer, som var til overs, når de andre havde valgt

Vi fik fag, som ingen ville have og som var blevet til overs ved fagfordelingen.

Vi var Des med skoleinspektøren

Måske har meningen været, at vi skulle »få hår på brystet« - det fik vi.

Jeg husker, at jeg i starten havde problemer med en elev, som jeg så sendte på kontoret. Johannes Lollike sendte ham straks over i ismejeriet efter wie-

nerbrød til et senere møde, og eleven blev selvfølgelig selv belønnet med et stykke. Lollike morede sig - jeg var måske knap så begejstret.

Man kunne få det indtryk, at Lollike ikke lagde så stor vægt på lærernes trivsel og kompetencer, men det modsatte var faktisk tilfældet. Medarbejdernes ve og vel lå ham meget på sinde, men han var en pragmatisk person med megen lune og en »ræv« bag øret.

Trongårdsskolen og Jonstrup Statsseminarium opføres

I begyndelsen af 1950'erne blev der taget beslutning om en udvidelse af Værløse Flyveplads, som herefter ville komme til at ligge nogle få hundrede meter fra Jonstrup Seminarium. Det fik daværende rektor Aage Morville til at undersøge muligheder for at flytte seminariet til en anden beliggenhed. Mange byer var stærkt interesseret i at få et seminarium placeret i deres kommune. Valget faldt dog på Lyngby - ikke mindst på grund af udsigten til gode trafikale forhold, idet der var planlagt en S-bane til Nærum - et projekt, der dog aldrig blev realiseret.

Den 2. juni 1955 besluttede et flertal i Finansudvalget at opføre et seminarium i Lyngby. Under de videre forhandlinger mellem stat og kommune blev det besluttet, at der i tilknytning til se-

minariet skulle opføres en kommuneskole, der skulle virke som øvelsesskole til seminariet. Endvidere tilbød Lyngby-Taarbæk Kommune gratis at stille den nødvendige grund for seminariet til rådighed. Ligeledes kunne kommunen tilbyde at stille midlertidige lokaler til rådighed for seminariet på Lundtofte gamle Skole.

Der blev udskrevet en arkitektkonkurrence, der gav til resultat, at arkitekterne Hans Erling Langkilde og Ib Martin Jensen vandt, og man tilknyttede landskabsarkitekten J. Palle Schmidt til projektet.

Byggeriet blev igangsat i sensommeren 1957 med Undervisningsministeriet og Lyngby-Taarbæk Kommune som byggherrer. Det lå på den bare mark, som blev udstykket fra »Dyrehavegård«, men med en pragtfuld placering lige op ad Dyrehaven. Skolen og seminariet skulle have brugerfællesskab til svømmehal og boldspilhal samt til festsalen.

Byggeriet forløb ikke uden de store overskrifter i pressen, hvor man fik indtryk af, at en embedsmand havde begået noget økonomisk fordægtigt. Han blev dog senere frikendt ved den nedsatte embedsmandsdomstol. Kontorchefen i Undervisningsministeriet var en praktisk og hurtig embedsmand, som ikke ville sinke byggeriet, så han begik den »fodfejl« at anvise penge til byggeriet, som egentlig var budgetteret, men som endnu ikke var blevet bevilliget af Finansministeriet.

Trongårdsskolen blev taget delvis i brug til skoleårets begyndelse august

1959. Skolegården lignede stadig en byggeplads, da børn og forældre mødte op til den første skoledag.

Det ødelagde dog ikke humøret hos de 14 idealistiske og progressive lærere (senere kaldt »de 14 hellige køer«) samt hos skoleinspektør Johannes Lollike og viceinspektør Mogens Brandt, som begge kom fra stillinger på Lindegårdsskolen.

Idealismen og progressiviteten skulle dog snart stå sin prøve - indhentet af virkelighedens verden, da skolen hurtigt fik voksevæk fra ca. 500 til 1000 elever.

Jonstrup Statsseminarium blev taget i brug september 1960, og den endelige indvielse af hele byggeriet fandt sted med pomp og pragt den 6. september 1961.

Da hele byggeriet var færdigt, fremstod det som en fantastisk smuk arkitektonisk perle med mange smukke detaljer. Ikke mindst udendørsarealerne var helt unikke med alleer af platantræer og flere spændende haveanlæg. Særlig bemærkelsesværdig var den indre vandhave på Trongårdsskolen med sine smukke og sjældne eksotiske planter.

Fra de omkringliggende glasgange havde man frit udsyn til haven. De første mange år kunne man oven i købet i sommerperioden glæde sig over et par smukke flamingoer - udlånt af Zoologisk Have. En flamingos flugt og efterfølgende trafikdød på Helsingørmotorvejen satte dog en stopper for det eventyr.

I de næste mange år var flamingoerne skiftet ud med ænder. Der var flere andepar, der hvert år brugte Trongårdsskolens vandhave som yngle- og opdrætsplads for adskillige kuld ællinger.

Trongsøskolen i september 2009, set fra sydvest. Af det store bygningskompleks udgør Trongsøskolen kun den vestlige tredjedel. Resten er det tidligere Jonstrup Seminarium, som efter lukningen i 1990 blev overtaget af Lyngby Handelsskole, senere Handelsskolen København Nord. Til venstre midt i billedet ses det nye indskolingshus (med SFO) fra 2005. Den brede bygning med ovenlysvindue midt i skolen er skoletorvet, der opstod i 2000 ved overdækning af den hidtidige vandhave. Aerodan Luftfoto.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Uden at lægge noget symbolsk i det startede skolen som øvelsesskole med farverige pædagogiske forsøg og flamingehold. Samarbejdet mellem seminariet og skolen var til gensidig gavn og inspiration. Ud over de planlagte praktikperioder arrangeredes der fælles møder, kurser og studiekredse. Særligt i årene 1980-90 var der fokus på skolens status som øvelsesskole for Jonstrup Seminarium. Samarbejdet omkring de lærerstuderenes praktik på skolen øgedes kraftigt, og der blev såvel fra skolens som fra seminariets side

brugt mange ressourcer på at få praktikken til at fungere optimalt. Desværre ødelagdes dette arbejde, da seminariet blev nedlagt, og kræfterne måtte i stedet bruges på at få et anstændigt resultat ud af en hel anden og langt løsere tilknytning til Blaagaard Seminarium.

Den 25. juni 1990 sagde man ved en reception farvel til Jonstrup Statsseminarium - nøjagtig på 200 års-dagen for oprettelsen af det første Jonstrup Seminarium til uddannelse af »duelige skoleholdere«.

Birgitte Wilbek og Mogens Blom

I 1979 gik skoleinspektør Johannes Lollike på pension efter 44 års virke ved skolevæsenet. Hans efterfølger, Birgitte Wilbek, blev hentet i »egen stald«, hvor hun i mange år havde været en meget aktiv og kompetent medarbejder. Som tidligere håndboldlandsholdsspiller og atletikudøver satte hun sit præg på idrætsundervisningen, hvor hun fik skabt stor interesse for atletik blandt skolens elever, og da det ikke var muligt at få skolens atletikglade piger optaget i de omkringliggende atletikklubber, oprettede hun i 1964 Trongårdsskolens Idrætsforening, en atletikklub for piger. Den blev i 1966 efter pres fra forældrene også åbnet for drenge. Atletikklubben medvirkede til et øget samarbejde med forældrene, der deltog aktivt i arbejdet med praktisk hjælp, kørsel m.v. De ældste elever var med i klubbens bestyrelse.

Atletikklubben blev senere som en af landets største og stærkeste atletikklubber omdøbt til Trongårdens Idrætsforening.

Da Birgitte Wilbek gik på pension i 1994, blev hun efterfulgt af Mogens Blom, som kom fra en viceinspektørstilling på Virum skole.

Mogens Blom fik desværre kun 8 år som skoleinspektør på Trongårdsskolen - en periode, som var præget af forberedelserne til den afdelingsopdelte skole, fleksibel undervisningstilrettelæggelse, skolens udbygningsplaner samt problemer med implementeringen af et 10. klassecenter. Mogens Blom døde pludseligt i efterårsferien 2002.

10. klassecenter

I 1996 havde tanken om et 10. klassecenter grebet så meget om sig, at kommunen bestemte sig for at lægge et halvt center på Kongevejens Skole og et halvt center på Trongårdsskolen. At dele centret op i to halvdele havde selvfølgelig noget med pladmæssige hensyn at gøre. Men det skulle hurtigt vise sig, at det ikke alene var halve centre, men også halve løsninger kommunen stod for.

Da man gik fra den gamle idé, med »én skole én 10. klasse« til tanken om at samle alle kommunens 10. klasseelever, gik man også fra, at 10. klasse var en almindelig videreførelse af 9. classes pensum til en mere temabaseret 10. klasse. Kongevejens Skole tog sig af en sproglig, en naturvidenskabelig og en kreativ linje, hvor Trongårdsskolen udbød idræt og en »brobygningslinje«.

Brobygningslinjen var et barn af en forsøgsordning fra Statens Pædagogiske Forsøgscenter, hvor staten bekostede et 14 dages brobygningsophold til hele klassen på både Lyngby Handelsskole, Virum Gymnasium og Gentofte HF.

Udover det betalles et lærerteam fra de tre skoler og to lærere fra Trongårdsskolen for at tilrettelægge en undervisning for 10. klasseeleverne på Trongårdsskolen, der specielt rettede sig mod de gymnasiale ungdomsudannelser.

Men som pengene lige så stille fossede ud af statskassen, indskrænkede statens velvilje sig også med hensyn til at betale for brobygningsophold. Spe-

cielt oppe nordpå, hvor der traditionelt og uden hjælp er mange elever, der fortsætter på disse ungdomsuddannelser.

På 10. classeskolerne blev man ikke specielt begavede fra kommunens side. D.v.s. man holdt skole i klasselokaler, som lå op og ned ad den almindelige folkeskole. Lokalerne var alt for små både i forhold til antallet af elever, men også i forhold til den størrelse, en sådan 10. klasseelev rent fysisk har. Summa summarum, det at 10. klassecentret fungerede 10 år på Trongårdsskolen havde noget at gøre med de ildsjæle, der bestyrede klasserne i denne årrække.

Nu er Lyngby 10. klassecenter som en samlet helhed flyttet til Gyrithe Lemches Vej, hvor de som en del af Ungdomsskolen udgør et tilbud, der i hvert fald er noget for sig selv. Forstået på den måde, at 10. klasse nu er væk fra den almindelige folkeskole i Lyngby.

Omybygninger

I 2000 startede den første væsentlige ombygning af Trongårdsskolen. Vandhaven blev overdækket og af asken opstod et stort, lyst og højloftet bibliotek og et torv, hvor man endelig igen kunne samle hele skolen til større begivenheder. Siden seminarier blev til handels-skole, havde det været svært at låne deres festsal.

Den anden ombygning i 2005 blev afstedkommet af råd og svamp i indskolingspavillonerne. Nu fik man bygget et meget smukt indskolingshus i tilknytning til det gamle toetagebyggeri, hvor

Skoleinspektør Mogens Blom sammen med skoleudvalgsformand Helle Nielsen på Trongårdsskolen.
Birte Hansen

Trongårdsskolen ellers glimrer ved sin horizontale etplansarkitektur.

Man kan sige, at byggeriets struktur har banet vejen for nogle af tidens skolepædagogiske tanker med umiddelbar mulighed for fysisk opdeling mellem indskoling, mellemtrin og udskoling. Samtidig med at biblioteket, som i mellemtiden er blevet til det pædagogiske servicecenter og senere læringscenter, nu er placeret i midten, som hjertet i skolearbejdet.

Med ansættelse af skoleinspektør Gordon Lees i 2003 er Trongårdsskolen som skole blevet kastet ud i en ombygning, som ikke kun går på det fysiske. De fleste lærere har følt sig udsat for vindstød af stormstyrke, de har dårligt kunne holde på hat og gamle pædagogiske principper.

Efter at orkanen Lees har vendt op

og ned på alting, står vi nu med et Trongårdens New Orleans, hvor alle prøver at komme tørskoede i land med en fleksibel skole opdelt i tre afdelinger, hvor de til enhver tid gældende virksomhedsplaner revideres til stadighed og næste års fokuspunkter søsættes med eller uden redningsbåde. Det er hæsblæsende, men det er så sandelig også spændende, man tænker i hvert fald ikke på at forlade skuden. Den synker heller ikke lige med det første, tværtimod. Et skolernes Titanic er ved at vride sig fri af byggestøv og tankespind. Og isbjergene er smeltet på grund af global opvarmning.

De næste år bliver meget spændende for Trongårdsskolen. Holder bukserne? Kan lærerne følge med? Hvad siger elever og forældre? Er den fleksible og rummelige skole også i stand til at rumme svage elever, eller er det mest en skole for ressourcestærke elever? Det er spørgsmål, hvor de tilhørende svar blæser i vinden et stykke tid endnu.

Skoleledere ved Trongårdsskolen

1959-1979	Johannes Løllike
1979-1994	Birgitte Wilbek
1994-2002	Mogens Blom
2003-	Gordon Lees

Undervisning på skoletorvet på Trongårdsskolen.

Trongårdsskolen

Vibeke Bacher m.fl.

Baunegårdsskolen

Raadvad Skole

Den ældste skole i Raadvad blev oprettet som en fabriksskole omtrent på samme tid, som Brede Skole blev bygget, i tidsrummet 1770-1780. Distriktet dækkede Raadvad, Stampen, Strandmøllen, Skodsborg og senere Godthåb. Den gamle og utroligt lille skole - 13 alen lang, tre trekvart alen bred og tre en halv alen høj - blev forbedret i størrelse og højde med indvielse den 14. oktober 1829. Den bygning var en vel fungerende skole og fribolig for læreren indtil 1919. Den ligger stadigvæk i Raadvad under navnet »Egehuset«

Skolelivet i Raadvad blev dog sat på stand by i to år. I 1872 blev alle elever overflyttet til den nybyggede Lundtofte Skole - for øvrigt til stor glæde for forældrene, fordi de hermed blev fri for at betale de 15 øre om ugen for undervisning, som de var blevet pålagt. Skolevejen var imidlertid alt for lang, så Raadvad Skole åbnede igen 1874 - dog på betingelse af, at forældrene skulle betale skolepengene til fabrikken over deres lønseddel.

Selvfølgerig oplevede forældrene denne betaling som urimelig, og derfor besluttede Sognerådet i 1895, at Raadvad Skole overgik til også at være en kommunal skole. Fabrikken sørgede herefter for alle de fysiske forhold helt

ned til levering af brændsel til læreren, mens kommunen betalte lærerens løn.

Indtil 1913, hvor børns arbejde på fabrikker blev forbudt, var skolen en blandet fabriks- og kommunal skole. Herefter overgik al drift af skolen til kommunen.

Der var kun en nederste og øverste klasse, som den navnkundige lærer Peter Boisen Outzen styrede med fast (og samtidig nok lidt løs) hånd fra 1889 til 1932. For eksempel foregik gymnastiktimerne ude i naturen under streng kæft, trit og retning eksercits.

Der kom flere og flere børn til Raadvad, så i 1913 fik lærer Outzen hjælp af den nyansatte frøken Walborg Ohlsen, og den gamle skolebygning blev for trang og umoderne, så en ny skole blev indviet i 1919. Det var nye tider - her var både et bord til hver elev, en gymnastiksal og et skolekøkken, og nye unge lærere kom til - blandt dem var Georg Jakobsen, den senere skoledirektør i Lyngby-Taarbæk Kommune.

Da »Den nye Skole«, som folk i Raadvad blev ved med at kalde den, blev lukket i juni 1965, samledes mange gamle elever på skolen. Der blev ringet ind af skoleinspektør Knud Lavard Brogaard, og man sang »Nu er timen til ende...«. Herefter gik de gamle elever i

Raadvad Skole blev taget i brug i 1919 som afløser for en ældre skole. Den var i brug til 1965, hvor den første del af Baunegårdsskolen blev taget i brug. Senere blev bygningen indrettet til Lyngby-Taarbæk Vandrerhjem.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

samlet flok med skolefanen i spidsen - syngende de gamle sange, som de havde lært i skolen - op til Raadvad Hotel og opfriskede skoleminder.

Skoledistriktet i Raadvad blev nu lagt ind under Baunegårdsskolen, som var under opførelse, og Raadvad Skoles lærere blev ansat på den nye skole.

Baunegårdsskolen

Skolen blev indviet den 8. september 1971. De første elever og lærere flyttede ind 6 år før, og der var gået en lang periode med byggerod, manglende lokaler og dermed opståede problemer.

Trivsel og effektivitet var nøgleordene i skoleinspektør Erik Christensens tale. Han sagde: »Der skal ikke terpes som i gamle dage, men eleverne skal

have muligheder for at erhverve sig færdigheder og viden.«

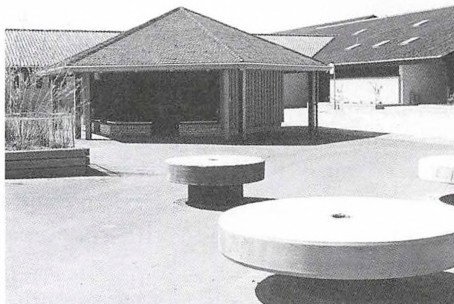
Baunegårdsskolen blev bygget til at rumme fire spor. I de økonomisk gode tider var der råd til at bygge et flagskib af en skole. Der var store undervisningslokaler med grupperum og indendørs toiletter, moderne indrettede faglokaler med det mest moderne udstyr, filmsal og aula. Hertil kom udefaciliteter, som ethvert barn måtte glæde sig over: En gård til de små elever og en til de store - ja der var tilmed en pausehave i tilknytning til skolens botaniske have med voliere.

Det var en moderne og meget indbyggende skole, der rummede optimale muligheder for fysisk at kunne matche den rivende udvikling af folkeskolen op gennem 70'erne.

Fokus på den pædagogiske udvikling

Baunegårdsskolen blev bygget i en tid, hvor der var stort økonomisk råderum og hermed gode ressourcer også til pædagogisk udvikling. Samtidig blev der uddannet rigtig mange nye lærere, så det var nemt at tiltrække lærere, som var interesserede i at indgå i denne atmosfære af udvikling. Således fyldtes skolen de første år med flere kuld af unge, ambitiøse og udviklingsorienterede lærere. Pædagogisk udvikling og »forsøgsvirksomhed« blev hurtigt kendetegnende for Baunegårdsskolen. Der blev ansøgt om, udført og beskrevet en perlerad af udviklingsarbejder, og det interessante var, at alle lærerne - unge som ældre - var med i et af de mange nye tiltag.

Nogle af de udviklingsarbejder, som fyldte mest, var alle dem, der handlede om datalære og brugen af datamaskiner i undervisningen, hvor man tilmed lånte en minidatamat af Matematisk Institut. I forbindelse med disse udviklingsarbej-

Parti fra den nyopførte Baunegårdsskole. Slibestene i forgrunden stammer fra Raadvad Knivfabrik.
Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

der blev der udarbejdet et hav af undervisningsmaterialer og programmer til mange af folkeskolens fag. Med kommunal støtte lykkedes det i 1980 skolen at få et anlæg bestående af 16 mikrodatamater samt forskellige skrivenheder - på det tidspunkt var det en af de største koncentrationer i landet.

Undervisning på Baunegårdsskolen i 1966, endnu inden skolen var bygget færdig.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Men der var også andre markante udviklingsarbejder. Man gennemførte f.eks. et 3-årigt udviklingsforløb med samlæsning i dansk og orientering. I samarbejde med Folkeskolens Forsøgsråd gennemførtes forsøg med træningskurser i dansk for elever på 8.-10. klassetrin, og man gav 10. klassetrin nyt indhold under overskriften »10. klasse på en anden måde«.

Skoleinspektør Erik Christensen fortæller, hvor spændende det var at stå i spidsen for alle disse udviklingsarbejder i samarbejde med en masse ressourcerstærke, dygtige og iverige lærere. Han fortæller, at der netop på det tids-

Skoleinspektør Erik Christensen var skoleinspektør på Baunegårdsskolen i næsten hele dens levetid, fra 1965 til 1986. Erik Christensen

punkt var grøde i skoleverdenen i forhold til, at mange lærere turde prøve nye ting, og at det samtidig blev legalt, at skolerne havde mulighed for at afprøve nye pædagogiske tiltag. Hans opgave var hele tiden at balancere imellem promovning af gode ideer og fastholdelse af retningen, så udviklingen ikke løb løbsk.

Den frivillige skolemusik

Musikken fyldte meget på Baunegårdsskolen. Omkring 1980 gik 30 procent af eleverne til musikundervisning uden for skoletiden. Det var især blokfløjten, der var populær, men der var også elever, der modtog undervisning i guitar, klaver og violin. Skolens initiativrige musiklærere, Karen Jespersen, satte en masse spændende aktiviteter i gang. Der blev dannet tre sammenspilsgrupper, som optrådte ved forskellige lejligheder i og uden for skolen. Den årlige musiklejrskole på kommunens feriekoloni i Gedesby gav eleverne nye oplevelser med mange forskellige musikalske opgaver, og der var rejser til de nordiske venskabsbyer.

Skole/hjem-samarbejdet

Der var også en ny og anden tilgang til skole/hjem-samarbejdet på Baunegårdsskolen. Forældrene kunne komme og overvære undervisningen når som helst, og undervisningen blev ikke ændret af den grund. Det skabte et tillidsforhold imellem skole og forældre, som var unikt.

I maj 1981 udgav en forældregruppe

Baunegårdsskolen i 1983, set fra nordøst. Vejene nederst er til venstre Lundtoftevej og højre Gyrithe Lemches Vej. I den lange fløj til højre i billedet har Ungdomsskolen sine lokaler. Resten af bygningerne anvendes af Handelsskolen København Nord.
Erik Christensen

rapporten »Hvidbog, Baunegårdsskolen, Kommuneplan 1980-92«. Baggrunden for rapporten var forældrenes bekymring for, at Baunegårdsskolen skulle blive nedlagt, hvis elevtallet i kommunen fortsatte med at falde kraftigt. I forordet skriver forældrene, at de ikke har haft vanskeligheder ved at finde saglige argumenter for skolens bevarelse, og de håber rapporten kan vise dette.

Man roser skole/hjem-samarbejdet, og et medlem af skolenævnet skriver:

»Skolens lærere tillader sig at være uformelle, så man lærer deres synspunkter at kende, og de forældrenes. Det er formålstjenligt. Hvis de kun holdt sig til det formelle, ville vi ikke lære dem at kende som mennesker. Forældresamarbejdet med skolens lærere er altså ikke noget, forældrene skal kæmpe for.«

Den tillid og åbenhed skabte grobund for andre nyskabelser. Som en anden forælder skriver i Hvidbogen: »Det aktive lærerkollegium har en levende

interesse for pædagogiske nyskabelser. Det gode samarbejde imellem lærerne og forældreforeningen har resulteret i interessegrupper ledet af en forælder og en lærer.«

Forælderen nævner her, at den meget stærke Forældreforening allerede i 1970 startede interessegrupper for børn på skolen. Hver sæson var der 12 til 18 hold i gang. Der blev syet, bagt, lavet mad, klippet, klistret, modelleret, spillet bold m.m.

Baunegårdsskolens forældre var også blandt de første til at etablere en pas-

ningsordning for de yngste elever. Lejestuen voksede til 70 elever, og den blev herefter overgivet til kommunens socialforvaltning. Senere stiftede forældrene en fritidsklub for de større børn.

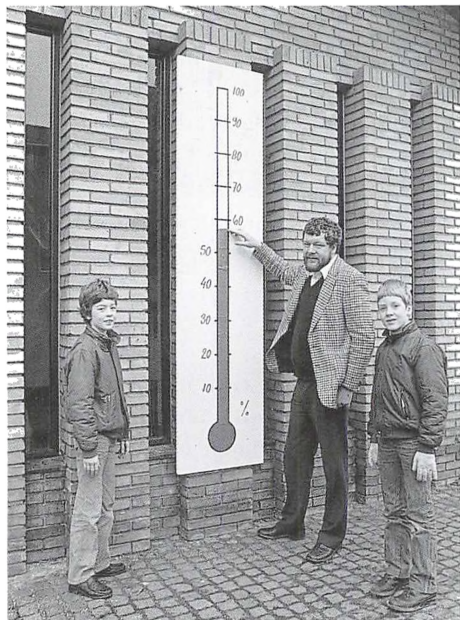
Det var, som en anden forælder skriver »Ikke en almindelig dansk folkeskole - men en skole i særklasse!«

Skolens nedlæggelse

Op så skete det, mange havde frygtet. Det faldende børnetal og økonomiske stramminger gjorde, at Kommunalbestyrelsen i 1983 foreslog skolen nedlagt i flere tempi, idet man ønskede distriktsændringer, så eleverne blev henvist til Lundtofte Skole og Lindegårdsskolen.

Nogle udsagn, som er citeret i Hvidbogen, viser, hvor stærke reaktionerne var: »Man kan da ikke nedlægge en af kommunens nyeste skoler, og en af de bedst fungerende!« »Det må være en fejltagelse« - »Hvorfor netop denne nye skole?« - »Hvorfor handelsskole her? De unge mennesker har da ikke glæde af faciliteterne, og den ligger langt fra stationen«.

Indsigelserne fra alle sider var mangfoldige. Forældrene satte alle sejl til for at undgå nedlæggelsen. På det tidspunkt foreskrev reglerne om skolenedlæggelse, at hvis mindst 50% af de stemmeberettigede i skoledistriktet inden 4 uger efter Kommunalbestyrelsens beslutning om nedlæggelse skriftligt anmodede om afstemning, skulle Kommunalbestyrelsen afholde en sådan afstemning om skolens nedlæggelse. Ef-

Ole Friis Jørgensen (medlem af skolenævnet ved Baunegårdsskolen) viser, at over 50% af de stemmeberettigede i skoledistriktet i 1983 krævede, at beslutningen om skolens nedlæggelse skulle prøves ved en afstemning. Drengene hedder Rune og Rasmus. Irving foto. Det Grønne Område

Forældre og elever fra Baunegårdsskolen protesterede i 1983 på Lyngby Torv imod Lyngby-Taarbæk Kommunalbestyrelses beslutning om at nedlægge skolen. Irving foto. Det Grønne Område

ter Kommunalbestyrelses beslutning i december 1983 gik forældrene straks i gang med at samle underskrifter og nåede på en lille uge op på de 50%.

Lærere og elever deltog på deres måde i kampagnen for bevarelse af skolen. Man planlagde og gennemførte en stort anlagt projektuge med temaet »Baunegårdsskolen i centrum« - Her var en overflod af kreative, tværfaglige aktiviteter - og pædagogiske projekter, som afspejlede skolens og lokalområdets

fortræffeligheder i blandt andet ord, billeder, lyd, musik, drama.

Ugen sluttede med et stort karnevalsoptog, hvor alle var udklædt i dragter, som man havde syet i løbet af ugen. Som så ofte før var fastelavn præget af kulde og sne. Det holdt dog ikke elever og lærere tilbage. Fra tre forskellige lokaliteter i udkanten af skoledistriktet drog man under ledsagelse af intense sambarytmer af sted for at mødes ved Baunegårdsskolen, idet alle sang:

*Vi er fra Baunegård,
og os kan ingen standse.
D'er her det foregår,
en samba vil vi danse.
En samba uden stop,
en samba uden lige.
En samba, som er skabt
for at vi her kan sige:
Aj - aj, sí - sí, i dag ska'vi
til karneval på skolen.
Aj - aj, sí - sí, i dag ska'vi
til karneval på skolen.*

Kommunalbestyrelsen afholdt afstemning i marts 1984. Inden da havde Kommunalbestyrelsen besluttet, at Baunegårdsskolen under alle omstændigheder kun ville blive videreført uden overbygning. Hvis man fik mindst 60 % ja-stemmer for skolens bevarelse, sagde reglerne, at skolen først kunne nedlægges efter fornyet beslutning af Kommunalbestyrelsen i den følgende valgperiode, som begyndte 1. januar 1986. Skolens mange tilhængere blev dog meget skuffede. Der blev kun afgivet 54,6% ja-stemmer - 3004 personer deltog, og heraf stemte kun 209 for en nedlæggelse. Resten stemte for en bevarelse, men det var ikke nok.

Det blev besluttet, at allerede fra den 1. august 1984 skulle skolen ikke modtage børnehaveklassebørn mere.

Skolen blev nedlagt 1. august 1987. Ungdomsskolen blev på skolen, og Handelsskolen rykkede ind på den skole, som 22 år tidligere var bygget til folkeskoleelever.

Ca. 16 år - efter indvielsen - blev det altså til for Baunegårdsskolen. Skolen var de første år båret frem af en stor gruppe meget entusiastiske lærere og en progressiv og dynamisk skoleleder - og de sidste år af en kampgejst og sammenhængskraft ud over det sædvanlige.

Det er tankevækkende, at netop den skole, som set med skoleøjne i 2008 er den perfekte ramme om den moderne fleksible tilrettelæggelse af undervisningen, blev nedlagt.

Kilder:

Vald. Fraas: Skoleforhold i Lyngby-Taarbæk Kommune gennem tiderne. 1928.
Lyngbybogen 1972-73: Svend Aage Larsen.
Drengear på Stampen og i Raadvad.
Hvidbog Baunegårdsskolen Kommuneplan 1980-92. maj 1981.
Dokumenter hentet på Byhistorisk Samling.
Samtale med pensioneret skoleinspektør Erik Christensen.

Skoleledere ved Baunegårdsskolen

1971-86	Erik Christensen
1986-87	Mogens Blom

Ole Hur Jørgensen

Sorgenfriskolen - på vej mod de 60 år

Fra hjælpeskole til moderne specialskole
Hvis man dykker ned i Sorgenfriskolens gamle arkiver, kan man læse, at Lyngby har haft selvstændige specialklasser - den gang kaldt hjælpeklasser - siden 1943. Den første klasse blev oprettet på Kongevejens Skole, og med en forøgelse af klassetallet til 3 og en flytning til Lindegårdsskolen i 1945 var der stadig behov for plads til flere klasser.

1. august 1949 flyttede klasserne til villa »Pax« på Kongevejen 55, og Sorgenfriskolen var en realitet. Lindegårdsskolens daværende viceskoleinspektør Børge Jørgensen, som havde været drivkraften bag denne udvikling, blev skolens første leder.

I årene derefter steg elevtallet i kommunen fra 4500 til 9000, hvilket betød, at behovet for pladser i hjælpeskolen atter oversteg kapaciteten.

Den 28. oktober 1958 kunne Børge Jørgensen indvie den nuværende hovedbygning som symbol på »Danmarks modernaste hjälpskola« som det hedder i en artikel fra det svenske tidskrift »Hjälpskolan« som omtalte begivenheden. Her gik nu 175 elever i 12 klasser med 13 lærere, men der var plads til 200 elever. Der blev lagt vægt på at skolen svarede til tidens krav med 13 klasselokaler, skolekøkken, sløjdsal, gymnastiksal med mulighed for teater,

hobbylokaler, bespisningslokale og kontorer til talepædagog og psykolog.

Dette renommé som moderne hjælpeskoletilbud - senere specialskole - har skolen forsøgt at vedligeholde og udvikle i alle årene efter, og det er stadig et vigtigt parameter for det daglige arbejde på skolen.

I 1972-95 var Poul Thomsen skoleinspektør på Sorgenfriskolen. Han var bl.a. banebrydende ved at udvikle den første selvstændige læseplan for hjælpeskoleelever i Danmark, som med udgangspunkt i den kendte psykologiske viden og erfaringer for, hvad der virker, var forud for sin tid med hensyn til at målrette undervisningen til elevernes behov.

De fysiske rammer, der i 1958 havde været nye og fremtidssikrede, var i Poul Thomsens periode som skoleinspektør efterhånden blevet nedslidte og trængte til renovering. Det lykkedes at få renoveret sløjdsalen og skolekøkkenet - faget var nu kommet til at hedde hjemkundskab - men større ændringer var der ikke råd til i kommunens budgetter.

Det var imidlertid i Poul Thomsens periode, at det klubtilbud, der var fritidstilbud for de ældste elever, blev udvidet, og der blev oprettet selvstændig SFO i bygningen Kongevejen 51.

I slutningen af Poul Thomsens perio-

Villa »Pax«, Kongevejen 55, som i 1949 blev taget i brug som Sorgenfriskolen. Villaen er opført i 1892 af zoologen, etatsråd Jonas Collin, hvis datter Inga her er fotograferet på Kongevejen ud for indkørslen omkring 1900. Om livet på »Pax« i en senere ejers tid er der fortalt i Lyngby-Bogen 1962.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

de som skoleinspektør betød et faldende elevtal og et ændret syn på, hvordan hjælpen til elever med generelle indlæringsvanskeligheder bedst kunne gives, at der blev fremsat forslag i Skoleudvalget om, at Sorgenfriskolen skulle nedlægges, og at klasserne skulle overføres til en af de lokale distriktsskoler.

Med stort engagement fra både forældre og personale blev denne plan om at nedlægge skolen afværget. Situationen førte dog til, at der blev gennemført store besparelser og nedskæringer i antallet af elever og personale. Fra 1993 var skolen således reduceret til en skole med 5 klasser, et personale på 15 og et elevtal på 45.

Nye opgaver og stigende elevtal

Det var sådan skolen så ud, da jeg i februar 1995 - som den 3. i rækken - tiltrådte som skoleinspektør på Sorgenfri-

skolen. Jeg havde forud for ansættelsen forsøgt at sikre mig, at truslen om at nedlægge skolen var drevet over og ikke længere var aktuel. Jeg blev dog noget bekymret, da skolens elevtal i løbet af de første måneder i foråret 1995 dykkede og nåede bunden med 39 elever.

Bekymringen om manglende elevgrundlag for Sorgenfriskolen viste sig dog hurtigt at være ubegrundet. Børnetallet i kommunen var atter hastigt for opadgående. På den baggrund blev der udarbejdet en skoleudbygningsplan og efterfølgende en specialundervisningsplan, som både beskrev en øget elevtilgang og tillagde Sorgenfriskolen nye opgaver.

Sorgenfriskolen havde på det tidspunkt allerede oprettet en I-klasse - et indskolingstilbud for skolestartere, som i de følgende år skulle udvikle sig til to observations-børnehaveklasser og efter-

Sorgenfriskolen i september 2009, set fra sydøst. Midt i billedet den oprindelige villa »Pax«. Til venstre hovedbygningen fra 1958 med tilbygning mod nord fra 1999. Bygningen syd for hovedbygningens gavl er gymnastiksalen med omklædningsrum. Af de to næsten ens villaer foruden er den højre konsulenthuset og den venstre børnecentret. Det var i den sidstnævnte, at Ingeborg og Viggo Stuckenbergs boede i årene 1894-1900. I billedets bund anes et hjørne af boldbanen. Aerodan Luftfoto. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

følgende et selvstændigt »Børnecenter« med undervisnings- og fritidstilbud for 14 børn.

I forbindelse med amtets udlægning af den vidtgående specialundervisning blev det planen, at Sorgenfriskolen skulle være værtsskole for fire amtsgruppeordninger for elever med vidtgående generelle indlæringsvanskeligheder, hvilket betød, at skolen kom med i kommunens skoleudbygningsplan.

12. november 1999 blev skolens nye tilbygning indviet med nye klasselokaler, ny administrationsafdeling, nyt pædagogisk servicecenter og klub/SFO i kælderen. Knap nok var denne indvielse overstået, før nye behov meldte sig med presserende krav om modernisering af skolen med mere tidssvarende faglokaler, delelokaler m.m. Problemet var denne gang, at hvis der skulle ændres noget i den eksisterende hovedbygning, skulle hele skolen forstærkes med stålafstivninger i både facader og gavle.

Projektet blev alligevel planlagt og sat i gang og 31. maj 2005 - mindre end seks år efter sidste udbygning - stod endnu et om- og udbygningsprojekt færdigt. På grund af kravet om stålforstærkninger havde hele skolen samtidig gennemgået en renovering, der var etableret nye faglokaler til hjemkundskab, sløjd, natur og teknik, data og musik, samt nyt personalerum og mødefaciliteter. Børnecentret havde fået egne lokaler på Kongevejen 49, og der var etableret et selvstændigt konsulenthus med kontorer til psykologer, talepædagoger, UU-vejleder og sundhedsplejerske.

Endelig var SFO og klub flyttet ind på skolen i egne lokaler i tilknytning til de afdelinger, de modtog børn fra. Det eneste, der ikke blev råd til - og som stadig er en mangel på skolen - var etablering af en ny tidssvarende idrætshal.

Elev- og klassetallet er siden vokset støt. I skoleåret 2008–09 går 123 elever i skole på Sorgenfriskolen, og de er fordelt på 14 klasser.

Specialpædagogikken under udvikling
Når der indledningsvis er gjort lidt ud af at beskrive elevtalsudvikling samt ændringen af de fysiske rammer, er det selvfølgelig fordi, det har kostet mange resurser og meget energi i de lange perioder processerne har stået på, men også fordi der med beskrivelsen af denne udvikling hører en særlig opfattelse af, hvordan specialpædagogikken skulle opfattes og udmøntes i praksis. Kravet om delelokaler er ikke alene et udtryk for et behov i specialundervisningen, men et behov i hele folkeskolen i disse år for at kunne tilrettelægge undervisningen mere fleksibelt, inddele elever i hold, samt i højere grad kunne planlægge med udgangspunkt i både klassens, og den enkelte elevs behov.

Ligeledes var beslutningen om at flytte klub- og SFO-tilbuddet fra eget selvstændigt hus til lokaler i afdelingerne på skolen ikke alene et udtryk for et opgør med en hidtidig pædagog- og lærerkultur, men indledningen til en helt ny praksis med et helhedssyn på barnets udvikling: fra det møder ind om morgenen, til det går hjem fra SFO om

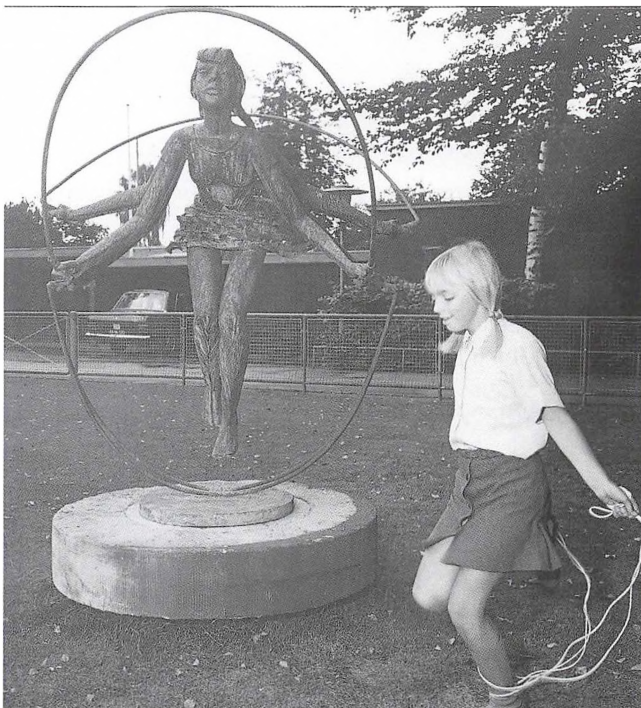
eftermiddagen. Således blev fritidspædagogikken fra dette tidspunkt et vigtigt selvstændigt element i udvikling af børnene, og pædagogerne blev vigtige bidragsydere til skolens elevplaner.

Beskrivelsen af de fysiske ændringer er ligeledes rammen for beskrivelsen af den tilpasning, som er foregået i hele Sorgenfriskolens historie. Den tilpasning og balance sikrer, at skolen konstant løser de opgaver, som er nødvendige for eleverne med særlige behov, samt skolevæsenets behov for at give et særligt tilbud i tæt tilknytning til lokalområdet, når distriktsskolens undervisnings-tilbud ikke er en realistisk mulighed.

Som moderne specialskole sætter vi en ære i at holde os ajour med de generelle udviklingstendenser på grundskoleområdet for løbende at kunne tilpasse dem til de aktuelle elevers behov. Det betyder bl.a., at Sorgenfriskolen altid har været en naturlig deltager i skolevæsenets fælleskommunale udviklingsarbejder. I de seneste år har vi således implementeret »den fleksible skole« og haft fokus på evaluering og elevplaner.

Samtidig har vi aktuelt genoptaget traditionen med en selvstændig specialundervisningslæseplan og har udarbejdet en egen fortolkning af »fælles mål«.

I praksis lægger Sorgenfriskolen i he-

*Sorgenfriskolens kendte logo
»Sjippepigen« af Helge Holm-
skov – med levende model.*

Sorgenfriskolen

Skolekomedie på Sorgenfriskolen i 1990, »Nattergalen«. Den kunstige nattergal synger for kejseren. Irving Det Grønne Område foto.

le sin indsats vægt på at bevare og udvikle børnenes selvværd, samtidig med den faglige og sociale udvikling. De fleste af skolens elever har på grund af deres forudsætninger vanskeligt ved at leve op til kravene for folkeskolens afsluttende afgangsprøver.

Vi lægger dog stor vægt på, at et skoleforløb på Sorgenfriskolen ikke forhindrer den enkelte i at få afgangsprøve i et fag, hvis man ellers har forudsætning for det. Således er der hvert år enkelte elever, der aflægger afgangsprøve

i f.eks. dansk retstavning, matematik eller mundtlig engelsk.

Nye perspektiver for Sorgenfriskolen

En tilbagevendende diskussion, som har pågået i det meste af Sorgenfriskolens historie, vedrører den pædagogiske vurdering af, hvad der tjener et barn med skolevanskeligheder bedst. I 70'erne og 80'erne gjorde folkeskolens erfaringer med »integration« af elever med handicap i almindelige klasser. Efterfølgende rapporter viste, at det - for de in-

Sorgenfriskolen er ikke større, end at man nemt kan få et overblik over eleverne, her i skoleåret 2008/09.

Sorgenfriskolen

tegrerede elever, det omfattede - var en begrænset succes, ofte med store personlige omkostninger. I de seneste år har inklusionsdebatten gået hen over folkeskolen med kravet om, at flere specialundervisningsopgaver løses på distriktsskolerne frem for i særlig klasser som f.eks. på Sorgenfriskolen. På Sorgenfriskolen opfatter vi skoletilbuddet som en del af kommunens folkeskoletilbud, hvilket betyder, at så godt som alle børn i kommunen kan modtage undervisning i deres lokalmiljø.

Hvis jeg efter 14 år som skoleleder på Sorgenfriskolen skal vurdere integrations/inklusions problemstillingen, er mit ubetingede synspunkt, at Sorgenfriskolen løser en utrolig vigtig og relevant opgave, der sikrer, at eleverne opnår den reelle kompetence af selvværd og faglig læring, som de skal klare sig på - resten af livet.

Det betyder ikke, at hvis man én gang er indskrevet på Sorgenfriskolen, kommer man først ud, når skolegangen er slut. Vi sætter en ære i at udsluse de ele-

Familedag på Sorgenfriskolen i 1997. Irving foto.

Det Grønne Område

ver, hvis udvikling forløber så positivt, at det kan lade sig gøre for dem at klare sig i en almindelig skoleklasse.

I 2009 - året hvor Sorgenfriskolen fylder 60 år som selvstændig specialskole - er der venteliste til flere klassetrin. Skolen skal starte en ny klasse for elever med autisme, og der arbejdes på at udvikle skolen som kompetencecenter med udbud af både af kurser og supervision og vejledning til distriktsskolerne.

Behovet for skolens tilbud eksisterer således i bedste velgående, og skolen er nu som tidligere i en løbende forandring i stadig tilpasning til tidens krav.

Læs mere om Sorgenfriskolen på www.so-ltk.dk

Skoleledere ved Sorgenfriskolen

1949-1972	Børge Jørgensen
1972-1995	Poul Thomsen
1995-	Ole Hur Jørgensen

Jens Jørgensen og Jørgen Reedtz

Heldagsskolen Fuglsangård

- om Heldagsskolen i Lyngby-Taarbæk Kommune

Heldagsskolens historie er vel i bund og grund historien om et udviklingsprojekt i Lyngby-Taarbæk Kommune, selv om den aldrig har været defineret som sådan.

Begyndelsen på projektet starter med noget så sørgeligt som nedlæggelsen af en skole. Observationsskolen Torup Skole ved Hundested blev nedlagt med udgangen af året 1984. Torup skole var en amtskommunalt ejet og finansieret skole for børn med sociale og emotionelle vanskeligheder, som det hed dengang, nu børn med vanskeligheder med hensyn til adfærd, kontakt og/eller trivsel (AKT). Kært barn har mange navne! Skolen modtog ved sin lukning børn fra 6 københavnske omegnskommuner, heriblandt Lyngby-Taarbæk, som også var administrationskommune.

Dagskoleklinikken på Baunegårdsskolen
Da Københavns Amt i sin visdom besluttede at nedlægge Torup Skole, forsvandt samtidig tilbuddet til de børn, som også Lyngby-Taarbæk havde henvist til skolen, ligesom Lyngby-Taarbæk - om man så må sige - »hang« på personalet. Størstedelen fandt anden beskæftigelse, men to af lærerne fik tilbud om at blive tilknyttet den daværende observationsklasse på Baunegårdsskolen med henblik på at udvikle den observations-

undervisning, der foregik der. Det førte til oprettelse af »Dagskoleklinikken«, som startede sin virksomhed den 1. august 1985. Det var på forhånd besluttet, at arbejdet på Dagskoleklinikken skulle evalueres efter to år, idet Baunegårdsskolen på det tidspunkt skulle nedlægges. Der skulle så ved afslutningen af de to år tages beslutning om den fremtidige organisationsform for undervisningen af Dagskoleklinikkenes børn.

De vanskeligheder, børnene havde at slås med, og som skolerne stod magtesløse over for, kunne ikke løses i Dagskoleklinikkenes regi. For personalet var det derfor vigtigt både løbende at beskrive arbejdet og at rapportere til skolemynighederne herom. Det skete i form af »Kvartvejsrapport« fra januar 1986 og »Halvvejsrapport« fra efteråret 1986.

Hovedanken mod den afprøvede organisationsform var den manglende sammenhæng mellem undervisning og fritid, idet børnene sluttede deres skoledag kl. 12 og derefter blev kørt til den SFO eller det fritidshjem, der hørte til deres oprindelige skole. Den socialpædagogiske del af arbejdet med børn med vanskeligheder af den art, Dagskoleklinikken skulle tage sig af, var stort set fraværende, når bortses fra udflugter, ture og lejrskoler.

Heldagsskolen tager form på Baune Allé
Personalet opstillede derfor en model, som i store træk anvendte principperne fra arbejdet på observationsskolen, når der ses bort fra observationsskolens døgnedel, dvs. hvor eleverne samtidig boede på skolen. Den ville indebære et veludviklet integreret konferencesystem hos personalet, udvidelse af fritidstilbuddet gennem ansættelse af socialpædagogisk personale og sammenhæng mellem undervisning og fritid gennem læreres og pædagogers overlappende arbejdsfunktioner. Ideen var Skolepsykologisk Kontor med på, og det samme var Skoledirektion, Fælleslærerråd og Kommunelærerforening. Økonomien kunne hænge sammen gennem omlægning af nogle timer fra den øvrige specialundervisning i kommunen. Forslaget var altså stort set udgiftsneutralt, ingen ville komme til at lide under det, tværtimod ville det blive et

betydeligt bedre og mere omfattende tilbud.

I foråret 1987 - midt i en kommunal sparerunde - blev forslaget vedtaget, og den 1. august 1987 startede Heldagsskolen i en selvstændig bygning på Baune Allé i Lyngby.

Bygningen var for lille, og udenomsfaciliteterne helt utilstrækkelige, men stedet havde den altoverskyggende fordel, at det var vores eget. Vi skulle ikke indordne os den store skoles normer og regler, men kunne bygge vores egen hverdag op, alene under hensyntagen til det arbejde, der skulle udføres i forhold til nogle børn med vanskeligheder med tilværelsen og deres familier.

Flytning til Langs Banen

I længden ville det nok være uholdbart med en undervisnings- og behandlingsenhed under disse pauvre forhold. Imidlertid opstod der en løsning på det problem.

Heldagsskolen Fuglsanggård på Fuglsanggårds Allé (tidligere Langs Banen) 10, afdelingen for de mindste elever.

Heldagsskolen

Heldagsskolens afdeling for de ældste elever på Askevænget 10B, indviet i efteråret 2009.

Heldagsskolen

Det viste sig, at Socialforvaltningen opererede med planer om en behandlingsenhed a la familieværksted eller noget i den stil. På samarbejds møder mellem skoledirektionen og socialdirektionen drøftede man dette, fandt ud af, at det nok var samme målgruppe, man sigtede mod, og blev enige om at koordinere bestræbelserne ved at udvide Heldagsskolen personalemæssigt og anvende fritidshjemmet »Fuglsanggård« som stedet, hvor arbejdet skulle foregå. Og den 1. august 1990 flyttede Heldagsskolen under arbejds overskriften »Undervisnings- og dagbehandlingstilbuddet Fuglsanggård« ind i nye lokaler på Langs Banen 10.

En væsentlig forandring i forhold til tidligere var opnormeringen på psykolog- og socialpædagog siden. Endvidere udvidedes åbningstiden til også at gælde på skolefridage og i ferier, bortset fra fire uger i sommerferien og ugen mellem jul og nytår.

Ejendommen Fuglsanggård fortsatte

på den måde som et tilbud til børn og unge, et formål den havde opfyldt siden 1. maj 1944. Den dag blev gården overdraget til Det Sociale Udvalg, der den 28. august 1944 indviede et kommunalt daghjem i Virum med plads til 18 sengebørn og 18 kravlebørn i bygningerne.

En veletableret del af det kommunale skolevæsen

I bygningerne på Langs Banen etablerede Heldagsskolen hurtigt som en del af det kommunale skolevæsen, et tilbud normeret til 16 børn på 1.–6. klassetrin. Et tilbud der meget hurtigt etablerede sig som et specialundervisnings- og dagbehandlingstilbud, der betød, at det kommunale skolevæsens rummelighed voksede. Børn, der havde store sociale og emotionelle problemer, fik her et tilbud, hvor undervisning og behandling kunne foregå inden for kommunegrænsen og i tæt samarbejde med det øvrige skolevæsen. Et tilbud, der for det enkelte barn og

dets familie betød en mulighed for at få stoppet og vendt en bekymrende udvikling, så det blev muligt at vende tilbage til den almindelige folkeskole.

Efter nogle år viste der sig en tydelig tendens til, at godt halvdelen af Heldagsskolens elever kunne vende tilbage til folkeskolen efter to år på Heldagsskolen. For andre blev Heldagsskolens begyndelsen på et længerevarende behandlingstilbud.

Med det stigende børnetal i kommunen blev presset på Heldagsskolen hurtigt større og en udbygning kom på tale i 1996. I 1998 blev en tilbygning til den gamle »Fuglsanggård« indviet.

Endnu en udbygning

I foråret 2007 besluttede Kommunalbestyrelsen, som en del af en større roka-de og igen i forbindelse med en besparelse, at flytte to specialgrupper - Gruppe 6 og Satellitten - samt en del af hel-tidsundervisningen fra Ungdomsskolen og i stedet etablere disse som en overbygning på Heldagsskolen.

Her gentog problemet fra 1985 sig: ordentlige fysiske rammer. Hen over nat-ten fra juli til august 2007 voksede Hel-dagsskolen fra en lille skole med 18 ele-ver på 1.-6. klassetrin til en skole med 50 elever på 1.-9. klassetrin, uden at accep-table fysiske rammer var etableret.

Samtidig med beslutningen om flyt-ningen af elever, blev det besluttet at op-føre en bygning på Fuglsanggårdssko- lens boldbaner til Heldagsskolens over- bygning, en bygning der kunne stå færdig i det sene efterår 2009. I den mellem- liggende periode var Heldagsskolen placeret på tre matrikler: Den eksiste- rende på Langs Banen 10 (senere i 2007 blev Langs Banen omdøbt til Fuglsang- gårds Allé), to grupper placeret i en pa- villon bag Fuglsanggårdsskolens gym- nastiksal og tre grupper placeret i ledige lokaler på Kongevejens Skole.

Det betød selvfølgelig store pædago- giske og ledelsesmæssige udfordringer, men visheden om, at der henne om hjørnet stod en ny og moderne bygning til Heldagsskolens overbygning, var rigelig motivation til at kaste sig ud i Hel- dagsskolens næste udviklingsproces: En heldagsskole med et fuldt klasseforløb, dvs. elever fra 1. til 9. klasse, placeret på to matrikler - de mindste elever på Fuglsanggårds Allé og de ældste i den nye afdeling på Askevænget 10 B.

Skoleledere ved Heldagsskolen

1987-2002 Jens Jørgensen
2002- Jørgen Reedtz

Jørgen Morthorst

Ungdomsskolen

- om Lyngby-Taarbæk Ungdomsskole

Ungdomsskolens vugge

Ideen om at undervise unge i deres fritid opstod helt tilbage i år 1800, hvor pastor Nicolaus Massmann grundlagde de Masmannske søndagsskoler. Skoleformen levede en meget omskiftelig tilværelse, indtil daværende undervisningsminister Jørgen Jørgensen i 1942 udvirkede, at Folketing og Landsting vedtog, at unge 14 til 18-årige kunne undervises på frivilligt grundlag.

Således startede ungdomsskoleundervisningen også i Lyngby-Taarbæk Kommune den 1. oktober 1943 med kommunelærer Gunnar Nimb-Christensen som leder. Undervisningen var placeret på to eftermiddage og to aftener om ugen. Undervisningen var rettet mod unge ufaglærte, men udvidedes frem mod 1970'erne til også at omfatte kreative, praktiske og boglige fag, og elevtallet voksede fra ganske få til 600 på årsbasis.

70'erne og centralisering af Ungdomsskolen

I 1970 centraliseredes undervisningen, og skolen fik egne lokaler på Baunegårdsskolen. Lærer ved Kongevejens Skole Torben Nellesen blev leder. Centraliseringen og et kraftigt øget ungdomsskoletilbud medførte, at elevtallet eksploderede og nåede op på om-

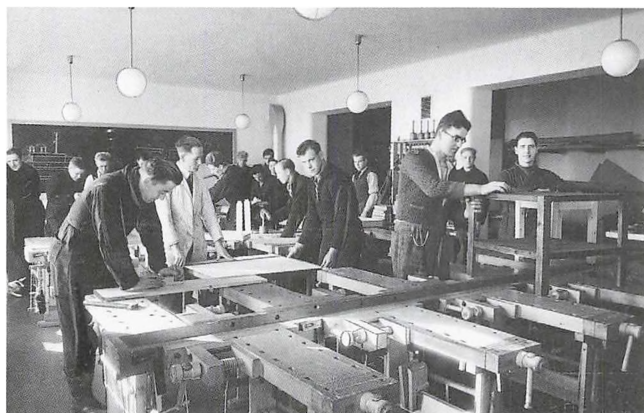
kring 2000 cpr.-elever i midten af halvfjerdserne.

Lokalt som på landsplan sås en eksplosion i deltagerantallet, som til dels skyldtes, at den potentielle elevmængde var i stigning, og ikke mindst, at Ungdomsskolen nu fik markedsført sig på en sådan måde, at rigtig mange unge søgte Ungdomsskolen.

Tilmeldingen til den almene undervisning foregik fire aftener i august måned, hvor elever og forældre kunne møde lærerne, som var til stede og fremviste mulighederne for deres fag. Når tilmeldingsdagene var forbi, var der indskrevet omkring 2000 elever.

Eleverne kom jo ikke af sig selv, så den voldsomt øgede elevsøgning skyldtes, at Ungdomsskolen var begyndt at forny sig, og budgetrammerne var vide. En lang række nye fag og emner så dagens lys som f. eks. motocross, fotolære, elektronik, edb og meget andet, herunder et klubtilbud, hvor de unge kunne komme og »bare« være sammen. Ungdomsskolen opfattede sig selv som en stor forsøgsvirksomhed, hvor der kunne eksperimenteres og udvikles, laves succeser og fiaskoer.

Det var selvfølgelig vigtigt, dengang som i dag, at Ungdomsskolen blev markedsført, og der blev gjort reklame for

Sløjdundervisning i Ungdomsskolen i 1940'erne.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

faget eller emnet. Ligeledes var det alt-afgørende, hvilke lærerkræfter skolen betjente sig af. Lærerguppen undergik i denne periode stor forandring, idet flere og flere medarbejdere blev ansat på baggrund af deres reelle kompetence. Således blev en lang række fagspecifikke undervisere tilknyttet undervisningen på skolen.

Det var også i denne periode, at vi

stødte på ordet »effektiv evaluering«. Det skal forstås på den måde, at det reelt set var eleverne, der bestemte, om læreren var god nok. Var han eller hun det ikke, blev eleverne væk. Kom eleverne ikke til undervisningen, var der heller ikke noget hold, ingen undervisning og ingen lærer. En dårlig underviser fyrede sig selv.

Et andet forhold, som spillede ind på

Ungdomsskolens fløj af Baunegårdsskolen langs Gyrithe Lemches Vej omkring 1970.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Øvelser i knallertcross i skolegården i 1980'erne. Irving foto.

Det Grønne Område

det stigende antal elever var, at de unge i stigende grad var begyndt at køre på knallert, hvilket medførte en stigning i uheldsstatistikken. Ret hurtigt blev det vedtaget, at de unge kunne/skulle gå til obligatorisk knallertkøreskole i Ungdomsskolen lokalt som på landsplan. Knallertundervisningen er den dag i dag én af kerneydelserne i Ungdomsskolen.

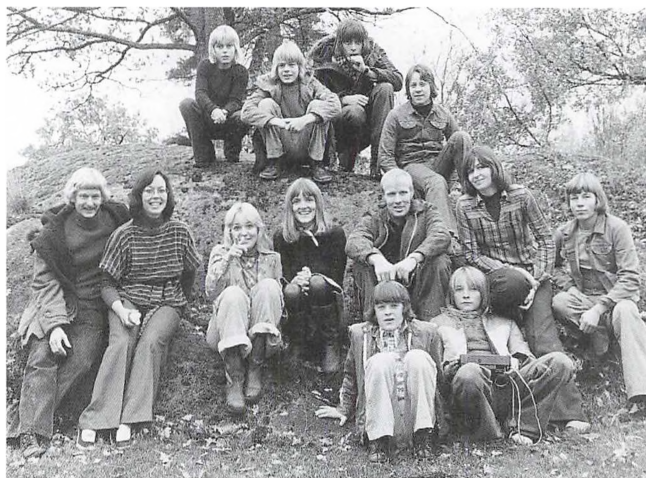
Heltidsundervisning

Udover kerneområdet med den almene fritidsundervisning åbnede den reviderede ungdomsskolelovgivning nu mulighed for at løfte undervisningsopgaven for elever, som havde vanskeligheder med at være i folkeskolen, og i 1975, med Ritt Bjerregaard som undervisningsminister, blev der i folkeskoleloven indføjet en § 33 stk. 3, hvori der stadig står: »Undervisningspligten kan endvidere efter det 7. klassetrin opfyldes ved deltagelse i heltidsundervisningen i den kom-

Åbent hus i Ungdomsskolen 1988, hvor politiet oplyser om promiller og demonstrerer alkoholtest på knallertskolelæreren. Irving foto.

Det Grønne Område

Heltidsundervisningens start i 1975: Det første hold elever med lærere på besøg i Huddinge i Sverige.

Lyngby-Taarbæk Ungdomsskole

munale ungdomsskole i henhold til lov om fritidsundervisning.«

Kommunalbestyrelsen var ikke længe om at beslutte at indføre denne mulighed, og i august 1975 startede de første heltidsundervisningselever på Ungdomsskolen. Tilbuddet udviklede sig til en stor succes, og i løbet af få år blev kapaciteten tilpasset til 48 elever. Dette alternative undervisningstilbud var stærkt medvirkende til at give skolevæsenet større rummelighed og medførte også en væsentlig besparelse, idet flere elever undgik anbringelse uden for kommunen.

Heltidsundervisningstilbuddet havde dog den mangel, at eleverne først kunne optages efter 7. klassetrin, hvilket medførte, at der opstod et gab mellem Heltagskolens tilbud op til 5. klasse og Ungdomsskolens heltidsundervisningstilbud.

11. klasse og KOM-TEK-PRO

I denne initiativrige og mulighedernes

periode opstod også et tilbud til unge, som havde brug for et ekstra skoleår ud over det 10. Således kunne de bruge det 11. skoleår til at afklare muligheder samt dygtiggøre sig på særlige områder. I løbet af få år etableredes dette 11. klassetilbud sig som en hovedhjørnesten i Ungdomsskolen.

Efterspørgslen efter et 11. skoleår faldt langsomt op gennem 80'erne, og 11. klassen blev 17. januar 1990 afløst af en Kommunikations Teknologisk Produktions-skole for de 16–19-årige med egne lokaler på Ungdomsskolen. KTP tilbød de unge uddannelse inden for områderne radio, journalistik, video, foto, grafisk design. Radioværkstedet fik egen sendetilladelse under navnet Radio Noon.

I slutningen af 90'erne fik produktionsskolerne i Danmark deres egen lovgivning og omdannedes herved til selvvejende institutioner. Skolens aktiviteter blev flyttet til egne lokaler på Firskovvej

KOM-TEK-PRO med Radio Noon midt i sendetiden, 1990. Irving foto.

Det Grønne Område

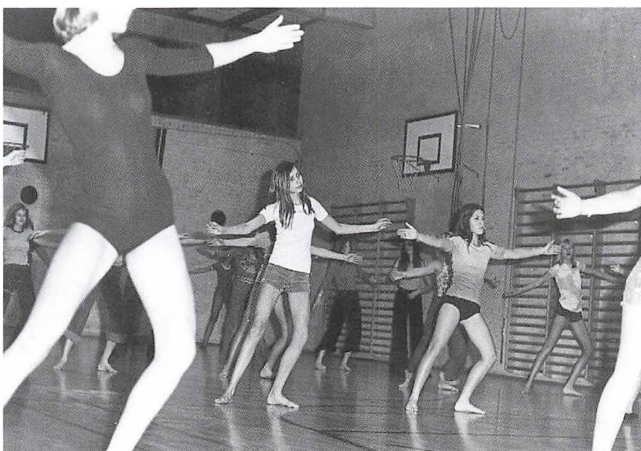
i Lyngby under navnet Medieskolen, hvor den eksisterer den dag i dag.

Gruppe 6

For at tilgodese de elever på 6.-7. klassetrin, som befandt sig mellem de to tilbud, etableredes der i 1996 et toårigt forsøg i samarbejde mellem Socialministeriet,

SSP og Ungdomsskolen under navnet »Udstødelse eller integration«. Indsatsen rettede sig mod unge i denne aldersgruppe, som gjorde større indtryk på skole og omgivelser end omvendt, og som var karakteriseret ved en tidlig kriminel debut.

Forsøget faldt heldigt ud, og blev efter to år vedtaget som et permanent

*Jazzballet for fuld udblæsning.
Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv*

Dykkerkursus over to år fører frem til nordisk sportuldykkerbevis. September 1999.

Lyngby-Taarbæk Ungdomsskole

heldagsskolelignende tilbud med Ungdomsskolen som entreprenør og indgik som en gruppe i forbindelse med den eksisterende heltidsundervisning under betegnelsen gruppe 6.

Modtagelsesklassen M3

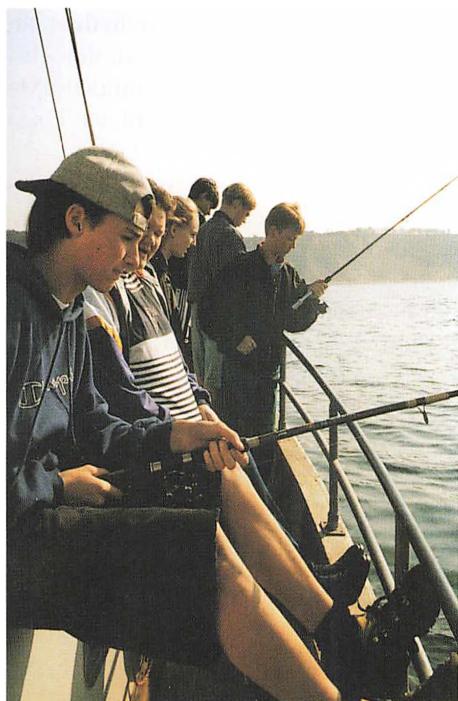
I starten af 90'erne oplevede vi i Danmark en stigende flygtningestrøm fra bl.a. Cambodia, Irak, Afghanistan og Afrika. De kom hertil i alle aldre og ofte uledsaget. Lyngby-Taarbæk skulle

også tage sin del af opgaven, hvilket betød, at der på Fuglsangårdsskolen blev oprettet to klasser for de mindste, M1 og M2. På Ungdomsskolen blev klassen for de ældste elever placeret. Elevtallet var stærkt stigende, og nåede i slutningen af tiåret op på omkring 40 elever fra 11 forskellige lande.

Efterhånden som integrationspolitikken slog igennem, faldt elevtallet drastisk, og i dag er elevtallet reduceret væsentligt.

I årene 1996-2002 disponerede Ungdomsskolen over en varmluftballon (bagest) sponsoreret af DONG. Lyngby-Taarbæk Ungdomsskole

*Elever på fisketur med Ungdomsskolens kutter »Olivia« i 1997. »Olivia«, som Ungdomsskolen ejede i årene 1986-2006, havde fast liggeplads i Nivå.
Lyngby-Taarbæk Ungdomsskole*

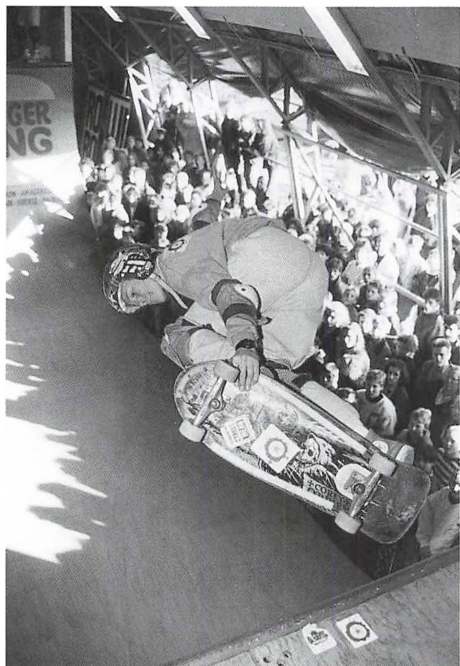

Satellitten

I slutningen af halvfemserne nedsatte kommunens specialundervisningsudvalg en arbejdsgruppe, som skulle komme med løsningsforslag omkring 12 til 13-årige børn med omfattende personligheds- og kontaktmæssige problemer. Behovet var opstået dels, fordi Høldagskolen primært tog elever op til 5. klasse, og dels på grund af manglende tilbud i såvel amtsligt som kommunalt regi vedrørende denne børnegruppe.

Forslaget blev indarbejdet i udbyg-

ningsplanen for specialundervisningen og godkendt af Kommunalbestyrelsen i 2000 med Ungdomsskolen som entreprenør. I beslutningen lå også, at undervisningen af disse elever skulle tage udgangspunkt i folkeskolens læseplan, således at det var muligt at varetage undervisningen for elever i henhold til folkeskolelovens intentioner vedrørende almen og vidtgående specialundervisning i henhold til folkeskolelovens § 20.1 og 20.2. Ved etableringen fik gruppen navnet Satellitten.

Fra indvielsen af Nordeuropas største skateboardrampe ses her en deltager i »Airwalk« konkurrence. Foto: Flemming Persson, Ungdomsskolen.

Lyngby-Taarbæk Ungdomsskole

Kort fortalt

I starten af 80'erne mærkedes det faldende børnetal, så der var langt færre 14 til 18-årige at henvende sig til.

I 1983 holdtes en gigantisk 40-års jubilæumsfest med over 200 indbudte. Ungdomsskolens medarbejdere opførte en retrospektiv revy.

I 1986 købtes fiskekutteren Olivia, som i løbet af 6 måneder istandsattes af elever og lærere ved heltidsundervis-

ningen, og i august 1987 indviedes Olivia i Taarbæk Havn.

I 1989 indviedes Nordeuropas største skateboardbane beliggende på Ungdomsskolens grund.

I 1991 blev det gamle ungdomsskolenavn afløst af en bestyrelse, og der skabtes nu mulighed for at tilbyde præcist, hvad Kommunalbestyrelsen fandt for passende for at kunne være med til at gennemføre kommunens ungdomspolitik.

10. klassecenter og heltidsundervisnings flytning

I august 2007 ansattes Bo Palle Jensen som ny leder på Ungdomsskolen. I foråret 2007 besluttede Kommunalbestyrelsen, at der på Ungdomsskolen skulle etableres kommunens 10. klassecenter. Det betød, at de to 10. klasseskoler Trongårdsskolen og Kongevejens Skole ikke længere skulle have 10. klasser. I den forbindelse blev heltidsundervisningen og de to specialgrupper overflyttet som en overbygning til den eksisterende heldagskole.

I dag tilbyder Ungdomsskolen fritidsundervisning, 10. klassecenter, modtageklasse samt en ungdomsgruppe for de ældste elever.

Ungdomsskoleledere

1943-47	Gunnar Nimb-Christensen
1947-55	Chr. Bahl
1955-63	Erik C. Hechmann
1963-70	Benny Lyngsie
1970-2006	Torben Nellemose
2007-	Bo Palle Jensen

Interview med

Inger Steen Madsen

skoleudvalgsformand 1974–87

Det begyndte i skolenævnet

Jeg var i skolenævnet på Virum Skole, og jeg fattede interesse for skole-spørgsmål, allerede inden jeg kom i nævnet. Min interesse blev forstærket af samarbejdet med skolens leder og med alle i ledelsen. Aase Krøjgaard, som også var medlem af nævnet, og jeg kørte parløb om ting, vi var glade for, eller ting vi var utilfredse med. Vi var på et tidspunkt meget utilfredse med skolens timeplan, som blev forelagt skolenævnet. Der var en lærer, som boede meget langt væk fra Virum Skole, og som havde en sportsinteresse, som fyldte meget. Vi syntes, at vedkommendes skema så mærkeligt ud, så vi meddelte forvaltningen gennem skolens leder, at nævnet ikke kunne godkende timeplanen. Det skabte furor. Selv om daværende skoledirektør Thormod Thomsen var fortørnet over vores holdning, stod vi fast. Efter vores opfattelse vejede hensynet til børnenes skema tungere end hensynet til lærerens fritidsinteresse.

Jeg blev også valgt ind i Skolekommissionen, altså før jeg kom i Kommunalbestyrelsen. Skoledirektøren spurgte, hvorfor jeg ville i Skolekommissionen. Er det for at stille dumme spørgsmål? spurgte han. Ja, det kan du jo sige, som du vil, svarede jeg. Jeg kan bedre

følge med i, hvad der foregår på skoleområdet, når jeg sidder i kommissionen.

Jeg var på De Konservatives kandidatliste fire år før jeg blev valgt. Dengang var vores yngste datter kun seks år, så det var også for tidligt at engagere sig for alvor. Det var selvfølgelig skole-spørgsmål, der optog mig mest, men også det sociale område, i det hele taget det, der rørte sig om familiepolitik.

Valget i 1974

Jeg var ikke hjemme, da daværende borgmester Ole Harkjær ringede for at ønske mig til lykke med valget i 1974. På det tidspunkt var jeg ude at sige tak til dem, der havde hjulpet mig i valgkampen.

Ved det første møde i den konservative gruppe var der diskussion om formandsposterne til Idrætsudvalget og Skoleudvalget. Da senere borgmester Kai Aage Ørnkov oplyste, at Skoleudvalget ikke havde hans interesse, kom jeg til at sige meget hurtigt: Så skal du sandelig heller ikke have det. Hvorefter Ole Harkjær sagde til mig, at jeg skulle være formand for Skoleudvalget. Det var noget af en ilddåb at få, og min kære mand var rystet, da jeg kom hjem og fortalte det. Det budget, du får ansvaret for, er mange gange større end vores

Det nyindrettede mediatek på Virum Skole i 1974.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

eget. Og det har du aldrig været med til at udarbejde. Hvad vil du gøre ved det? Hvertil jeg svarede: Jeg vil lære det.

Skolebibliotekerne var under al kritik

Som ny formand for Skoleudvalget bad jeg skoledirektøren om at måtte besøge alle skolerne. Og helst et tidspunkt på dagen, hvor jeg kunne træffe lærerne, ledelsen og skolenævnet. Jeg lyttede til, hvad man på hver skole var optaget af, og hvilke problemer, man havde. Jeg blev klar over, at skolebibliotekerne var under al kritik. Der var ikke fulgt op, og det var ikke lærernes skyld. Det var økonomien.

Den daværende skolebiblioteksinspektør Stoklund Johansen var selvføl-

gelig glad for, at jeg havde fokus på dette område. Det lykkedes heldigvis inden for de første ca. seks år af min formandstid at få rettet op på situationen. Der kom moderne skolebiblioteker, såkaldte mediateker, på alle skoler. Det var jeg glad for - og faktisk også stolt af.

Besøg i skoleklasserne

Jeg var glad for kontakten med forældrene. Jeg besøgte også skoleklasser, selv om skoledirektøren ikke var begejstret for det. Hvis jeg nu holder mig til Virum Skole, er det så ikke i orden? Det gjorde jeg så. Jeg husker en af lærerne, som var meget skeptisk den morgen, jeg kom ind i klassen. Jeg følte mig ikke særlig velkommen. Vedkommende

har skrevet til mig, efter at jeg gik af som skoleudvalgsformand og beklaget sin optræden og udtrykt glæde over mit besøg, fordi hun havde fundet ud af, at det var interessen, der drev mig.

Klassebesøgene udviklede sig somme tider til forældresamarbejde. Og nogle lærere ville gerne have, at jeg deltog i forældremødet. Det gjorde jeg så i det omfang, jeg kunne overkomme det. Det var meget givtigt for mig at lytte til forældrene. Jeg husker tydeligt en far, som syntes, det var tåbeligt at invitere til sådant et forældremøde. Hans datter var kommet i skole, fordi hun skulle blive sådan og sådan. Da sagde jeg til ham, at det kunne han ikke forvente. Jo, svarede han, for han stillede sine krav. Hvortil jeg svarede, at det gør mange forældre, og så må lærerne finde ud af, hvad de kan imødekomme.

Jeg valgte senere at gå ud af skolenævnet på Virum Skole, og fik lejlighed til at sidde i skolenævn på andre skoler. Det var også spændende og lærerigt.

Skolenævnene var ikke en narresut

Nogle har ment, at skolenævnene var en narresut, men jeg har altid ment, at de var en vigtig side af skolens liv. Medlemmerne kunne gennem deres arbejde og initiativer få stor indflydelse på skolens daglige arbejde. Det har jeg givet udtryk for ved mange lejligheder, men specielt i forbindelse med valgene til skolenævn. Den kontaktforældre-ordning, vi havde på Virum Skole, var rigtig god. Den understøttede det samarbejde, der naturligvis skal være mellem

Inger Steen Madsen, f. 1925, medlem af Lyngby-Taarbæk Kommunalbestyrelse 1974-93, formand for Skoleudvalget 1974-87, formand for Socialudvalget 1987-93, viceborgmester 1987-93. Irving foto.

Det Grønne Område

den enkelte classes lærere og forældre.

Jeg gav også udtryk for mine klare forventninger til medlemmerne. Et skolenævn skulle være både kritisk og idérigt. Medlemmerne måtte sætte sig ind i tingene. Men jeg har altid ment, at arbejdet i skolenævnet stod og faldt med, at man havde tillid til ledelsen og lærerne.

Forberedte sager om natten

Det var ikke altid lige let at overkomme alle opgaverne som udvalgsformand.

Jeg havde en periode, hvor jeg havde fået lige lovlig meget at lave, og jeg skulle bl.a. forberede en masse ting. Så sendte jeg hele familien i seng og satte mig til at læse. Der sad jeg så hele natten, og var frisk næste morgen. Det kan jeg ikke mere. Men det at vide, at jeg kunne tage natten til hjælp uden at være ødelagt dagen efter, betød, at jeg aldrig blev stresset.

»Klarskovgårdkurserne«

Jeg kan huske, jeg spurgte min mand (daværende sparekassedirektør Steen Madsen, red.) om vi kunne komme ind på Klarskovgård, som var sparekassernes kursusjendom? Ja, det kan I godt, men det koster selvfølgelig. Og det gjorde det, men det var pengene værd. Det var virkelig store sager, vi behandlede der. Der var luft under vingerne. Man kunne mærke, at der var grøde, og man havde lyst til at diskutere. Kurserne gav et godt sammenhold mellem alle implicerede i skolen. Vi kom hinanden nærmere.

Ny folkeskolelov

Et par år efter min tiltræden som skoleudvalgsformand fik vi ny folkeskolelov. Jeg husker samarbejdet med Gentofte, Søllerød og Værløse om de nye undervisningsplaner. Det var et meget nyttigt samarbejde. Vi havde en masse møder om det, og jeg kan somme tider spekulere på, hvordan jeg nåede det alt sammen. Jeg træffer stadigvæk nogle af dem, vi arbejdede sammen med dengang. Det er fornøjeligt. Det var et godt

team, som fik vendt nogle af den nye lovs største urimeligheder, som vi ikke var begejstret for. Nogle af os var nok mere utilfredse end andre. Det var absolut værd at tumle med den nye lov. Det var en fornøjelse. Der var vilje og styrke på skolerne.

Jeg kan i øvrigt fortælle, at kort tid efter, at loven var vedtaget, tog jeg en torsdag ind og besøgte daværende undervisningsminister Ritt Bjerregaard. Dengang havde ministrene torsdagsmodtagelse.

Da jeg kom ind, sagde jeg til hende: Ved De egentlig, hvad De gør? Er De klar over, at med denne lov bliver de svageste endnu svagere? Ritt Bjerregaard protesterede naturligvis kraftigt, men hun lyttede dog til mine argumenter. Ikke at hun ændrede noget syndeligt, men hun fik dog at vide, at der var minusser ved loven.

Pædagogisk Central

I 1975 flyttede Pædagogisk Central til Rustenborgvej nr. 1. Det var noget særligt at have en sådan institution på det tidspunkt. Det var meget avanceret. Den daværende leder, Stoklund Johansen, var vidunderlig som inspirator og rådgiver. Og samtidig uhyre flittig. Han greb fat om tingene på en vældig god måde. Jeg var med ham ude til forskellige arrangementer, og det var meget spændende. Og jeg fik indtryk af, hvordan Pædagogisk Central var en hjælp for skolerne.

PC havde det gamle børnebibliotek til rådighed som kursuslokale. Det kan

jeg tydeligt huske. Og jeg tænkte: Det mørke hul der. Det er da ikke så spændende. Men det blev det jo. Og konsulerne holdt mange gode kurser dér for skolernes lærere.

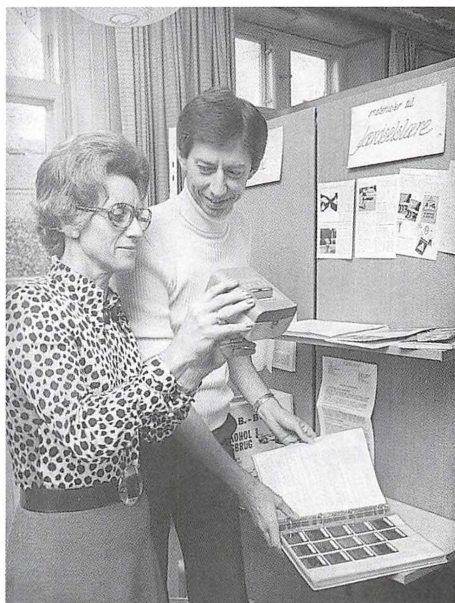
Den kriminalpræventive undervisning

I min formandstid oplevede kommunen et fald i alderen for børn, som begik småkriminalitet. Jeg var af den opfattelse, at når børn begik ulovligheder, var det næsten altid tegn på, at tilværelsen ikke havde givet dem det, de behøvede. En fortravlet voksertilværelse levede for lidt tid til at interessere sig for, hvad børnene foretog sig uden for skoletiden.

Vi måtte fortælle børnene om samfundets love og regler og få dem til at indse det rigtige i at følge dem. Derfor intensiverede vi den kriminalpræventive undervisning. Et udvalg bestående af repræsentanter for skolevæsenet og kriminalpolitiet udarbejdede en læseplan og en undervisningsvejledning med et katalog over egnet undervisningsmateriale. En del af materialet var produceret af skolevæsenet selv. Der var virkelig pionerånd over dette arbejde. Et vigtigt aspekt var inddragelse af forældrene, og derfor havde udvalget lavet foldere til brug for debat på klasseforældremøder. Det var et initiativ, som gav genlyd i mange skolevæsenet landet over.

Øget ansvar for specialundervisningen

Folketinget vedtog en gennemgribende reform, som betød, at kommunerne fik

*Inger Steen Madsen og lederen af Pædagogisk Center Hans Viggo Stoklund Johansen. Irving foto 1976.
Det Grønne Område*

ansvaret for specialundervisningsområdet, og at de tidligere særfororgsskoler overgik til amterne.

Hensigten var jo at integrere flest muligt psykisk og fysisk handicappede så nær lokalområdet som muligt. Det var vi i forvejen gode til i Lyngby-Taarbæk Kommune, fordi vi gav resurser til en lang række støtteforanstaltninger.

Vi gjorde også det, at vi oprettede en særlig specialklasse på en af kommunens skoler. Det var det første forsøg af sin art i Københavns Amt. Forældrene til de støttekrævende børn pegede på,

Opstilling af elevatortårnet på Lindegårdsskolen i 1983. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

at det ved skolestarten var vanskeligt at bedømme deres barns udvikling og at træffe beslutning om den langsigtede skoleplacering. Klassen blev oprettet med seks elever og blev en kæmpe succes. Faktisk var den kun tænkt som et to-årigt forsøg, men forældrene var så glade for foranstaltningen, at vi indvilgede i at lade den fortsætte flere år. Det skyldtes ikke mindst lærerne, som gjorde en kæmpe indsats. De var som udgangspunkt ikke uddannet til at undervise den pågældende elevgruppe, men de efteruddannede sig undervejs, og de havde først og fremmest et smittende engagement.

Skoleudbygninger

Jeg husker tydeligt indvielsen af Virum Skoles ud- og ombygning. Da fortalte indtil flere indledere, at det var slut med de store skoler, og at Virum Skole aldrig ville blive fyldt op. Er det ikke sjovt at tænke på, når man ved, hvordan det er gået. Skoleinspektør Torben Steen Nielsen inviterede mig for ikke så længe siden ned på skolen for at se de seneste ombygninger, hvor man har måttet skyde en etage ind for at få plads. Er det ikke interessant?

Jeg følte mig overbevist om, at den skole aldrig ville få ledig kapacitet. Det skyldes ikke mindst skolens dygtige ledelse.

Der var også andre skoleudbygninger i min formandstid, men der var ikke nogen samlet skoleudbygningsplan dengang. Der var mere enkeltstående projekter. Engelsborgskolen fik ny faglokalefløj og der blev lappet lidt på andre skoler. Jeg kan huske, hvor svært det var at få en elevator på Lindegårdsskolen. Men det lykkedes da til sidst. Generelt blev der gjort for lidt ved bygningerne.

Omsorg for medarbejderne

Jeg var glad for møderne hver onsdag morgen i forvaltningen med skolevæsenets ledelse. Skoleområdet var overskueligt, og forvaltningen var ikke for stor. Det var derfor jeg inviterede medarbejderne på udflugt til vores sommerbolig Fjordhøjgård. Jeg var meget glad for kontakten med hver enkelt medarbejder.

Det kunne jeg godt have undværet
Baunegårdsskolens nedlæggelse glemmer jeg aldrig. Det var en hård tid. Jeg kunne godt forstå skolens indvendinger. Hvorfor skulle vi lige vælge den skole, hvor tingene fungerede så godt. Men vi var jo nødt til det. Jeg husker den aften, hvor afstemningen i skoledistriktet viste, at der ikke var stemmer nok til at bevare skolen. Jeg vidste godt, det ville ende sådan.

Det var frygtelig svært. Og jeg kan huske den daværende formand for sko-

lenævnet Vibeke Rosdahl. En meget dygtig kvinde. Hun græd, som var hun pisket, og så græd jeg med. Det var sørgeligt, men vi kom jo videre.

Den konservative gruppe fandt da ud af, at jeg ikke var den brændende fortæller for nedlæggelsen, men jeg fulgte selvfølgelig spillets regler. Så tingene måtte køre. Vibeke Rosdahl og jeg er gode venner. Hun tilgav mig dog nok aldrig, at jeg ikke kunne gennemtrumfe, at skolen skulle bestå.

*I 1987 kunne Lyngby-Taarbæk Kommune for første gang i 11 år igen ansætte lærere i tjenestemandstil-
linger. Ved den festlige lejlighed ses fra venstre: Gitte Jørgensen (Lundtofte Skole), Jørgen Lorentzen
(Hummeltofteskolen), Steen Jørgensen (Lundtofte Skole), Ole Haag (Lundtofte Skole), Birthe Blom
(Kommunelærerforeningen), skoleudvalgsformand Inger Steen Madsen (med flaget hejst) og skoledirektør
Poul Andersen. De fire lærere havde i adskillige år været ansat som timelærere. Irving foto.*

Det Grønne Område

Inger Steen Madsen og skolenævnsmedlem Ole Frits Jørgensen, Baunegårdsskolen, i diskussion om skolens nedlæggelse. Irving foto 1983.

Det Grønne Område

Samarbejds klimaet

Samarbejds klimaet i Kommunalbestyrelsen kunne være barsk. Det kunne godt sårer mig, fordi vi jo efter bedste evne og med en ærlig vilje forsøgte at løse de problemer, der måtte være vedr. undervisningen eller bygningerne. Det var der ikke altid den forståelse for, som jeg kunne ønske. Forhandlingerne foregik jo bag lukkede døre. Der er flere gange borgere, der har spurgt mig, hvordan jeg kunne holde ud, at vi altid skulle være enige. Men det var vi jo heller ikke og skulle som udgangspunkt

heller ikke være det. Som regel blev vi det dog efterhånden. Måske først efter mange møder.

Det dårligste jeg oplevede i min formandstid var dog, da jeg fik at vide, at jeg ikke skulle være formand for Skoleudvalget mere. Socialudvalget, som jeg så blev formand for, var bestemt spændende, men skoleområdet optog mig fortsat meget.

Det vil jeg helst huskes for som udvalgsformand

Jeg vil gerne huskes for, at jeg altid var ærlig. Engang, da jeg havde begået en fejl, talte jeg med redaktøren på Det Grønne Område. Jeg havde meddelt noget, som ikke var rigtigt. Så stod der med store typer i avisen: Formanden indrømmer sine fejl. Jeg opdagede så, at det var noget, borgerne respekterede. Du begik en fejl, sagde de, men du indrømmede det. Det var godt. De værdsatte, at man var ærlig.

Min far (Hans Baagø, red.) var den, der gav mig det råd. Han var først byrådspolitiker og senere folketingsmedlem. Han blev ved med at opfordre mig til at opstille. Han var toldembedsmand, valgt i Frederikshavn. Så han tog den lange vej til København og boede så hos os. Jeg sagde så til ham, at når han nu så gerne ville have, at jeg skulle gå ind i politik, så foretrak jeg kommunalpolitik. I den forbindelse spurgte jeg ham om, hvad der var vigtigt for mig som politiker, og hvad jeg skulle passe på med. Og hans svar var: Du skal være ærlig hele tiden.

Interview med

Rolf Aagaard-Svendsen

skoleudvalgsformand 1987-89

En politisk engageret familie

Jeg har været involveret i politik, siden jeg var ganske ung. Jeg havde familie, der var politisk engageret, så jeg blev meget hurtigt indfanget i historien om Lyngby. Min oldefars bror hed Johan Lemche, og han boede på Rustenborgvej 7. Han var formand for Skoleudvalget, dengang Engelsborgskolen blev bygget. Han var med til at bestemme, at skolen kom til at ligge, hvor den ligger, og hvordan den kom til at se ud. En gang om ugen besøgte jeg ham på vej hjem fra skole for at trække hans tre bornholmerure op og for at snakke med ham. Hans datter, Karen Schack, var viceborgmester på det tidspunkt og involveret i det konservative arbejde i kommunen. Min far var vælgerforeningsformand og jeg blev medlem af Konservativ Ungdom som ganske ung. Så derfor var det naturligt for mig at stille op til Kommunalbestyrelsen.

Vejen til formand for Skoleudvalget

Da jeg kom i Kommunalbestyrelsen i 1982, kom jeg i et skolenævn, som det hed dengang. Det var på Ulrikkenborgskolen. Den var jo lukningstruet på det tidspunkt og stod til at være den første skole, der skulle lukkes. Man ville have en kommunalbestyrelsesrepræsentant i nævnet, der kunne stå for mosten, og

det mente man åbenbart, at jeg kunne. Det viste sig jo så, at den ikke blev lukket på det tidspunkt, men med deltagelsen i skolenævnetsarbejdet fik jeg et meget godt indblik i skolen. Jeg fik interesse for det, selv om jeg på det tidspunkt ikke selv havde børn og for øvrigt havde forladt folkeskolen for mange år siden.

I næste kommunalbestyrelsesperiode blev jeg medlem af Engelsborgskolens skolenævn og var i en periode også medlem af Skolekommissionen. I 1987 holdt Ole Harkjær op som borgmester og blev afløst af Kaj Aage Ørnskov. Ørnskov var dengang socialudvalgsformand. Den post overgik til Inger Steen Madsen, der indtil da havde været formand for Skoleudvalget, og så fik jeg formandsposten i Skoleudvalget efter hende.

Skolefritidsordninger

Der var stor modstand mod etablering af skolefritidsordninger i stedet for skolefritidshjem. Det var bestemt ikke nogen let proces at komme igennem. Man frygtede, at børnene i SFO ville få en hverdag, der var skemalagt hele dagen, og at de ikke fik lov til at lege. Det kunne man åbenbart kun i et skolefritidshjem. Det var et stort stridspunkt. Personalet og ledere følte, at nu kom de ind under skolen, og det var de ikke begejstrede for.

Når man ser, hvordan det kører i dag, må man sige, at det har været en stor succes. Og med de indskolingshuse, vi har lavet, er vi kommet videre ad den vej.

I forbindelse med omlægningen til skolefritidsordninger indførte vi pasningsgaranti for de yngste klassetrin. I og med, at SFO var en fortsættelse af hverdagen efter skoletid, så blev det sådan.

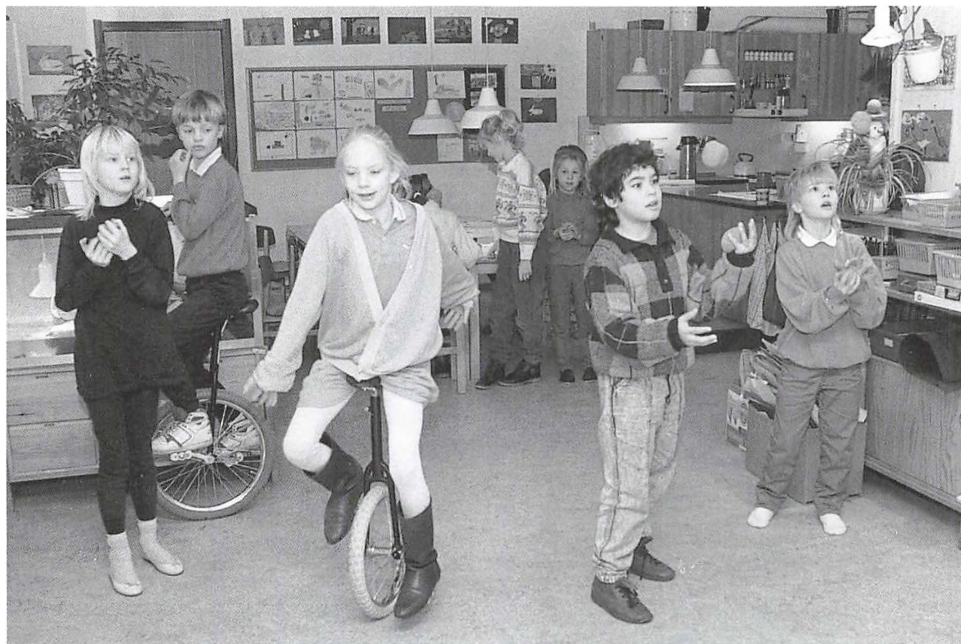
Børnehaveklasserne i fokus

Der var stor debat om børnehaveklasserne. Der var mange, der syntes, at børnene ikke skulle for tidligt i skole. Dengang var det vist kun ca. 80%, der gik i børnehaveklasse før 1. klasse, og i dag er det jo stort set 100%. Der var stor debat

om, hvorvidt børnehavelederne holdt på børnene og overtalte forældrene til at vente med at sende børnene i skole. Der var selvfølgelig forskel mellem distrikterne med hensyn til holdninger.

Taarbæk Skole

Der var en særlig problematik om Taarbæk Skole. Skulle den nedlægges eller have lov at leve? Der var adskillige - også fra lærerside - der pegede på, at man skulle lukke skolen, fordi det var den dyreste skole, og det ville gå ud over andre skolars budgetter, hvis den fortsatte. Af hensyn til livet i Taarbæk valgte vi at føre skolen videre, bare på en anden måde, nemlig ved at flytte 7.-10. klasse til Trongårds-

Aktivitet i SFO (tidligere skolefritidshjem) Hyldevænget 2 i 1989. Irving foto.

Det Grønne Område

skolen, at integrere skolebibliotek og afdelingsbibliotek på skolen og at anvende skolen som lokalt kulturcenter.

Taarbæk Skole var for øvrigt den første skole, der gennemførte samordnet indskoling. Det hang bl.a. sammen med, at begynderklasserne havde meget få elever.

Ny skole i 1987

I sin tid, da Københavns Amt nedlagde observationsskolen Torup Skole, valgte vi at oprette en såkaldt dagskoleklinik på Baunegårdsskolen med dygtige lærerkræfter fra Torup Skole. Det var begyndelsen til Heldagsskolen, som blev oprettet, da Baunegårdsskolen lukkede.

Heldagsskolen blev oprettet i samarbejde med Socialudvalget, fordi der også blev tilbudt behandling, og fordi der blev tilknyttet socialrådgiver. Jeg kan huske, der var et møde med Socialudvalgets formand, hvor vi bl.a. diskuterede, om den nye institution nu måtte hedde »skole«. Det ønskede socialområdet ikke, men sådan blev det heldigvis.

Fokus på resurserne

Der var meget tale om, at på landsplan faldt antallet af elever, men antallet af lærere forblev uændret. Vi lagde meget vægt på at fastholde et uændret lærerskematimeforbrug pr. elev, sådan at resurserne fulgte det dalende elevtal. Jeg kan huske, at jeg ved budgetforhandlingerne i 1989 til vores egen gruppe havde lavet en liste over en række besparelser, som i givet fald kunne accepteres. Det var bl.a. besparelser på Skolepsykologisk Råd-

Rolf Aagaard-Svendsen, f. 1948, civilingeniør Ph.D. Medlem af Lyngby-Taarbæk Kommunalbestyrelse fra 1982, formand for Skoleudvalget 1987-89, for Byplanudvalget 1989-97, for Socialudvalget 1998-2001, borgmester fra 2002.

givning og Pædagogisk Central, færre deletimer og reduktion af rammebevilling til særlige bygningsarbejder. Der var også besparelser, som jeg ikke syntes vi skulle give os i kast med, bl.a. ophør af feriekolonier i sommerferien, reduktion af Kor- og Musikskolen og erstatning af svømmeundervisning med frivillig svømmeundervisning i sommerferien. Det var så i 1989, vi diskuterede dette her, men emnerne har jo været fremme mange gange siden.

Det jeg sagde i vores egen gruppe var, at jeg var enig med Fælleslærerrådet og Kommunelærerforeningen i, at den bedste måde at tilpasse resurseforbruget i forhold til det faldende elevtal, var at nedlægge skoler. Der var tal, der vis-

EDB-undervisning på Baunegårdsskolen i begyndelsen af 1980'erne. Opstillingen med de enkelte elever i båse var inspireret fra datidens sproglaboratorier.

te, at ved at nedlægge to skoler og at flytte Ungdomsskolen til en anden skole, kunne man spare 7 mio. kr. årligt. Og det kunne vel at mærke gennemføres, uden at reducere elevernes ugentlige timetal eller at der blev gjort brug af de øvrige besparelsesforslag.

Jeg kan ikke huske præcist, hvordan budgettet så kom til at se ud, men lukningen af Ulrikenborgskolen kom jo kort tid efter, nemlig i 1991.

Frikommuneforsøg

Forsøget indebar, at et par skoler fik øget selvforvaltning gennem udvidede beføjelser. Det gjaldt både undervisningsforhold og økonomiske dispositioner inden for en given ramme. Skolerne fik f.eks. lov til selv at lave timefordelingsplan og deletimeordning. De måtte

også selv bestemme ringetider, evt. lørdagsundervisning og ferieplan. Det var jo før den nye folkeskolelov blev indført. De to skoler fik ansvaret for noget af det, der ellers var under Skolekommissionens kompetence. Kommissionen blev faktisk nedlagt i forhold til de to skoler. Det var ganske spændende.

Vi fik desuden lov til at ophæve skole-distrikterne. Vi kaldte det »friere skolevalg«. Det var lidt af en revolution, som alle ikke var lige begejstrede for. Man var bekymret for, at forvaltningen bare ville fylde op til 28 elever i klasserne, og at man ikke ville kunne få plads i den lokale skole. Den bekymring var der nu ikke grundlag for. Vi sagde, at det var afstandskriteriet der afgjorde, hvilken skole man havde ret til. Men man kunne også vælge en anden skole, hvis der var plads.

Ved afslutningen af frikommuneforsøgene og i forbindelse med den nye folkeskolelov vedtog man, at der skulle være faste skoledistrikter. Den del af frikommuneforsøgene (ophævelse af distrikterne) fik desværre ikke lov at bestå. Det er lidt ærgerligt, at det ikke kunne fortsætte. Vi lagde vægt på at styre resurserne via klassedannelsen frem for at skulle reducere i det ugentlige timetal.

Nu har vi jo truffet beslutning om, at der ikke må være så mange elever i begynderklasserne. Det har medført, at vi er blevet nødt til at skære i nogle af de timer, vi tidligere har tildelt ekstra for at få tingene til at hænge sammen.

EDB-undervisningen

Det var i de år, at EDB-undervisningen for alvor kom i gang, og hvor vi investerede i datamater på skolerne. Jeg mener faktisk, at vi var en af de førende kommuner i landet, når vi taler om undervisning og materiel. Det startede så småt på Baunegårdsskolen, og da den lukkede, oprettede vi Datacenteret på Virum Skole og tilførte samtidig flere resurser, også personalemæssigt.

Ny folkeskolelov på vej

Loven trådte ganske vist først i kraft i 1990, men i min formandstid forberedte vi gennemførelsen af den. Med loven blev Skolekommissionen nedlagt, og der var mulighed for at oprette andet fælles rådgivende organ, men der var ikke pligt til det. Jeg husker tydeligt den diskussion. Mange mente, at når vi nu

endelig var af med kommissionen, så skulle vi ikke have noget, der lignede. Jeg argumenterede meget for, at vi skulle have et sådant fælles organ, jeg tror vi i forslagsfasen kaldte det Skolerådet. Der var stor diskussion om, hvorvidt man skulle lukke brugerne ind. Det mente jeg bestemt, at man skulle, og sådan blev det da heldigvis også.

Der var også spørgsmålet om, hvem der skulle være mødeleder for Pædagogisk Råd. Ved lovgivningen kunne man på Christiansborg ikke blive enige om dette spørgsmål, og så lagde man det ud til kommunerne at afgøre. Skulle det være lærernes tillidsrepræsentant, eller skulle det være skoleinspektøren. Og det endte jo med, at det blev skoleinspektøren. Om det så er civil ulydighed, der har ført til, at det i dag er en lærer, der er mødeleder, det ved jeg ikke. Jeg mindes i hvert fald ikke, at Kommunalbestyrelsen har truffet beslutning om en sådan ændring senere.

Nogle af de andre ting, vi skulle tage stilling til i forbindelse med den nye folkeskolelov var, hvor meget kompetence, man skulle uddelegere til skolebestyrelserne. Her sagde vi: Så meget, som de vil have, bortset fra det ugentlige timetal på hvert klassetrin og klassedannelse. Skulle medarbejderrepræsentanterne have stemmeret i skolebestyrelsen? Det ville de helst ikke, så vidt jeg husker. Vores holdning var, at det skulle de, men hvis de ikke ville, så fred være med det.

Skulle elevrepræsentanterne have stemmeret? Ja, hvis de ønskede det.

Vi fik et SSP-udvalg

Jeg husker debatten om videregivelse af personoplysninger mellem forvaltningerne indbyrdes og mellem forvaltningen og politiet. Det var en meget stor diskussion dengang. SSP blev oprettet, så man kunne have et forum, hvor det var lovligt at tale med hinanden.

Problematikken med videregivelse af oplysninger er vel ikke helt løst endnu, men det er blevet meget bedre.

Oprettelse af endnu en skole

Jeg var med til at etablere Naturskolen i Raadvad i 1989. Den institution er jo blevet en kæmpe succes. Oprindeligt var det Jægersborg Skovdistrikt, Søllerød Kommune og os, og nu er Gentofte Kommune kommet med.

Jeg husker den lille indvielsesgave, jeg havde med ved åbningen. Inden jeg overrakte den, fortalte jeg, at lige siden mennesket lærte at bruge redskaber, så havde de redskaber, jeg havde med, eksisteret i en eller anden udformning. De har været brugt til at skaffe mennesket føde. De har været brugt til forsvar og til angreb. Rundt omkring i skoven kan man se mærker af dem på træernes stammer, hvor de har været brugt under mere romantiske omstændigheder. De har det fælles med naturen, at de skal omgås med varsomhed og med omtanke. Derefter overrakte jeg nogle dolke, som skolen havde ønsket sig.

Et godt samarbejde

Jeg kan ikke fremhæve sager, som har været specielt besværlige. Hvis der har

været nogen, husker jeg dem i hvert fald ikke.

Diskussionerne omkring skolestrukturen var der selvfølgelig hele tiden, og spørgsmålet om Taarbæk Skoles eventuelle nedlæggelse fyldte da også en del.

Vi havde et godt samarbejde i udvalget, og jeg synes også, jeg havde et fint forhold til Kommunelærerforeningen. Vi havde en god dialog, selv om der selvfølgelig var ting, vi var uenige om.

Det vil jeg gerne huskes for som udvalgsformand

Forberedelserne til den nye folkeskolelov med de nye styrelsesregler var spændende. Jeg mener, jeg havde en vis indflydelse på udformning af vores styrelsesvedtægt, bl.a. med hensyn til skolekontaktråd med forældre- og medarbejderindflydelse. Jeg synes, det var meget fornuftigt, at vi gjorde det på den måde. Hvis vi ikke havde gjort sådan fra starten, tror jeg vi var kommet til at gøre det på et senere tidspunkt.

Hele spørgsmålet om samordnet indskoling og etablering af SFO har været en stor succes. Det er jeg også glad for at have været med til at sætte i gang.

Jeg var faktisk ked af at skulle holde op som skoleudvalgsformand. Jeg var jo kun næsten lige kommet i gang. Jeg tror det hang sammen med, at vi nedlagde Idrætsudvalget. Den hidtidige formand for det udvalg, Helle Nielsen, blev så formand for Skoleudvalget og jeg blev formand for Byplanudvalget.

Interview med

Helle Nielsen

formand for Skole- og Fritidsudvalget 1990–2001

Det begyndte i skolenævnet

Mine børn gik på Lindegårdsskolen, og i 1970, da der skulle være valg til skolenævnet, blev jeg opfordret af inspektøren til at opstille til valget. Da jeg altid gik derhjemme og spekulerede på, hvad det egentlig var, de foretog sig med mine børn derovre på skolen, og var interesseret i det, så sagde jeg ja.

Jeg var i skolenævnet i otte år og kom også ind i Skolekommissionen. Når man så kommer i et sådant forum og bliver mere og mere interesseret i tingene, og man er medlem af en vælgerforening, hvor man stiller sig op og kommer med bemærkninger, som de synes godt om, så bliver man opfordret til at opstille til kommunevalget. Det blev jeg opfordret til i 1978.

Jeg sagde bare ja, for jeg drømte ikke om, at jeg ville komme ind i Kommunalbestyrelsen. Men det gjorde jeg. Det var jeg selvfølgelig meget glad for. For det, der sker rundt omkring mig i kommunen, har altid interesseret mig.

Formand for Skole- og Fritidsudvalget

I 1990 blev jeg formand for det udvalg, som kom til at hedde Skole- og Fritidsudvalget, fordi Idrætsudvalget samtidig blev nedlagt og idrætsområdet blev overført til det nye udvalg.

Jeg startede i Kommunalbestyrelsen

med at blive formand for Kirkeudvalget. Det udvalg blev nedlagt. Så blev jeg formand for Idrætsudvalget, og så blev det udvalg også nedlagt.

Jeg var meget glad for at blive formand for Skole- og Fritidsudvalget. Det var noget, der interesserede mig meget. Og den første store opgave, jeg havde, var at nedlægge en skole.

Ulrikkenborgskolen

Det var en rigtig barsk start. Og jeg var godt klar over, da der var gået et par dage, at jeg ikke var klædt på til den opgave på det tidspunkt allerede. At nedlægge en skole kræver møder med både skoleleder og med forældre, og det giver en masse turbulens. Min baggrundsviden var ikke konkret nok, og derfor synes jeg, det var en meget stor opgave.

Jeg kan huske det første store møde på Ulrikkenborgskolen med alle forældrene. Jeg bad borgmester Kai Aage Ørnskov om at gå med mig, for jeg følte, at jeg måtte have noget hjælp.

Jeg havde kun været udvalgsformand i 3 uger. Jeg var glad for, at han tog med. Det var en god støtte.

Man startede faktisk med at ville nedlægge Taarbæk Skole, og vi skulle også nedlægge både Fuglsanggårdsskolen og Ulrikkenborgskolen. Borgerne i Taarbæk protesterede voldsomt, og så

Helle Nielsen, f. 1931. Medlem af Lyngby-Taarbæk Kommunalbestyrelse 1978-2001, formand for Idrætsudvalget 1982-90, for Skole- og Fritidsudvalget 1990-2001, viceborgmester 1994-2001.

opgav man politisk at nedlægge Taarbæk Skole, selv om der jo på det tidspunkt var store planer hos nogle af Kommunalbestyrelsens medlemmer om at sælge Taarbæk Skole og bygge den om til ejerlejligheder. Så kunne man få penge i kommunekassen. Og Fuglsangårdsskolen undlod man også at nedlægge, så det endte med alene at blive Ulrikkenborgskolen.

Ulrikkenborgskolen var en dejlig skole med en god skoleinspektør, Erik Christensen, som var overflyttet fra Baunegårdsskolen i forbindelse med

denne skoles nedlæggelse. Baunegårdsskolen havde jeg for øvrigt som medlem af Skolekommissionen også været med til at nedlægge. Erik Christensen sagde til mig: »Det er ganske forkasteligt, hvad I gør. Jeg siger det kun til dig, og så skal jeg nok holde min mund.« Det var utrolig flot.

Møder med utilfredse forældre

Det første møde, jeg mener det var den 4. januar, drejede sig om klasser på Virum Skole, der skulle lægges sammen. Det var vist to klasser på 3. eller 4. klasse-trin, der skulle lægges sammen. Der sad alle forældrerepræsentanterne og fortalte om, hvor forfærdeligt det var. Det var en hård start som udvalgsformand.

Det sidste efterår, jeg havde, var også meget turbulent. Det var bl.a. sagen om Engelsborgskolens fritidsklub, som vi ville gøre til en idræts-fritidsklub i forbindelse med flytningen til den nye idrætshal. Det var rigtig forfærdelige møder med forældrene.

Vi havde lavet et stort projekt med en idræts-fritidsklub. Det var faktisk en af de allerførste i landet. Det var en klub, som skulle arbejde sammen med idrætsforeningerne. Det er en form, der er blevet taget op gang på gang rundt omkring i kommunerne efterfølgende. Så der var vi altså også forrest. Vi havde en stor debat, fordi lederen havde sat ild i hele forsamlingen. Der var en mor, der rejste sig op to gange og spurgte mig, om jeg kunne forsikre hende om, at hendes barn aldrig mødte en pædofil i

"Stjerner i svøb", Lyngby Kanoklub 1991: Skoleudvalgsformand Helle Nielsen lykønsker Daniel Askbo med en ny kajak. Kajakken var skænket af Freddy Hansen (i midten) og fik derfor navnet Freddy. I baggrunden Lyngby Kanoklubs formand Thomas Gjerlufsen.

Lyngby Kanoklub.

idrætsforeningerne. Jeg blev rasende over det spørgsmål, og så måtte jeg bare svare, at hvordan i alverden skulle jeg bære mig ud med at garantere noget som helst. Og det var uartigt over for idrætsforeningerne at spørge om sådan noget. Det gjorde stort indtryk på mig.

Samarbejdet

Det vigtigste som politiker er at kunne få sine politiske budskaber igennem. Og det har jeg haft god mulighed for. Men jeg vil først fremhæve samarbejdet.

Jeg havde et rigtig godt samarbejde med de andre politikere i Skole- og Fritidsudvalget. Det lykkedes at få et samarbejde og at undgå for mange afstemninger i udvalget. Det lykkedes at finde frem til, hvordan vi skulle vedtage de forskellige sager og hvilke beslutninger, der skulle tages, så vi slap for de store diskussioner. Det lykkedes at få en god samtale og at få tingene igennem på den

måde.

Og så en anden ting, som står for mig som noget af det, der har været meget betydningsfuldt for mig, og som har givet mig en utrolig støtte og ballast i alle årene, det var skoleinspektørkredsen og forvaltningen. Skoleforvaltningen var for mig et meget trygt sted at være, fordi det alle var personer, jeg kunne stole på. Vi kunne være uenige, men kunne altid tale os frem til en løsning.

Den største støtte fik jeg af skoledirektøren, som i den grad støttede mig og lærte mig så mange ting, som var til gavn for mig. Jeg kunne ikke have gennemført jobbet i 12 år, hvis jeg ikke havde haft den gode ballast, jeg havde i forvaltningen. Jeg ved godt at man siger, at politikere ikke skal ende med ligesom at blive en del af forvaltningen. Det følte jeg heller ikke jeg blev. Vi havde tillid til - og respekt for - hinanden.

Når jeg kom i inspektørkredsen, var

de utrolig ærlige over for mig, de var meget venlige, og her fik jeg fik de synspunkter, både for og imod, som er så nødvendigt for at kunne komme igennem med de ting, man gerne vil.

»Stjerner i svøb«

Dette projekt var absolut en af de ting, der betød meget for mig, at jeg fik igenem. Jeg har jo altid haft den interesse for idræt. Jeg kommer fra en sports- og idrætsfamilie, så det ligger bare i mig. Og jeg ved fra mig selv og mine børn, hvor vigtigt det er, at børn og unge mennesker er interesseret i sport. Det er også godt for dem, hvis de er medlem af foreninger, så de får det samvær der er blandt unge mennesker.

Derfor var jeg meget glad for, at jeg fik gennemført det projekt sammen med Arne Nielsson. Jeg kan tydeligt huske en søndag, hvor jeg sad og læste et interview med ham i Berlingske Tidende. Jeg tror, at han lige havde vundet OL, og han forklarede, at han faktisk havde været umulig i skolen, indtil nogle havde gjort ham interesseret i at ro kano. Så var han kommet til den overbevisning, at det var vigtigt for alle børn, at de fandt mindst én ting, de var gode til. Jeg ringede ham op, og spurgte, om han ikke kunne tænke sig at komme på vore skoler og snakke om det, og så fandt vi ud af at lave projektet.

Skoleinspektør Torben Steen Nielsen, Virum Skole, har jo været lige så idrætsinteresseret, som jeg har været, og han var med i projektet. Så lavede vi projektet »Stjerner i svøb«, hvor Ar-

ne Nielsson fik forskellige topidrætsfolk til at komme ud på skolerne, og han fik skolerne og idrætsklubberne til at samarbejde.

Det første år førte til, at en dreng, der som led i projektet havde besøgt Kano- og Kajakklubben, senere blev danmarksmester. Han kom på Virum Skole. Det samme gjaldt Lyngby Amatørdanserforening, som fik unge mennesker til at gå til dans, og der var faktisk nogle, der blev danmarksmestre. Klubberne var meget optaget af projektet, og skoleklasserne var optaget af det. Når vi valgte 6. klassetrin, var det fordi Arne Nielsson mente, det var i den alder, man var modtagelig for at komme i gang med en sportsgren. Idrætslærerne blev også optaget af det, og der var stor velvilje fra dem.

Når vi startede på projektet hvert år ude på Virum Skole, blev der holdt en stor fest, hvor alle 6. klasserne kom, og hvor Arne Nielsson var med. Et år var han der sammen med Peter Gade og Camilla Martin. Sådan kom han hvert år med nye topidrætsudøvere. Jeg synes, det var fantastisk.

Eleverne fik en T-shirt, hvor der stod »Stjerner i svøb«, og den løb de jo rundt med. Det var skønt at se, at de var glade. Det var helt imponerende. Også når man kom til skoleidrætsdagen på Lyngby Stadion, var der i mange år stadigvæk børn, der løb rund med T-shirten på.

Flere gode initiativer

Jeg synes, det var utrolig godt at få gennemført indholdsplanen for børne-

haveklasserne. Jeg syntes, det var noget forfærdeligt pjat, at disse store børn i børnehaveklassen ikke måtte lære noget, men bare skulle lege hele tiden. Børn har i den alder en meget stor trang til at få fat i noget nyt. Så den indholdsplan var jeg meget glad for at få indført.

Jeg var også meget glad for at få faget engelsk ned på 4. klassetrin og at få flere dansktimer i 3. klasse. Det sidste betød færre timer i SFO, hvilket gjorde dem forfærdelig rasende. Forældrene begyndte at råbe op om, hvor rædselsfuldt det var, at børnene skulle gå mere i skole. Men det kunne jeg slet ikke følge dem i. Jeg syntes, timetalsudvidelsen var bedre. Den beslutning var jeg vældig glad for.

Og jeg var glad for de undersøgelser af elevernes læsefærdigheder, der viste, at vores indsats for at forbedre læsesultaterne havde nyttet. Til sidst var der vist kun 3 % usikre læsere. Vi greb fat på problemerne på et tidligt tidspunkt. Så kom resultaterne lidt efter, og vi lå rigtig flot i forhold til andre skoler i landet. Efterhånden fandt andre kommuner ud af at gøre, som vi havde gjort i flere år.

De velbegavede børn

Et projekt, jeg er meget glad for, og faktisk også lidt stolt af, er projektet for de specielt velbegavede elever. Jeg kan huske som noget af det første, da jeg kom ind skoleudvalget, at jeg talte med én af skoleinspektørerne. Jeg fortalte, at jeg simpelthen ikke kunne forstå, at

man ikke gjorde mere for de velbegavede elever. De har det faktisk lige så svært som de elever, der ikke er så godt udrustede. Og da svarede skoleinspektøren, at det var da det værste pjat, jeg nogensinde var kommet med, for de elever kunne sagtens klare sig. Men jeg vidste fra gymnasiet, hvor mange velbegavede elever, som kunne gå fuldstændig i stykker, hvis de ikke fik nogen udfordringer.

Det var souschefen i Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, Ole Kyed, som gik meget op i den problematik. Han havde skrevet artikler, holdt foredrag og arbejdet internationalt med, hvordan man tilgodeser de specielt velbegavede elever. Han havde i flere år syntes, at der skulle gøres noget for disse elever.

Jeg havde et møde på PPR med skoledirektøren, den ledende skolepsykolog og Ole Kyed. Det var i juni det år, hvor jeg skulle gå ud af Kommunalbestyrelsen. Jeg sagde lige ud til dem, at det projekt ville jeg bare have gennemført allerede i august. Skoledirektøren bakkede mig 100 % op og Ole Kyed naturligvis også, men den ledende skolepsykolog, Hanne Lindau, tøvede lidt. Så sagde skoledirektøren til hende: Det er Skole- og Fritidsudvalgets formand, der ønsker projektet gennemført.

Og sådan blev det. De kom tilbage med et forslag efter sommerferien, og det fik jeg igennem. Ole Kyed var en stor hjælp, for han var jo primus motor hele projektet. Jeg kan huske, at flere i Skole- og Fritidsudvalget - også fra min

egen gruppe - sagde »Er du ikke lige for langt ude her?« Så kom Ole Kyed i udvalget og forklarede det, vi havde talt om, netop hvor meget det kan gå ud over de velbegavede elever, hvis de ikke får udfordringer. Mange af dem kan gå tabt i en senere uddannelse, fordi de bare er gået i stå. Jeg er utrolig glad over i dag, at jeg fik det igennem, for året efter, jeg var gået ud af Kommunalbestyrelsen, da kom Folketingets Uddannelsesudvalg på besøg på Lyngby Rådhus for at høre om dette projekt. Og så fulgte flere andre kommuner efter.

Projektet skabte mange avisoverskrifter, og der var mange, der var skeptiske. Nu laver man A- og B-elever, og deler op. Men det var jo ikke det, det gik ud på. Man skulle ikke ud i en eliteklasse. Der skulle bare gøres noget mere for de særligt velbegavede, ligesom der blev gjort mere for de svage elever.

De svage elever

Vi etablerede en særlig gruppe på Ungdomsskolen for udsatte elever. I stedet for at give hver enkelt støtte, samlede vi dem i en lille gruppe, som blev placeret på Ungdomsskolen, som altid har været så god til løse særlige opgaver.

Ungdomsskolen havde i det hele taget stor betydning for skolevæsenet og for eleverne. For det første kunne de unge jo komme i klubben og deltage i forskellige aktiviteter om aftenen. Eleverne blev kørt til Ungdomsskolen i bus, der kørte fra forskellige steder i kommunen, og bussen kørte dem tilba-

ge igen. Det var en tryghed for forældrene. Så kunne de unge få nogle gode aftener på Ungdomsskolen i stedet for at rende rundt på gaderne.

Ungdomsskolens dagundervisning og hele den indstilling til de elever, som ikke kunne være i almindelige klasser, fordi de havde nogle forskellige problemer og besværligheder, var meget gavnlig. På Ungdomsskolen blev der taget hånd om dem. Der var et meget dygtigt personale med skoleinspektør Torben Nellemose i spidsen. Han var en ildsjæl inden for det område. Han kørte vores ungdomsskole i mange år på den bedste måde. Han var visionær og fik sat tingene i gang, uanset hvor meget økonomi, der var til rådighed.

Hvis der var problemer med nogle unge mennesker, nogle grupper eller hvad det nu kunne være, hvad gjorde vi så? Vi kontaktede Torben Nellemose, som med sine medarbejdere tog sig af det, og fik givet pågældende nogle gode oplevelser. De blev sat i gang, og der var nogle, der tog sig af dem.

Kvalitetsudvikling

Vi deltog i Undervisningsministeriets kvalitetsprojekt. Og jeg husker specielt det møde vi havde med ministeriets repræsentanter. Vi var med i opløbet om at blive blandt de fire deltagende kommuner, og skulle så på mødet overbevise dem om, at Lyngby-Taarbæk skulle være med. Det lykkedes heldigvis.

Skolebestyrelserne

Overgangen fra skolenævn til skolebe-

Julemøde i Skole- og Fritidsudvalget, afholdt på Stadsbiblioteket. Stående udvalget, fra venstre Simon Pihl Sørensen, Liss Kramer, Kjeld Jørgensen, Helle Nielsen, Olav Lilleør. Knælende forvaltningsledelsen, fra venstre Åke Sundö, Mogens Christoffersen, Poul Andersen. Irving foto. Det Grønne Område

styrelser gav flere beføjelser, som gav utrolig stor indflydelse på skolen. Det var vigtigt for Skole- og Fritidsudvalget at have et godt samarbejde med bestyrelserne, og det synes jeg, vi havde. Der var selvfølgelig situationer, hvor jeg kunne have en anden holdning, end de havde, men på grund af det samarbejde, vi havde, og de hyggelige stunder, der også blev tid til, fandt vi altid ud af det. Der var selvfølgelig politiske beslutninger, bestyrelserne var uenige i, og som var svære at forklare en gang imellem. Jeg er da overbevist om, at de nogle gange er gået fra møde med os og har rystet på hovedet, og tænkt, at hun ikke er rigtig klog. Det hører jo med, men alt i alt fik vi tingene til at glide på en god og fornuftig måde. Og glem ikke, at disse mennesker jo sad og kæmpede for deres skole. Det må man tage med i betragtning. I mit hoved bebrejdede jeg dem aldrig noget.

På et tidspunkt skulle vi spare på lærernes såkaldte Ø-tid, og det ville gå ud over klasserejserne. Bestyrelserne var meget modstandere af den besparelse, og efter forhandlinger med borgmesteren endte det med, at noget af besparelsen blev trukket tilbage. Umiddelbart efter havde vi en skolebestyrelseskonference på Broager, og i bussen derned kom formanden for skolebestyrelsen på Lundtofte Skole, Tage Rosenmeier, med champagne og glas. For nu skulle det fejres, at noget af besparelsen (det var vist 300.000 kr.) var taget af bordet. Det var festligt og et udtryk for den gode stemning, der var ved disse møder.

Lektiecaféer

Borgmesteren og jeg holdt et møde med elevrådene i Kommunalbestyrelsens mødesal. Formændene for skolerne elevråd sad i kommunalbestyrelses-

Indvielse af lektiecafeen på Lindegårdsskolen i 1997. Fra venstre Helle Nielsen, Helle Nørbæk, Ulla Larsen, Peter Darlov og Poul Andersen.

Det Grønne Område

medlemmernes stole. De kom med forskellige forslag, bl.a. ønskede de lektiehjælp.

Efter mødet fandt vi ud af, hvordan det kunne organiseres. Det var svært at få penge til at lave lektiecafé på alle skolerne, så vi valgte fire skoler, hvor vi efter drøftelser med inspektørerne skønnede, der var mest behov. Caféen var åben to-tre eftermiddage om ugen, og det var til stor glæde for de elever, der kom der. Selv om jeg synes, det er forældrenes opgave at sørge for, at de-

res børn får læst deres lektier, så var jeg også så realistisk, at jeg vidste, at mange forældre ikke magtede det. Der var en lærer til stede, og så kunne eleverne henvende sig til læreren og få noget lektiehjælp.

Det vil jeg gerne huskes for som udvalgsformand

Jeg vil helst huskes for, at jeg har opført mig tillidsfuldt og loyalt over for de mennesker, jeg har samarbejdet med. Det har været det vigtigste for mig.

Interview med

Kjeld Jørgensen

formand for Skole- og Fritidsudvalget 2002–03, formand for Børneudvalget 2004–08

En spændende udfordring

Jeg fik i foråret 1989 en opfordring fra De Konservative i Lyngby til at stille op til kommunalvalget i november samme år, og det sagde jeg ja til, fordi det forekom mig at være en spændende udfordring.

Ved valget fik jeg ikke stemmer nok til at komme ind, men blev 3. suppleant. Jeg troede, at så var det løb kørt, og at jeg var færdig med kommunalpolitik. Men så gik det sådan, at et medlem af den konservative gruppe udtrådte af Kommunalbestyrelsen, og da hverken 1. eller 2. suppleant kunne indtræde, fik jeg en opringning fra daværende borgmester Kaj Aage Ørnskov, hvor han startede med at sige: »Nu bliver det alvor«. Jeg blev derfor medlem af Kommunalbestyrelsen i august 1991.

Det var altså lidt tilfældigt, at jeg overhovedet blev medlem af Kommunalbestyrelsen, men jeg syntes, at arbejdet her var meget spændende. Derfor fortsatte jeg og har nu været der i 18 år.

Formand for Skole- og Fritidsudvalget

I 2002 blev jeg formand for Skole- og Fritidsudvalget. Jeg havde siddet i udvalget i mange år, og skoleområdet specielt har hele tiden ligget mit hjerte nær. Min kone er lærer og ansat i kommunen, og derfor har jeg haft adgang til at

følge godt med i vores lokale skolevæsen og dets udvikling. Da vi skulle fordele posterne efter valget i 2001, hvor Rolf Aagaard-Svendsen overtog borgmesterstolen, blev mit ønske om at være formand for Skole- og Fritidsudvalget opfyldt. Det har jeg været glad for, selv om det har været et meget tidsrøvende job.

Den fleksible skole

Indførelsen af fleksibel skole skete i begyndelsen af min formandstid og blev omtalt af daværende skoledirektør Poul Andersen som den mest radikale ændring af folkeskolen siden 1814, da vi fik loven om folkeskolen. En voldsom ændring, som satte sit præg på meget af det, vi arbejdede med i starten.

Den fleksible skole var en slags konsekvens af den del af folkeskoleloven, der sagde, at man skulle tage udgangspunkt i den enkelte elev. »Undervisningsdifferentiering« er vist den rigtige betegnelse. Den fleksible skole tager hensyn til de enkelte elever og de enkelte klassetrin på en sådan måde, at man ikke lader skemaet bestemme undervisningen, men lader temaerne bestemme skemaet. Det er indholdet, der skal være udgangspunktet, og så må man lave skema efter det.

I den forbindelse gjorde man det så

Kjeld Jørgensen, f. 1946, sognepræst. Medlem af Lyngby-Taarbæk Kommunalbestyrelse siden 1990, formand for Skole- og Fritidsudvalget 2002-03, for Børneudvalget 2004-08.

forskelligt på de enkelte skoler. Mange steder indførte man team, der skulle tilrettelægge undervisningen fra periode til periode. Det vil sige, at lærerne blev tvunget til tætte samarbejdsrelationer, som de ikke var vant til. Der var fra lærerside et stort tidsforbrug i starten og megen uro over alt det nye, også enkelte kritiske røster, for at sige det mildt. Lærerne følte sig slidte, og mange følte, at der var alt, alt for mange møder. Desuden var der lærere, der følte det svært at skulle samarbejde så tæt og så meget og vel også følte, at det gik ud over den undervisningsfrihed, der har været tradition for i skolen.

Mit indtryk er, at det i dag går godt

alle steder. Der er ingen skoler, som ikke har fleksibel skole. I starten var det et par stykker, der var hurtige. Det var Fuglsanggårdsskolen, og det var Hummelfofteskolen, der stak hovedet længst frem, og det var Virum Skole, der kom hurtigt efter. Et par stykker kom lidt sent i gang på grund af store byggeplaner, men nu er de med alle sammen, og mit indtryk er, at det fungerer godt, og at man er glad for den nye arbejdsform.

Skepsis hos forældrene

Forældrene syntes vist, at det svømmede lidt rigeligt, og hvorfor skulle lille Peter nu ikke have de timer, han havde i sidste uge? Hvad er dette her for noget? Hvor ender vi? Der var mange spørgsmål. Man kan jo også diskutere, hvem det er til gavn for på længere sigt. Er det de stærke børn, der kan klare det her? Hvad med de svage? Det har været en indvending. Jo svagere man er, desto stærkere skal rammerne jo være. Men det er mit indtryk, at det i øjeblikket fungerer godt, også for de svage elever.

Skolebestyrelsesformændene i Skolekontaktrådet fik den idé, at man skulle lave en pjece, der informerede forældrene om den fleksible skole. Det var forældrenes skepsis, man ville gøre en indsats over for. Vi lavede så den pjece, der hed »Skolen i udvikling« med undertitlen »Den fleksible skole«. Det brugte vi megen tid på, og den blev behandlet politisk i flere omgange. Da vi senere undersøgte, hvem der havde læst pjecen, og hvor meget den havde påvirket forældrenes holdning til den flexi-

Den nye tunnel under Engelsborgvej mellem Engelsborgskolen og idrætsanlægget med Engelsborghallen. Til venstre ses Lydhuset, og bagved anes toppen af den gamle tennishal fra 1936 på den anden side af vejen. Jørgen Laursen foto.

ble skole, var det meget få procent, der overhovedet havde bladret den igennem. Det var et stort arbejde, men pjecen flyttede vistnok ikke mange grænsepæle.

Skoleudbygningsplanen

Byggearbejderne af forskellig karakter i den store skoleudbygningsplan, som blev sat i værk, fyldte meget i de år. Jeg tror, det var i 1996, man begyndte at lave en rullende udbygningsplan, hvor man hvert år på baggrund af befolkningsprognosen justerede udbygningsplanen og i god tid kunne sætte udbygning i gang, hvor der om måske 4 eller 5 år ville være behov for det. En glimrende måde at arbejde på, og forvaltningen gjorde det særdeles godt og grundigt. Jo, byggeri kom til at sætte sit præg på de år, jeg har været formand. Så meget, at jeg i perioder næsten syntes, jeg var formand for et byggeudvalg.

Engelsborgskolens udbygning

Arealet, som Engelsborgskolen ligger på, er ikke så stort, og derfor måtte man gå over på den anden side af Engelsborgvej, hvis skolen skulle udbygges, og det skulle den. Først og fremmest skulle der være nogle idrætsfaciliteter på den anden side af vejen. I den forbindelse talte man meget om, hvordan man kunne komme frem og tilbage over den tæt befærdede vej.

I sommeren 2002 bestilte man en bro, der skulle føre hen over vejen. Vi gav de nødvendige bevillinger, og så troede vi alle, at den sag var på plads. Men Teknisk Forvaltning fandt pludselig ud af, at der var nogle EU-regler omkring brohøjder. Hvis broen havde en bestemt højde, skulle der være et fundament, der var afsindig kraftigt, og hvis der var lavere højde, så skulle der ikke være fundament, men så var der andre gener.

Den bro, vi havde bestilt, skulle så

enten være meget højere og grimmere og dominere alt for meget, eller også noget andet, som ikke var ønskværdigt. Broen var bestilt og lavet, og derfor måtte vi tage imod og oplagre den, indtil der måske kunne blive brug for den et andet sted i kommunen. - Da vi gik videre med projektet om Engelsborgskolens udbygning, vandt arkitektfirmaet Nielsen og Rubow arkitektkonkurrencen, og i deres projekt opererede man med en tunnel i stedet for en bro. Denne tunnel er nu anlagt, og broen venter vistnok stadig på at blive taget i brug et eller andet sted.

Engelsborgskolen er nu næsten færdig. Men undervejs kom der et problem, som ingen kunne forudse. I huset »Søvigehus II«, hvor en del af SFO havde hjemme, kom der et voldsomt angreb af skimmelsvamp. Det havde der været tidligere, og man havde renoveret og rensset og gjort ved i lange baner, men åbenbart ikke tilstrækkeligt. Pludselig var der skimmelsvamp igen. Det gav krisestemning, forældrene og lærerne var bekymrede, og det var vi andre også. Vi besluttede at tømme Søvigehus II og fik lejet nogle pavilloner, der blev placeret ved den nye institution »Svanen« i nærheden.

Skimmelsvampen satte sit præg

Søvigehus var i december 2003, og kort efter i januar 2004 var den gal på Trongårdsskolen, der også stod og skulle bygges ud. Vi havde en plan om, at udbygningen skulle strække sig over en 5 - 6 år, men nogle pavilloner, der skulle

bevares og bruges i disse år, var angrebet af skimmelsvamp. Derfor besluttede vi at fjerne pavillonerne straks og lave hele udbygningen i ét hug med det samme. Det kostede nogle ekstra millioner lige her og nu, men vi skulle have været af med pengene alligevel på længere sigt, for udbygningsbehovet var evident. Nu fik vi klaret det i en kort og intens byggeperiode, og det er alle vist glade for i dag, hvor man er kommet til vejs ende.

Problemer med gamle bygninger

Det er ikke problemfrit at gå ind i bygninger, der er op til 70 år gamle. Det første sted, hvor vi for alvor stødte på problemet, var på Kongevejens Skole, der stod færdig i 2002 og blev genindviet efter et omfattende byggearbejde. Når det blev så omfattende, var det fordi man fandt ud af, at stabiliteten i den oprindelige bygning ikke levede op til de krav, der stilles i dag. Det betød, at vi oven i det egentlige udbygningsprojekt skulle lave et stabilitetsprojekt. Det forsinkede det hele kraftigt og fordyrede det samtidig meget væsentligt.

Men ikke nok med Kongevejens Skole. De samme problemer ville der givetvis være på en lang række af vores andre skolebygninger: Engelsborgskolens bygning A, Lindegårdsskolen, Lundtofte Skoles hovedbygning, Hummeltofteskolen, Sorgenfriskolen. Og der viste sig minsandten også at være stabilitetsproblemer med en bygning på Virum Skole.

Vi har været det meste af det igen-

nem nu. I min formandstid har man lavet stabilitetsarbejder de fleste steder, og det har kostet rigtig mange penge. Men vi har ikke kunnet sidde vores viden om stabilitetsproblemerne overhørig, selv om det måske snarere er en teoretisk fare end en praktisk, og selv om der mig bekendt ikke er foretaget sådanne arbejder i andre kommuner, der naturligvis også må have disse problemer. Når man får at vide, at der er problemer, der i yderste tilfælde kan medføre, at bygninger falder sammen, må man gøre noget ved det. Det har vi gjort. Det har været hundedyrt, og vi er ikke helt færdige endnu.

Det handler om, at kravene til stabilitet var anderledes, da bygningerne blev opført, end de er i dag. Hvis man forestiller sig helt ekstreme vejsituationer, kan det - i hvert fald i teorien - gå sådan, at bygningen kolliderer. Men det kræver nogle helt særlige vejræssige forhold. Nu har Lindegårdsskolen stået i al slags vejr i 70 år, hvor der ikke er sket noget, og der har godt nok været mange storme i den tid. Og den står der fremdeles. Men vi skal i gang med at forbedre stabiliteten også her, og det kan man godt ærgre sig lidt over, men på den anden side tør vi ikke gøre andet.

Taarbæk Skoles særlige historie

Taarbæk Skoles udbygning er en lidt særlig historie. Særlig på den måde, at vi lavede et projekt, som hed »A«, og som efter beboerprotester blev lagt i skuffen. Så lavede vi et projekt »B«. Det duede heller ikke. Så var der et projekt

»C«. Det var heller ikke godt nok. Jeg tror vi nåede op til »K« eller »M«, inden vi så fik et projekt, som var lavet af arkitektfirmaet »Vandkunsten«.

Der er mennesker i Taarbæk, der i dag siger, at det aldrig skulle have været gennemført. Andre synes, det er flot og godt. Det er stort set færdigt nu. Der mangler lidt juristeri omkring nogle ting, som ikke er blevet færdige. Det har været en lang omgang, specielt i starten, hvor man skiftede det ene projekt ud efter det andet.

Folketingets Uddannelsesudvalg

I begyndelsen af min formandstid havde vi besøg af Folketingets Uddannelsesudvalg. Det havde vi, fordi vi i Lyngby-Taarbæk Kommune gennem mange år har haft nogle meget fine læseresultater. Også så fine, at man i Folketingets Uddannelsesudvalg havde bemærket det og derfor ville se lidt nærmere på det. Vi havde et godt møde på Rådhuset. Den mand, der i sin tid lavede lydhuset, Jørgen Markussen, var til stede og fortalte om, hvordan dette lydhus fungerer, og hvordan han ved håndbevægelser fik indlært lydene på en måde, der altså havde vist sig at give meget flotte resultater.

Modersmålsundervisningen

I starten af min periode bortfaldt kravet om at tilbyde gratis modersmålsundervisning. Den nye frihedsgrad gjorde, at vi skulle forholde os til, hvad vi fremover skulle gøre i Lyngby-Taarbæk Kommune. Det endte med, at vi sagde

nej til modersmålsundervisningen. Det måtte folk selv klare på anden måde. Man fik et samarbejde med FOF, som oprettede hold til modersmålsundervisning.

Det var en svær diskussion, fordi den ene halvdel af eksperterne sagde, at det var meget vigtigt med modersmålsundervisningen. Hvis børnene ikke får lært deres eget modersmål, kan de ikke tilegne sig dansk på en ordentlig måde. Andre sagde, hvis de kommer for at bo i dette land, er det dansk, de skal lære, og modersmålet er en privat sag. Hvis de ikke undervises på dansk, får de det aldrig lært. Det var to modsatte opfattelser, og der lod vi hensynet til kommunens økonomi spille ind. Hvis det ikke er sikkert, at modersmålsundervisningen hjælper, hvorfor skal vi så tilbyde det?

Udveksling med en spansk skole

Lundtofte Skole har gennem adskillige år haft et udvekslingsprojekt med en skole i Barcelonaområdet, hvor der er kommet elever fra Lundtofte Skole derned, og spanske elever er kommet herop. Man har haft fælles undervisning på engelsk og lært hinanden lidt at kende.

Sådanne initiativer er meget vigtige i en tid, hvor globaliseringen er på dagsordenen. Hvis man ikke lærer hinanden ordentlig at kende, kan man aldrig forstå hinanden. Her var der så en chance for, at nogle af disse unge mennesker kunne få nogle oplevelser af, hvad henholdsvis Spanien og Danmark

er. På langt sigt er det medvirkende til bedre mellemfolkelig forståelse.

Når spanierne var på besøg her, inviterede jeg de spanske og danske lærere på en middag. Det var nogle hyggelige stunder, de par gange det skete. Det var lærere, som gjorde et stort stykke arbejde i dette projekt. Fra dansk side var det ikke mindst Jette Andersen, der som bannerfører på Lundtofte Skole gjorde et stort arbejde. Et rigtig flot initiativ, som jeg var glad for at kunne støtte op om.

Jeg har hørt, at der er danske og spanske elever, der har kontakt med hinanden mange år efter udvekslingen. De har beholdt kontakten og besøger hinanden. Det siger noget om den positive betydning af sådanne udvekslingsprojekter.

Ny forvaltning og nyt udvalg

Kommunalbestyrelsen vedtog en ændring af forvaltningsstrukturen til ikrafttræden fra 1. januar 2004. Det betød, at Skole- og Fritidsforvaltningen skulle lægges sammen med den daværende familieafdeling i Socialforvaltningen, hvorved en ny Børne- og Fritidsforvaltning opstod. Fra at være en forholdsvis lille afdeling for sig selv med adresse på Jernbaneplassen 22 blev man nu en del af en langt større forvaltning med adresse på Toftebæksvej 12 og med et stærkt udvidet arbejdsområde omfattende også samtlige dagpasningstilbud. Ændringen betød, at Skole- og Fritidsudvalget nu blev til et Børneudvalg, der skulle tage sig af alt vedrørende børn

*Virum Skoles indskolingshus,
ombygget fra én til to etager.
Jørgen Laursen foto.*

mellem 0 og 18 år, medens et særligt Fritidsudvalg opstod til at tage sig af de forskellige fritidsspørgsmål. - Den fysiske flytning tog sin tid, men det at samarbejde to forvaltningstraditioner tager endnu mere tid, og det er man næppe færdig med endnu.

Der var flere årsager til denne omlægning. Det var ejendommeligt, at 0-6 årsområdet skulle ligge i Socialforvaltningen. Det gik tilbage til en tid, hvor det at gå i børnehave var nødvendigt af sociale grunde. Men det kan man ikke sige i dagens Danmark. Det er vist op mod 98-99% af alle børn, der i dag bruger institutionerne.

Det er klart, at helhed i børnenes liv er meget vigtig. Det gælder også med hensyn til 0-6 årsområdet og skoleområdet. Det var u hensigtsmæssigt, at områderne lå i to forvaltninger. Derfor lavede man ét udvalg til hele børneområdet og en sammenlægning af forvaltningerne.

I Børne- og Fritidsforvaltningen skulle man have hele området fra 0 til 18 år, både med hensyn til daginstitution, undervisning og fritid. Det gik man i gang med to år efter, jeg var tiltrådt som formand.

Der er tale om en stor ændring. To kulturer, der skal slås sammen, tager noget tid. Man har igangsat nogle tværgående indsatsområder omkring overgangen i børns liv, det er overgang fra hjemmet til den første institution, fra vuggestue til børnehave og senere fra børnehave til skole, sådan at barnet og hjemmet ikke skal føle, at man starter forfra hver gang.

Man har også igangsat et indsatsområde vedrørende rummelighed, som man stadigvæk arbejder med, og der har i det hele taget været mange ekstraping i forbindelse med omlægningen af forvaltningsstrukturen.

Det nye Børneudvalg blev udvidet

fra syv medlemmer i det tidligere Skole- og Fritidsudvalg til ni medlemmer. Det blev lige så stort som Økonomiudvalget, og det var - kan jeg huske - af og til lidt vanskeligt at holde sammen på det, fordi medlemmerne for en stor dels vedkommende var meget talende. I dette udvalg kom 0-6 års området til at spille en stor rolle. Hvor skoleverdenen tidligere havde været vant til næsten at have sit eget udvalg, måtte man nu se, at daginstitutionerne kom til at fylde rigtig meget.

Specialundervisningen

På specialundervisningsområdet sker der stadigvæk meget. Man prøver jo i dag så tidligt som muligt at stille de rigtige diagnoser på de børn, der har problemer. Man bliver stadig dygtigere til at diagnosticere, og flere og flere børn får diagnosen autisme, ADHD eller hvad det nu kan være. Derfor kan man tidligere finde ud af, hvad der skal gøres, og det er fint. Vi har her i kommunen - ligesom i mange andre kommuner - konstateret, at flere og flere børn, også procentuelt, har brug for særlige tiltag.

Derfor udarbejdede forvaltningen en særlig specialundervisningsplan, som blev sat i værk på den måde, at man etablerede nogle gruppeordninger på nogle af vores skoler. På Hummeltofteskolen sagde man ja til at være vært for autismegrupper, jeg tror man er oppe på 3 eller 4 nu. På Lundtofte Skole kom ADHD-børnene. Vores specialskole, Sorgenfriskolen, var ikke i stand til fy-

sisk at rumme den stigende mængde af børn med særlige vanskeligheder.

Vi forsøgte med denne specialundervisningsplan at få klaret problemerne, og det har man gjort med den succes, man kan forvente i sådanne sager. Det er jo svære ting, og det er sjældent, at man kan se resultater med det samme. Nu må vi se, om vi kan fortsætte på denne måde. Det er et meget omkostnings tungt område, men problemerne skal jo klares.

Det mest bekymrende

Det mest bekymrende for mig, og hvor jeg direkte har været ked af det, har været, når man ikke kan gøre tingene så godt, som man gerne vil. Når det har været nødvendigt at sige nej til at imødekomme behov for særlig hjælp, som vi en gang imellem har måttet gøre. Sådant noget gør ondt, fordi jeg tror på, at en tidlig indsats kan være af værdi for hele livet, og hvis man ikke kan yde den indsats alle steder, er det synd for de børn og familier, det går ud over.

Vi har i Lyngby-Taarbæk Kommune et forholdsvis højt niveau. Vi er måske en af de kommuner, hvor man behandler de svage børn allerbedst, men alligevel er der nogle situationer, hvor jeg har været ked af, at vi ikke kunne gøre det endnu bedre.

Samarbejdet i Børneudvalget

Jeg synes, vi i Børneudvalget har haft et godt samarbejde næsten hele vejen igennem. Vi har i de fleste sager kun-

net være enige, vi har også normalt haft en god tone. En gang imellem kunne den måske blive en anelse skinger, men det er jo sådan, at når der er engagerede mennesker med i et udvalg, kommer der også nogle engagerede udsagn.

Politisk havde vi en lidt sjov situation, da jeg startede som formand, fordi vi havde en lang diskussion om, hvor store klasserne skulle være ved indskrivningen i børnehaveklassen. Indtil jeg blev formand havde man haft en regel om max. 26 elever, og der var i virkeligheden et politisk flertal, der sagde max. 24 elever. Hvor tendensen i hele landet var at hæve klassekvotienten, ville flertallet her altså sætte den ned. Det havde vi en hel del snak om, og først efter to års ihærdigt tovtrækkeri, måtte vi, der ville fastholde de 26, smide håndklædet i ringen og acceptere de 24.

Samarbejdet med Skolebestyrelserne

Skoleforum - det tidligere Skolekontaktråd - er en forsamling, som består af Børneudvalgets medlemmer, samtlige skolebestyrelsesformænd, forvaltningens ledelse, repræsentanter for skole- og SFO-ledelserne og medarbejderne, og i virkeligheden også et par elever, som dog sjældent deltog. Vi holder møde 4 gange om året, og der kan vi på tale sammen om, hvad der rører sig. Man kan som politiker få indtryk af, hvad skolebestyrelserne er optaget af, og hvilken vej, de gerne vil have, vi skal gå. De kan så også fra vores side få at vide,

at f.eks. økonomi peger på, at vi måske må gå en anden vej.

Det har været berigende. Det har været gode møder, og det har somme tider også været festligt. Vi indførte, at vi ca. hvert andet år tog et eller andet sted hen og holdt en fredag-lørdags konference. Vi har været på Broager, og vi har været på Ulse. Vi har arbejdet ihærdigt, og vi har samtidig haft det hyggeligt og spændende bagefter ved en middag med livlig tale og udveksling af synspunkter, også om andet end politik. Det har været festligt og godt, og man lærer hinanden rigtig godt at kende, og det bærer langt for det fremtidige samarbejde.

Samarbejde med forvaltningen og skoleledelserne

Det er først og fremmest forvaltningen, man som formand er direkte i kontakt med. Vi har haft et rigtig godt og åbent samarbejde. Vi har holdt møder en gang om ugen, hvor de ting, der var på vej eller skulle efterbehandles, var på banen. Vi fik snakket tingene igennem, altid i en god og åben tone. Skoledirektør Poul Andersen og jeg har i starten af min formandstid besøgt samtlige skoler, senere tog vi en runde til alle daginstitutioner, og da vi var færdige med det, tog vi lige alle skolebestyrelserne. På den måde har vi haft et rigtig godt samarbejde. Jeg ved ikke om man kan måle resultaterne af den slags tiltag, men jeg tror, det er den måde, man skal gøre tingene på.

Skoleforvaltningens årlige borgmestermiddag, her på Sophienholm i 2005. Forreste række fra venstre: Kjeld Jørgensen (skoleudvalgsformand), Poul Andersen, Rolf Aagaard-Svendsen, Torben Carlsen, Susanne Paulsen, Åke Sandö. Anden række: Peter Frøsløv, Kirsten Frølich, Bente Kjøgø, Gordon Lees, Per Markussen, Gitte Møller Petersen, Torben Steen Nielsen. Næstbageste række: Vibeke Bacher, Søren Güllich, Vibeke Zanchø Andersen, Jørgen Reedtz. Bageste række: Ole Jakobsen, Torben Nellemose, Peter Fuglsang, Ole Hur Jørgensen.

Jørgen Reedtz

Det vil jeg gerne huskes for som udvalgsformand

Det var et godt tiltag, at vi tog rundt og besøgte samtlige skoler og institutioner, og jeg håber de var glade for at vi kom. Det er vist første gang, at en politisk chef sammen med direktøren har besøgt samtlige institutioner.

En anden ting, som jeg godt vil huskes for, er lidt mere konkret. Jeg medvirkede til, at Virum Skoles nye indskolingshus blev som det blev. De oprindelige planer var, at man skulle bygge ud i nogle udendørs arealer, som der var meget få af i forvejen. Derfor undersøgte vi på min foranledning, om vi kunne lægge en ekstra etageadskillelse ind i den daværende sløjdbygning, der skulle inddrages i det kommende indskolings-

hus, og det viste sig, at det var muligt. Man slap for at bygge udenfor, og det var på sigt den helt rigtige løsning. Den blev lidt dyrere, men det var godt, man gjorde sådan.

En tredje ting, jeg måske vil blive husket for er, at jeg i udvalget lagde vægt på at finde løsninger ved at tale sammen, mere end ved at majorisere tingene igennem. Det er kun få gange, vi i udvalget har haft afstemninger. Jeg har altid bestræbt mig på at gå ad samtalens vej. Demokrati er for mig dialog, og inden møderne har jeg normalt haft kontakt med de forskellige partier, så jeg på selve mødet vidste, hvor de stod, og ud fra det kunne foreslå noget, vi kunne være fælles om. Det er, synes jeg, lykkedes i vid udstrækning.

Mogens Trige

40 år på Lyngby-Taarbæks skoler

Jeg var ansat ved Lyngby-Taarbæk Kommunes Skolevæsen i 40 år, fra september 1950 til december 1990. Jeg var efter et par måneder som »cykelvikar« ansat på Lindegårdsskolen fra 1950 til 1957. I 1957-68 var jeg på Fuglsanggårdsskolen, 1968-79 var jeg på Taarbæk Skole og 1979-90 igen på Lindegårdsskolen. I august 1959 blev jeg viceskoleinspektør på Fuglsanggårdsskolen, og fra august 1968 til min afsked i december 1990 var jeg skoleinspektør, 11 år i Taarbæk og 11 år på Lindegårdsskolen.

Efter lærereksamen fra Århus Seminarium i juni 1949 var jeg i august-november 1949 vikar på Åby Skole i Åbyhøj, hvor Laurits Agerskov var skoleinspektør. Derefter aftjente jeg værnepligt indtil september 1950. Mens jeg var soldat, besøgte jeg i foråret 1950 Laurits Agerskov, og han spurgte mig om mine planer, når soldatertiden var overstået. Jeg svarede, at jeg godt ville til Københavnsområdet for at få noget videreuddannelse. I København lå jo Danmarks Lærerhøjskole, der dengang ikke havde afdelinger rundt omkring i landet, og så var der i København også mulighed for at gå på kursus til faglærereksamen. Da Agerskov hørte, at jeg tænkte på at søge til Københavnsområdet, sagde han kort og kontant: »Så skal du til Lyngby, det er et godt sted at være. Jeg taler med Ja-

kobsen!« De arbejdede sammen i det, der dengang hed Skoleinspektørforeningen. Dermed var min vej så udstukket, for jeg var sikker på, at det var et godt råd, Agerskov gav mig.

Cykelvikar

Jeg skrev ansøgning og blev i september 1950 fast vikar ved Lyngby-Taarbæk Kommunes Skolevæsen. Georg Jakobsen havde på det tidspunkt i tre år været skoledirektør for vort stærkt voksende skolevæsen. Der var endnu ikke nogen viceskoledirektør, så det var Jakobsen, jeg opsøgte på kontoret på Torvet 1, da jeg kom til Lyngby.

Da vi havde hilst på hinanden, var en af skoledirektørens første bemærkninger: »De har været soldat, De skal have nogle penge!« Som fast vikar var man forudlønnet. Jeg sagde ikke overraskende »Ja tak« og blev derefter informeret om, hvordan jeg skulle forholde mig. Jakobsen skulle have et telefonnummer, som jeg kunne træffes på, og så skulle jeg fra kl. 7 være klar til at modtage besked om, hvilken skole jeg skulle cykle ud til. Man har spurgt mig, om cykelvikarer selv skulle sørge for cykel. Det var en selvfølge, det spurgte man ikke om.

Jeg var som nævnt kun cykelvikar i to måneder. I den tid blev det til vikariatet på Virum Skole, Engelsborgskolen og

Skoledirektør Georg Jakobsen (1890-1970) var medlem af Lyngby-Taarbæk Sogneråd i årene 1921-46.
Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Lindegårdsskolen. Især et vikariat på Engelsborgskolen husker jeg. Her vikarierede jeg i 4 uger for Chr. Bahl, og i skemaet var der 24 ugentlige sløjdtimer! Fra seminariet havde jeg nogen, men slet ikke fuld sløjdlæreruddannelse. Jeg måtte jo springe ud i det, og det gik vel nogenlunde fornuftigt, så drengene og jeg fandt ud af det sammen. Piger havde jo ikke sløjde dengang.

Nu vil man måske tro, at der kun var sløjde på Bahls skema, men der var sandelig også forskelligt andet, for i 1950 havde vi 40 minutters lektioner i Lyngby-Taarbæk, og derfor var der i et fuldt

lærerskema 43 lektioner om ugen. Det blev heldigvis ændret få år efter til 36 lektioner à 50 minutter om ugen, der jo dengang havde 6 undervisningsdage. Først ca. 20 år senere blev der indført lørdagsfrihed.

Som man kan forstå, var det ikke hver dag, jeg behøvede at være klar ved telefonen, for det meste var jeg i skemaer, der strakte sig over flere, ja, måske mange dage. Men en enkelt dag blev jeg ikke kaldt ud. Mon det kunne passe? For en sikkerheds skyld ringede jeg til skoledirektøren og spurgte. »Det må De aldrig gøre!« sagde Georg Jakobsen prompte, og det var i grunden klart. Hvis mange vikarer ringede op, blev hans telefon jo blokeret. Der var imidlertid ikke arbejde til mig den dag, og det var heldigt. Den dag, den 9. oktober, kom nemlig Winston Churchill, som vi beundrede og beundrer meget for hans indsats under krigen, til København, så jeg havde tid til at tage på Rådhuspladsen og være med til at hylde Churchill.

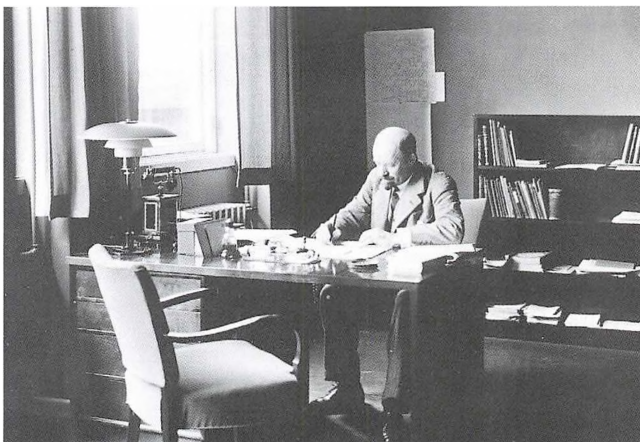
Lære- og lærerår på Lindegårdsskolen

Jeg var cykelvikar til sidst i november, hvor jeg fik fast skema på Lindegårdsskolen. Jeg blev klasselærer for 3.a, som havde haft skiftende lærere i det meste af to år. Vi tog fat, og jeg blev efterhånden glad for klassen.

Lindegårdsskolen havde pr. 1.8.1950 i alt 895 elever i 35 klasser. Det var skolen ikke bygget til. Der var 24 almindelige klasseværelser, så det var nødvendigt med »vandreklasser«, visse klasser, der flere gange i dagens løb skiftede lo-

Skoleinspektør Chr. Frederiksen i sit kontor på Lindegårdsskolen.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

kale. Skolebygningen havde og har fire etager, stue og 1.-3. sal, og for at der ikke skulle opstå for kaotiske tilstande på gange og trapper, stillede eleverne op på rad og række i skolegården om morgenen og efter hvert frikvarter. De kaldtes så efterhånden af gårdvagten op til klasseværelserne, hvor de også skulle stå på række, før de af deres lærer fik lov at gå ind i klasserne.

Efter én eller flere timer fulgte læren så vandreklassen hen til et nyt lokale, og taskerne stilledes på gangen uden for lokalet. Det var tidkrævende, og der gik megen god undervisningstid til spilde, men var vel nødvendigt for ordrenens skyld.

Også på anden måde mærkede vi pladsmangelen. Lærerværelset var for lille. Der var to lange borde på tværs af rummet, hvor lærerne samledes i spise-frikvarteret, men der var ikke plads til alle. Vi var tre unge lærere, som måtte spise ved et lille rundt bord i et hjørne. Senere

blev der plads til os ved de lange borde, og der var jeg heldig. Jeg kom til at sidde over for en meget tiltalende lærerinde, som jeg nu har været gift med i 55 år!

Vi havde en meget respekteret og myndig skoleinspektør, Chr. Frederiksen, der så det som sin pligt at følge så meget med i skolens liv, som det var ham muligt. Vi klasselærere blev således hver måned kaldt på kontoret til »protokolopgørelse«, hvor vi kort talte om klassen, naturligvis ikke mindst om elever med mange forsømmelser.

Jeg var på Lindegårdsskolen i syv år, og det var vigtige læreår for mig. Jeg var glad for skolen og ikke mindst for mine to klasser, 4. mellem a, hvor der gik mange elever, som jeg havde haft fra min første dag på skolen, og 5.b, som jeg havde modtaget i første klasse i 1952. Men jeg havde lyst til at prøve nyt.

Ny skole: Fuglsangårdsskolen

At prøve nyt var der mulighed for i me-

Fuglsanggårdsskolens første lærere fotografert i 1957 foran de lejede lokaler i Virum Statsskoles østfløj. Siddende fra venstre Stella Nilsson, Louise Bay, Bente Rasmussen, fungerende skoleinspektør A. Winther-Rasmussen, Birgit Håkonsson, Ulla Skovlund, Jytte Arrøe. Stående fra venstre Mogens Trige, Fredlev Bruun Nielsen, Bent Skovlund, Eyvind Søndergaard, Ole Christiansen. Mogens Trige

re end én forstand på den nye Fuglsanggårdsskole i Virum, hvor undervisningen skulle påbegyndes i august 1957. Jeg skriver det på den måde, for skolen var ikke færdigbygget, men elevtallet på Hummeltofteskolen og Virum Skole var vokset så voldsomt, at man måtte finde en løsning (Hummeltofteskolen havde 31.12.1956 i alt 1657 og Virum Skole 1240 elever). Derfor havde kommunen lejet lokaler i østfløjen af den nye Virum Statsskole, og her »fødtes«

så Fuglsanggårdsskolen den 12. august 1957.

Vi var 12 ansatte, som denne dag mødtes med vore ca. 450 elever i 16 klasser, 1.-4. klasse, fire klasser på hvert klassetrin. Ofte når en ny skole begynder, er der mange helt nyuddannede lærere. Sådan var det ikke her. Vi var en efter min mening god blanding af lærere i 20'erne, 30'erne og 40'erne, der ikke kendte hinanden, men fik et godt samarbejde. Vi havde et tilstrækkeligt

antal almindelige klasseværelser til rådighed foruden gymnastiksale. Et antal skoleborde og -stole var stillet sammen på gangen og fungerede som lærerværelse sammen med et klasseværelse, som var inddraget til kontor. Det var primitivt, men vi mødte hinanden og de forhold, der nu var, med en positiv indstilling. Det mødte vi bestemt også fra forældreside, og året på Virum Statskole forløb godt.

Vi kunne ikke »bo« der mere end ét år, men det lykkedes også at gøre Fuglsanggårdsskolens nye skolebygning klar til brug i august 1958. Her mødte vi så ni nye klasser og en halv snes kolleger, i høj grad kolleger, som vi kendte, og som havde søgt til Fuglsanggårdsskolen fra andre Lyngby-Taarbæk skoler.

At der stadig var mange børn i Virumområdet, fik jeg et indtryk af, da jeg på vor første skoledag hørte skoledirektøren spørge arkitekt Holst: »Kan De bygge endnu en ny skole for os i Virum?« Det ville arkitekt Holst da gerne, men så spurgte Georg Jakobsen: »Kan De også fortælle os, hvor den skal ligge?« Det var nemlig et problem, og den nye skole blev da heller ikke bygget, i stedet udvidede man Virum Skole.

Vi var glade for vores nye skole. Den var i ét plan, men alligevel med forholdsvis korte afstande mellem afdelingerne, og imellem dem var der grønnegårde. Det var inspirerende: at være i noget nyt og være med til at skabe noget nyt.

Da vi mødtes i 1957, var der endnu ikke udnævnt en skoleinspektør, og skolen lededes derfor af viceskolein-

spektør A. Winther-Rasmussen. Senere på året udnævntes Chr. Bahl til skoleinspektør, men han var alvorligt syg og afgik alt for tidligt ved døden. Han ledede kun skolen meget kort tid i skoleårets første måneder i 1958. Det faldt så naturligt, at Winther-Rasmussen, der havde ledet skolen fra dens første dag, udnævntes til skoleinspektør. Fredlev Bruun Nielsen blev hans afløser som viceskoleinspektør.

I foråret 1959 besluttede Kommunalbestyrelsen, at der ved alle større skoler skulle være to vicespektører. Man fandt, at det var nødvendigt at aflaste skoleinspektørerne i deres store administrative arbejde. Der var ikke megen sekretærhjælp på skolerne dengang. Man bad som regel en lærer, der havde forudsætninger for at klare det, om at være medhjælp på kontoret, som oftest en lærer, der i forvejen havde fuldt skema. Jobbet som viceskoleinspektør nr. to på Fuglsanggårdsskolen fik jeg.

Vi søgte jo at skabe visse traditioner på den nye skole. Skolekomedie syntes vi hørte sig til, og et af de første år opførte vi lærere »Genboerne« med succes. En anden årligt tilbagevendende begivenhed var avisindsamlingen, som vi afholdt for at skrabe penge sammen til en skolefond. Det lykkedes, ikke mindst takket være forældrenes indsats. De kom med mange slags køretøjer som barnevogne, trækvogne og naturligvis biler, hvis man havde en sådan, hen i skolegården med mange aviser, som man i månedsvis havde samlet sammen i kældre og garager.

Fuglsangårdsskolens indvielse i 1959. Fra venstre ses borgmester Paul Fenneberg og frue, skoledirektør Georg Jakobsen, kommunalbestyrelsesmedlem Ole Harkjær og skoleinspektør A. Winther-Rasmussen.

Lynghby-Taarbæk Stadsarkiv

Ved den officielle indvielse af Fuglsangårdsskolen i 1959 udtalte skoledirektøren gode ønsker for det fortsatte arbejde og samlede det til sidst med ordene: »Fortsæt, som I er begyndt!« Så vi tør sige, at skolen kom godt i gang. Den voksede hastigt og blev en stor skole. Først i 1960'erne havde den omkring 1000 elever i 40 klasser og i 1967/68 omkring 900 elever i 38 klasser.

Bestyrelsesarbejde i Kommunelærerforeningen

1958 var et specielt år, ikke bare fordi vi fik en ny skole. Vi fik også en ny skolelov, og for at følge dens intentioner op udarbejdede et læseplansudvalg Den Blå Betænkning I og II. Formand for udvalget var statskonsulent, senere undervisningsminister K. Helveg Petersen. Betænkningen var en undervisningsvejledning for folkeskolen, som

fik stor betydning for lærerens arbejde og skolens hverdag.

Jeg var med i Kommunelærerforeningens bestyrelse i otte år, fra 1958 til 1966. Foreningen havde gennem årene afholdt aftenkurser for medlemmerne. Med den nye lov fandt vi, at kursusvirksomheden måtte intensiveres.

Der var ingen Pædagogisk Central dengang. Vi arrangerede mange kurser, som regel med gode instruktører, og tilslutningen var særdeles god. Om det kan jeg i øvrigt fortælle, at vi med spørgeskemaer spurgte alle medlemmer om deres kursusdeltagelse i vore »korte« kurser (som regel aftenkurser), og det viste sig, at 73-74% af vore medlemmer havde deltaget i ét eller flere af de 17 kurser, vi arrangerede i skoleåret 1963/64.

Også de store »lærerdage« med mange forskellige kurser/instruktioner og indledende og afsluttende foredrag var vi med til at arrangere. De afholdtes

for alle kommunens lærere samt en del lærerstuderende på Jonstrup Seminarium, som vi var meget glade for at have fået til kommunen.

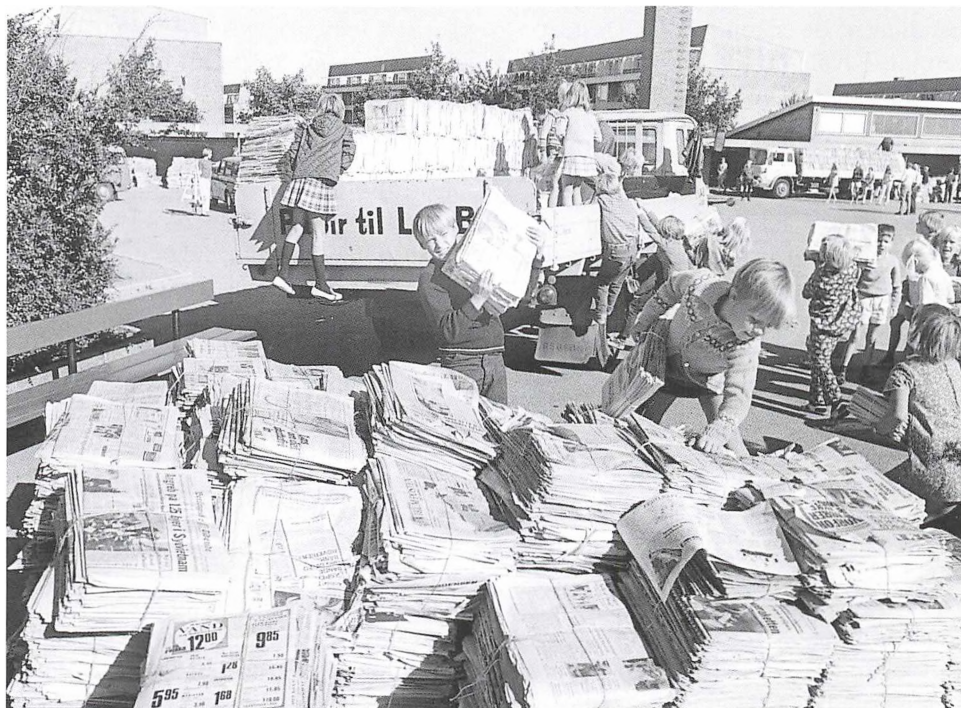
Fra Skoleforvaltningens og Kommunalbestyrelsens side støttede man i høj grad denne kursusvirksomhed og disse arrangementer. Den mangeårige formand for både skoleudvalg og skolekommission, senere borgmester Ole Harkjær, udtalte således engang: »Intet glæder os mere end at støtte lærernes videreuddannelse«. Den fine bemærkning er nævnt i kommunelærerforeningens blad »Skolenyt« i omtalen

af vor første lærerdag september 1964.

Vi gav os også i kast med andre arrangementer for medlemmerne. Vi afholdt således »kulturelle aftener« med fornemme kunstnere. Jeg husker fine aftener med pianisten Victor Schiøler og ikke mindst en oplæsningsaften med selveste Poul Reumert. Da måtte man naturligvis betale entré, men tilslutningen var meget stor.

Fælleslærerrådet

Kommunelærerforeningen var jo og er vores fagforening, en betegnelse, som mange ikke brød sig om dér i 60'erne. Et

Avisindsamling på Fuglsangårdsskolen i 1960'erne. Irving foto.

Det Grønne Område

andet lærerforum var fælleslærerrådet, et pædagogisk rådgivende råd, som alle lærere ved deres ansættelse blev medlem af. Man mødtes til eftermiddagsmøder i Billedsalen på Rådhuset. Der var mødepligt, og her diskuterede man så med stor energi, f.eks. planerne for nyt skolebyggeri og andre pædagogiske spørgsmål, som var oversendt fra Skolekommissionen, ved hvis møder fælleslærerrådets formand repræsenterede lærerne. Selv om der ikke var 100% tilslutning, var de store møder jo ikke lette at håndtere, og derfor blev fælleslærerrådssagerne senere behandlet og afsluttet i rådets forretningsudvalg efter behandling på de enkelte skoler. Dette forretningsudvalg bestod af Fælleslærerrådets formand og lærerrådenes formænd. Fælleslærerrådet blev sammen med skolekommissionen nedlagt, da der kom ny skoletilsynslov i 1990.

Der er vist ikke tvivl om, at såvel Kommunelærerforeningen som Fælleslærerrådet havde betydning for enheden og fællesskabet i skolevæsenet, og det mener jeg, Kommunelærerforeningen fortsat har.

Taarbæk Skole

Efter 11 gode år på Fuglsanggårdsskolen fik jeg lyst til at komme på en mindre skole og var så heldig at få skoleinspektørstillingen på Taarbæk Skole. Det var med megen betænkelighed, jeg søgte stillingen, for det var jo noget ganske andet, end jeg havde prøvet før.

Jeg kom til en skole med 209 elever i 10 klasser (1.-7. klasse og 1.-3. real, men

ingen 8.-9. klasse). Dens beliggenhed ved Øresund er jo enestående. Det samme kan siges om den tjenestebolig, som hørte til stillingen. Uden at kunne dokumentere det har jeg kaldt den Danmarks bedste tjenestebolig. Den er bygget i 1929, da man fandt, at »overlæreren«, som dengang var skolelederens titel, skulle bo standsmæssigt: i et stort hus med tre stuer for neden, soveværelse og fire mindre værelser på 1. sal samt kælder. Vi kom til at holde meget af det hus. Jeg var vist den sidste, som fik skoleinspektørstilling med tilhørende tjenestebolig. Kommunalbestyrelsen besluttede senere, at disse boliger skulle nedlægges ved ledighed. Der var flere, som havde sat pris på »overlærerboligen« i Taarbæk. Da den blev bygget var overlæreren den meget indflydelsesrige Georg Jakobsen, og da jeg hilste på ham ved Kommunelærerforeningens 50 års jubilæum i 1968, sagde han: »Synes De ikke, det er en dejlig bolig, jeg fik bygget i Taarbæk?« Jeg kunne kun give ham ret.

Skolens kontor var placeret i et mindre hus, der lå i skolegården, 1. sal var en lille skolebetjentbolig. Heldigvis ændredes dette et par år senere. Skolebetjenten overtog hele huset i skolegården, og skolens kontor indrettedes på 1. sal i skolebygningen med fascinerende Øresundsudsigt, forskellig fra dag til dag. Jeg husker, at jeg en februardag så isen pakke sammen og rejse sig i havneindløbet. Jeg burde over højtaleren have opfordret eleverne til at gå til vinduerne, men jeg gjorde det vist ikke, for

Efter skoleårets afslutning op til sommerferien samledes Taarbæk Skoles personale til frokost hos inspektøren, her i 1974. Fra inspektørboligen kunne man nyde den pragtfulde udsigt ud over Øresund. Til venstre fru Hanete Trige i samtale med Gunnar Cruusberg. Mogens Trige

det var ikke alle klasseværelser, der vendte ud mod havnen.

Vi havde på skolen i 1968 og i årene derefter en del »Lyngbybørn«. På grund af pladsmangel på Lindegårdsskolen og Trongårdsskolen var en del børn overflyttet til Taarbæk, og nogle forældre, der gerne ville have deres børn på en mindre skole, søgte og fik lov til at flytte deres børn til Taarbæk.

Det var dejligt som skoleinspektør at kende de fleste af skolens børn. Skolen var jo lille, jeg underviste mange timer, og mine egne børn, der gik på skolen, hjalp mig med navnene.

En lille hændelse, som fortæller lidt om tiden og tonen kollegerne imellem, tager jeg lige med. Jeg kendte, da jeg kom til Taarbæk, de fleste af skolens lærere, og vi sagde naturligvis du til hinanden. Men man skal jo gå forsigtigt frem, og til skolens to ældste lærerinder, Dagmar Lyngh-Larsen og Meta Håkonsson, syntes jeg ikke, jeg skulle sige du. Ikke lang tid efter min tiltræden var der så pludselig vin og kransekage på frokostbordet, og fru Håkonsson sagde: »Vi er et par stykker, som føler os lidt forfordelt. Kan vi ikke drikke dus?« En fin lille gestus, som glædede mig meget.

Så elegant kunne den sag klares i 1968.

Jeg tog naturligvis som ny og relativt ung mit ansvar, og en skoleinspektørs ansvar er stort, alvorligt, og da jeg fandt ud af, at der ikke var fælles regler for elevernes adfærd på skolen, udarbejdede lærerrådet og jeg et sæt ordensregler. Det tog et par fædre meget ilde op, og på et forældremøde bebrejdede de mig kraftigt, at jeg havde sat sådan noget i værk, det var ifølge dem imod den ånd, som hidtil havde hersket på Taarbæk Skole. Vi diskuterede sagen, men blev ikke enige.

Jeg afløste som skoleinspektør i Taarbæk J. P. Olsen, en venlig og munter mand, som havde været på skolen i ca. 40 år, først som lærer og fra 1947 som skoleinspektør. Han kendte derfor menneskene i Taarbæk særdeles godt gennem flere generationer. Når lærere kom til ham og talte om en besværlig elev, svarede Olsen ikke sjældent: »Sådan var hans far også!« Han havde været med til at placere skolen meget centralt i taarbækkernes bevidsthed.

Derfor beklagede både elever og forældre, at de børn, der ikke skulle i realafdelingen efter 7. kl., skulle skifte skole. Med ny lov var det blevet mulighed for »samlæsning«, og det etablerede vi fra august 1972. Vi havde to 8. klasser det år, og samlæsningen fungerede så på den måde, at alle i klassen undervistes sammen i dansk, orienteringsfag og religion. I de øvrige fag undervistes elever, der arbejdede mod realeksamen, sammen, og elever, der arbejdede mod 9. kl. prøve, sammen. Samlæsning diskuteredes me-

get i de år. I vor kommune var det os i Taarbæk, der først sprang ud i det, og jeg tror, der stort set var tilfredshed med ordningen hos alle parter.

I 1972 fik vi også i Taarbæk børnehaveklasse, som man fik det på alle de andre skoler i kommunen.

På en lille skole kan man jo bedre end på en stor skole skabe helhed og en følelse af, at man hører sammen. Jeg tror, det var det, eleverne i 3. real i 1971 ville understrege i forbindelse med løjerne på deres sidste skoledag. De bad alle skolens elever tage hinanden i hænderne, og så løb man ad Taarbæk Strandvej, Molevej, havnen, Becksvej og Taarbæk Strandvej tilbage til skolen. Jeg tror ikke kæden var lang nok til, at man sluttede kreds om skolen, men meningen var god nok.

Vi kunne alle være i sangsalen, så her havde vi i mange år hver dag fælles morgensang, og sidste dag i skoleåret samledes vi om formiddagen i gymnastiksalen, hvor også en del forældre kom. Her fremførtes skolens »kantate«, som vores musiklærer Mogens Jørsløv havde sammensat. Vi sang først »Den signede dag med fryd vi ser«, så kom selve kantaten med forskellige indslag om skoleliv med kor og solister, og når vi sluttede med »Danmark nu blunder den lyse nat«, havde vi taget en god og stemningsfuld afsked med det skoleår.

Nu vi er ved det festlige, vil jeg nævne et herligt jubilæum, som vi holdt i 1971. På skolens trappeopgang hang - jeg håber, den hænger der stadig - en gammel trætavle med følgende indskrift:

TAARBEKS
BEDE OG SKOLE HUUS
skjenket af kristelige Ejere 1821,
istandsat ved flere
Jesu Venners Omhu 1824.
Haabet beskjemmes ikke.
Herren hørte Bønnen.
GUD ALLENE ÆREN!

Det udsagn fik vi undersøgt og fandt ud af, at vi med fuld ret kunne holde skolens 150 års jubilæum i 1971. Alle gik varmt ind for sagen, og i 3 dage midt i november 1971 holdt vi et festligt jubilæum, hvor vi naturligvis søgte at fortælle om og vise oprin fra skoleliv gennem 150 år. Det blev vellykket, og vi var helt enige med Lyngby-Taarbæk Bladets Rachel Bæklund, der satte denne overskrift over omtalen af den officielle del af jubilæumsfesten: »Det var vel nok en dejlig dag!«

Farvel til Taarbæk

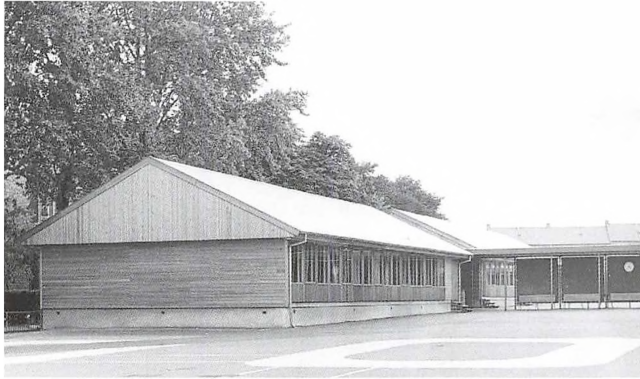
Taarbæk Skole var en charmerende arbejdsplads, og jeg har næsten kun gode minder derfra. Men der var - efter min mening - ikke afsat tilstrækkelig tid til arbejdet som pædagogisk og administrativ leder, for ifølge love og bekendtgørelser skulle ledere på skoler med Taarbæk Skoles størrelse undervise ca. halvdelen af den tid, en lærer underviste. Kommunalbestyrelsen bevilgede rimelig sekretærhjælp, ja, på et tidspunkt opslog man endda en viceinspektørstilling på »forventet efterbevilling« fra amtet, men amtet godkendte i sidste ende ikke stillingen, så sagen faldt. Jeg

kunne imidlertid ikke i længden affinde mig med mine arbejdsbetingelser, og da min tidligere skoleinspektør på Lindegårdsskolen, Erik Kann, gik på pension i 1979, søgte jeg stillingen dér.

Jeg havde naturligvis forinden rådført mig med mine nærmeste foresatte, skoledirektør Thormod Thomsen og vice-skoledirektør Aage Hansen, der i alt fald ikke var afvisende. Jeg skulle naturligvis sammen med andre indstillede ansøgere til samtale med Lindegårdsskolens skolenævn og repræsentanter for Skolekommissionen. Jeg havde jo på det tidspunkt været ansat i kommunen i 29 år og været skoleinspektør i 11 år, så næsten alle de tilstedeværende kendte mig. Jeg tog åbenbart ikke samtalen så højtideligt, som jeg burde, for da Thormod Thomsen nogle dage senere besøgte Taarbæk Skole, sagde han: »Det gjorde du jo halvskidt!« Det havde han sikkert ret i - jeg satte pris på hans ligefremme facon - og var naturligvis lidt spændt. Jeg fik imidlertid stillingen.

Samarbejde i lederkredsen

Det betød meget for mig som ny og uerfaren skoleinspektør - dér i august 1968 - at komme ind i skoleinspektørkredsen, hvor jeg var sikker på altid at kunne finde hjælp og støtte. Det var jeg sikker på, fordi jeg - mere eller mindre - kendte mine nye kolleger. Det var erfarne folk, de fleste var 15-20 år ældre end mig, og de havde sat deres præg på vort skolevæsen. Tonen os imellem var ligefrem og kammeratlig. Jeg husker, at jeg på min første dag på kontoret, hvor jeg sad

Pavilloner på Lindegårdsskolen i begyndelsen af 1970'erne.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

fordybet i mangehånde skrivelser, blev ringet op af Rikard Dahl-Nielsen på Hummeltofteskolen. »Hvordan går det?« spurgte han. »Jeg sidder og svømmer i papir«, sagde jeg. »Du vil hurtigt lære at træde vande!« sagde Dahl-Nielsen. Det var faktisk en opmuntring.

Det var jo især på skoleinspektørmøderne, vi mødte hinanden. Her deltog skoledirektør, viceskoledirektør og kontorchefen fra skoleforvaltningen, ledende skolepsykolog, skolebiblioteksinspektør, fritidsinspektør og skoleinspektørerne. Der indkaldtes som regel til møde første fredag i måneden. Her havde skoleforvaltningen en del meddelelser til os, og mange forskellige spørgsmål toges op. Det betød meget for os at høre om kollegernes syn på tingene, og møderne var næsten altid præget af godt humør og rappe bemærkninger. Vore foresatte, de skiftende skoledirektører og vicedirektører, styrede møderne på en meget behagelig facon, myndigt og lyttende; det var en stor fordel, tror jeg, at de alle havde væ-

ret skoleledere og kendte vore vilkår.

Jeg arbejdede under fire skoledirektører, Georg Jakobsen, Thormod Thomsen, Aage Hansen og Poul Andersen, og fire viceskoledirektører, nemlig de tre sidstnævnte, der begyndte i skoleforvaltningen som viceskoledirektører, den fjerde af dem var Åke Sandö. Det var meget forskellige personligheder, og det bar deres ledelse og holdninger naturligtvis præg af, men alle gjorde de en vigtig og værdifuld indsats for vort skolevæsen. Tiderne og dermed holdningerne ændrede sig naturligvis i de 22 år, jeg var med, men altid blev vi skoleinspektører mødt med tillid og efterhånden med stor åbenhed. Som sagt var jeg gennem alle 22 år meget glad for at deltage i arbejdet i denne kreds.

Skoleinspektør på Lindegårdsskolen

Så flyttede jeg fra en skole med 173 elever i 11 klasser til én med ca. 420 elever i 26 klasser. Da jeg flyttede fra Lindegårdsskolen i 1957 havde den ca. 920 elever i 37 klasser. Efter 22 år regnede

Skoleinspektør Mogens Trige og borgmester Ole Harkjær ved Lindegårdsskolens 50 års jubilæum i 1983. Mogens Trige

jeg med, at det var en helt anden skole, jeg kom tilbage til; meget var imidlertid bekendt. Det var lokaliteterne i nogen grad. Der var foretaget en del ændringer inden døre, således var lærerværelset udvidet, og en stor og vigtig ændring skete netop omkring tidspunktet for min tiltræden, idet der på 1. sal på glimrende vis blev etableret et nyt helt tidsvarende skolebibliotek. For at skaffe plads var der først i 70'erne opført 3 pavilloner, der nu var ret »slidte«.

I lærerpersonalet var stadig - tror jeg - 10 af mine kolleger fra 1957, skolebetjenten havde jeg været klasselærer for i 1951/52, og jeg følte mig meget velkommen både på skolen og i forældre-kredsen. Jeg kom til skolen 1. november, hvor skemaerne jo var i gang, så de undervisningstimer, jeg skulle have, jeg tror ca. 6 pr. uge, valgte jeg at tage som vikartimer. På den måde kom jeg i forskellige klasser og fik et indtryk af dem.

På kontoret havde jeg god hjælp af to viceskoleinspektører og to dygtige skolesekretærer.

At elevtallet fra 1957 til 1979 var faldet med ca. 500, skyldtes i høj grad, at to nye naboskoler var taget i brug, Trongårdsskolen i 1959 og Baunegårdsskolen i 1965. Det betød en værdifuld aflastning for de stopfyldte skoler, ikke mindst for Lindegårdsskolen. Men børnetallet var senere faldet drastisk, og diskussionen om skolenedlæggelser tog fart omkring 1980. Pilen pegede på Lindegårdsskolen eller Baunegårdsskolen, og det blev på mange måder en ubehagelig diskussion.

Vi måtte naturligvis på Lindegårdsskolen slås for vores skole, og i en kommuneplan fra 1981 fremhævedes da også dens centrale beliggenhed, og man anbefalede, at den bevaredes. På Baunegårdsskolen fastholdt man naturligvis, at den burde bevares. Vi var ikke i

tvivl om, at Baunegårdsskolen var en særdeles velfungerende skole med mere tidssvarende bygninger end Lindegårdsskolens, der var ca. 30 år ældre. På Lindegårdsskolen var vi skolemæssigt nok mere konservativt indstillede, men vores skole var bestemt også en velfungerende skole.

Omkring Lindegårdsskolens 50 års jubilæum i 1983 var diskussionen på sit højeste. Men det forhindrede os ikke i at holde et festligt jubilæum. Der blev til lejligheden udarbejdet et læseværdigt jubilæumsskrift, der sine steder er ret spændende. Man kan deri bl. a. læse om skolens historie, f. eks. om hvordan den i 1945-46 måtte rømmes, fordi den skulle huse tyske flygtninge. 50 års jubilæet sluttede med en fest, der var ved at sprænge alle rammer - 1100 deltagere! - en iøjnefaldende opbakning, som vi var glade for.

Overflytningerne fra Baunegårdsskolen
Kommunalbestyrelsen traf ikke længe efter jubilæet endelig beslutning om, at Baunegårdsskolen skulle nedlægges i juni 1987. I de »små« klasser kom der fra 1985 enkelte elever fra Baunegårdsskolens distrikt. De store overflytninger kom i 1986 og 1987, idet vi i 1986 skulle modtage 4 klasser (én 6. klasse, to 7. klasser og én 8. klasse) og i 1987 2 klasser (én 6. klasse og én 10. klasse). Mange gode kræfter fra begge skoler forenedes om at forberede overflytningerne så godt som muligt. Således indbød skolenævnet naturligvis de »nye« forældre fra Baunegårdsskolen

til opstillingsmøde forud for skolenævnsvalg i marts 1986, og en repræsentant for disse forældre valgtes ind i det nye skolenævn. Der afholdtes møder og forskellige arrangementer, bl. a. havde vi en skoleformiddag med fælles aktiviteter, for at de nye elever kunne begynde at lære skolen og deres nye kammerater at kende, og dagen sluttede med fest og underholdning om aftenen. Endelig blev juni nummeret af Lindebladet i 1986 og 1987 sendt til de nye elever og deres forældre. Vi gjorde os umage og har vist lov at sige, at resultatet blev godt. Vi blev i alt fald glade for de 6 nye klasser og for de nye kolleger, jeg tror, det var 8, som valgte at flytte til Lindegårdsskolen sammen med »deres« børn. Det gav et frisk pust og nye impulser til vores skole.

Faldende elevtal

Det er svært at sætte et præcist tal på, hvor mange elever, vi modtog fra Baunegårdsskolen, jeg vil tro, det var ca. 100, og det var bestemt værdifuldt for Lindegårdsskolen, for det standsede i en kort overgangstid det fald i elevtallet, som var sat ind omkring 1980, og som jo var årsag til, at Baunegårdsskolen og senere Ulrikkenborgskolen blev nedlagt. Skolens elevtal var i august 1987 358 elever i 21 klasser. De var fordelt med den ene halvdel i de 7 yngste og den anden halvdel i de 4 ældste klassetrin, og det lovede ikke godt for fremtiden. Det var også blevet sparetider, så timetallet på visse områder begrænsedes. Det bevirkede alt sammen,

at der blev færre skematimer, og nogle lærere måtte sidst i 1980'erne forlade skolen. Det var ikke godt for skolen og naturligvis ubehageligt for skolelederen at skulle meddele dygtige kolleger, som vi satte stor pris på, at der ikke var arbejde til dem. Danmarks Lærerforening holdt fast i princippet »Sidst ind først ud«, så det var ikke mindst yngre kolleger, måske faglærere, vi dårligt kunne undvære, som måtte forlade os. For den enkelte var skaden måske ikke så stor, for jeg mener, der blev plads til alle på andre skoler i kommunen, men for Lindegårdsskolen var det yderst beklageligt. Ved begyndelsen af mit sidste halve skoleår i august 1990 var der 277 elever i 15 klasser, elevtallet var altså faldet med ca. 80, siden de sidste Bau-negårdsklasser ankom.

I forbindelse med omtalen af udviklingen sidst i 80'erne bør det nævnes, at Kommunalbestyrelsen i februar 1988 vedtog, at fritidshjemmene, hvor »vore« børn gik efter skoletid (nogle endda før skoletid) fra 1.8.1988 skulle være en »skolefritidsordning« (SFO) Fritidshjemmene Carlshøjvej 10 og Toftebæksvej 38 blev derfor afdelinger af Lindegårdsskolen.

Ny styrelseslov

1. januar 1990 trådte ny lov for skolens styrelse i kraft. Ifølge den afløstes skolenævnene af skolebestyrelser med større kompetence. Lærerråd og fælleslærerråd nedlagdes og erstattedes af et »pædagogisk råd«, som alle lærere og pædagoger fra skolefritidsordningen blev medlem-

mer af. Dette »råd«, der netop kun var rådgivende, fik mindre kompetence end lærerrådet. Kort sagt skulle ny styrelseslov styrke forældreindflydelsen gennem skolebestyrelserne og styrke skoleleders funktion, idet et større ansvar placeredes hos ham/hende. Men der står heldigvis også i loven: »Skolens leder udøver sin virksomhed i samarbejde med de ansatte!«. Ja, hvordan skulle det hele ellers kunne fungere ordentligt? Jeg var ikke begejstret for den nye understregning af lederfunktionen, men kan ikke ud fra det ene år, jeg arbejdede under ny lov, vurdere dens virkning. Jeg véd kun, at jeg altid har sat pris på samarbejdet med lærerrådet.

Skolenævnet og jeg gjorde, så godt vi kunne, ved forældremøder, større fællesmøder og gennem vort lille skoleblad opmærksom på den nye lov og de nye muligheder, den indebar. Alligevel kom der kun 32 forældre til opstillingsmødet, hvor kandidater til skolebestyrelsen skulle opstilles. Det gav Jytta Olesen, der gennem nogle år var energisk formand først for skolenævnet og derefter for skolebestyrelse, anledning til denne bemærkning i Lindebladet: »Der var en del skuffelse over det ringe fremmøde af forældre i så vigtig en sag«.

Men arbejdet kom i gang med en ny bestyrelse bestående af syv forældrevalgte, to lærerrepræsentanter og to elevrepræsentanter. Disse fire sidstnævnte havde nu stemmeret, hvilket ikke var tilfældet i skolenævnet. Skoleinspektøren var skolebestyrelsens sekretær, som han var det i skolenævnet, sta-

dig uden stemmeret. Det skal jeg ikke beklage, sådan må det være.

Skolebestyrelsen kunne som skolenævnet selv afgøre, om man ville anmode om, at et kommunalbestyrelsesmedlem deltog i bestyrelsens møder. Denne anmodning fremsatte bestyrelsen ikke, hvad der undrede mig, for vi havde i skolenævnets tid i mange år haft glæde af en sådan kontakt gennem skolens gode ven i Kommunalbestyrelsen, Carlo Hansen. Jeg har i øvrigt hørt, at man i kommunalbestyrelseskredse sagde, at kommunalbestyrelsesmedlemmerne i skolenævnet begyndte som Kommunalbestyrelsens repræsentanter dér, men adskillige blev så interesserede i skolespørgsmål, at de endte som skolenævnets repræsentanter i Kommunalbestyrelsen.

Fortsat faldende elevtal

Vi begyndte skoleåret 1990-91, mit sidste halvår ved skolevæsenet, med 277 elever i 15 klasser og 30 lærere. I de to SFO'er var der plads til 90 børn, og der var ansat 11 pædagoger. Kun på 4., 6. og 9. klassetrin var der parallelklasser, så skolen var ikke længere en tosporet skole. Efter overflytning af Baunegårdselever havde vi i 1987 358 elever i 21 klasser, så elevtallet var hastigt gået ned ad bakke. Det gjorde det overalt i kommunen i disse år i så høj grad, at kommunalbestyrelsen besluttede, at Ulrikkenborgskolen skulle nedlægges i sommeren 1991. Endnu en gang måtte en velfungerende skole nedlægges; det var trist og beklageligt. På Lindegårdsskolen som over-alt inden for skolevæ-

senet håbede vi på, at udviklingen ville vende, og det skete så heldigvis nogle år senere.

Jeg sagde farvel og tak med et lille stykke i Lindebladet, og mine tanker og ønsker derfra vil jeg gerne gentage her:

Jeg har været med i 50'ernes skole, der i høj grad lignede min egen barndoms skole i 30'erne og 40'erne. Så skete der noget med den nye lov i 1958 og »gamle« Helvegs Blå Betænkning, og hvad er der ikke sket siden! Ændrede rammer for undervisningen, nye undervisningsformer, mere frigjorte elever, større forældrekontakt og forældreindflydelse. I høj grad ændringer til det bedre, og nødvendige ændringer, skolen må ikke være statisk, men i de senere år ikke så rolig en udvikling, som man kunne ønske. Sådan måtte det vel gå, når samfundet udvikler sig, som det gør, for skolen er og må være samfundets spejl.

Og hvor har børn haft forskellige betingelser. »Mine« børn i 50'erne gik næsten alle hjem til deres mødre i Toftevang, Bondebyen og U-gården efter 4-6 timer i skolen. I dag er de mindre børn »i skole« (skole + SFO) 8-10 timer i de fem af ugens dage. Er det sært, at skolen har ændret sig?

Jeg håber vort skolevæsen må komme godt igennem de vanskelige år, vi er inde i, at der stadig må være fællesskab blandt vore skoler og en helhed over dette gode skolevæsen. Jeg tror, det er muligt at fastholde dette samtidig med, at der for den enkelte skole bliver højere grad af selvforvaltning og profilering. Det ønsker jeg, skolevæsenet må få held til.

Poul Andersen

Skoleplanlægningen gennem de sidste 50 år

Lyngby-Taarbæk Kommune blev udbygget kraftigt i 1950'erne. Skolernes elevtal steg tilsvarende, og i slutningen af 1958 var der i alt 9.302 elever fordelt på 10 distriktsskoler og en specialskole. De største af skolerne (Engelsborgskolen, Hummeltofteskolen, Virum Skole og Lundtofte Skole) havde hver mere end 1.000 elever.

I august 1959 fremsendte kontorchef Axel Holm, Statistisk Kontor i København, til Kommunalbestyrelsen en skoleprognose, som var blevet udarbejdet efter anmodning af borgmester Paul Fenneberg. Prognosen tog udgangspunkt i elevtallet fra 1958 og forudsagde, at elevtallet de kommende 7 år ville stige til i alt 10.126, og at det omkring 1980 ville være faldet til ca. 8.200 elever. Det samlede elevtal toppede dog allerede i 1960 med 9609 elever, hvorefter det faldt hvert år i de næste godt 30 år. I 1980 var det faldet til 4775 elever og i 1991 nåede det bunden med ca. 3.300 elever.

Skoleudbygningen fortsatte imidlertid gennem 60'erne og 70'erne for at aflaste de overfyldte skoler. I 1961 blev en helt ny skole, Trongårdsskolen, indviet. En anden ny skole, Baunegårdsskolen, blev taget i brug i 1965, mens byggeriet af skolen fortsatte i en 5-årig periode. I 1970 og 1971 opsatte man skolepavilloner ved Lindegårdsskolen og Virum

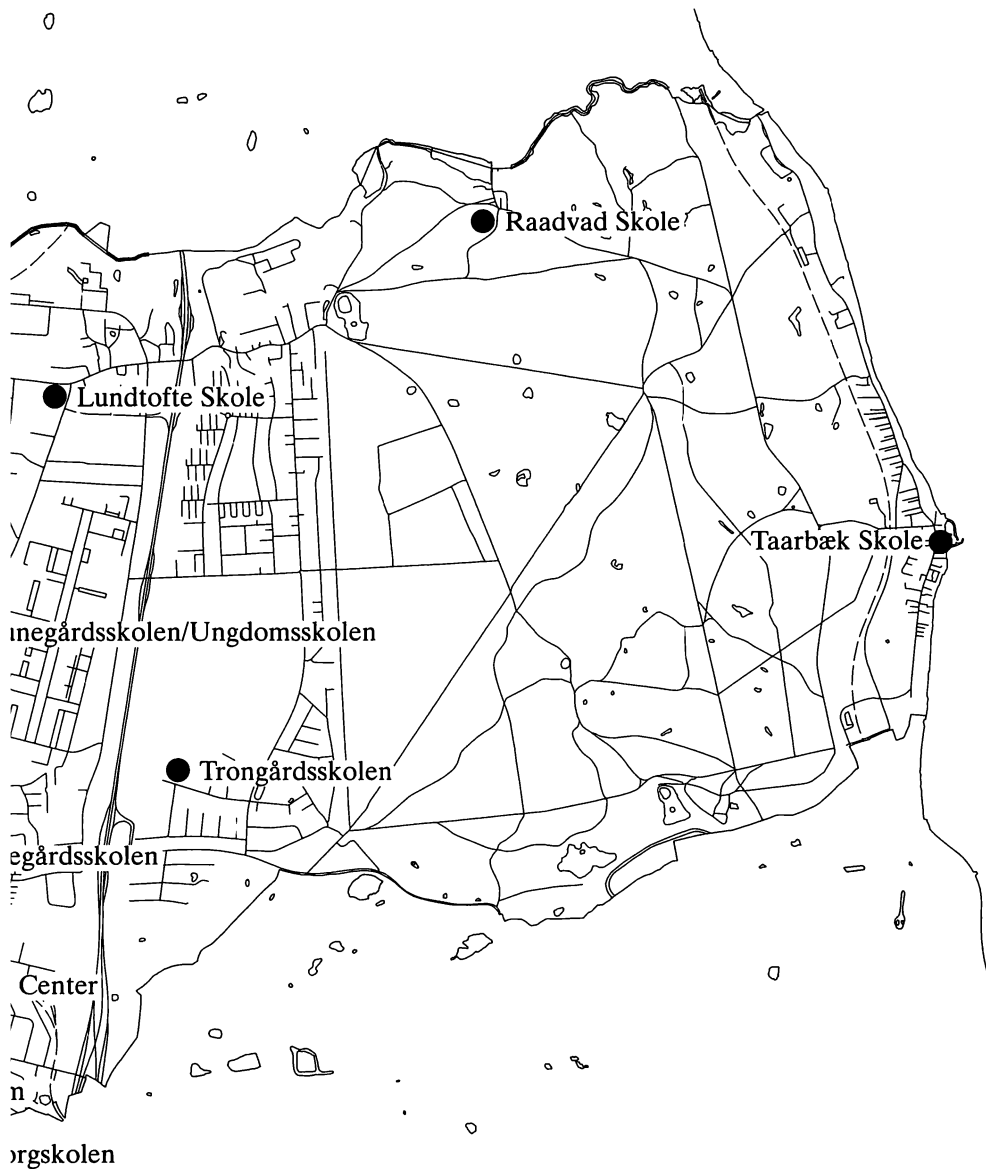
Skole. I 1975 kunne man indvie Virum Skoles om- og udbygning, og samme år blev der opsat skolepavilloner ved Trongårdsskolen. I 1977 tog man Engelsborgskolens ny fagklassefløj i brug, og i 1980 fik Lundtofte Skole en ny faglokalefløj.

De første samlede planer

Det faldende elevtal gav i 1970'erne samtidig anledning til en række overvejelser om fremtidige skolestørrelser og antallet af skoler. I 1973 forelå der en samlet udbygningsplan for skolevæsenet. Heri skriver man bl.a., at de seneste års udvikling inden for undervisningsmetoderne og skolens struktur har den konsekvens, at ingen af kommunens skoler er egnede til at være ramme om 70'ernes undervisning. Undtaget herfra er Virum Skole, som er under ombygning. Man peger på større og flere normalklasselokaler, modernisering af faglokaler, indretning af mediatek med pædagogisk værksted samt samlingsrum (kantiner) til eleverne. Der indgår ingen overvejelser om indskrænkning af lokalekapaciteten på grund af det forventede elevtalsfald.

I kommunens årsberetning for 1976 konstaterede man, at begrebet vandreklasser, som endnu fandtes på næsten alle skolerne, ville forsvinde i løbet af få år,

Nuværende og tidligere skoler i Lyngby-Taarbæk Kommune.

og at skolemyndighederne måtte tage stilling til den fremtidige skolestruktur. Skulle alle de eksisterende skoler bevares, selv om de i en periode ville blive forholdsvis små? Skolerne var placeret sådan, at ingen elever havde en særlig lang skolevej, og det ville være et vægtigt argument for at bevare dem alle.

I 1977 godkendte Kommunalbestyrelsen retningslinierne for udarbejdelsen af en ny skoleudbygningsplan. Heri stod der, at man - trods det vigende elevtal - tilstræbte at bevare alle 11 distriktsskoler. I 1978 godkendtes selve planen, stadig med ønsket om at bevare alle skolerne. Man skønnede, at antallet af klasser ville formindskes med ca. 10 om året, og at de ledigblivende klasselokaler efterhånden ville kunne dække betydelige lokale ønsker til voksenundervisningen, skolefritidshjemmene m.v.

I planens afsnit om den fremtidige skolestruktur kom de første antydninger af behovet for egentlige strukturændringer. Det nævntes, at Fuglsanggårds-skolen, Hummeltofteskolen, Kongevejens Skole og Lindegårdsskolen i løbet af den samlede planlægningsperiode på 12 år alle ville være nede på 1 spor, og at der kunne blive behov for samarbejde mellem skolerne om visse valgfag. I april 1980 godkendte Kommunalbestyrelsen nye målsætninger på folkeskoleområdet, der pegede på egentlige strukturændringer. Ulrikkenborgskolens overbygning overvejedes nedlagt, så Engelsborgskolen ville blive overbygningsskole, og Kongevejens Skoles overbygning overvejedes nedlagt og

overført til Fuglsanggårdsskolen. Alle distriktsskoler og Sorgenfriskolen ønskedes bevaret.

Ved justeringen af udbygningsplanen i august 1981 besluttede Kommunalbestyrelsen dog at udsætte den endelige stillingtagen til spørgsmålet om flytning af overbygninger til 1982.

Skolen i nærmiljøet

En arbejdsgruppe nedsat af skoleinspektørkredsen udarbejdede i 1982 et notat kaldet »Skolen i nærmiljøet«. Heri argumenterer man for, at samtlige skoler i de kommende 10 år bevares som 10-klassede af hensyn til skolen i nærmiljøet. Man peger samtidig på, at specialskolen Sorgenfriskolen kan placeres som tvillingskole i tilknytning til én af distriktsskolerne.

I notatet peges der på, at skolen i højere grad end hidtil bør have andre funktioner i nærmiljøet end netop det at være folkeskole. Det anføres,

- at skolen bør være åben for børnene i alle dagtimer, og at de nuværende fritidstilbud alle bør have tilknytning til den lokale skole,
- at fritidsordningerne på de forskellige skoler bør indgå i et langt tættere samarbejde med skolen, end tilfældet er nu,
- at skolen også er forældrenes og at den skal kunne anvendes til møde- og studiekredsvirksomhed,
- at skolen bør være åben for alle undervisningsinstitutioner, og
- at skolen måske også bør lukke vokse-ne ind til undervisning i skoletiden.

Man erkender, at udgifterne til administration, faglokaler og undervisningsmidler i et vist omfang vil være større pr. elev ved en mindre skolestørrelse, men peger samtidig på to forhold, som vil kunne begrænse merudgifterne. Dels en effektiv udnyttelse af lokaler og materialer til anden undervisning end folkeskolens, hvorved der kan ydes betaling fra de tilknyttede undervisningsformer. Dels en øget vægning af overbygningfunktioner som Pædagogisk Central og lignende.

Arbejdsgruppen ser en række fordele, som er specifikke for den lille skole, og nævner i den forbindelse følgende:

Det lille, overskuelige skolemiljø giver større mulighed for at skabe trykthed for eleverne. Lærerne kender alle eleverne. Den enkelte - barn som voksen - føler sig i højere grad ansvarlig for hele skolen. Problemer erkendes og løses hurtigere. Samarbejdet mellem klasserne bliver et naturligt samarbejde mellem børn på forskellige alderstrin. Elever og lærere kan lettere komme til at præge deres arbejdsplads. Der opnås korte kommunikationsveje mellem de voksne.

En ny struktur for valgfag kan efter arbejdsgruppens vurdering kompensere for den ulempe, at elevernes ønsker om valgfag på den et-sporede skole ikke kan imødekommes i rimeligt omfang.

Arbejdsgruppens konklusion er klar. Bevar skolen i nærmiljøet, også selv om den udvikler sig til en lille skole.

Belysning af mulige skolestrukturer

Skoleinspektørernes notat indgik i for-

valtningens videre overvejelser om skoleplanlægningen. Ønsket om at bevare alle skoler i nærmiljøet blev dog ikke efterkommet.

I januar 1983 besluttede Skoleudvalget, at man efter forelæggelse af nogle principskitser skulle udarbejde to modeller til egentlige planforslag. I et samarbejde mellem Skoleforvaltningen, Byplanafdelingen i Stadsarkitektens Forvaltning og Planlægningsfunktionen i Kommunalbestyrelsens Sekretariat udarbejdedes der et omfattende materiale.

I den første model fortsætter den eksisterende skolestruktur, hvor alle 11 skoler fortsætter med børnehaveklasse, 1.-7. klasse og 8.-10. klasse. Modellen indebærer, at fire af de ti distriktsskoler ud over Taarbæk Skole i 1995/96 bliver 1-sporsskoler på alle klassetrin. Det drejer sig om Fuglsangårdsskolen, Ulrikkenborgskolen, Kongevejens Skole og Lindegårdsskolen. Flere af dem får lave klassekvotienter.

Det vurderes, at de årlige driftsbesparelser ved denne model i 1987/88 udgør 6,2 mio. kr. stigende til 16,3 mio. kr. i 1995/96. I 1995 vil der være 62 ledige normalklasselokaler i skolevæsenet.

I den anden model går man mere drastisk til værks og foreslår nedlæggelse af 3 skoler på den måde, at to skoler sammenlægges til én: Ulrikkenborgskolen og Engelsborgskolen, Kongevejens Skole og Fuglsangårdsskolen, Baunegårdsskolen og Lindegårdsskolen.

Der er i modellen ikke taget stilling til, hvilke af skolerne der nedlægges. De

6 skoledistrikter ændres og sammenlægges til 3, og der opretholdes én skole for hvert distrikt. De tilbageblevne 8 distriktsskoler fortsætter med børnehaveklasse, 1.-7. klasse og 8.-10. klasse.

Det vurderes, at de årlige driftsbesparelser ved denne model i 1987/88 udgør 18,1 mio.kr. stigende til 31,1 mio.kr. i 1995/96. I 1995 vil der være 93 ledige normalklasselokaler i skolevæsenet.

Notatet slutter med et katalog over anvendelsesmuligheder for ledigblivende lokaler. Det konstateres, at der gennem de seneste år har været et stigende behov for udlån af skolelokaler til andre formål end folkeskolens undervisning. Voksenundervisningen, handelsskolen og den frivillige musik ønsker at disponere over såvel klasselokaler som faglokaler lejlighedsvis eller permanent. Man kan også forestille sig ledige lokaler anvendt til pasningsordninger, aktivitetslokaler for områdets beboere eller biblioteksfilial. Hvis skolen nedlægges som folkeskole, er der selvsagt langt flere muligheder for at anvende de ledige bygninger.

Forslag til plan for kommunens skoler
På baggrund af notatet vedtog Kommunalbestyrelsen den 21. marts 1983 et forslag til en konkret plan, som sendtes til høring i perioden fra 1. april til 10. juni 1983. I forordet til forslaget skrev daværende borgmester Ole Harkjær bl.a. følgende:

»For at give interesserede borgere mulighed for at sætte sig ind i planforslaget har Kommunalbestyrelsen ladet

fremstille denne pjece om forslaget. Den udsendes til alle forældre med børn i de kommunale skoler og kan af andre interesserede fås på skoler, biblioteker og kommunale kontorer. Jeg håber, mange borgere i Lyngby-Taarbæk Kommune vil deltage i debatten om de kommunale skolars fremtid«.

Indledningsvis peges der i pjecen på to forhold, som spiller en afgørende rolle ved planlægningen af det kommunale skolevæsen. Det ene forhold er, at antallet af elever i de kommunale skoler er faldet og vil fortsætte med at falde frem til 1995. Man regner med, at antallet falder fra de nu ca. 4.400 elever til ca. 3.000 elever i 1995/96, altså et fald på 34% de næste 13 år. Det andet forhold er, at kommunens økonomi er præget af den almindelige økonomiske afmatning og af de indgreb, regeringen har foretaget over for kommunerne for at få dem til at spare.

Planens indhold

I planforslaget peges der på vigtigheden af, at der ved skolestart dannes 1. klasser, der er forholdsvist store. Derved undgår man klassesammenlægninger senere i skoleforløbet. Ved beregningen af antallet af 1. klasser er det således forudsat, at antallet af elever i hver klasse må være op til 26. Man danner det antal børnehaveklasse, der svarer til antallet af 1. klasser året efter.

For at leve op til dannelsen af store 1. klasser er det nødvendigt med omfattende ændringer af skoledistrikterne. Forslaget peger på, at der ved indskriv-

ningen til skolestart i august 1984 indskrives ud fra nye distrikter for seks af kommunens skoler.

Baunegårdsskolen foreslås nedlagt i 1986. Det skal ske på den måde, at skolens distrikt allerede fra 1985 deles mellem Lundtofte Skole og Lindegårdsskolen, og at børn i distriktet, der skal begynde i børnehaveklasse i august 1984, placeres på de to skoler efter de fremtidige distrikter. I 1985 flyttes de kommende 8.-10. klasser på Baunegårdsskolen til Lindegårdsskolen. I 1986 flyttes resten af klasserne fra Baunegårdsskolen, således at de kommende 3.-6. klasser flyttes til Lundtofte Skole, og de kommende 7.-8. klasser til Lindegårdsskolen.

Det er planen at nedlægge yderligere to skoler i løbet af perioden 1988-1995. De to skoler vil senere blive udpeget under hensyn til de elevprognoser, der vil foreligge til den tid.

Taarbæk Skoles overbygning (7.-10. klasse) foreslås flyttet til Trongårdsskolen. 10. klasse flyttes allerede i august 1984 og de øvrige klasser i 1986, så skolen fra skoleåret 1986/87 bliver en 1-spors skole fra børnehaveklasse til og med 6. klasse.

Det hensigtsmæssige i flytning af andre skolers overbygning til naboskole overvejes løbende.

Specialskolen Sorgenfriskolen flyttes ifølge planforslaget til Kongevejens Skole som tvillingskole, når de nødvendige lokaler er til rådighed. Man skønner, at det sker omkring 1987. Som tvillingskole fortsætter Sorgenfriskolen som selv-

stændig administrativ og pædagogisk enhed med egen skoleleder, men man deler faglokaler med Kongevejens Skole.

Den endelige vedtagelse

Planen for kommunens skoler blev ikke vedtaget i den form, den var fremlagt. Kommunalbestyrelsen besluttede på mødet den 22. august 1983 ikke at flytte Taarbæk Skoles overbygning, men alene 10. klasse til Trongårdsskolen. Planen for Sorgenfriskolen blev til, at skolen skulle søges etableret som tvillingskole på en anden skole, når de bygningsmæssige forudsætninger var til stede. For Baunegårdsskolens vedkommende besluttede man, at der til brug for den endelige fastsættelse af terminer for skolens afvikling skulle foretages en yderligere belysning af de pædagogiske og personalemæssige konsekvenser for om muligt at mindske overgangsproblemer med flytningen.

Skoleforvaltningen og skoleplangruppen, som havde udarbejdet planforslaget, udarbejdede et notat, som på et enkelt punkt adskilte sig fra planforslaget. Man indførte begreberne »vandret deling« og »lodret deling«. Den vandrette deling indebar, at alle klasser på samme trin flyttedes til samme skole. Denne deling var indeholdt i planforslaget og havde den fordel, at samarbejdet mellem parallelklasser og deres lærere kunne fortsætte på modtageskolerne. Til gengæld ville modtageskolerne i en overgangsperiode få en u hensigtsmæssig fordeling af klasser på visse trin.

Ved den lodrette deling blev klasser-

ne på hvert klassetrin fordelt mellem de to modtageskoler. Det betød, at man kunne placere klasser efter elevernes bopæl på den måde, at klassen flyttedes til den skole, i hvis nye distrikt hovedparten af eleverne boede. Skoleplangruppen beregnede, at ca. 60 % af eleverne ved den lodrette deling ville have bopæl i modtageskolens nye distrikt. Ved den vandrette deling ville det være 47 %. Den lodrette deling gav fortrin vedrørende elevernes skolevej, den mindskede søskendeproblematikken, og den gav alt i alt de færreste ulemper.

Notatet anbefalede den lodrette deling og en fastholdelse af tidsplanen med endelig afvikling i 1986. I december 1983 besluttede Kommunalbestyrelsen efter indstilling fra skolekommission og skoleudvalg at gennemføre den lodrette deling, men at udskyde Baunegårdsskolens afviklingsplan et år, så skolen lukkede i 1987.

Forslag til sektorplanlægning for skoleområdet 1988-2000.

I april 1987 fremlagde Skoleforvaltningen et nyt forslag til skoleplanlægning. Forslaget var en videreførelse af planen for 1984-87, som indeholdt skoledistriktsændringer, nedlæggelse af Baunegårdsskolen og flytning af Taarbæk Skoles 10. klasse til Trongårdsskolen.

Forslaget var udarbejdet af en sektorplangruppe bestående af repræsentanter for Skoleforvaltningen, kommunens planafdeling, skoleinspektørerne og lærerne med skoledirektør Poul Andersen som formand. Gruppen lagde i for-

slaget op til en debat om pædagogisk hensigtsmæssige skolestørrelser gennem en høring og en efterfølgende politisk behandling. Derefter skulle der udarbejdes konkrete forslag til skoleplansændringer.

Den hidtidige elevtalsudvikling viste et lidt stærkere fald, end planen 4 år tidligere havde forudsagt. I skoleåret 1986/87 var der 3.890 elever mod forventet 4.080 elever. Elevtalsprognosen viste yderligere fald i antallet. De nærmeste fem år faldt elevtallet med ca. 500, så fladede faldet ud og blev på kun 100 elever fordelt over den efterfølgende 8 år. I 1999/2000 forventedes elevtallet at være nede på 3.282.

I forslaget beskrives der fire modeller for den fremtidige skolestruktur. Model I, II og III har som grundlag 10 skoledistrikter, som er ens i de tre modeller. Det vil dog være nødvendigt at foretage mindre distriktsændringer i forbindelsen med indskrivningen. I model IV samles klasserne på færre skoler. I alle modellerne giver plangruppen sine bud på pædagogiske fordele og ulemper ved modellen. Man beskriver de forventede skolestørrelser og skoledistriktsændringer, lokaleforholdene og ressourceforbruget.

I model I har alle skoler børnehaveklasse-10. klasse, Taarbæk Skole dog til 9. klasse. Som pædagogiske fordele nævnes kort skolevej, mulighed for at gennemføre hele skoleforløbet uden skoleskift, hvilket giver tryghed og er godt for skole/hjem samarbejdet. Elever, der ønsker 10. klasse, kan blive på egen skole, hvilket også er en fordel,

fordi alternativet til skoleskift for fagligt og socialt svage elever kan blive ingen skolegang. Endelig nævnes muligheden for at integrere undervisningen på 8.-10. klassetrin, så 10. klasse ikke opleves som et særligt tilbud. Skolen kan blive lokalsamfundets kulturcenter. De pædagogiske ulemper indebærer, at skoler, der kun får ét spor, vil få færre valgfagsmuligheder i overbygningen og små 10. klasser.

Med hensyn til dannelsen af nye 1. klasser forventer plangruppen, at der de nærmeste år dannes i alt 16 klasser i kommunen (excl. Taarbæk Skole). På længere sigt måske 1-2 spor færre. Det bliver nødvendigt at foretage skoledistriksændringer, hvorefter der på Virum Skole hvert år vil dannes tre 1. klasser, på længere sigt måske kun to klasser. På Hummeltofteskolen, Kongevejens Skole, Lundtofte Skole, Engelsborgskolen og Trongårdsskolen dannes der hvert sted to klasser, mens der på Fuglsangårdsskolen, Lindegårdsskolen og Ulrikkenborgskolen kun dannes én 1. klasse. På de skoler, der efterhånden kun har én klasserække, frigøres der lokaler til andet formål.

Ressourceforbruget - målt i lærerske-matimer pr. elev - vil kunne holdes inden for det nugældende på 2- og 3-spors skoler, men ikke på 1-spors, hvor øget samlæsning på tværs af klassetrin kan komme på tale.

I model II har alle skoler børnehaveklasse-9. klasse, mens 10. klasse samles på færre skoler.

Modellen har for eleverne i børnehav-

veklasse-9. klasse nogenlunde de samme pædagogiske fordele og ulemper, som i model I. Samlingen af 10. klasserne på færre skoler giver bedre valgfagsmuligheder på 10. klasse skolerne. Til gengæld er det en ulempe for en del elever at skifte skole efter 9. klasse. For disse elever kan rådgivningssituationen vedr. fortsat skolegang eller uddannelse vanskeliggøres. De svage elever vælger måske at gå ud. Disse ulemper kan dog mindskes, hvis overflytning mellem 9. til 10. klasse altid sker til samme skole.

Det foreslås konkret, at Fuglsangårdsskolens elever til 10. klasse fortsætter på Kongevejens Skole, at Lindegårdsskolens elever fortsætter på Trongårdsskolen og Ulrikkenborgskolens på Engelsborgskolen. Det vurderes, at hvis 10. klasse eleverne kan indgå i den eksisterende klassesdannelse på modtageskolen, vil modellen indebære en betydelig ressourcereduktion.

I model III har alle skoler børnehaveklasse-6. klasse. 7.-10. klassetrin samles på færre skoler.

Modellen giver korte skoleveje for de yngste, og man får gode valgfagsmuligheder på overbygningsskolerne. Den største ulempe er, at der brydes grundlæggende med princippet om enhedsskole fra børnehaveklasse til 9./10. klasse. Nogle elever skal skifte skole, og for dem bliver rådgivningen om valg af fag og kurser svækket. Disse elever får også længere skolevej. Forældrene vil ved indskrivningen søge til overbygningsskolerne, og hvis dette ønske ikke imødekommes, vil man måske søge privatskole.

Overbygningseleverne foreslås flyttet fra og til de samme skoler som i model II. Der frigøres lidt flere lokaler på skolerne uden overbygning, men hvis klasserne overføres som selvstændige klasser, vil der ikke kunne opnås nogen væsentlig reduktion i ressourceforbruget.

I model IV samles børnehaveklasse-10. klasse på færre skoler. De tilbageblevne skoler bliver større, hvilket giver fordele i overbygningen. Endvidere får alle elever mulighed for at gennemføre hele skoleforløbet uden skoleskift undervejs. Ulemperne er, at en del elever får længere skolevej og at nogle boligområder mister »deres« skole.

Plangruppen foreslår, at de skoler, der i de forrige modeller er beskrevet som 1-spors skoler, nedlægges i en takt, der muliggør at klasserne kan overflyttes til naboskoler. Man peger ikke på en bestemt rækkefølge. Reduktionen i ressourceforbruget på driftssiden vil primært komme fra bortfaldet af skoleledelse og teknisk/administrativt personale.

Sammenfattende siger plangruppen, at en uændret videreførelse af den nuværende skolestruktur og de nuværende skoledistrikter vil medføre et fald i den gennemsnitlige klassekvotient og en stigning i lærerskematimeforbruget pr. elev. Ud fra en pædagogisk vurdering bør skolenedlæggelser efter plangruppens opfattelse ikke gennemføres de nærmeste år.

Efter høring i lærerråd og skolenævn blev forslaget behandlet i Skolekommissionen i august 1987. Kommissionen pegede i sin indstilling på det grundlæg-

gende element i skolevæsenets struktur om et ubrudt skoleforløb fra børnehaveklasse til 9./10. klasse og fandt ikke, at der var grundlag for forslaget om at samle overbygninger på færre skoler. Endelig pegede man på, at spørgsmålet om videreførelse af samtlige eksisterende skoler skulle revideres i 1991. I september tilsluttede Kommunalbestyrelsen sig denne indstilling.

Første tegn på stigning i elevtallet

I begyndelsen af 1990 viste den senest ajourførte befolkningsprognose, at elevtallet ville begynde at stige efter 1994, og at det over den følgende 6-års periode ville bringe tallet op på størrelsen i 1990. Efter år 2000 ville det stige yderligere. Det gav anledning til en revidering af skoleplanlægningen.

I et notat af maj 1990 anførte Skoleforvaltningen, at det af pædagogiske og økonomiske grunde burde tilstræbes, at kommunens skoler rummede to spor. På baggrund af det antal begynderklasser, som elevtalsudviklingen krævede, fandt forvaltningen det hensigtsmæssigt at nedlægge én skole og skønnede samtidig, at de tilbageblevne skoler ville have en bygningsmæssig kapacitet, der tilgodeså de kommende 10-15 års behov for lokaler.

Økonomien havde hermed fået en mere fremtrædende plads end i tidligere planforslag, og det blev sagt direkte, at en forudsætning for en rimelig økonomisk gevinst ved en skolenedlæggelse var, at driften af de ledige skolebygninger udgik af skolebudgettet.

Konkret pegede forvaltningen på nedlæggelse af Ulrikkenborgskolen. Skolens i alt ca. 200 elever ville kunne overføres til Engelsborgskolen, og behovet for ekstra lokaler på Engelsborgskolen ville kunne tilgodeses, hvis de lokaler, der var forbeholdt voksenundervisningen, igen blev overdraget til skolen. Fremover ville Ulrikkenborgskolens elever ifølge elevtalsprognosen kunne rummes på Engelsborgskolen og Lindegårdsskolen, uden at disse skoler kom over to spor.

Overvejelser om nedlæggelse af Fuglsangårdsskolen, som havde været en del af den hidtidige planlægning, førte omvendt til, at forvaltningen ikke pegede på nedlæggelse af denne skole. Eleverne ville fremover ikke kunne rummes i de tre naboskoler. Forvaltningen kunne heller ikke anbefale at flytte overbygninger, men 10. klassestrukturen burde revurderes. Tanken om Sorgenfriskolen som tvillingskole blev også opgivet. Denne skoles særlige lokalebehov gjorde det for dyrt.

Notatet blev fremlagt i Skole- og fritidsudvalget, som vedtog at sende det til høring på skolerne. I de mange hørings-svar, som indkom, var der både kritik af den fremgangsmåde, der var valgt ved at lade forvaltningen komme med et færdigt udspil, og af notats konkrete indhold. Der var dog også fra visse parter accept af, at en skolenedlæggelse kunne være et nødvendigt middel i tilpasning af skolevæsenets økonomi.

På trods af den fremkomne kritik vedtog Kommunalbestyrelsens flertal

at nedlægge Ulrikkenborgskolen pr. 1. august 1991 og at overføre dens elever til Engelsborgskolen. Beslutningen kunne dog ikke effektueres uden endnu en høring, fordi man ifølge lovgivningen skulle anvende samme procedure ved en skolenedlæggelse som ved vedtagelse af lokalplaner.

Udbygning af skolerne

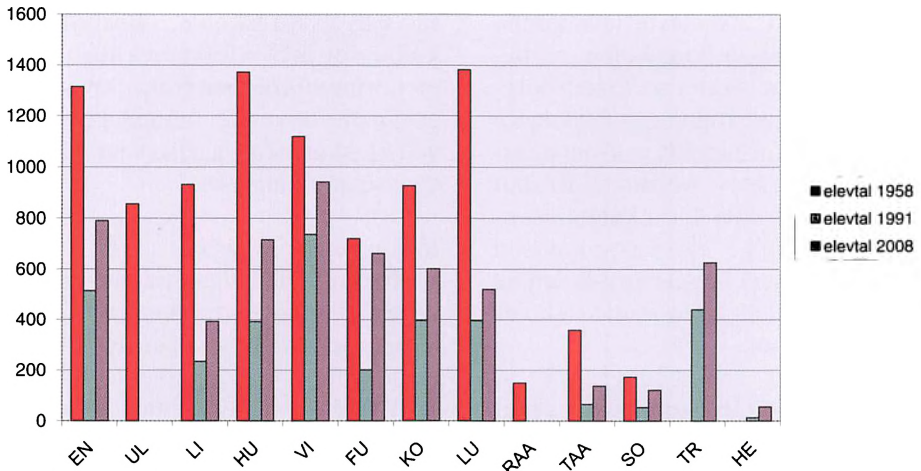
I efteråret 1995 igangsattes udarbejdelsen af en ny sektorplan for folkeskolerne. Der nedsattes igen en embedsmandsgruppe med repræsentanter fra de sædvanlige instanser og med skoledirektør Poul Andersen som formand. I slutningen af februar 1996 fremlagdes resultatet af gruppens arbejde »Udkast - Udbygningsplan for folkeskolerne i Lyngby-Taarbæk Kommune 1996/97-2006/07«.

Planen var markant anderledes end hidtidige planer. Nu var elevtallet stigen og der blev behov for flere skolelokaler. Det øgede lokalebehov begrundedes desuden med udviklingen i den pædagogik, som folkeskoleloven krævede.

Der forventedes en stigning i elevtallet over den kommende 10 års periode på godt 1.000 elever, svarende til ca. 26%. Antallet af pladser i skolefritidsordninger ville stige med ca. 390 pladser svarende til ca. 24%.

Forventningerne til skolebygningernes indretning beskrives meget grundigt. Man bør ikke sætte spørgsmålstegn ved nødvendigheden af hjemklasser til alle. Klasselærerbegrebet gør det helt naturligt. De nye læringsformer i skolen er præget af mange forskellige

Skolestørrelser

Forkortelserne betyder Engelsborgskolen, Ulrikkenborgskolen, Lindegårdsskolen, Hummeltofteskolen, Virum Skole, Fuglsanggårdsskolen, Kongevejens Skole, Lundtofte Skole, Raadvad Skole, Taarbæk Skole, Sorgenfriskolen, Trongårdsskolen, Heldagskolen.

arbejds- og udtryksformer. Det kræver både god plads i hjemmelokale og skaber behov for faglokaler og andre fælles områder i større omfang end hidtil. Samarbejdet mellem lærerne kræver mødefaciliteter.

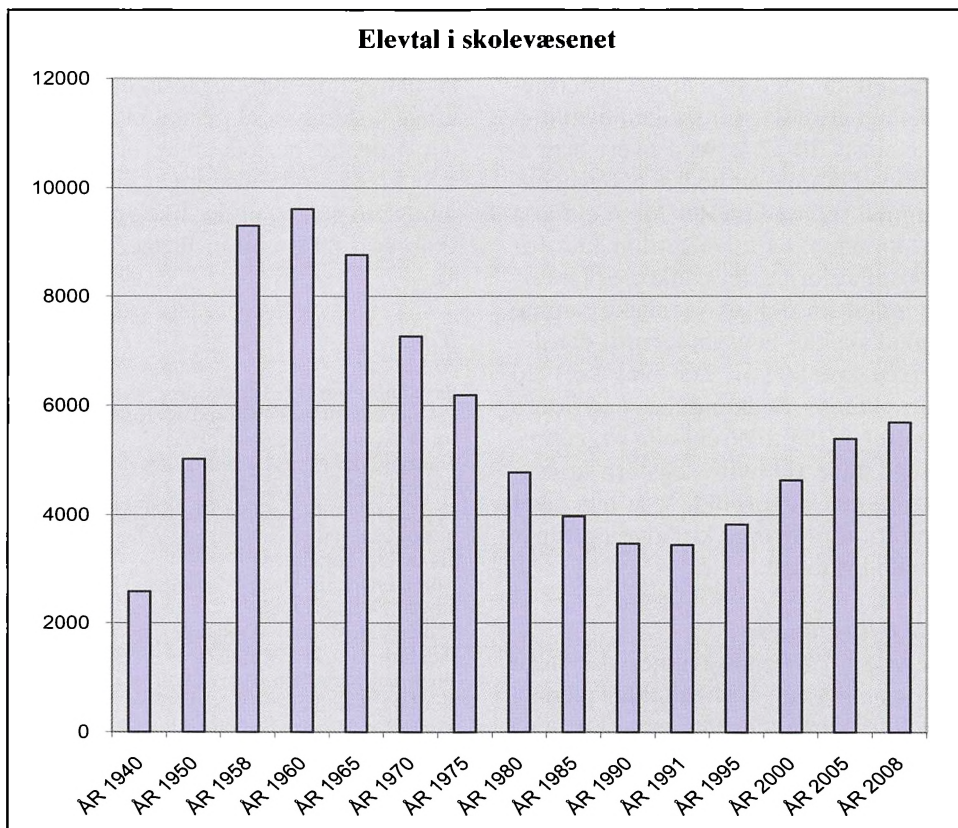
Kravet til de enkelte lokalertyper indretning uddybes og suppleres med angivelse af, hvor stort hvert lokale bør være. Endelig anføres, hvor mange lokaler af hver slags der bør være på skoler af forskellige størrelser. Lokalebehovet til skolefritidsordninger beskrives på samme måde.

Herefter definerer man konkret de lokalnormer, der danner grundlag for de foreslåede udbygninger. Eget hjemmelokale, antal grupperum, antal fag-

lokaler, pædagogisk servicecenter, lærerfaciliteter og SFO-lokaler.

På denne baggrund er der så foretaget en vurdering af hver enkelt skoles udbygningsbehov. Det arealbehov, som normerne kræver, er prissat med en gennemsnitlig m²-pris for skolelokaler og en anden for SFO-lokaler, og det hele er regnet sammen til en samlet byggeudgift på de skoler, der foreslås udbygget. Det budgetmæssige behov er dermed defineret, men det fastslås samtidig, at planerne skal betragtes som principskitser, og at den konkrete bygningsmæssige udformning forudsættes fastlagt i en senere fase.

Efter høring på skolerne godkendte Kommunalbestyrelsen i oktober 1996

planen med en vigtig tilføjelse om, at de foreslåede bygningsudvidelser på Fuglsangårdsskolen og Hummeltofteskolen skulle gennemføres med permanente bygninger i stedet for lejede bygninger, som indgik i forslaget. Samtidig vedtoges det at lade udarbejde en moderniseringsplan for de eksisterende faglokaler.

Et fleksibelt planlægningsværktøj

Planen var i al sin enkelthed et »tælleværk«, som var særdeles anvendelig i

den løbende fysiske planlægning. Der var forskellige »knapper« man kunne (eller skulle) skrue på. Hvis man valgte en anden klassestørrelse ved dannelsen af 1. klasser, andre lokalenormer eller en anden m²-pris, kom planen til at se anderledes ud.

Udgangspunktet for elevprognosen var den senest udarbejdede befolkningsprognose. En ændring af denne prognose udløste behov for ændring af planen. Det blev forudsat, at planen skulle jus-

teres hvert år som optakt til kommunens budgetlægning.

Planen har med sine årlige justeringer dannet grundlag for skoleudbygninger de sidste 10-12 år. Ved hvert byggeprojekt er der blevet nedsat et byggeudvalg med repræsentanter for skolen og forvaltningen, og udvalget har fået frihed til at udforme det konkrete planforslag inden for den økonomiske ramme og med skyldig hensyntagen til det definerede arealbehov. Det blev kort tid efter planens godkendelse endvidere besluttet, at der til de enkelte byggeprojekter kunne tilknyttes eksternt konsulentbistand. Et forhold, som har givet inspiration til mange kreative og funktionelle løsninger.

Store udbygninger

Allerede i 1997 påbegyndtes der store ud- og ombygninger i henhold til planen, og i 1998 kunne der tages nye lokaler i brug på Hummeltofteskolen og Fuglsanggårdsskolen. I 1999 færdiggjordes Sorgenfriskolens og Heldagsskolens om- og udbygning. I 2001 fik Engelsingborgskolen ny idrætshal, Fuglsanggårdsskolen fik nyt indskolingshus, Kongevejens Skole fik nyt indskolingshus og Linddegårdsskolen fik ny idrætshal. I 2006 fik Trongårdsskolen nyt indskolingshus, Engelsingborgskolen og Virum Skole blev ud- og ombygget til 4 spors skoler, og Taarbæk Skole fik ny tilbygning.

Skoleudbygningsplanen, som blev vedtaget i 1996, angav et samlet økono-

misk behov over årene 1997-2003 på 82,2 mio. kr. i etableringsudgifter og 17,9 mio. kr. til bygningsmæssige forbedringer. De årlige justeringer af planen medførte, at der i denne periode blev brugt 245,7 mio. kr. på moderniseringer samt ud- og ombygninger, og at der til og med regnskabsåret 2008 i alt er brugt 514,9 mio. kr.

Kilder

Beregninger over det fremtidige skolebehov i de enkelte dele af Lyngby-Taarbæk Kommune. Statistisk Kontor, 28. august 1959.

Forslag til udbygningsplan for Lyngby-Taarbæk Kommune 22. februar 1973.

Forslag til udbygningsplan for folkeskolen, fritidsundervisning m.v. for Lyngby-Taarbæk Kommune. 26. september 1978.

Kommuneplanlægning, Målsætning. Folkeskolevæsen. 17. marts 1980.

Skolen i nærmiljøet. Arbejdsgruppe nedsat af skoleinspektørkredsen, oktober 1982.

Belysning af mulige skolestrukturer i Lyngby-Taarbæk Kommune, januar 1983.

Yderligere belysning af de pædagogiske og personale-mæssige konsekvenser ved nedlæggelse af Baunegårdsskolen. Skoleplangruppen, 28. september 1983.

Forslag til sektorplanlægning for skoleområdet 1988-2000. Skoleforvaltningen, april 1987.

Notat vedrørende skolestrukturen. Skoleforvaltningen, 3. maj 1990.

Udbygningsplan for folkeskolerne i Lyngby-Taarbæk Kommune 1996/97-2006/07. Skole- og Fritidsforvaltningen, 22. marts 1996.

Lyngby-Taarbæk Kommunes Skolevæsen. Beretninger 1957/58-1964/65.

Lyngby-Taarbæk Kommune. Skoleforvaltningen. Beretninger 1965/66-1972/73.

Lyngby-Taarbæk Kommunes årsberetninger 1973/74-2007.

Lyngby-Taarbæk Kommunalbestyrelses beslutningsprotokoller.

Poul Andersen

Evaluering og kvalitetsudvikling

Skudsmål, standpunktsbedømmelse, karaktergivning. Kært barn har mange navne. Vurdering har altid været en integreret del af den pædagogiske praksis. Med indførelsen af ordet evaluering i begyndelsen af 1970-erne fik man vurderingen i skolen bredt ud til at omfatte andre sider af skolens virksomhed end elevens faglige præstationer.

Begrebet kvalitetsudvikling satte for alvor skub i brugen af evaluering, fordi ordet signalerer noget dynamisk, hvor målet er at gøre tingene bedre.

Lyngby-Taarbæk Skolevæsen kom i midten af 1990'erne rigtig godt i gang med kvalitetsudviklingen. Det skyldtes to forhold: Kommunalbestyrelsens vedtagelse af en skolemålsætning og skolevæsenets deltagelse i Undervisningsministeriets projekt om kvalitetsudvikling.

Målsætning for folkeskolerne i Lyngby-Taarbæk Kommune

I foråret 1992 udsendte Skoleforvaltningen et notat til skolerne, kaldet »Fremtidens folkeskole i Lyngby-Taarbæk Kommune«. Notatet var udarbejdet af Skolekontaktrådet i samarbejde med forvaltningen og var det første konkrete bud på en målsætning, som ud over folkeskoleloven skulle danne rammen om skolernes virksomhed.

Notatet var blevet til gennem en lang

proces i Skolekontaktrådet. Det første oplæg blev lavet på en konference for kontaktrådets medlemmer. Så var der drøftelser i de enkelte skolebestyrelser og fornyede drøftelser i kontaktrådet.

Notatet havde et særligt afsnit om undervisningens kvalitet. Afsnittet indledes med ordene: Skolevæsenet skal være præget af høj kvalitet i undervisningen. Som kvalitetsfaktorer nævner man elevernes undervisningstid samt alsidige og tidssvarende undervisningsmidler. Der peges også på nødvendigheden af faglig udvikling for den enkelte lærer, og at mulighederne for pædagogisk udviklingsarbejde skal prioriteres højt.

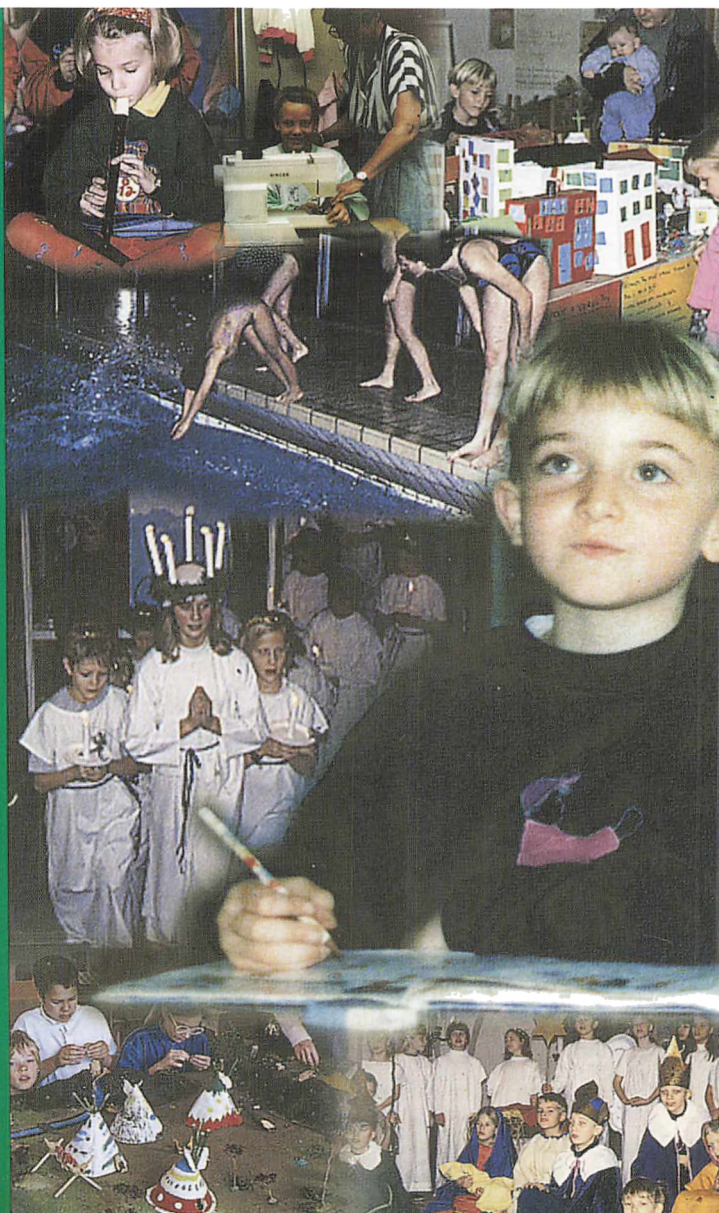
Om evaluering hedder det bl.a., at det er naturligt at lade interne vurderinger indgå som en del af undervisningen. Det påpeges også, at de formelle færdigheder, der er umiddelbart målelige, må afvejes over for de mere uåbendelige resultater af arbejdet i skolen. Eleverne må i stigende grad inddrages i en vurdering af undervisningen.

Målsætningen fra 1997 var mere omfattende. Og så var den mere forpligtende for de enkelte skoler. Daværende borgmester Kai Aage Ørnskov skriver således i forordet, at der med udgangspunkt i den kommunale målsætning

MÅLSÆTNING

FOLKESKOLERNE I
LYNGBY-TAARBÆK
KOMMUNE

Forsiden af »Målsætning for folkeskolerne i Lyngby-Taarbæk Kommune« fra 1997.

skal arbejdes videre på skolerne med mere konkrete handlingsplaner, som løbende skal evalueres. »Dermed er både Kommunalbestyrelsen, skolebestyrelserne og vore medarbejdere med til at udvikle kvaliteten«.

Bag tilblivelsen af målsætningen stod igen Skolekontaktrådet, der havde nedsat en arbejdsgruppe, som gennem mange og lange drøftelser havde udarbejdet forslaget.

I målsætningen oplystes først de generelle mål for folkeskolerne i Lyngby-Taarbæk Kommune. Så er der afsnit med mål for en skole fra børnehaveklasse til 10. klasse, de fysiske rammer, kvalitet og skoleudvikling, samarbejdet mellem skolen og hjemmet, elever med særlige behov, pædagogisk servicecenter, skolefritidsordninger og personaleudvikling. I alle afsnit angives først en række delmål, derefter gøres målene mere konkrete under overskriften »Det betyder at«.

I afsnittet om kvalitet og skoleudvikling er det et mål, at

- fastholde og udvikle kvaliteten i undervisningen
- det samlede skolevæsen og de enkelte skoler udvikler sig i takt med samfundets udvikling
- prioritere udvikling frem for tilpasning
- udvikling foregår i samspil og vekselvirkning mellem lærerteam, lærerkollegier, skolevæsenets samlede medarbejderstab og beslutningstagere
- udviklingsarbejder får direkte konsekvens for kvaliteten i skolevæsenet.

Kvalitetsstjernen

Den kommunale målsætning var netop ved at blive færdiggjort, da Undervisningsministeriet i efteråret 1996 igangsatte projektet »Kvalitetsudvikling og evaluering i folkeskolen«. Projektet bestod af to dele. Første del var en forventningsundersøgelse, som skulle afdekke danskernes opfattelse af - og forventninger til - folkeskolen. Den anden del skulle udvikle kvalitets- og evalueringsværktøjer, som den enkelte skole eller kommune efter eget valg kunne anvende til en lokal kvalitetsudvikling.

Denne del havde ministeriet overdraget til konsulentfirmaet PLS Consult, som skulle gennemføre den i samarbejde med tre kommunale skolevæsnere.

PLS Consult samarbejdede med Blaagaard Statsseminarium og konsulentfirmaet Metaconsult om opgaven, og til projektet var desuden tilknyttet et nordisk forskerpanel.

I henvendelsen til kommunerne om projektet skrev ministeriet, at det var en forudsætning for deltagelse, at alle den lokale folkeskoles parter var positivt indstillede på at medvirke, herunder at Kommunalbestyrelsen ville bakke op om involveringen. Det var også en forudsætning, at alle i og omkring skolen havde en åben og interesseret indstilling til kvalitetsudvikling.

Lyngby-Taarbæk Skolevæsen meldte sig - sammen med 53 andre kommuner - som interesseret i at deltage. I henvendelsen til ministeriet argumenterede forvaltningsledelsen med, at projektet ville være et værdifuldt element i det

målsætningsarbejde, som var igangsat med Kommunalbestyrelsens vedtagelse af den kommunale målsætning, og som nu skulle fortsætte på skolerne.

Det blev en spændende udvælgelsesproces. Undervisningsministeriet foretog den første sortering, hvorefter der var syv kommuner tilbage. PLS Consult besøgte alle syv kommuner og havde drøftelser med kommunalpolitikere og forvaltningsledelse. Der skulle i første omgang kun deltage én skole fra hver kommune. Lundtofte Skole blev valgt til opgaven, og PLS Consult havde også møde med skolebestyrelsesmedlemmer, skoleledelse og lærere. Ministeriet besluttede sig for at lade 4 skolevæsenere deltage, og i slutningen af januar 1997 fik Lyngby-Taarbæk Kommune så endelig bekræftelsen på, at den var med i projektet. De øvrige deltagende kommuner var Rødékro, Silkeborg og Odense.

Det blev et særdeles givende udviklingsprojekt for både Lundtofte Skole og for hele skolevæsenet. En helt ny dimension i et projekt af den art var brugen af internettet. Der blev oprettet en hjemmeside, hvor alle informationer løbende blev lagt ind, så alle interesserede kunne følge med i processen. Anvendelsen af IT skulle også være det bærende element i det færdige produkt.

Første opgave for de deltagende skoler var at vælge nogle temaer, som skulle danne grundlag for metodeudviklingen. Temaerne kunne i princippet omfatte alle dele af skolens virksomhed, ikke kun den faglige indlæring. Lundtofte

Skole valgte som temaer skole-hjem-samarbejdet, lærersamarbejde og kompetenceudvikling samt elevernes sociale situation. Inden for fagene valgte man dansk, med fokus på læseudvikling, og engelsk. Inden for hvert tema skulle der udarbejdes fokuspunkter, og for hvert af disse punkter blev opgaven for det første at gøre status over den hidtidige praksis, for det andet at opstille kvalitetskriterier, for det tredje at opstille mål og for det fjerde at udarbejde en evalueringsplan. Denne systematik blev kaldt basismetoden for kvalitetsudvikling.

Foråret 1997 blev en hektisk periode på Lundtofte Skole med stor mødeaktivitet i temagrupperne, hvor metoden skulle konkretiseres i forhold til de valgte temaer. Arbejdet i grupperne blev støttet af projektledelsen, som var repræsenteret på nogle af møderne, og som gav oplæg til drøftelserne. Det gjaldt f.eks. i spørgsmålet om indkredsning af det meget centrale begreb kvalitetskriterium. Med jævne mellemrum mødtes endvidere skoleledelserne og de såkaldte tovholdere fra de 4 deltagende skoler med projektledelsen for at udveksle erfaringer og i det hele taget holde processen på sporet.

Projektledelsen havde som bekendt besluttet, at der kun skulle deltage én skole fra hver af de 4 kommuner. For Lyngby-Taarbæk Kommune var det imidlertid vigtigt, at det blev et udviklingsprojekt for alle kommunens skoler, og derfor havde Lundtofte Skole også til opgave løbende at orientere om pro-

jektet. Det skete både på møderne i skoleinspektørkredsen og i Pædagogisk Forum.

I august var man kommet så langt i processen, at man kunne indkalde til et såkaldt midtvejsseminar for politikere, forvaltningsledelser og skoleledelser/tovholdere i de 4 kommuner. Målet var at give Undervisningsministeriet en tilbagemelding og et indblik i udviklingsprocessen. Samtidig skulle første generation af værktøjerne vurderes i forhold til anvendelighed og design, herunder anvendelsen af IT. Seminaret blev et godt afsæt for det videre forløb.

På et afslutningsseminar i marts 1998 kunne det endelige produkt så præsenteres. Det var et IT-baseret værktøj til beskrivelse og evaluering.

Beskrivelsesværktøjet var udformet som en stjerne med 5 takker, som symboliserer de 5 faser i beskrivelsen. Status (hvad har vi gjort hidtil?), kvalitetskriterier (det er vellykket, når...), mål (hvad vil vi opnå?), handlingsplan (hvad skal bidrage til målets opfyldelse?), evalueringsplan (hvordan skal vi evaluere?). Til hver fase var der en grundig vejledning, og den IT-baserede form betød, at de konkrete beskrivelser inden for det valgte tema kunne skrives direkte ind i programmet.

Til programmet var der knyttet en række fleksible evalueringsværktøjer, som kunne tilpasses det valgte tema og udskrives til videre brug. Endvidere var der i programmet et forslag til, hvordan man trin for trin kan bruge værktøjerne til kvalitetsudvikling.

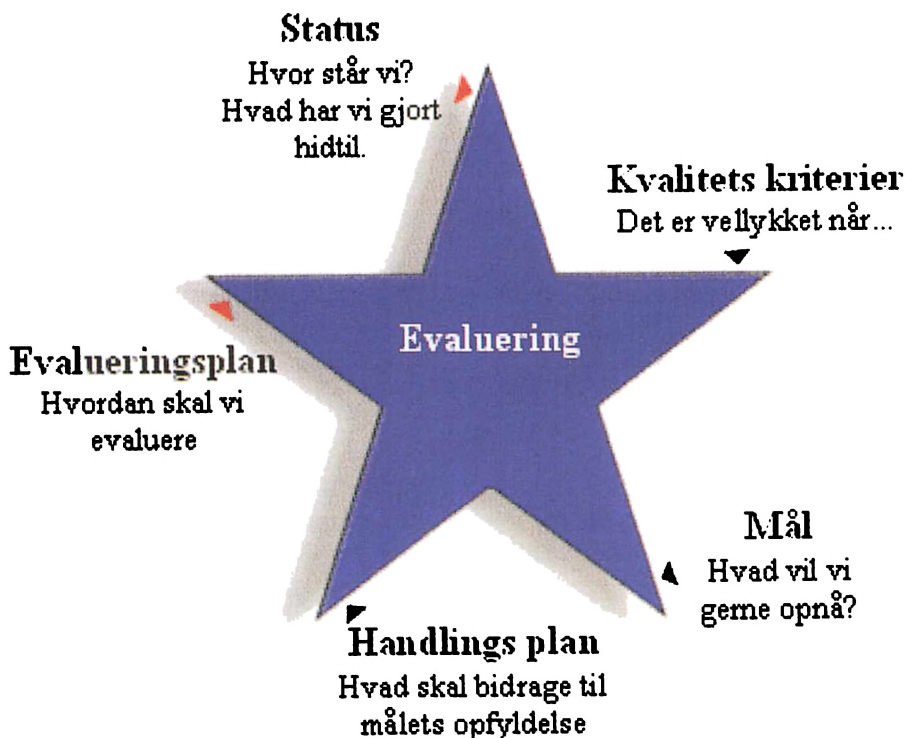
Kvalitetsstjernen var nu en realitet. Herefter startede den proces, som skulle få kendskabet til stjernen - og brugen af den - udbredt til kommunens øvrige skoler. Evaluering og kvalitetsudvikling skulle gøres til en integreret del af skolens virksomhed. Kvalitetsstjernen gav et godt grundlag for, at der på skolerne og i forvaltningen kunne skabes en evalueringskultur.

Evalueringskultur

Skabelsen af en evalueringskultur blev i disse år støttet på andre måder. Danmarks Evalueringsinstitut (»Eva«), som blev oprettet i slutningen af 1990'erne, igangsatte flere spændende projekter. Man udviklede bl.a. et såkaldt selvevaluerings-koncept, som var et fremragende grundlag for kvalitetsudvikling. Det tog udgangspunkt i de centralt og lokalt fastsatte mål og kunne sætte meget god udvikling i gang. Også Kommunernes Landsforening bidrog med input om evaluering, og skolebogsforlagene fandt selvfølgelig ud af, at der var penge i evaluering.

Det blev pålagt skolerne i Lyngby-Taarbæk at udarbejde årlige virksomhedsplaner og -beretninger. I disse dokumenter blev det synliggjort, hvad skolen foretog sig i relation til evaluering og kvalitetsudvikling. Planen var først og fremmest skolens eget værktøj til at få overblik og skabe udvikling. Men den var samtidig et dialogredskab i forhold til forvaltningsledelsen.

Hver skole oprettede desuden sin egen hjemmeside. Dette initiativ var

Kvalitetsstjernen (Skolebestyrelsen 1999 nr. 1 side 8).

også med til at understøtte evalueringen, idet skolen her kunne oplyse forældre og andre interesserede om den kvalitetsudvikling, der var fokus på, og om de forbedringerne, man løbende opnåede.

Der blev sat yderligere skub i udbredelsen af en evalueringskultur på skolerne, da OECD i en rapport i foråret 2004 pegede på, at der i de danske skoler generelt manglede en tradition for

evaluering og feedback. Et nyt landsdækkende udviklingsprojekt blev søsat, og Lyngby-Taarbæk Skolevæsen var igen med i front.

I et samarbejde mellem CVU København & Nordsjælland (Center for Videregående Uddannelser), Danmarks Pædagogiske Universitet og 10 kommuner blev der igangsat et arbejde med at udvikle, dokumentere og synliggøre en evalueringskultur på skolerne.

Projektet skulle foregå tæt på skolehverdagen i de deltagende kommuners skoler og herfra udbrede kendskabet til »best practice« i forhold til udvikling af en fælles evalueringskultur.

Lyngby-Taarbæk Kommunes fremtrædende rolle i udviklingen af en evalueringskultur førte til, at repræsentanter for Hummeltofteskolen og for skolevæsenet med borgmesteren i spidsen blev inviteret til at holde oplæg på Kommunernes Landsforenings Skolerisdag i januar 2005.

Her kunne repræsentanterne fra Hummeltofteskolen fortælle om, hvordan en ny teamstruktur med årgangsteam, fleksibel tilrettelæggelse af undervisningen og udviklingsprojektet om evaluering gik op i en højere enhed. Det var skolens opfattelse, at behovet for evaluering udspringer af folkeskolelovens krav om undervisningsdifferentiering, fordi differentiering forudsætter et overblik over, hvor den enkelte elev befinder sig. Endvidere var forældrenes ønske om dokumentation med til at sætte fokus på evalueringen.

På Hummeltofteskolen blev der brugt forskellige evalueringsformer, afhængig af de fastlagte mål og de metoder, der blev brugt i pågældende fag eller tema. Til evaluering af et tværfagligt forløb kunne man bruge »cafemodellen«. Man samlede f.eks. en årgang i et hyggeligt cafemiljø med små borde. Eleverne var cafégæster og lærerne værter. På hvert bord lå der nogle udsagn om undervisningen, som eleverne skulle forholde sig til. Til evaluering af soci-

ale mål kunne man bruge SMTTE-modellen (Sammenhæng, Målsætning, Tiltag, Tegn, Evaluering). I modellen skulle man koncentrere sig om, hvilke synlige tegn der kunne være på, at eleven bevægede sig mod de opstillede mål. Også portfolio og gammeldags test var med i skolens værktøjskasse. (Portfolio er elevens samling af præstationer, som dokumenterer hans/hendes faglige udvikling).

På Skolerisdagen kunne borgmester og forvaltningsledelse supplere erfaringerne fra Hummeltofteskolen med, hvordan skolernes arbejde med evalueringskultur blev understøttet af forskellige kommunale tiltag. Hvert år godkendte Børneudvalget efter forslag, som havde været til drøftelse i Pædagogisk Forum, en række indsatsområder, der i disse år alle handlede om evaluering. På skolebudgettet var der afsat økonomiske midler, der efter ansøgning fra skolerne blev tildelt de enkelte projekter. Forvaltningen krævede i øvrigt, at beskrivelsen af det konkrete udviklingsarbejde skulle udarbejdes med udgangspunkt i »Kvalitetsstjernen«. Og Børneudvalget vedtog, at man jævnlige skulle have fremlagt en redegørelse for skolernes faglige niveau.

I foråret 2005 godkendte Børneudvalget endvidere en egentlig handleplan for evalueringsformer og -værktøjer. I den siges det indledningsvis, at evaluering er et vigtigt redskab til kvalitetsudvikling, og at den enkelte lærer bør benytte sig af en bred vifte af evalueringsværktøjer. Det er vigtigt, at der

skabes en fælles opfattelse af, hvad man forstår ved en evalueringskultur, ligesom det er vigtigt, at evaluering indgår på alle niveauer.

Målet er at opbygge en evalueringskultur for alle områder af skolens arbejde. Børneudvalget, forvaltningen og ikke mindst hver enkelt skole forpligtes til at medvirke. Skolebestyrelsen skulle fastsætte de overordnede principper for skolens evalueringskultur, og det blev skoleledelsens ansvar at udarbejde beskrivelse af skolens evalueringsprojekt. Beskrivelsen skulle tage udgangspunkt i kvalitetsstjernens status, kvalitetskriterier, mål, handleplaner og evaluering, og den skulle omfatte alle lærerne.

I handleplanen blev det understreget, at man - i lighed med Hummeltofteskolen - kunne benytte sig af mange forskellige værktøjer til evalueringen.

Pædagogisk Dag

OECD-rapporten fra 2004, som var med til at sætte skub i kvalitetsudviklingen, blev udarbejdet af et internationalt team med professor Peter Mortimore i spidsen. Peter Mortimore er tidligere direktør for Institute of Education University of London. I september 2005 lykkedes det at få denne centrale person til at holde et oplæg for skolevæsenets medarbejdere, skolebestyrelser og kommunalbestyrelsesmedlemmer på en Pædagogisk Dag i kommunen.

Peter Mortimore havde kaldt sit oplæg »Kvalitet og lighed i folkeskolen - hvorfor lykkes det ikke?« Med udgangspunkt i OECD-undersøgelsen fortalte han om kvalitet i undervisningen og om lige vilkår for uddannelse. Han viste testresultater i forskellige fag, herunder hvordan Danmark havde klarret sig i forhold til andre lande. Oplægget sluttede med forslag til, hvordan man generelt kunne mindske Folkeskolens svagheder, bl.a. med bedre evaluering.

I den efterfølgende paneldebat gav Peter Mortimore gode svar på spørgsmål, som skolerne i forvejen havde forberedt om forskellige aspekter ved evaluering.

Det var en spændende eftermiddag, som gav ny inspiration til den fortsatte udvikling af evalueringskulturen på skolerne.

Kilder

Fremtidens folkeskole i Lyngby-Taarbæk Kommune. Skolekontaktrådet 26. marts 1992.
Målsætning for folkeskolerne i Lyngby-Taarbæk Kommune. Marts 1997.
Kvalitetsudvikling og evaluering i folkeskolen – en beskrivelse af projektgrundlag og forventninger. Februar 1997.
Kvalitetsudvikling i folkeskolen. Nyhedsbreve. PLS Consult.
Skolerigsdag 2005. Folkeskolen – hvad er meningen? Kommunernes Landsforening. Lyngby-Taarbæk Kommune. Pædagogisk Dag. 23. september 2005.

IT i undervisningen i Lyngby-Taarbæk Kommune

Computeren holdt sit indtog i Lyngby-Taarbæk Kommunes Skolevæsen i begyndelsen af 1970'erne. Udviklingen startede på Baunegårdsskolen og bredte sig op gennem 1980'erne til kommunens øvrige skoler.

Den grundlæggende holdning til udviklingen var, at kommunen ikke blot skulle følge udviklingen på it-området men også medvirke til at skabe den.

Der var desuden en fælles forståelse blandt politikere og skolefolk af,

- at udviklingen skulle være pædagogisk og økonomisk bæredygtig,
- at udviklingen skulle bygge på en bred udnyttelse af de teknologiske muligheder i folkeskolen og dens fag,
- at kommunen skulle medvirke til at skabe og udfylde de centralt formulerede formelle rammer,
- at kommunen skulle være aktiv i og medvirke til, at erfaringer blev dokumenteret, og at der var bredde i undersøgelsen af den indflydelse og de konsekvenser, it-anvendelsen havde i fagene og for eleverne, lærerne og skolen.

De første år var arbejdet koncentreret om, hvordan datamaskinen virkede. Det foregik i forløberen for valgfaget og i valgfaget datalære fra begyndelsen af 1970'erne.

Informationsteknologien udviklede sig hurtigt op gennem 70'erne og 80'erne, og dermed steg interessen både hos skolefolk og politikere for, hvordan datamaskinen kunne integreres og udnyttes i de almindelige skolefag. Den udvikling foregik i et tæt samarbejde internt i kommunen, i Projektsamvirket med 5-byerne, Center for Teknologistøttet Uddannelse (CTU) og It-vejlederforeningen samt på studieture og gennem programudveksling på nordisk plan.

Parallelt hermed udviklede teknologien sig dramatisk, og investeringer i it-udstyr og it-vejleder-ordninger på skolerne blev en nødvendig forudsætning for at kunne følge op på den positive udvikling, kommunen hidtil havde medvirket til. Det behov blev forstærket, da internettet blev almindelig tilgængeligt i midten af 90'erne med de mange informations- og kommunikationsmuligheder og nye redskaber, der dermed blev tilgængelige for elever og lærere.

Samtidig steg kravene til en systematisk planlægning, gennemførelse, evaluering og formidling af indsatsen, så den kunne blive central i forbindelse med efter-/videreuddannelse af lærerne, og krav til dokumentering, rapportering og videndeling blev en naturlig og selvfulgelig del af it-udviklingen i kommunen.

Derfor har det gennem alle årene væ-

ret afgørende for den pædagogiske udvikling, at kommunen var villig til at planlægge it-udviklingen gennem it-handlingsplaner og til at finde de nødvendige økonomiske ressourcer enten internt i kommunen eller ved at bakke op om, at der blev søgt andre offentlige midler.

Datalære

I årene 1972-76 blev datamaskinerne først og fremmest brugt i forløberen for valgfaget datalære, baseret på udkast til undervisningsvejledning for valgfaget datalære fra 1974. Kommunen indgik bl.a. i et samarbejde med Matematisk Institut på Danmarks Lærerhøjskole (DLH, nu DPU) om udvikling af undervisningsmaterialer til faget.

Fagets emner blev henlagt til matematiktimer i overbygningen på forskellige niveauer. Arbejdet foregik på forsøgsbasis med seks forskellige lærere i seks forskellige klasser. Forsøget blev rapporteret, og de udviklede undervisningsmaterialer blev udgivet på Gads Forlag.

Baunegårdsskolen tilbød i årene 1976-84 undervisning i datalære som valgfag på 8.-10. klasse. I 1985-90 fulgte kommunens andre skoler med et tilsvarende tilbud.

Datamaskinstøttet undervisning

Tanken om undervisning i og med datamaskiner var en omvæltning af de større, også i Lyngby-Taarbæk Kommune. Det skete i en tid, hvor holdningerne til den fremstormende tekniske udvikling var meget delte og følelsesladede. Nog-

le frygtede, at maskinerne skulle overtage lærernes funktion, og andre, at vores kulturværdier skulle gå tabt.

Udgangspunktet for at indføre datamaskinen i de almindelige skolefag var det kendskab, nogle lærere havde fået til maskinens muligheder gennem valgfaget datalære.

I skoleåret 1976-77 samlede to lærergrupper på Baunegårdsskolen sig om fagene dansk og regning/matematik for at overveje datamaskinstøtte i de pågældende fag. I 1977-78 og 1978-80 blev arbejdet støttet af arbejdet i studiekredse dels under Undervisningsministeriet og dels i DLH-regi under DISK II projektet. Gennem dette faglærersamarbejde blev lærerne opmærksomme på, hvor revolutionerende indflydelse datamaskinen kunne få på de enkelte fags indhold og metoder.

I skoleåret 1981-82 blev datamaskinerne benyttet af 19 af skolens 51 lærere med 17 af skolens 29 klasser, fortrinsvis i fagene dansk, regning/matematik, specialundervisning, fremmedsprog og datalære i sammenlagt 580 undervisningstimer.

De overordnede rammer for den pædagogiske udvikling og den nødvendige økonomi blev tilvejebragt af skolens ledelse og Skoleforvaltningen.

Det skal læres!

I 1983 udkom Seymour Paperts bog »Mindstorms«, på dansk »Den totale skildpaddetur«. Den fik afgørende indflydelse på den pædagogiske holdning til både faget matematik og an-

Lise Dalgaard underviser i datalære på Baunegårdsskolen i 1983.

vendelsen af datamaskiner generelt i Lyngby-Taarbæk Kommune. Bogen handler om læreprocesser på mange forskellige niveauer, men først og fremmest om, hvordan man kan sætte spørgsmålstegn ved den traditionelle opfattelse af, hvad hvem kan forstå hvornår. Den satte gang i brugen af programmeringssprogene Logo og Mikrologo med deres brug af en lille skildpadde, som eleverne dirigerede rundt med på skærmen.

I 1985 kom Jørgen Flindt Petersen, DR, på besøg med et kamerahold for at dokumentere Logo-sprogets betydning. Han stod bag Peter (8 år) fra 2. observationsklasse, som let og uproblematisk programmerede skildpadden til at bevæge sig rundt på skærmen, og spurgte forundret: »Hvordan finder du ud af det, Peter?«. Hvortil Peter - efter nogle sekunders betænkningstid og lige så forundret - vendte hovedet og over sin venstre skulder så Jørgen Flindt Pe-

tersen ind i øjnene og sagde: »Det skal læres!!«. Det blev mottoet for den videre it-udvikling i Lyngby-Taarbæk Kommune gennem en årrække.

It-vejledere

Målene for it-integrationen blev officielt beskrevet af flere omgange og i flere forskellige sammenhænge op gennem 80'erne og 90'erne. De dannede tilsammen grundlaget for efteruddannelsen af lærerne i kommunen, som foregik (sideløbende med kurser på Danmarks Lærershøjskole) dels på Datacenteret på Baunegårdsskolen/Virum Skole og dels på Pædagogisk Center, som gennem alle årene har haft en afgørende rolle i efteruddannelsen af lærerne.

Parallelt hermed blev der etableret it-vejlederordninger på skolerne, og lærerne fik adgang til pc'er hjemme. Alleerede i begyndelsen af 1980'erne fik området en særlig status, idet der blev etableret en tilsynsordning med skolens

computere, som for de fleste skolars vedkommende omfattede 4 »Piccoliner«. »Datalæretilsynsordningen« var starten på it-vejledernetværket og en mere systematisk erfaringsudveksling og vidensdeling - en udviklingsgruppe for it-integrationen i skolerne, som således fra starten af it-udviklingen har været bindeleddet mellem lærerne og Skolernes Datacenter.

It-vejledernes arbejde har dog undergået store forandringer gennem årene. I begyndelsen af 90'erne var arbejdet domineret af tekniske opgaver som installation af programmer fra disketter, opsætning af printernetværk og udredning af »paperjam« i nåleprinterens uendelige baner af printerpapir.

I takt med at computerantallet steg, og it fik en mere velbeskrevet rolle i fagene, fik de fleste skoler mere end én it-vejleder, og nogle skoler delte funktionen op enten i pædagogisk og teknisk vejledning eller i forhold til skolens afdelinger. Siden slutningen af 1990'erne har de fleste it-vejledere været en del af teamet omkring skolebiblioteket.

Målformuleringer, suppleret med nogle rene it-faglige mål, blev samlet i Junior-pc-kørekortet i 2001. Samme år fik alle it-vejledere i forbindelse med en 55 timers vejlederuddannelse junior-pc-kørekort koordinatoruddannelsen. Kørekortet er således også i 2008 udgangspunkt for den pædagogiske vejledning på skolerne.

Som et led i udviklingen besluttede Kongevejens Skole f.eks. i 2001, at medietimerne skulle gives til projekter i

klasserne, som skulle tjene tre formål. Der skulle tages afsæt i fagenes mål, arbejdes produktivt med it, og det skulle bidrage til skolekulturen. Nogle af de forløb der blev udviklet var:

Børnehaveklasserne og deres »onkler« og »tanter« i 5. klasse arbejder sammen ved computerne (børnehaveklassens første møde med computere); 6. klasserne laver med deres nevøer og niecer en cd-rom til alle nye elever på skolen; skolebestyrelsen rekvirerer hvert år hos 7. klasse en analyse af morgentrafikken, som eleverne står for.

Organiseringen af undervisningen

Organiseringen af undervisningen ændrede sig op gennem 1980'erne og 90'erne. Fra starten blev datamaskinerne placeret samlet i edb-lokaler. Adgangen til lokalet skete ved, at læreren i god tid planlagde, hvilke lektioner der skulle foregå i lokalet. Der skulle bestilles tid osv.

Efterhånden som tilgængeligheden til it-ressourcerne blev lettere og mængden af undervisningsmidler (træningsprogrammer, undervisningsprogrammer, multimedieprogrammer, CD-rom'er og informationsdatabaser) voksede, opdagede lærerne på skolerne så spændende muligheder for at anvende computerne i deres undervisning, at der blev behov for decentrale placeringer - i grupperum, faglokaler, fælleslokaler og på biblioteket.

Med nettets udbredelse fra midten af 90'erne skulle der igen tages stilling til en hensigtsmæssig placering og opkob-

ling. Begrundelsen var, at klassen i sine diskussioner om faglige emner hurtigt skulle kunne få relevante oplysninger, som kunne bidrage til perspektivering og understøtte forskellige synsvinkler. På den måde kunne informationssøgningerne være med til at aktualisere diskussionen.

I forbindelse med, at antallet af computere til brug i undervisningen steg, har skolerne afprøvet forskellige organiseringer af undervisningen, herunder placering af computere. Taarbæk Skole og Virum Skole kablede i slutningen af 90'erne ud til klasserne og placerede en enkelt computer i hver klasse. Det viste sig dog i løbet af et par år, at det var vanskeligt for lærerne at udnytte en enkelt computer på fornuftig vis. Og det var vanskeligt at skaffe rum til gruppe lokaler og computerrum nummer to og tre på grund af det voksende elevtal, som fra midt i 80'erne til 2000'erne er vokset med knap 3.000, så alle lokaler er i brug - og fyldt godt op med elever - til trods for en langstrakt udbygningsplan.

De interaktive whiteboards, som kommunens skoler har investeret i fra omkring 2006, stiller igen nye krav til organiseringen af undervisningen.

Computerne og de eksterne enheder

I 1970'erne havde kommunen kun det udstyr, der blev stillet til rådighed af Danmarks Lærerhøjskole i 1974, 4-7 terminaler uden dataskærme.

I januar 1981 indkøbte Lyngby-Taarbæk Kommune 16 mikrodatamater med dataskærme af typen Piccolo fra

Regnecentralen (RC700 serien) til brug for Baunegårdsskolen og den kommunale ungdomsskole. I 1983-84 var tre anlæg i nogle måneder placeret i en 5. klasse!

I august 1983 indledte kommunen en udbygning af datamaskinkapaciteten til også at omfatte andre af kommunens skoler, således at tre af kommunens 12 folkeskoler havde datamaskiner til deres rådighed.

Disse anlæg blev i årenes løb udbygget, så de teknisk fulgte udviklingen. Piccoloen blev erstattet af Piccolinen eller en Macintosh midt i 80'erne. Omkring 1990 fik Piccolinerne konkurrence af IBM, som havde produceret et helt koncept baseret på et avanceret styresystem, som kunne håndtere en harddisk, en farveskærm, et tastatur og en mus.

I løbet af bare et par år i begyndelsen af 90'erne blev der på næsten alle skolerne etableret et datalokale med PC'er fra IBM. Det betød hurtigere og bedre maskiner med farveskærm og mus.

It-handlingsplanen fra 1996 var afsættet til etablering af netværk på skolerne, forbindelse til internettet, 512 K til deling mellem alle skoler, i alt ca. 250 computere.

I 1999 var der ca. 10 elever pr. computer. Ved udgangen af 2007 var der ca. 5 elever pr. arbejdsplads. Disse arbejdspladser fordeler sig med ca. en tredjedel stationære, en tredjedel bærbare og en tredjedel »tynde klienter«. Kravet om flere computere har lydt helt fra starten af 80'erne og vil vel ikke forstumme, før

computeren er en helt naturlig del af skoletasken.

I 2006 begyndte skolerne at vise interesse for interaktive tavler, og i 2007–08 har det været muligt for Skolernes Datacenter at yde støtte til indkøb og opsætning af tavlerne. Der er stor forskel på interessen på skolerne. Medio 2008 spænder det fra ingen interaktive tavler på Fuglsanggårdsskolen til fuld dækning i alle klasser på Kongevejens Skole og Trongårdsskolen.

Undervisningsmidlerne

I 1970'erne skete kommunikationen med datamaskinerne alene gennem programmeringssprog. De udviklede sig fra struktureret Basic over Comal 80 til Logo og Mikrologo.

Datamaskinerne blev efterhånden udstyret med applikationsprogrammerne tekstbehandling, regneark, databaser og grafikprogrammer. Men det stod tidligt klart for mange, at maskinerne i sig selv var værdiløse i undervisningen uden de rigtige programmer. Danmark var lige blevet medlem af EF og mange frygtede, at det danske sprog skulle gå tabt i det store fællesskab.

Fra 1984 blev programbiblioteket på Pædagogisk Center bygget op over de programmer, vi var med til at udvikle under DISK II projektet. Det var helt tilfældigt, hvilke emner inden for de forskellige fag, der var programmer til. Pædagogisk Center havde endnu ikke systematisk gennemgået et fag og fundet de emner frem, der specielt egnede sig for de elektroniske medier. Der var

dog en tendens til, at de fleste programmer knyttede sig til de i forvejen mest strukturerede områder i fagene.

Men allerede i 1987 udkom der et systematisk opbygget katalog fra Pædagogisk Center: »Undervisningsprogrammer til Piccolinen« med 135 titler fordelt på fag og emner, hvoraf det fremgik hvilke undervisningsprogrammer, der lå i Fællessamlingen på Pædagogisk Center, i Lærebogs- og Pædagogisk Samling på Pædagogisk Center, under AV-abonnementsordningen (forlagsaftale) og på skolerne. Kataloget viste også, at en række forlag var begyndt at producere digitale undervisningsmidler.

Op gennem 90'erne blev der udgivet en række indbydende programmer, som kommunen også anskaffede. Man begyndte at tale om interaktion og multimedier, hvor videopladen i nogle år var en central nyhed, som senere blev helt erstattet af de langt billigere digitale CD-rom'er, og det kommunale bibliotek blev udvidet markant.

De kommercielle tilbud blev suppleret af redskaber, som blev udviklet i Undervisningsministeriets regi. I 1996 fik skolerne abonnement på SkoDa og dermed adgang til databasens virtuelle bibliotek med masser af artikler, fotos, facts og beskrivelser. Den var og er let for eleverne at bruge. De kan her finde fakta og ideer til stile, digte, noveller, foredrag, websider, plancher o.l.

Fra omkring 1999 er EMU, Danmarks undervisningsportal, med indgangen til alt på internettet, der har med undervisning at gøre, blevet al-

mindeligt brugt på skolerne. Her kan lærere og elever få overblik over det bedste undervisningsmateriale på nettet. Og de kan finde unikt fagligt indhold med fokus på de gode eksempler, aktuelle temaer og nye strømninger.

Skolernes Datacenter har i 2007 og 2008 givet tilskud til skolernes egen investering i interaktive tavler. Kongevejens Skole og Trongårdsskolen har på den baggrund opsat interaktive tavler i alle klasserum. En computer i klassen, tilsluttet internet, med projektor og højttaler giver mulighed for at inddrage dagsaktuelle nyheder, video, lyd og billeder fra alle typer af medier. Når tavlen er interaktiv betyder det, at elevgrupper i langt højere grad kan samarbejde om og med it. Men der er også en risiko for, at den gammelkendte tavleundervisning kan få en renæssance i en it-iklædning. Der forestår en udvikling af en ny »tavlepædagogik«.

Nettet

Internettet var fra starten tillagt en revolutionerende betydning ikke blot for undervisningen, men for hele samfundet. Der blev næsten årligt fra centralt hold udsendt visionsrapporter om fremtidens informationssamfund i lyset af internettets muligheder.

For at understøtte den udvikling på de enkelte skoler påbegyndte Undervisningsministeriet i 1996 etableringen af et landsdækkende folkeskolenet - det senere Sektornet med kommunikationsplatformen SkoleKom. Allerede i 1997 var alle kommunens skoler koblet

på Sektornettet med SkoleKom som ekstern kommunikationsplatform for elever og lærere.

Den fleksible skole viste i starten af 2000 et behov for smidigere værktøjer til at styre skemaændringer, periodeplaner m.v. samtidig med, at der var et stigende ønske fra forældre om elektronisk kommunikation med skolen. Flere firmaer var på banen med intranetsystemer. En præsentation af de mest relevante og et mindre udredningsarbejde førte til et samlet valg af Uni-C's Skoleintraplatform.

Indførelsen af videndelingsplatformen Skoleintra i 2003 skabte mulighed for et it-mæssigt kvantespring i undervisningen. Skoleintra udgøres af 5 beslægtede verdener:

- *Skoleporten*, skolens hjemmeside
- *Personaleintra*, personalets intranet
- *Forældreintra*, forældrenes intranet
- *Elevintra*, elevernes intranet
- *Fællesnettet*, kommunens intranet for personalet.

I 2004 startede de første skoler med »Personaleintra«, og i midten af 2008 er alle fem platforme aktiveret på så godt som alle skoler.

Med skoleintraplatformen kan en stor del af kommunikationen i skolen og med skolens parter gøres digital. Elevintra rummer mange visionære, it-baserede tilbud til undervisningen, der jo kan tilgås både på skolen og i hjemmet. Der er i 2008 et varieret niveau i anvendelsen af Elevintra og Forældreintra skolerne imellem.

I 2002 besluttede kommunen at etablere en infrastruktur med en samlet internetadgang på 100 Mbit. Skolerne blev en del af denne løsning, som samtidig blev starten på et samarbejde med rådhusets it-funktion.

Lokale medieplaner

Med afsæt i drøftelser i it-vejlederkredsen blev der på alle skoler udarbejdet it- og medieplaner, da faget Datalære blev afskaffet i 1990 og blev til det »obligatoriske emne edb«. De fleste skoler lagde valgfagstimer eller (efter 93-loven) holddannelsestimer ind i medieplanen. Medieplanerne blev og bliver stadig udmøntet meget forskelligt. På nogle skoler tilbydes deciderede kurser i forskellige programmer. På andre skoler tilbydes hjælp til at inddrage it i forhold til teamets årsplan.

It-handlingsplaner

It-handlingsplanerne har som i mange andre kommuner været det middel, som kunne udløse økonomi til et vækstområde. I slutningen af 80'erne tegnedes billedet af enkeltprojekter, mens det fra 90'erne blev centrale, helhedsorienterede planer, der dannede grundlaget for ressourcetildelingerne.

Den første kommunale it-handlingsplan blev udarbejdet i 1996, og den slog fast, at »It skal være inden for rækkevidde« i Lyngby-Taarbæk Skolevæsen.

I 1998 var det kommunens arbejde med Undervisningsministeriets kvalitetsprojekt, der kom til at præge hand-

lingsplanen. Kvalitetsstjernen var det gennemgående tema i opbygningen.

I 2000 var der særlig fokus på lærernes kompetence (Skole-It).

I 2003 var økonomien knap så god, så handleplanen indeholdt bl.a. et forslag til, hvordan man kunne forlænge levetiden på gamle computere ved at bruge dem som »tynde klienter« koblet til en kraftig server.

Også i 2005 satte økonomien snævre grænser. Kommunalbestyrelsen valgte det mindst ambitiøse mål på 6 elever pr. computer ved udgangen af 2007 til trods for, at regeringen afsatte 450 mio. kr. til at støtte it-udviklingen i skolen. Af disse midler har Lyngby-Taarbæk fået godt 1 mio. kr. om året i 2005-07.

I 2007 blev der udarbejdet en it-handlingsplan, der aldrig blev politisk fremlagt. Der var særlig fokus på skolebibliotekets rolle og mulighederne i fremtidens digitale undervisningsmiljø.

I 2008 blev der også - i forbindelse med Lyngby-Taarbæk Kommunes engagement i Kommunernes Landsforenings »partnerskab om folkeskolen« - udarbejdet en handlingsplan med temaerne: Skoleledelsens rolle for udvikling og udbredelse af it-integreret undervisning; det digitale undervisningsmiljø; undervisningsdifferentiering, gruppeordninger, specialundervisning med it; lærercomputere; digitale platforme i skolen; digitale kompetencer og it i SFO.

I april 2009 samledes alle it-enheder i kommunen. Skolevæsenets handlingsplan indgik i den fælles digitaliseringsstrategi.

Peter Frøslev

Pædagogisk Center

Inger Steen Madsen! - Hvordan var det, det hele begyndte?

Begyndelsen

(Samtale den 23. september 2008 mellem tidligere skoleudvalgsformand Inger Steen Madsen og centerleder Peter Frøslev).

PF: Hvordan var det, det hele begyndte med Pædagogisk Central?

ISM: På et møde i 1975 med daværende skolebiblioteksinspektør Stoklund Johansen, sagde Stoklund noget om, at det ville være en vidunderlig ting, hvis man fik samling på alle disse mange bøger på en central, hvor man kunne udnytte alle de pædagogiske hjælpemidler og materialer. Jeg sagde, at det skal der meget plads til, men Stoklund var overbevist om, at det nok kunne lade sig gøre. Jeg lovede at gå videre med sagen og fik skoledirektør Thormod Thomsen med på ideen. Det var nu ikke så nemt, men jeg fik varmet ham op - sådan fra tid til anden.

Langsomt formede der sig en plan, og den 25. september 1975 åbnede Pædagogisk Central. Jeg kan huske, at Harkjær holdt en god tale og takkede Stoklund, og det var der også god grund til.

PF: I 1976 overtog Pædagogisk Central den gamle Art Club. Den havde tidligere været børnebibliotek og skulle nu bruges til møder og efteruddannelse. -

Det havde du også en finger med i spillet omkring!

ISM: Ja! Jeg kan også huske, at vi sloges lidt om, hvad det lokale skulle bruges til. Harkjær syntes ikke, der var nogen grund til, at vi også fik det lokale - det kunne bruges til så meget andet! Men jeg ville meget hellere gå den anden vej og sige, at vi fra PC's side kunne påtage os at få det brugt, få det udnyttet til møder, kurser - hvad ved jeg. Resultatet blev, at Pædagogisk Centrals kursuslokale blev indviet i efteråret 1976.

PF: Thormod Thomsen skrev i sin begrundelse for oprettelse af Pædagogisk Central, at man kunne spare på kontiene for undervisningsmidler, og i hvert fald kunne skolerne få flere og bedre undervisningsmaterialer for de samme penge! Var det også jeres udgangspunkt som politikere?

ISM: Nej, som politikere var vi indstillede på at gøre skolerne mere åbne, at få åbnet for børnenes vandring ud og ind af mediatekerne! - det var min drøm. Forældrene skulle vide, at skolebibliotekerne - eller mediatekerne som vi var begyndt at kalde dem - var et godt sted, hvor børnene kunne samle sig en masse viden til stile, opgaver og sådan noget. Jeg kan huske, at Harkjær var

Fra begyndelsen i 1975 til 2008 var Pædagogisk Center indrettet i det gamle landsted Rustenborg, som tidligere havde været folkebibliotek og kunstbibliotek.
Pædagogisk Center

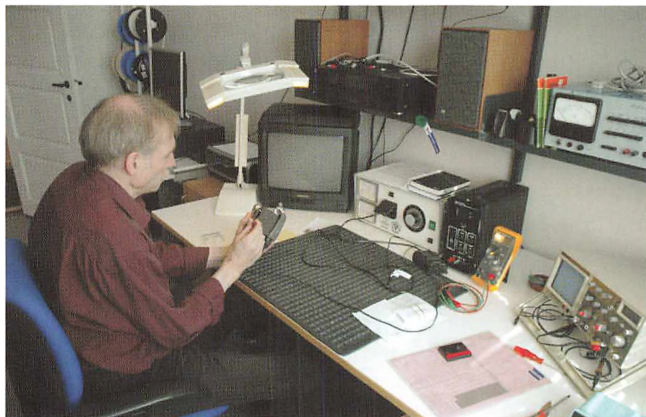
positiv - meget positiv - og gerne ville slå til lyd for, at vi etablerede mediateker, som jo var meget mere, end det vi begyndte med omkring skolebibliotekerne.

PF: Det, du satte i værk, har i 2008 udviklet sig til en kursusaktivitet på ca. 12.000 timer om året og et udlån fra vores Fællessamling på godt 50.000 eksemplarer. Skolebibliotekerne udlåner ca. 300.000 bøger til glade børn, og vo-

res Datacenter har ansvaret for 1200 computere i Skolevæsenet.

Hvordan har du det med at høre om den succes, som du har sat i verden her?

ISM: Jeg er meget overrasket over, at det har udviklet sig så meget, fordi tidene jo ikke har været så nemme de sidste 6-7 år, så det er så imponerende, hvad der er kommet ud af det - og det ville have glædet Stoklund Johansen at høre.

AV-værkstedet.

Pædagogisk Center

Siden 2008 er Pædagogisk Center indrettet i ejendommen Jernbaneplassen 22, opført i 1928.

Pædagogisk Center

Fra 1976 og frem

Således udstyret med kursuslokale og tre udlånssamlinger bestående af Fællessamlingen til skoleudlån, Informationssamlingen bestående af lærebøger i alle fag og endelig Pædagogisk Samling bestående af pædagogisk faglitteratur, var det tiden at rette opmærksomheden mod skoleudviklingen og efteruddannelsen af lærere.

Daværende skoledirektør Aage Hansen ansatte derfor en række skolekonsulenter med arbejdsplads på Pædagogisk Central, og i 1980 bestod den samlede konsulentgruppe af 14 personer med funktioner inden for fag og fag-

grupper, specialundervisning, erhvervsvejledning, medier, data og biblioteksvirksomhed.

Skolekonsulenterne har siden været en fast del af Pædagogisk Centers virksomhed. Konsulentgruppen består i dag af 12 medarbejdere.

PC-nyt, Om skolen og Vores skole

Der har altid været fokus på informationsniveauet i Lyngby-Taarbæk. »PC-nyt« var det første nyhedsbrev, der blev udgivet af Pædagogisk Central. Bladet var i »kontoroffset« og indeholdt oplysninger om nye materialer, udstillinger, kursusinitiativer m.m.

Den første leder af Pædagogisk Central, H. V. Stoklund Johansen, og skoleudvalgsformand Inger Steen Madsen ca. 1976. Irving foto.

Det Grønne Område

I 1995 blev »PC-nyt« afløst af et mere professionelt informationsblad til medarbejdere i skolevæsenet - »Om skolen«. Bladet udkommer 4 gange årligt med et ekstranummer i december måned, som indeholder Pædagogisk Centers kursusprogram.

Fra skoleåret 2008/09 er »Om skolen« blevet elektronisk og ligger nu på Fællesnettet og på Pædagogisk Centers hjemmeside.

To år tidligere - i 1993 - tog Pædagogisk Central imidlertid initiativ til at udsende bladet »Vores skole«, som udgives i forbindelse med skolestart. Bladet ret-

ter sig mod forældrene og indeholder oplysninger om udviklingen i skolevæsenet samt information om en række administrative procedurer.

Endelig indeholder bladet et fakta-afsnit med en »telefonbog« for skolevæsenet.

Medarbejdere og ledelse

Medarbejderne på Pædagogisk Center har altid haft en stor tilknytning til skolevæsenet og bestod for en stor del i begyndelsen af uddannede lærere.

I takt med den øgede specialisering og inddragelse af nye funktionsområder har det været naturligt og nødvendigt at ansætte medarbejdere med speciale inden for it, regnskab, administration, medie, layout m.m.

På ledelsessiden har der siden 1975 kun været ansat Hans Viggo Stoklund Johansen, Per Gossmann og Peter Frøslev. Siden 1999 har Kristian Brønd og Susanne Nørbæk været ansat som henholdsvis souschef og kontorleder. Det må være en god arbejdsplads - med ringe gennemtræk.

Fra Central til Center

Efter en række år, hvor biblioteksvirksomheden var central, udviklede Pædagogisk Centers virksomhed sig til mere og mere at omfatte medie-, it- og efteruddannelsesvirksomhed. En række »Centraler« skiftede navn i denne forbindelse, og i Lyngby valgte vi i 1999 navnet Pædagogisk Center for at afspejle de mange virksomheder, der var samlet i en og samme bygning, samtidig

med at navnet signalerede en mere moderne sprogbrug.

I samme anledning tog vi også afsked med Båndcentralen på Pædagogisk Center. Båndcentralen havde igennem mange år optaget og udlånt lyd- og billedoptagelser fra det nu nedlagte »Skole-TV«. Dette bringer minder frem om ord som VHS, Betamax, U-matic, C 90 cassetter, spolebånd, BASF bånd og meget andet.

Fra Rust til Jern

I 2008 flyttede Pædagogisk Center - efter 33 år på Rustenborgvej 1C - til Jernbanepladsen 22, men stadig i Lyngby. Vi skærpede på denne måde profilen, og det gamle »Bolettes hus« - der havde rummet den tidligere Skoleforvaltning - blev bygget om til et velfungerende mødested for Børne- og Fritidsforvaltningens ansatte.

Pædagogisk Center fik således etableret to nye kursuslokaler udstyret med interaktive tavler. Disse kursuslokaler havde længe været et stort ønske for Pædagogisk Center. I vores studieområde blev der samtidig etableret en udstilling af materialer fra vores Legetek, samt en præsentation af de sidste nye materialer fra Informationssamling og Fællessamling.

Historien om Jernbanepladsen 22

Pædagogisk Centers bygning på hjørnet af Lyngby Torv og Jernbanepladsen er opført i 1928 af murermester Edgar Jørgensen. Hans hustru hed Agnes Guldborg Jørgensen, og ejendommen fik

Centerleder Per Gossmann og Johanne Wolsing-Hansen ved Pædagogisk Centers TV- og videoanlæg ca. 1995. Irving foto. Det Grønne Område

derfor navnet »Guldborghus«. Arkitekten var Axel Buch fra Hellerup. Bygningen havde butikker i stueetagen og beboelse i overetagerne. Fra 1934 til i midten af 1950'erne lå her Skotøjsmagasinet »Matador«, og ejendommen blev derfor kaldt »Matadorhuset«, uden sammenhæng med en senere kendt TV-serie. I årene omkring 1960 lå her dametøjsforretningen »Bolette«, som gav bygningen det mindre kendte navn »Bolettes Hus«. Herefter blev bygningen overtaget af den voksende kommunale administration, først med Socialforvaltningens boligkontor og senere Skoleforvaltningen. Det har flere

Kano- og kajaktræf i Fæstningskanalen ved Pædagogisk Center på Gammel Rustenborg i 2006. Pædagogisk Center

gange været meningen, at bygningen skulle nedrives ligesom hele den øvrige række af bygninger, der har ligget langs denne side af Jernbaneplassen; men hver gang har det vist sig, at man ikke kan undvære den!

Nu som før

Denne notits rækker ikke til en beskri-

velse af de mange pædagogiske og administrative initiativer, der har været igangsat og »driftet« af Pædagogisk Center. I flæng skal dog nævnes projekter som læseindsatsen, Lyngby Teaterordning, SummerScienceCamp, udvikling af faglige netværk, etablering af Legetek, SummerCamp Ahl samt vores mange og alsidige administrative funktioner såsom:

SummerScienceCup 2008 (undervisning på DTU). Pædagogisk Center

SummerCamp Ahl 2006. Bussen holder klar til afgang foran Pædagogisk Center på Rustenborgvej.

Pædagogisk Center

- Mødested for efteruddannelse og udvikling af alle personalegrupper inden for Børne- og Fritidsforvaltningen,
- 11.793 kursustimer for ansatte i dagtilbud, skoler, SFO og klub,
- Rational og effektiv it-administration af kurser på skolernes intranet,
- Samarbejde med Gentofte, Rudersdal og Gladsaxe giver adgang til kurser for lærere og pædagoger inden for sprog, to-sprog og specialundervisning,
- Billige og gode efteruddannelseskurser på PC,
- SummerScienceCamp for 25 videbegærlige 8. kl. elever,
- Skoleudvikling omkring netværk vedr. læsning, sprog, naturfag, to-sprog og matematik,
- Computere til undervisningen. Computere der virker, er opdaterede, ensartede og indeholder relevante skoleprogrammer,
- Support til lærere og skoler om anvendelse af it i undervisningen,
- Vidensdeling i it-vejledernetværk,
- Udvikling og support af skoleintra-

- nettene Personaleintra, Forældreintra, Elevintra, Skoleport og Fællesnet,
- Udvikling og drift af it på skoler og SFO,
- Samlet bestilling af bøger til skolebibliotekerne,
- Samlingerne af bøger og AV kan bruges af mange og udnyttes effektivt,
- Udlån af undervisningsmidler til skolerne,
- Udlån af Legeteksmaterialer med fokus på børns motorik og sproglige udvikling,
- Fællesindkøb af AV-udstyr og materialer til skolerne,
- Reparation af AV-udstyr fra skolerne,
- Hjælp til bestilling af undervisningsmaterialer, trykning og layout af elevmaterialer m.m.,
- 7005 gode og billige lejrskoledage om året - til berigelse af undervisningen og de sociale relationer eleverne imellem og mellem lærere og elever,
- »SummerCamp« for 52 børn, der ikke umiddelbart har andre sommerferietilbud,

- 1800 »højskoledage« for kommunens pensionister på lejrskolerne,
- Kajak- og fodboldskole på Summer-Camp Ahl,
- Billige konferencemuligheder for skoler og institutioner på Ulse Lejrskole og Kursuscenter.

Men

»Nu som før er det Pædagogisk Centers fremmeste opgave at skabe bedre servicemuligheder for lærere, såvel pædagogisk som teknisk, samt at skabe en bedre udnyttelse af de eksisterende undervisningsmidler«.

Dette er et direkte citat fra omtalen af den daværende central ved åbningen i 1975. Udsagnet gælder stadig, selv om den tekniske og den pædagogiske tankegang har undergået en voldsom udvikling.

Ledere af Pædagogisk Center

1975-1992	Hans Viggo Stoklund Johansen
1992-1998	Per Gossmann
1998-	Peter Frøslev

Mogens Hansen

PPR - Pædagogisk-Psykologisk Rådgivning

Fra skolepsykologisk kontor til pædagogisk-psykologisk rådgivning

Skolepsykologisk Kontor, som var det oprindelige navn, havde som opgave at undersøge elever med indlæringsvanskeligheder og adfærdsvanskeligheder, som lærerne indstillede til undersøgelse. Det mandede ud i henvisning til læsehøld eller regnehøld og i nogle tilfælde flytning til læseklasse eller Sorgenfriskolen. I særlige situationer kunne der foretages henvisning til børnepsykiatrisk afdeling ved Bispebjerg eller Glostrup Hospital. Skolepsykologerne prøvede desuden hvert halve eller hele år de henviste elever med læseprøver for at følge deres udvikling og vurdere, om specialundervisning fortsat var nødvendig. Denne arbejdsform var udviklet i alle landets kommuner siden 1950'erne.

Sidst i 1960'erne skete der betydelige omlægninger og forandringer. Navnet skiftede til Skolepsykologisk Rådgivning (SR) og senere til Pædagogisk-Psykologisk Rådgivning (PPR). Personalegruppen kom til at omfatte skolepsykologer (pædagogiske psykologer, dvs. psykologer med læreruddannelse), kliniske psykologer (psykologer uden læreruddannelse) samt en række konsulenter (læreruddannede medarbejdere), der tog sig af planlægning af speci-

alundervisningen på forskellige områder, læsning/stavning, adfældsproblemer. Konsulenterne havde desuden til opgave at rådgive lærere på skolerne og arrangere kurser for specialundervisningens lærere. Psykologerne påtog sig i stigende grad både undersøgelse og behandling af børn med sociale vanskeligheder, og desuden egentligt familiearbejde. Talekonsulent og tale/høreledere arbejdede i en selvstændig gruppe indtil ind i 1990'erne, hvor de og PPR blev samlet i en fælles organisation.

Læseundersøgelser

Med et stort engagement i læseudvikling og læseundervisning havde ledende skolepsykolog Arne Sjøgaard (indtil 1976) udviklet gruppe-læseprøver til brug i den almindelige skole. De blev anvendt fra sidst i 2. klasse og frem til 5. klasse. Prøverne blev anvendt systematisk i alle skolevæsenets klasser, så lærerne kunne få et overblik over klassens udvikling. Det var pædagogisk væsentligt, at det var klassens lærer, der brugte prøverne indadtil, så resultaterne ikke blev brugt til eksternt bedømmelse af klasser, lærere eller skoler. En sådan brug af gruppeprøver i læsning vakte interesse i hele landet, så efterhånden mere end fyrre procent af landets skoleelever blev prøvet en gang om året.

Undervisningsministeriet viste stor interesse for resultaterne, og der blev i en årrække lavet en ordning, hvor prøveresultaterne blev indsendt anonymt til ministeriet, der beregnede kommunale resultater, så der kunne laves kommunale sammenligninger. Lyngby-Taarbæk lå i disse år enten som nr. 1 eller 2 i stadig konkurrence med Røddekro Kommune. Undervisningsministeriet trak sig ud, den landsdækkende pædagogiske interesse svandt - dog bestemt ikke interessen i Lyngby-Taarbæk.

Med et pædagogisk hul i erindringen på ca. 10 år opstod en ny og kritisk interesse for børns læsning ved en række internationale læseundersøgelser, hvor Finland placerede sig øverst og Danmark placerede sig i bund sammen med lande som Venezuela, Indonesien og Tobago. Efterfølgende nordiske undersøgelser viste fortsat, at Danmark lå i bund med - som vanligt - Finland i top. Det er blevet fulgt op i det nye årtusinde på europæisk plan af PISA-undersøgelserne.

Specialundervisningsprojektet (SUP)

I 1976 blev Skolepsykologisk Rådgivning (det var navnet endnu) forespurgt, om vi kunne indgå i et fællesnordisk projekt om indlæringsproblemer hos børn. Det blev besluttet kommunalt at deltage. Udgifterne blev afholdt af Folkeskolens Forsøgsråd og lokale bevilinger. Udgifterne til det nordiske samarbejde blev afholdt af Nordisk Ministerråd. Fra Norge deltog Bergen Universitet og Bergen Kommune, fra Sve-

rige deltog Umeå Universitet og Umeå Kommune, fra Danmark deltog Lyngby-Taarbæk og Køge/Vallø kommuner. De danske projekter fik ingen tilknytning til hverken universitet eller lærerhøjskole, men varetog både det organisatoriske, det teoretiske og det praktiske arbejde ved medarbejderne på de skolepsykologiske rådgivninger. De danske projekter fik mulighed for at tilknytte statistiker, cand. stat. Svend Kreiner. De danske projekter, i Danmark omtalt som specialundervisningsprojektet, SUP, har lagt afgørende vægt på det pædagogiske udviklingsarbejde med ændret skolepsykologisk undersøgelsespraksis og ændringer i de specialpædagogiske arbejdsformer på skolerne som hovedmålene. Det blev præciseret således:

- 1 Udvikle og afprøve test og metoder til at beskrive en klassegruppes funktion både fagligt og socialt.
- 2 Udvikle og forbedre test og metoder i det skolepsykologiske undersøgelses- og diagnosticeringsarbejde over for elever med skolevanskeligheder.
- 3 Udvikle sådanne systematiske funktionsbeskrivelser (beskrivelse af elevs stærke og svage sider) i den skolepsykologiske diagnosticering, at der kan sikres en sammenhæng mellem disse funktionsbeskrivelser og den specialpædagogiske støtte.
- 4 Udvikle og forbedre specialpædagogiske undervisningsmidler, arbejdsformer og organisationsformer.
- 5 Undersøge specialundervisningens

virksomheder, faglige såvel som sociale, tilsigtede såvel som utilsigtede sidevirkninger.

Det var afgørende for at sige ja til deltagelse, at alle medarbejdere ved Skolepsykologisk Rådgivning sagde ja til projektet og ville påtage sig opgaver gennem hele projektførelsen. Alle medarbejdere tilsluttede sig projektet. Man dannede en tremands ledelse, der varetog planlægning af forløbet. Ledende skolepsykolog var ansvarlig for projektet. Alle skoler og klasselærere skulde deltage i forløbet, så Danmarks Lærereforenings lokale kredse deltog aktivt (og positivt) i forhandlinger og aftaler med skolerne og lærerne.

SUP fulgte hele den elevårgang, der startede skolegangen i august 1977, i tre skoleår. Det var ca. 470 elever i 24 klasser. I 1. og 2. klasse vurderedes klassernes udvikling ved hjælp af gruppeprøver og samtaler med lærerne. I 2. og 3. klasse gennemførtes psykologisk-pædagogiske undersøgelser af elever med skolevanskeligheder med henblik på at sætte forskellige former for støtte i gang. I slutningen af 3. klasse vurderedes elevårgangen igen med gruppeprøver og samtaler med lærerne.

Medarbejderne ved SR opnåede brede faglige og personlige kompetencer. Der opstod en bevidst indsigt i, at jobbet rummede en tredeling. For det første om det praktiske arbejde med rådgivning og planlægning, for det andet indsigt i udførelse af pædagogisk udviklingsarbejde (både i og uden for skolevæsenet), og for det tredje færdigheder

i formidlingsarbejde gennem kursusvirksomhed henvendt til lærere, forældre og kolleger.

Der er udgivet en meget lang række rapporter, bøger og artikler om projektet. Måske mest væsentligt for den specialpædagogiske praksis er en lang række test og materialer til brug for undersøgelse af børn med faglige vanskeligheder. Her skal nævne SUP-diagnostiske læse- og retskrivningsprøver, til individuel undersøgelse af elever med læsevanskeligheder i de mindste klasser, og SUP-mig og skolen, der sigter på klasseundersøgelser af elevers selvopfattelse i 2.-4. klasse. Begge materialer har været brugt meget i hele landet. De er revideret og udsendt i nye udgaver i 2007.

Frilæsning genindføres som specialundervisning

SUP-projektet førte til en tidligere indsats og intervention for elever med skolevanskeligheder. Børn i skolen får i dag hjælp tidligere end for et par tiår siden.

Enkelte børn med meget store vanskeligheder kendes inden skolestarten, og nogle placeres i specialklasse allerede fra skolestart. Det førte fra begyndelsen af 1990'erne til oprettelse af en »observationsbørnehaveklasse« på Sorgenfriskolen for børn, der ikke var parate til at gå i børnehaveklasse med mange børn. Det var ud fra erkendelsen af, at mindre børn ikke kunne forsynes med en specifik diagnose før de var 8-9 år gamle og efter en meget lang observationsperiode.

Fra 1984-87 var jeg medlem af Undervisningsministeriets Udvalg vedr. folkeskolens specialundervisning. Udvalgets betænkning (Betænkning nr. 1092, 1987) foreslog bl.a. at al specialundervisning på den enkelte skole skulle samles i en specialcenterordning, hvorfra alle tilbud til enkelte elever, klasser eller kurser planlagdes. Udvalget frarådede brug af diagnoser som betingelse for, at et barn kunne få specialundervisning. En grundig beskrivelse af barnets behov var tilstrækkelig. Desuden blev det foreslået, at eleverne i 3. og 4. skoleår fik to ugentlige timer mere til dansk. I 3. skoleår er der brug for mere tid til konsolidering og automatisering af de grundlæggende læse- og stavfærdigheder, samt den første selvstændige indholdslæsning. I 4. skoleår er der brug for selvstændig læsning af både skønlitteratur og faglitteratur. Det skulle gerne føre til en genoplivning af tidligere tiders frilæsning. Frilæsning af bøger i skolen, i dansktimerne, med lærer på.

Cecilie-projektet

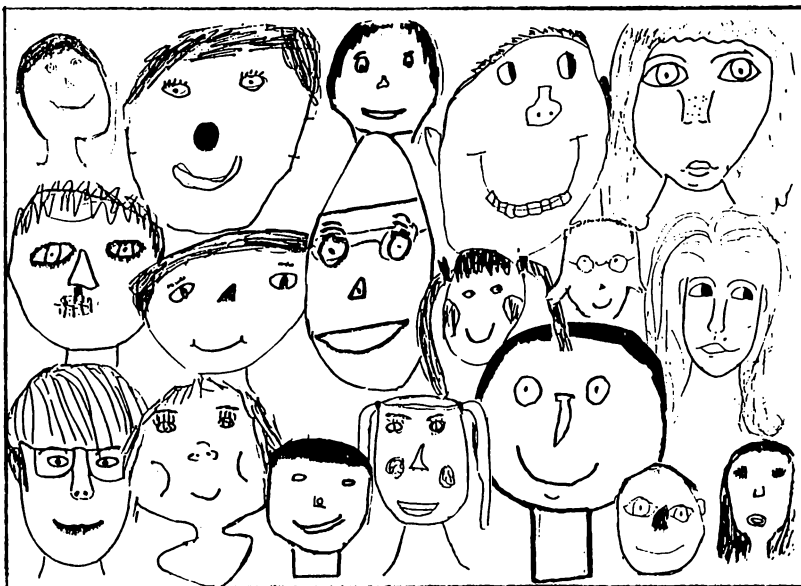
Efter afslutningen af SUP-projektet valgte den samlede(!) medarbejdergruppe på Skolepsykologisk Rådgivning at planlægge et nyt projekt, et almenpædagogisk udviklingsarbejde med titlen Projekt Cecilie - børns tænkning ved skolestart. Skolevæsenet var med på det og Folkeskolens Forsøgsråd imødekam ansøgningen om midler hertil. Cecilie - det var navnet på vores statistiker Svend Kreiners datter, og han trådte med ind i det nye projekt. Pro-

jektet var et pædagogisk udviklingsarbejde med henblik på udvikling af aktiviteter i børnehaveklasse og 1. klasse. Det beskæftigede sig med sprogudvikling, regne/matematikudvikling, social udvikling, tegneudvikling og medansvarlighed. Projekt Cecilie kom til at løbe fra skoleåret 1984/85 til 1987/88. Projekt Cecilie blev gennemført med én klasse fra hver skole, i alt 10 klasser. I børnehaveklasseåret med 147 børn og i 1. klasse med 185 børn. Forældrene fik hver anden måned et orienteringshæfte om, hvad der foregik i klasserne og med deres børn. Hovedindsatsen i børnehaveklasserne var ideer til understøtning af børnenes sproglige udvikling. Hovedindsatsen i 1. klasserne var at øve børnene sociale færdigheder og medansvarlighed. Ved slutningen af 1. klasse læste projektbørnene med færre fejl end de øvrige klasser. De læste mere omhyggeligt og med større opmærksomhed på indholdet. Udvekslingen af erfaringerne i projektet skete bl.a. ved hjælp af fortællinger i en årsberetning hvert år om hver enkelt klasse.

Bag ved det praktiske og pædagogiske arbejde udviklede SR en teori om børns kognitive udvikling, dvs. deres måder at tænke på i læsning, tegning, problemløsning m.v.

Ændret indhold i det skolepsykologiske arbejde

Over ti-årene fra 1960'erne til 1990'erne forandrede det skolepsykologiske arbejde sig ikke alene ved nye navne. Navneskiftet til PPR, Pædagogisk-

Astria

deterskøgtathavedarsk

Jeg glæder mig til
at jeg kommer i klub

Eksempler på Cecilie-tegninger. Øverst »hvem er læreren?« og nederst »dansk i første klasse«.

Psykologisk Rådgivning, betød også, at indholdet skiftede karakter. PPR var blevet involveret i skolernes almindelige pædagogik, lærerarbejdet og skolens undervisning og havde ikke mere kun fokus på de svageste elever, dem der sidder yderst på bænken. Det betød også en mangesidet specialpædagogisk indsats med intensive læsekurser (heltdags specialundervisning i et halvt skoleår og så tilbage til klassen), et forstærket fokus på støtte til svage elever i 6. og 7. klasse (hvor eleverne får mange forskellige lærere, og hvor klasselærens omsorg og opmærksomhed forsvinder), en større indsats af støttelærer i klassen (i stedet for at hente elever ud af klassen).

Den psykologiske rådgivning blev udvidet fra 1990'erne med tilknytning til de forskellige ungdomsuddannelser i kommunen.

Omkring folkeskolerne skete der betydelige opbrud med amtets vidtgående specialundervisning for sværere handicappede børn. Skoledirektøren og ledende skolepsykolog deltog i overvejelser om omlægning (udlægning heraf fra amt til kommuner). På Sorgenfriskolen oprettedes den tidligere nævnte observationsbørnehaveklasse, og på Engelsborgskolen oprettedes i samarbejde med amtet en særlig specialklasse for meget sentudviklede børn. Den skulle vare i et til to skoleår, men fortsatte i syv skoleår.

De sidste år i 1990'erne var opbruddets år med organisatoriske og praktisk-pædagogiske forandringer. Det

psykologisk-pædagogiske arbejde og specialundervisningen blev flettet sammen med den almindelige skole. Forældrene var glade for det. Børn med udviklingsproblemer og læringsvanskeligheder blev ikke mere så udskilte og adskilte fra kammeraterne. Medarbejderne ved PPR havde opgaven og tog den til sig.

Torup Skole ved Hundested

Siden 1970'erne var Lyngby-Taarbæk knyttet til en af amtets observationsskoler, Torup Skole. Her kunne elever få længere tids ophold, hvis de havde omfattende vanskeligheder med det sociale og følelsesmæssige forhold til andre børn. Opholdet varede sædvanligvis fra ca. 1/2 år og op til ca. 2 år. Torup Skole og andre tilsvarende amtslige specialskoler blev lukket i 1980'erne af budgetmæssige årsager. Imidlertid var det lavet sådan, at hele personalet på Torup Skole, lærere og pædagoger, var ansat i Lyngby-Taarbæk Kommune. Det blev så besluttet at oprette en observationsordning lokalt med afsæt i, at man havde denne gruppe meget erfarne lærere og pædagoger ansat. Det blev tilløbet til den senere Heldagsskolen Fuglsangsgård.

Specialskolen, Sorgenfriskolen, tydeliggjorde sin betydning for mange børn. Den kunne optage mange børn, som ellers skulle flyttes til amtets specialskoler, den blev en stødpude for varetagelse af skolegangen for stort set alle kommunens børn. Ikke alle børn hører til i den almindelige skole eller klasse.

Hanne Lindau

Perspektivplanen for specialundervisning

Ændring af folkeskoleloven

I 2000 blev folkeskoleloven ændret med hensyn til undervisning af børn med vidtgående behov.

Fra 1980 til 2000 var forpligtelsen til undervisning af denne målgruppe et fælles økonomisk anliggende mellem barnets hjemkommune og amtets afdeling for specialundervisning med amtsklasser og lands- og landelsdækkende specialskoler.

Det økonomiske udspil blev nu alene kommunens og betød nye handlemuligheder til evaluering af den hidtidige udvikling og til at foretage justeringer eller gå nye veje i indsatsen for børn med vidtgående behov.

Med fokus på de nye muligheder indledte Specialundervisningsudvalget i august 2000 et arbejde, der i 2002 resulterede i den 10-årige perspektivplan for specialundervisning.

Specialundervisningsudvalget

Specialundervisningsudvalgets generelle kommissorium var løbende at overvåge og udvikle den samlede kommunale specialundervisning for undervisningspligtige børn og unge. Udvalget var bredt sammensat med repræsentanter fra PPR, specialskolerne, distriktskolerne, Kommunelærerforeningen og forvaltningen. Skoledirektøren var formand for udvalget.

Medlemmernes samlede viden og positioner i faglige netværk både i kommunen og på amts- og landsplan sikrede, at nye udviklingstiltag og politiske tendenser blev fanget op og formidlet til udvalget. Her drøftede man mulige konsekvenser og handlemuligheder på kommunalt plan.

Specialundervisningsudvalgets løbende arbejde, visioner og handleforslag blev formidlet til og drøftet med skolelederkredsen, der var dialogpartner og støtte for gennemførelsen af evt. justeringer og nye tiltag. Alle endelige godkendelser var Kommunalbestyrelsens på oplæg fra forvaltningen.

Paraplystrukturen i udvalgets arbejdsproces sikrede, at den samlede specialundervisning blev oplevet som en integreret del af det samlede undervisningstilbud. Gennem en åben dialog med alle interessenter var målet at sikre, at alle kommunens børn fik de bedst mulige udviklings- og lærebetingelser, også børn der af medfødte eller erhvervede årsager havde vanskeligt ved at profitere af en almindeligt tilrettelagt undervisning.

Specialundervisningen - status 2002/2003

Læseindsatsen: Alle skoler har tilbud om specialundervisning til børn, der har

læse-stavevanskeligheder. Skolerne har specialcentre med tilknyttede speciallærere, der efter behov arbejder sammen med PPR's medarbejdere (psykolog, talehørelærer, konsulent for specialundervisning, fysioterapeut). Undervisningen er enten individuel, på små hold (intensive læsekurser) eller med støtte i klassen.

En folkeskole har »Helårskursus i læsning«, hvor elever med særligt massive læsevanskeligheder fuldtidsundervises 1 år. Eleverne rekrutteres fra alle kommunens skoler.

Båndfunktioner: Nogle af skolerne har udviklet »båndfunktioner«, som er et særligt tilbud til børn, der har problemer med adfærd, kontakt og trivsel (AKT). Tilbuddet er særligt tilrettelagt undervisning i to daglige timer med speciallærer og socialpædagog. »Båndets« medarbejdere kan, når det behøves, også fungere som støtte i klassen.

Heldagsskolen Fuglssanggård er et kommunalt fuldtidstilbud for børn fra 2. til 5. klassestrin, der har massive socioemotionelle problemer, som vanskeliggør undervisning i almindelig klasse. Undervisningen foregår i tæt samarbejde med barnets forældre. PPR-psykolog og socialrådgiver er daglige samarbejdspartnere.

Sorgenfriskolen er et kommunalt fuldtidstilbud for børn fra børnehaveklasse til 10. klasse, der har generelle udviklingsproblemer, som vanskeliggør undervisning i almindelig klasse. PPR-psykolog og socialrådgiver er daglige samarbejdspartnere.

Skolen er endvidere vært for en amtsklasserække (Folkeskolelovens § 20 stk. 2) for børn, der har vidtgående generelle udviklingsbehov. Her undervises både egne lyngbybørn og børn, der har bopæl i andre kommuner i amtsråds-kredsen.

Børn med vidtgående behov

På forskellige folkeskoler undervises børn med vidtgående behov som enkeltintegrerede i deres lokale folkeskole i almindelige klasser og på alderssvarende niveau.

At have vidtgående behov betyder, at der er konstateret en medfødt eller erhvervet funktionsforstyrrelse, der kræver, at barnet får et specielt tilrettelagt undervisningstilbud enten på specialskole, i specialklasse eller som enkeltintegreret i alderssvarende klasse med nødvendig støtte.

Spekret af vidtgående behov er omfattende. Det kan handle om syns- eller hørehæmmede børn, børn med alvorlige kontakt- eller opmærksomhedsforstyrrelser (DAMP, ADHD, Asperger, Autisme) eller børn, der er generelt forsinkede i deres udvikling. Undertiden kan et barn have flere funktionsforstyrrelser. Omfanget og arten af barnets funktionsforstyrrelse bestemmer, hvilket undervisningstilbud, der er bedst for barnet.

Folkeskolelovens § 20 stk. 2 beskriver, hvorledes børn med vidtgående behov kan undervises på 20.2-niveau enten som enkeltintegreret i egen lokale folkeskole, i specialklasse, eller på

lands- og landsdelsdækkende dag- eller døgnskole. Betegnelsen 20.2-niveau indebærer ud over omfanget af funktionfortsyrrelsen også, at der er tale om en amtslig og kommunal fælles økonomisk forpligtelse, hvor hjemkommunen betaler en årligt fastlagt basistakst til amtet, som afholder øvrige udgifter til undervisning, transport og evt. ophold. Udover undervisningsformer tilbyder amtet fagspecifik konsulenthjælp til kommuner der underviser 20.2-børn, f.eks. synskonsulent, hørekonsulent og konsulent for bevægelsehæmmede.

Perspektivplanens udviklingsproces.

Historien

Udviklingen mod en decentral undervisning af børn med vidtgående behov begyndte allerede i 1956, hvor Folketinget vedtog det såkaldte 9-punktsprogram om handicappede børns adgang til almindelig undervisning i folkeskolen. På dette tidspunkt var undervisningen af børn med handicap forankret i Socialministeriet, som drev landsdækkende kostskoler for døve, blinde, åndssvage og bevægehæmmede - Særforsorgen. Dette betød, at selv små børn allerede ved skolealderens start, eller i sjældnere tilfælde endda tidligere, fik både ophold og undervisning på Særforsorgens skoler.

Psykologisk betød det store tab for børnenes relationer til forældre, søskende og nærmiljøet med folkeskole og kammerater. Man kom hjem i ferier og ellers ikke. Mange er historierne om den fremmedhed, der i årenes løb vok-

sede mellem barnet med handicap og dets egen familie. Tankegangen bag de statslige kostskoler var, at den nødvendige undervisning var så speciel, at kun eksperter kunne varetage den, og den viden mente man ikke kunne rekrutteres i barnets egen folkeskole. Undervisning af handicappede fulgte ikke de almindelige regler for pædagogik. Holdningen var, at et alvorligt (vidtgående) handicap påvirkede hele personligheden, og at man som bærer af et handicap simpelthen var et helt anderledes barn. Der var tale om en stærk kategorisering.

Der var skolepligt i 10 år på de statslige kostskoler, mens der i folkeskolen var undervisningspligt i 9 år. I slutningen af 50'erne havde vi to parallelle undervisningssystemer: Socialministeriet havde Særforsorgens skoler for børn med handicap, og Undervisningsministeriet havde folkeskolen for alle andre børn.

Folkeskolens centre for undervisning af svært handicappede

I 1961 blev hensigterne i 9-punktsprogrammet fulgt op af Undervisningsministeriets betænkning 277 om Folkeskolens specialundervisning («Den Grønne Betænkning»). Nu kunne kommuner i en amtsrådsreds i fællesskab etablere klasserækker på en folkeskole for børn, der sædvanligvis blev henvist til Særforsorgens skoler. I praksis betød det, at én kommune på andre kommuners vegne tog ansvar for at udvikle de nødvendige specialklasser, hvortil børn dagligt blev

kørt fra hjemkommunen. Dette var Folkeskolens Centre for undervisning af svært handicappede. Den første startede i 1963 i Herning i Ringkøbing Amt, og i løbet af en 10-årig periode havde alle amter undervisningscentre.

Ideologiskift

I 60'erne kom individet i centrum mere end nogensinde, med holdnings- og signalkift fulgt op af en lang række lovændringer. Den enkeltes ret til nærhed og mindsteindgreb slog konkret igennem i ændringer til Bistandsloven og i folkeskolens mange nye cirkulærer, som også gjorde det muligt at undervise handicappede børn i almindelige klasser med den nødvendige særlige støtte (enkelt-integration).

Integration af handicappede i folkeskolens almindelige klasser og i specialklasserækker blev et stort fokuspunkt, som blev støttet ikke mindst af forældregrupper, der ønskede at beholde deres handicappede barn hjemme til skolegang i folkeskolen henne på hjørnet frem for at sende barnet til en af Særforsorgens skoler langt væk fra hjemmet. Debatterne for og imod var overordentlig energiske.

Særforsorgen nedlægges

Ideologien om nærhed, mindsteindgreb og afkategorisering af handicap fik igennem 70'erne øget gennemslagskraft både i skolepraksis og i udvikling af skolelovgivningen. Det næste store skridt i decentraliseringen blev taget i 1980, da Folketinget vedtog en lovændring om administrativ udlægning af

den statstlige forsorg for døve, blinde og åndssvage til de amter og kommuner, hvor specialskolerne geografisk lå. Særforsorgen eksisterer ikke mere, og skolerne fortsætter som lands- og landsdækkende specialskoler med amterne som driftsherre. Bestemmelserne i Folkeskolelovens § 20.2 sikrer de administrative præmisser om samarbejdet mellem de enkelte amter og kommuner.

Det sidste skridt

Næste skridt blev Folkeskoleloven af 1993: Folkeskolen er for alle. Skolen skulle have faglighed og rummelighed til at tage forsvarligt hånd om børn med vidtgående behov uanset årsagen. Det blev kommunens ret at vurdere det bedst mulige tilbud, men i tæt samarbejde med amtet.

I 2000 fik vi så det sidste decentrale skridt, hvor økonomien gled helt over på kommunens hænder, og Specialundervisningsudvalget fik nu en opfordring til - med udgangspunkt i Lyngby-Taarbæk Kommunes stærke tradition for udviklingsarbejde - at vurdere og i givet fald stille ændringsforslag til undervisningen af egne skolebørn med vidtgående behov.

Forandringsønsker

Specialundervisningsudvalget drøftede først status af den vidtgående specialundervisning og en evaluering af, hvad der - set i en kommunal optik - havde været godt, og hvad der havde været mindre tilfredsstillende. Der var histori-

er om velfungerende, smidigt samarbejde med amtet og historier om bureaukratiske og langvarige forhandlinger med alt for lange ventetider på placeringer, hvor forældre, børn og skoler havde haft svære stunder med uvished. Altså blev et forandringsønske smidigere og hurtigere placeringsproces.

Et andet forandringsønske var øget og samlet faglig kompetence for enkeltintegrerede elever, der levede isoleret med deres vidtgående behov på lokale folkeskoler, hvor de måske var det eneste barn med et sjældent særtræk, og hvor den fælles viden i lærerstaben var begrænset til støttelærer og et par faglærere. Erfaringerne på landsplan med enkeltintegrationer i den lokale folkeskole var blandede. I langt de fleste tilfælde var fagligheden tilgodeset, men den sociale tilknytning var utilfredsstillende. Mange børn var isolerede, for meget overladt til støttelærer og ensomme i fritiden, hvor det også kunne være svært at deltage. Mange børn havde heller ikke nogen som dem selv at spejle sig i. At føle sig som »Palle alene i verden« er ikke befordrende for børns udvikling af selvværd. Alle skal have en soulmate.

Udvalget blev inspireret dels af praktiske erfaringer med enkeltintegration, men også af forskningselementer, der kunne støttede udvalgets vision om nærhed, kontinuitet og høj faglig standard.

Et tredje forandringsønske var i højere grad at beholde børn hjemme i egne vidtgående specialklasser i kommunen

i stedet for at sende dem til specialklasser i andre amtskommuner eller på specialskoler. Et fjerde forandringsønske var at optimere viden til lærer- og pædagogstaben om børn med vidtgående behov for at øge rummeligheden overfor »anderledes« børn og derved ned sætte en stigende tendens med at problemforskyde ved at sende flere og flere børn til både den almindelige og den vidtgående specialundervisning. Et femte ønske var at samstemme og inkorporere ønsker til den årlige revision af den velkendte kommunale almindelige specialundervisningsplan med de muligheder og strategier som blev åbnet med lovændringen.

Udvalgets forslag

Der var tre bærende principper bag de forslag, udvalget producerede, og ændringsforslagene pegede frem mod: Størst mulig rummelighed, størst mulig kompetence og størst mulig tolerance gennem nærvær og læring om vilkår for dem, der er anderledes. Disse principper udmøntedes i følgende konkrete forslag:

Spor-skoler/kompetenceskoler for enkeltintegrerede børn med vidtgående behov

Børn med de samme vidtgående behov undervises på én skole i stedet for som hidtil at være spredt enkeltvis på flere skoler. Skolerne vælger sig hver et kompetencespor, som er kendt og accepteret af lærere og forældre.

Forslaget havde baggrund i viden om, at ikke alle enkeltintegrerede børn

havde tilfredsstillende sociale relationer, og at der undertiden også var tale om kompenserende nicheundervisning, som yderligere isolerede børnene fra fællesskabet. Der tænkes på børn, der har fysisk/sansemæssige forstyrrelser (synshæmmede, hørehæmmede og bevægehæmmede) og børn, der har autismespektrumforstyrrelser (autisme, asperger, DAMP/ADHD).

Det har vist sig vanskeligt for den enkelte skole at erhverve, udvikle og fastholde den nødvendige særlige kompetence. Ofte er situationen, at den specielle kompetence en lærer får, ikke bliver brugt, når et undervisningsforløb for den enkelte elev er afsluttet. Eksempelvis foreslås, at alle blinde og svagsynede børn undervises på den samme skole i alderssvarende klasse. En anden skole vælger børn med hørehæmning. En tredje skole vælger at undervise børn med alvorlige kontaktvanskeligheder osv. Børnene er fortsat enkeltintegrerede, og de elevtyper, der er tale om, er så få, at selvom de undervises på den samme folkeskole, vil det ikke præge skolens image som en almindelig folkeskole.

Ideen med sporskoler/kompetenceskoler er, at det bliver muligt både at udvikle og fastholde ekspertise. De særligt uddannede lærere kan også fungere som supervisorer for de enkelte klassers lærere og samtidig støtte den enkelte elev i og uden for klassen med den nødvendige kompenserende undervisning. Børnene har naturligt tilhørsforhold til egen klasse samtidig med, at de

får den nødvendige særlige undervisning hos den lokale ekspertise. Ordningen giver også mulighed for øgede sociale relationer, fordi børnene kan spejle sig med andre kammerater på skolen med samme funktionsforstyrrelse. Hvis det er nødvendigt med bygningsændringer, skal det kun ske på sporskolen/kompetenceskolen, og hvis der kræves særlig teknologi og hjælpemidler, vil det også være samlet et sted, lettilgængeligt og smidigt til brug for flere børn. Målgruppen er kun børn, der har vidtgående behov, og ikke børn med specifikke indlæringsvanskeligheder, som får hjælp af skolernes brede og nuancerede tilbud om almindelig specialundervisning.

Specialklasser for børn med vidtgående fysiske og psykiske behov

Med baggrund i det gradvist øgede elevtal, især børn der har autismespektrumforstyrrelser, bliver det nødvendigt at oprette specialklasser på de almindelige skoler, således at en skole har DAMP/ADHD specialklasse, en anden skole autisme/aspergerklasser osv. Udvalget foreslår, at specialklasserne placeres på de sporskoler/kompetenceskoler, der i forvejen har valgt også at ville rumme enkeltintegrerede med disse særlige behov.

Specialklasse for børn med vidtgående tale-læsevanskeligheder

Til trods for intensiv begynderundervisning på alle skoler er der en lille gruppe børn med store vanskeligheder med

læsning og stavning. Hidtil er specialundervisningen først sat ind, når barnet er kommet til kort både fagligt og socialt. Men hvis der sættes ind tidligt i skoleforløbet, får børnene en nænsom skolestart og en målrettet undervisning med udgangspunkt i de stærke sider og hjælp til de massive vanskeligheder. Klassen skal rumme 6-8 børn fra børnehaveklasse til 3. klasse.

Udvikling af faglige netværk - vidensformidling/supervision

Udvalget foreslår, at speciallærere fra Sorgenfriskolen og Heldagsskolen bruges som supervisor for kolleger i distriktsskolerne. Det foreslås også, at lærere, der underviser børn med vidtgående behov enten som enkeltintegrerede eller i specialklasser, får tilbudt erfaringsmøder med lærere fra andre skoler der underviser samme type børn. Det er nødvendigt, at PPR i samarbejde med skolerne og specialkonsulenter uddanner skolernes personale gennem løbende informations- og kursusvirksomhed om de særlige behov, som børnene på sporskolen/kompetenceskolen har.

Udvikling af støttekorps

Udvalget foreslår, at der udvikles et støttekorps af veluddannede lærere og socialpædagoger, der kan fungere som »flyvere« og kan sætte ind med nødvendig støtte, når det er nødvendigt. Støtten skal også omfatte SFO. Baggrunden herfor er, at skolernes praksis har været at ansætte støttepædagoger/lærere ad hoc på opdukkende behov. Ansæt-

telserne er midlertidige, og det kan være vanskeligt at skaffe kvalificerede folk. Effekten af støttepædagogvirksomheden står derfor ikke altid mål med de medgåede resurser, ligesom kvaliteten kan være svingende. Målgruppen er først og fremmest børn der har problemer med adfærd, kontakt og trivsel (AKT).

Sorgenfriskolens »livsprojekt« på 8.-11. klassetrin

Målsætningen er at kvalificere eleverne til livet efter folkeskolen, også med udgangspunkt i Howard Gardners teorier om de mange intelligenser. Eleverne stilles over for nye krav til personlig udvikling, og de udfordres på deres selvstændighed. For at tankerne kan realiseres, er det nødvendigt med et samlet undervisningsmiljø med fysiske rammer, der sikrer, at holddannelse, projektundervisning, kursusforløb og værkstedsundervisning kan foregå.

En ny plan sættes i værk

»Perspektiv- og handleplan for specialundervisningen i Lyngby-Taarbæk Kommune« blev vedtaget på Skole- og Fritidsudvalgets møde den 20. august 2002. Samtidig blev det besluttet, at planen fremover skulle være en del af skoleudbygningsplanen. Ved vedtagelsen af budgettet for 2008 blev alle planer om skoleudbygning m.m. sat i bero på grund af kommunens betrængte økonomi. Men »Perspektiv- og handleplanen for specialundervisningen i Lyngby-Taarbæk Kommune« havde på det tids-

punkt sat sig tydelige og vigtige spor i det kommunale skolevæsen. Den havde fået stor betydning for børn og familier, der hermed blev inkluderet i det kommunale skolevæsen med den nærhed og accept dette førte med sig - et vigtigt og væsentligt skridt mod en mere rummelig folkeskole.

Kommunale specialklasser - gruppeordninger

Allerede ved starten på skoleåret 2002/03 var man på Kongevejens Skole smugstartet, idet man havde etableret en specialklasse for elever med vidtgående generelle indlæringsvanskeligheder, den første klasse i kommunalt regi for en elevgruppe med samme vanskeligheder.

Denne klasse, der senere blev flyttet til Sorgenfriskolen, blev begyndelsen på en væsentlig udvikling i den kommunale specialundervisning. I de følgende år etableredes flere klasser/grupper på kommunens skoler.

Ved begyndelsen af skoleåret 2007/08 var der således etableret følgende gruppeordninger: Fire grupper for børn med udviklingsforstyrrelser inden for autismspektret på Hummeltofteskolen, to grupper for børn med opmærksomhedsforstyrrelse (DAMP) på Lundtofte Skole, fem grupper på Sorgenfriskolen samt en udredningsfunktion for skolebegyndere og børn og unge med vidtgående indlæringsvanskeligheder, en gruppe for børn med alvorlige tale/læsevanskeligheder på Virum Skole samt en gruppe for børn med udviklingsforstyrrelser inden for autismspektret på Trongårdsskolen.

Herudover er tankerne om et »livsprojekt« for Sorgenfriskolens ældste elever sat i gang, og med vedtagelsen af budgettet for 2008 blev det også besluttet at etablere en overbygning på Høldagskolen.

Tanker om omkring faglige netværk og udvikling af støttekorps nåede aldrig at blive gennemført.

Jørgen Nygaard Markussen

Lyngby Lydhus

I stor størrelse står Lydhuset lysende hvidt med skorsten og grønt tag som et fire meter højt monument i udkanten af Engelsborgskolens legeplads. Her har det stået siden en junidag i 2001. I det format kan de mindste elever bevæge sig ud og ind ad husets vinduer og døre og forhåbentlig samtidig blive mere fortrolige med lydhusets ide.

I sin første udgave var lydhuset et paphus på størrelse med en kæmpe skotøjsæske skabt af industriel designer Henrik Mikkelsen og solgt i Brugsen som et legebyhus. I den størrelse blev det senere indrettet til at huse talesprogets lyde og som fonem-bolig genanvendt og genoptrykt til undervisningsbrug, og som sådan vil man kunne finde det i klasseværelser over hele landet.

Hvorfor står det der? Svaret kræver et skolehistorisk tilbageblik.

Taleundervisning af småbørn

I 1980 blev særforsorgen udlagt til kommunerne. Det betød blandt andet, at børn med svære indlæringsvanskeligheder ikke længere skulle undervises i særlige institutioner ofte langt fra hjemmet, men så vidt muligt placeres i nærmiljøet, helst på den lokale kommuneskole.

Som en del af samme tankegang gennemførte man allerede i 1978 på tale-

hørekonsulent Inga Nilsons initiativ i Lyngby-Taarbæk Kommune et forsøg - et forebyggende initiativ, der skulle begrænse antallet af børn, der i en tidlig alder kunne få behov for specialundervisning. Man bad tale-hørerelærerne om at tilrettelægge og gennemføre en del af deres specialundervisning i kommunens børnehaver.

At »undervise« småbørn fra tre år og opefter blev en pædagogisk udfordring. Vi måtte udvikle retningslinier for indstillinger, vi måtte orientere forældre og børnehavernes personale om de nye tilbud, og vi måtte lære at motivere en helt ny aldersgruppe til aktiv deltagelse i sproglege.

Det blev en meget spændende opgave, som vi noget uforberedte blev kastet ud i. Heldigvis fik vi tilbudt supplerende uddannelse, og gennem et stigende antal kurser kunne tale-høre-undervisningens faglige niveau modsvarer den øgede interesse for småbørns sproglige potentialer.

Lydhuset skal ses i denne skolepolitiske sammenhæng som en konsekvens af de nye tiltag og som et svar på nogle af de pædagogiske udfordringer de medførte.

Om at tale rent

En hyppig indstillingsårsag var, især i de

første år, at »barnet ikke talte rent«, og en minutløst udformet sproglydstest kunne da udpege de børn, hvor udtalen af konsonanterne ikke var på plads. Det måtte man gøre noget ved. Der var på det tidspunkt meget få undervisningsmaterialer, så den meget unge elev blev ofte konfronteret med et fonologisk vendespil. I det samvær, der opstod mellem barnet og mig som underviser, udviklede jeg intuitivt en række »medfølelse« håndbevægelser, der på hver sin måde skulle hjælpe barnet til at forme og udtrykke de svære konsonanter. Ideen blev godkendt som et kollegialt fællesje, og vi talepædagoger øvede os indbyrdes og afpudsede minutløst bevægelserne, så de synkront i rytme og intensitet fulgte artikulationens karakteristiske bevægelser. Vi systematiserede håndbevægelserne i familier efter lydenes artikulationssted, og vi valgte at kalde dem for håndfonemer. Vi øvede os og vi morede os. Samtidig var vi under hele processen meget enige om, at designet skulle fremtræde distinkt, så hver konsonant havde sit eget design, sit helt unikke håndfonem. Vi gav jævnligt tilbagemeldinger i gruppen og det helt generelle svar var: »Det er lidt pudsigt, men det virker og det er sjovt«. Børnene blev virkelig bedre til at tale rent.

Amtsspecialklassen

Som følge af Særforsorgens udlægning oprettede man i Lyngby-Taarbæk i 1983 en amtsspecialklasse. Den havde seks elever, alle med svære indlærings-

vanskeligheder. Klassen blev helt bevidst ikke tilknyttet kommunens specialskole, Sorgenfriskolen, men placeret i nærmiljøet på en stor normalskole, Engelsborgskolen. I klassen modtog alle elever af vidt forskellige grunde talehøreundervisning. I fjerde skoleår, hvor de var omkring 10 år, begyndte eleverne at arbejde med håndfonemer. Begrundelsen var, at de stort set havde samme udtalevanskeligheder som yngre børn i børnehaverne. Det viste sig imidlertid måske lidt overraskende, at eleverne og deres klasselærer Anette Roslyng-Jensen også kunne benytte håndfonemerne i forbindelse med den begyndende bogstavindlæring. Læseundervisningen og taleundervisningen kunne tilsyneladende med stort udbytte supplere hinanden.

I det tværfaglige samarbejde ønskede vi at give amtslerne, som vi kaldte klassens elever, en forståelse for, hvorfor man kan læse. Vi måtte give dem muligheden for at opleve sammenhængen mellem de lyde, de kendte fra taleundervisningen, og de bogstaver, de mødte i klassen. De skulle opleve, at det var lydene der blev til bogstaver, ikke omvendt. Det var det kendte, der tog ny form. I den forbindelse kunne det være nyttigt at skabe overblik over det kendte, derfor blev lydenes opståen præsenteret på en både anskuelig og fantasifuld måde. Eleverne fik fortalt det til lejligheden digtede eventyr *Da lydene kom til verden*. Efter det store big bang svævede alle talelydene rundt i universet, men de fandt snart frem til det, der

Med lydhuusangen i højre hånd og det originale lydhus under venstre arm står Jørgen Markussen ved indvielsen 19. juni 2001. Engelsborgskolens inspektør Henning Petersen ser fornøjet til, og husets designer Henrik Mikkelsen afslutter projektet stående på stigen i færd med at fastgøre skiltet med fortunefamilien.

Jørgen Nygaard Markussen

var deres land. De danske fonemer slog sig ned i Danmark og indlogerede sig i det bedst tænkelige hus, fonemboligen, eller Lydhuset som det siden blev kaldt. Her flyttede de ind - læbefamilien i gavlen, fortunefamilien i facaden til gaden, bagtungefamilien i husets bagård og halsens lyde i skorstenen. Vokalerne valgte kælderen, for her kunne de synge i fred og glæde sig over, at det rungede så dejligt, når de sang. Eventyret formidlede en proces, der skabte overblik og sammenhæng mellem de velkendte lyde i talen, og huset blev rammen om en proces, hvor håndfonemer forvandler sig til bogstaver.

Amtsspecialklassen tog eventyret, håndfonemerne og Lydhuset til sig. De blev aldrig de store læsere, men de lærte at læse lette tekster og stave lydrette ord.

Hjemme i fonemernes verden

Takket være amtsspecialklassen udvikledes en læseforberedende metode. I begyndelsen af 90'erne ansøgte leder af PPR Mogens Hansen og talekonsulent Lisbeth Wichmand både stat og kommune om bevillinger til at gennemføre forsøg, der skulle dokumentere værdien af at arbejde med en sanseintegreret undervisningsmetode i begynderunder-

visningen, men fik økonomisk begrundede afslag. Imidlertid bestemte det bestående team af tale-hørepedagoger sig for på trods af afslagene at gennemføre et pilotprojekt i kommunens børnehaveklasse. Brugsens tilladelse til at benytte legebyhuset blev indhentet, og viceskolelederen Åke Sandö bevilgede 2.300 kr. til fremstilling af 20 legebyhuse. Leder af Pædagogisk Central Per Gossmann var behjælpelig med opskæring af huse samt trykning og distribution af det undervisningsmateriale, som jeg havde udarbejdet. Husene blev udlånt til skolerne og benyttet i planlagte kursusaktiviteter, men de var først klar til brug, efter at flere børnehaveklasseledere og talepedagoger beredvilligt havde skåret husenes vinduer op og klistret alfabetets bogstaver på indersiden af husene.

Pilotprojektet blev som også en senere undersøgelse skulle vise begyndelsen på en succes, selv om Specialundervisningsudvalget i kommunen fortsat afsløgte at støtte dets gennemførelse økonomisk, ligesom man ikke kunne anbefale, at kommunen skulle involvere sig i trykning og udgivelse af det anvendte materiale. Resultatet blev i god overensstemmelse med tidens ånd, at pilotprojektets indhold blev privatiseret og trykt på forlaget Åløkke under titlen *»Hjemme i fonemernes verden«*.

Filmen »Da lydene kom til verden«

Interessen for Lydhuset blev i de følgende år stigende og fulgt op ikke mindst i Lyngby-Taarbæk, hvor en ræk-

ke lokale kurser, især for børnehaveklasseledere, men senere også for undervisere med anden baggrund, blev »oplært« i brugen af Lydhus og håndfonemer. Interessen spredte sig til skoler uden for kommunen og efterhånden til store dele af landet. Selv om der opstod et stort behov for at formidle metoden gennem levende billeder lykkedes det desværre aldrig at optage en film om Lydhuset. Den kommunale Ungdomsskole gav i forbindelse med forsøgssøgningen tilbud om at producere en videofilm, men det blev forkastet sammen med ansøgningen. Senere kom filmselskaber og forlag ind i billedet, men økonomi og jura om ophavsret kom til at stå i vejen for en gennemførelse.

For at imødekomme det stigende behov for en instruktiv gengivelse af de bevægelige håndfonemer valgte jeg en nødløsning. Jeg optog en demonstrationsvideo i mit hjem. Med et stationært kamera foran en perledug viste jeg alle håndbevægelserne og fortalte eventyret *»Da lydene kom til verden«*. Demonstrationsvideoen blev i stort antal distribueret fra PPR og til kostpris sendt til alle egne af landet. Først i 2002, da originalen var slidt helt ned, kom afløseren - i øvrigt sammen med hjemmesiden: lydhuset.dk.

Manglende videnskabelig undersøgelse af Lydhusets værdi

I Lyngby blev brugen af håndfonemer et »must« og takket være det talepædagogiske team med tale-hørekonsulent

Ninna Viberg i spidsen blev Lydhus og håndfonemer et obligatorisk led i den læseforberedende undervisning og som sådan indskrevet i de første »undervisningsvejledninger« for kommunens børnehaveklasser.

Med de internationale læseundersøgelser - som IEA i 1994 og ikke mindst PISA-rapporten fra 2001 - blev interessen for læseresultater stærkt forøget. Det blev kutyme at sammenligne resultaterne i forskellige kommuner, og Lyngby-Taarbæk placerede sig blandt de absolut bedste. Som en naturlig konsekvens heraf opstod der - ikke mindst blandt tale-høre-pædagogerne, der så sig som formidlere af lydhus-metoden, - et stærkt ønske om at kunne dokumentere effekten af specielt den læseforberedende undervisning, som kunne tilskrives brugen af Lydhus og håndfonemer.

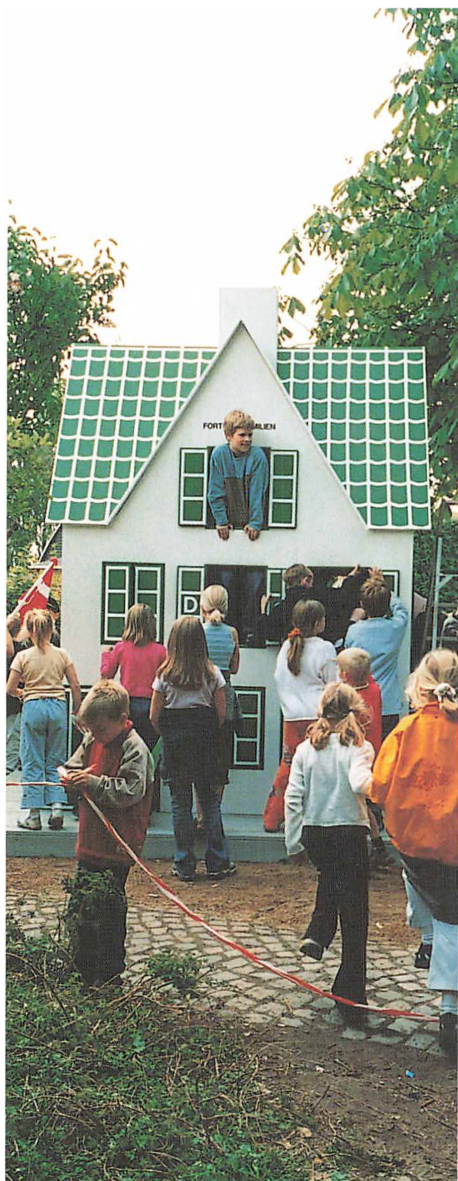
På Sorgenfriskolen gennemførte man i skoleåret 1996/97 en forsøgsundervisning, hvor fire af skolens begynderhold benyttede lydhusets ideer. Selv om forsøget på flere måder syntes vellykket, fordi eleverne forbedrede deres læsekundskaber målbart, så betød savnet af sammenlignelige kontrolgrupper en begrænsning af forsøgets langsigtede værdi. Større effekt havde i 1999 en spørgeskemaundersøgelse, der på baggrund af en 100%’s besvarelse kunne bekræfte, at børnehaveklasselæderne i kommunen var særdeles engagerede og et stort flertal meget begejstrede for at benytte Lydhuset og håndfonemerne.

På PPR i Lyngby gennemførte læse-

konsulent Carsten Halleby årligt læseundersøgelser, der kunne dokumentere, at Lyngbys begynderlæsere år efter år placerede sig i toppen blandt landets bedste læsere. De gode resultater kunne måles, men ikke forklares entydigt. Mange forskellige tiltag havde på hver sin måde bidraget til elevernes fornemme standpunkt. På PPR var især tale-hørelærerne interesserede i at få gennemført en forskningsbaseret undersøgelse, der kunne belyse værdien af specielt brugen af Lydhus og håndfonemer. I 2001 indbød ledende skolepsykolog Hanne Lindau læseforskere fra Norge og Sverige til en konference, der skulle bistå med ideer til, hvordan man kunne gennemføre forsøg, der kunne be- eller afkræfte, hvorvidt brugen af Lydhuset havde betydning for kommunens flotte læsestatistik. Desværre var der ikke økonomi til at gennemføre så omfattende undersøgelser, som konferencens deltagere anbefalede. I kommunen havde man tilsyneladende ikke behov for en speciel dokumentation af, hvorfor læseundervisningen var så succesfuld. Man var så tilfredse med at resultaterne var gode, at man inviterede Folketingets nyvalgte Undervisningsudvalg til et orienterende møde i 2001, hvor Lyngby-metoden blev præsenteret på Lyngby Rådhus. Derved blev det.

På vej mod skriftsproget

Skuffelsen over, at en forskningsbaseret undersøgelse aldrig kom i stand, tog ikke livet af Lydhuset. Det har levet sit

Eleverne tager lydhuset i besiddelse.

Jørgen Nygaard Markussen

eget liv, og mange skoler har landet over taget ideerne til sig. I årene fra 1992, hvor bogen *»Hjemme i fonemernes verden«* udkom, og til 2008 er der landet over gennemført omkring 200 kurser for undervisere - alle med demonstration af Lydhuset og brugen af håndfonemer på programmet. Hertil kan man føje et ukendt antal orienterings- og instruktionsmøder for forældre. Da Lydhusets succes på mange måder har været afhængig af den opbakning som netop forældre kunne give huset, udgav PPR pjecen *»På vej mod skriftsproget«*. Den udtrykker i ultrakort form Lydhusets ide og forklarer projektets specielle pædagogiske indfaldsvinkel.

Søger man en uddybende faglig forklaring på det pædagogisk set værdifulde ved de ideer som Lydhuset bygger på, er det svært her at udtrykke det kortfattet. Det mest nærliggende vil derfor være at henvise interesserede til bogen *»Hjemme i fonemernes verden«* og til hjemmesiden: www.lydhuset.dk.

Hvad er det særlige ved Lydhuset?

Afslutningsvis føles det alligevel naturligt i en fremstilling om Lydhuset i Lyngby at give forfatterens bidrag til en metodisk forklaring på, hvad der pædagogisk set har gjort Lydhuset til noget i brugerne og børnenes øjne ganske særligt:

Forståelse for skrifttegn er i vor del af verden uløseligt knyttet til, hvad man kunne kalde en fonemfølelse. Erkendelse af, at man ord for ord kan

sammenligne det vi siger, med det vi skriver, er derfor af fundamental betydning for, at man kan forstå meningen med skrifttegn og umiddelbart sætte en succesfuld læseproces i gang.

I den metodik som lydhuset benytter, vil eleverne, *før* den egentlige læsning begynder, opleve, at det er alle lydhusets kendte beboere, altså fonemerne, der udvikler sig og senere tager form som bogstaver (grafemer) på papir. Eleverne gennemlever takket være håndfonemerne en erkendelsesproces, hvor forståelsen for stavningens ide og hele den skriftlige udtryksform går fra detaljen i deres egen sammenhængende tale til detaljen i en sammenhængende skrift. Når eleverne bevæger sig fra tale(tegn) til skrift(tegn) bevæger de sig fra det kendte (tale)sprog til det ukendte (skrift)sprog. Når håndfonemerne forbinder talesprogets lyde, øger de forståelsen for forbindelsen mellem skriftsprogets bogstaver. Man kan sige, at håndfonemerne konkretiserer lydstavningen.

Sammenhængen mellem detaljerne i tale og skrift, mellem fonemer og grafemer, mellem lyde og bogstaver kaldes det fonematiske princip. Som en væsentlig begrundelse for, at nogle børn ikke lærer at læse, nævnes ofte, at de *ikke* har forstået det fonematiske princip.

Lydhusets væsentligste fortjeneste er sandsynligvis, at det netop kan give elever forståelse for det fonematiske princip - oven i købet før den egentlige læseundervisning er begyndt.

Lydhuset på Engelsborgskolen

»I Lyngby har vi ikke fundet det nødvendigt at finansiere forsøg for at bevise håndfonemernes værdi. Vi ved de virker.« Udtalelsen stammer fra ledende skolepsykolog Hanne Lindau og er her gengivet frit fra hukommelsen, men det er i udtalelsens ånd, man skal forstå, at ideen til at opføre et lege-lydhus i et hjørne af Engelsborgskolens legeplads omgående vandt gehør. Skolens daværende inspektør, Henning Petersen, syntes tanken var morsom, og da skoledirektør Poul Andersen sammen med skoleudvalg og skolebestyrelse også var med på ideen, havde man kun at sikre sig, at husets designer Henrik Mikkelsen ikke havde indvendinger. Han ikke bare gav sin tilladelse, men bidrog selv med udførelsen ved at udfærdige store dele af huset på sin hjemmearbejde og senere transportere og samle dem på skolens grund, så det færdige hus kunne placeres på sin helt egen kommunale parcelhussokkel. Vi, der på forskellig vis var personligt involverede, tog med glæde en pensel i hånd for at gøre vort til, at det stod færdigt og kunne indvies den dag håndfonemernes far gik på pension - en juni dag i 2001.

Se det blev en afsked med maner, og de til dagen tilforordnede elever sang af hjertens lyst Legelydhussangen. Den kan passende afslutte denne omtale af Lyngby Lydhus, for således på sin egen børnevenlige måde at beskrive, til hvem huset blev skabt som ramme om sprogets allermindste betydningsadskilende størrelser, husets egentlige ejere og oprindelige beboere: fonemerne.

Lydhussang

Hist hvor vejen slår en bugt
ligger der et Lydhus smukt.
Dørene er ganske små,
ind og ud kun små kan gå.
Vinduer går op og i,
det kan konsonanter li',
men i kælderens lokaler
bor de syngende vokaler.

Hist hvor vejen slår en bugt
ligger der et Lydhus smukt.
a-, æ-, e-, i-, y-, ø-, å-,
på vokaltrappen må stå -
alle ni vil synges nu,
så vi mangler o-, og u-.
Ord og stavelser kun taler,
når de følges af vokaler.

Hist hvor vejen slår en bugt
ligger der et Lydhus smukt.
Løft din tunge, vis du kan,
sæt den bag din overtand:
l- og d- t-, s- og n- ,
fortungefamilien
lever livet i facad'en
næsten lige ud til gad'en.

Digtet af Håndfonemfar til indvielsen af Engelsborgskolens legelydhus,
den 19. juni 2001.

Jørgen Nygaard Markussen
www.lydhuset.dk

Mel: Hist hvor vejen slår en bugt.

Hist hvor vejen slår en bugt
ligger der et Lydhus smukt.
m- og b- p-, f- og v-
her i gavlen kan du se.
Læberne man bruge må,
for du ret dem kan forstå.
Munden meget har at sige
til hver skoledreng og -pige.

Hist hvor vejen slår en bugt
ligger der et Lydhus smukt.
Baggårdslydene de bor
bagest der, hvor græsset gro.
Kæresterne g- og k-
sammen der med j- må gå.
Og i skorstensrøret rusker
r- og h-, som du ret husker.

Hist hvor vejen slår en bugt
står et Bogstavhus så smukt.
Fra fonemers fødehem
håndfonemer førte dem.
Børn med bogstaver vil gro,
længe leve deres bo.
Vej til verden vil de bygge,
sprede lyst og læsehygge.

»En målrettet læseindsats fører til resultater«

I 1998 og 1999 blev det kendt, at Lyngby-Taarbæk Kommune havde landets bedste begynderlæsere. Seniorforsker Jørgen Christian Nielsen fra Danmarks Pædagogiske Institut forestod »Projekt Danlæs«, der bl.a. omfattede indsamling af læseresultater fra en lang række kommuner over hele landet. Disse resultater blev offentliggjort, og såvel i 1998 som året efter viste det sig, at der var flest hurtige og sikre læsere i Lyngby-Taarbæk Kommune og tilsvarende færrest usikre læsere ved udgangen af første klasse. Herefter holdt DPI op med at offentliggøre kommunale læseresultater, da det havde vist sig at være kontroversielt. Men hvad var baggrunden for, at børnene i Lyngby-Taarbæk Kommune kom så godt i gang med læsningen, og hvordan er udviklingen siden hen forløbet?

Kommunens flotte læseresultater vakte stor opmærksomhed over hele landet, og i den forbindelse blev der ofte spurgt til, hvad der lå til grund for resultaterne. Svaret var hver gang det samme, at resultaterne var opnået gennem en flerårig målrettet indsats, der omfattede iværksættelsen af en lang række initiativer, som hver især havde til formål, at lette børnenes adgang til skriftsproget. Og det var summen af denne brede vifte af forskellige initiativer, der lå til grund for resultaterne.

»Projekt læseudvikling«

Tilbage i 1991 deltog Danmark i den internationale læseundersøgelse, kaldet IEA undersøgelsen, og da resultaterne heraf forelå, sendte det chokbølger gennem hele samfundet. Undersøgelsen viste nemlig, at de danske 3. klasseelevers læsekompetence blot udløste en placering som nr. 24 blandt samtlige 27 deltagende lande, og de danske resultater lå klart under det, som 3. klasse-elever i de øvrige nordiske lande opnåede.

Disse resultater blev også drøftet i Lyngby, men modsat de fleste andre kommuner besluttede man her at gøre en indsats for at højne elevernes læsekompetence. Ledende skolepsykolog Mogens Hansen havde gennem en lang årrække tegnet læsningen på såvel kommunalt som på nationalt plan. Derfor var det naturligt, at det var kommunens PPR, der fik til opgave at formulere en indsats med det formål at styrke elevernes læsefærdigheder.

»Projekt læseudvikling« blev sat i værk i 1993, og er sidenhen blevet fulgt op af en lang række forskellige initiativer og særlige tiltag inden for læseområdet. Man kunne have valgt at koncentrere indsatsen omkring ét stort samlet projekt; men det er bevidst fravalgt. Læseindsatsen udgøres af en bred vifte af initiativer, der hver på deres måde bi-

drager positivt til det samlede resultat. Initiativerne har ikke været tidsafgrænsede, men er efterhånden gledet ind og blevet en naturlig del af skolens hverdag og den kommunale skolepolitik. Endelig er målgruppen heller ikke kun skolebørnene, der skal til at tilegne sig eller videreudvikle deres læsning; men indsatsen er i lige så høj grad rettet mod lærere, børnehaveklasseledere og pædagoger samt forældregruppen.

Samarbejde mellem børnehaveklasseledere og dansklærere

For lærernes og børnehaveklasseledernes vedkommende har indsatsen i høj grad været koncentreret om at give underviserne muligheder for at erhverve sig øget viden om og indsigt i de sproglige forudsætninger, der ligger til grund for børnenes tilegnelse af skriftsproget. Til det formål har Pædagogisk Center dannet rammen om en lang række kortere og længerevarende sprog- og danskurser, der hver især og på forskellig vis har opdateret deltagernes faglige kompetence.

Et andet mål med indsatsen har været at lette børnenes overgang mellem børnehaveklassen og 1. klasse. I den forbindelse har det været helt afgørende at udvikle en forståelse for, at børnene skal opleve, at der er en tydelig sammenhæng mellem det læseforberedende arbejde, der udføres i børnehaveklassen, og den egentlige læseindlæring i 1. klasse. Ved projektperiodens start for 15 år siden tilhørte børnehaveklasselederne og dansklærerne i 1. klas-

se to forholdsvis adskilte grupper, der kun sjældent talte og arbejdede sammen. Det har heldigvis ændret sig radikalt. I dag er det fast kutyme, at dansklærerne til de kommende 1. klasser udpeges i god tid, inden eleverne begynder i 1. klasse. De fremtidige dansklærere får derpå tildelt timer til at samarbejde med børnehaveklasselederen i børnehaveklassen, og herved udvikles en fælles kultur, så der skabes en god sammenhæng mellem den legende tilgang til skriftsproget i børnehaveklassen og den mere formelle skriftsprogslæring i 1. klasse.

Lydhus og håndfonemer

Det er en kendt sag, at forudsætningen for at udvikle et godt samarbejde er, at der er noget konkret at samarbejde om. Derfor har et af de mange delprojekter netop bestået i udviklingen af et idekatalog med forslag til, hvad børnehaveklasselederne og dansklærernes med fordel kunne samarbejde om. Idekataloget indeholder eksempler på en lang række gode sproglege samt en indføring i »Lydhus og håndfonemer«.

Det er især tale-hørelærerne, der har forestået introduktionen af »Lydhus og håndfonemer«. Det er en metodik, der er udviklet af Jørgen Markussen, som i mange år var ansat som tale-hørelærer i Lyngby-Taarbæk Kommune. Med udgangspunkt i et eventyr introduceres børnene for de enkelte fonemer eller sproglyde, der er talesprogets mindste lydlike enheder. Det er imidlertid svært for mange børn at huske de enkelte fo-

Illustration af Steffen Weikop i frilæsningsbogen »Eventyret om Dyrehaven« udgivet af Pædagogisk Center 2002.

nemer/sproglyde og ikke mindst at skelne dem fra hinanden. Derfor fik Jørgen Markussen den gode ide at kæde fonemet sammen med en håndbevægelse, også kaldet et håndtegn. Ved således at inddrage barnets kinæstetiske sans opnår man at tydeliggøre fonemet/sproglyden i barnets bevidsthed.

Samarbejde med daginstitutioner og forældre

For yderligere at understrege vigtigheden af den tætte sammenhæng mellem arbejdet i børnehaveklassen og det fortsatte arbejde i 1. klasse har et andet delprojekt været udviklingen af en »Indholdsplan for børnehaveklasserne i

Lyngby-Taarbæk Kommune«. Heri betones vigtigheden af, at der arbejdes såvel fagligt som tværfagligt i børnehaveklassen, men altid med udgangspunkt i legen og med vægten hvilende på samarbejde.

Pædagogerne i daginstitutionerne har også været en del af målgruppen. Vi ved i dag, at et godt talesprog er en helt afgørende forudsætning for at tilegne sig skriftsproget og få gode læse- og skrivekompetencer. Derfor har indsatsen også omfattet en særlig sprogkampagne i daginstitutionerne kaldet »Sproget har vokseværk«. Formålet har været at bevidstgøre pædagogerne om vigtigheden af at have fokus på børnenes sprog og give pædagogerne redskaber til at udvikle sproget. Indsatsen bliver løbende fulgt op gennem tale-hørelærernes arbejde i alle kommunens daginstitutioner.

Forældregruppen har ligeledes været et væsentligt omdrejningspunkt i den samlede indsats. I og med at forældrene er de mest betydningsfulde voksne i barnets liv, og at de som rollemodeller er enestående, har vi til stadighed bestræbt os på at inddrage forældrene mest muligt. Det er bl.a. gjort gennem en særlig sprogkampagne kaldet »Tidlig indsats - bedre fremtid« målrettet forældrene. Her blev det understreget, at gode læse- og skrivefærdigheder bygger på et godt talesprog, og i den forbindelse fik forældrene en lang række ideer til, hvordan de gennem sproglege, oplæsning og sange selv kunne støtte børnenes sprogudvikling.

Hver eneste gang vi har præsenteret et nyt element i den samlede læseindsats, har vi desuden sørget for at udarbejde ledsagemateriale til forældrene for at forklare dem baggrunden for initiativet samt vigtigheden af deres opbakning.

Selve læseindlæringen er blevet understøttet af to pjecer, der specielt er skrevet til forældrene. Den første udleveres i begyndelsen af 1. klasse og kaldes meget apropos »Forældreinformation om læsning«. Den fortæller om børnenes trinvis læseudvikling og giver gode råd til, hvordan forældrene kan supplere skolens arbejde med læseindlæringen. Den anden pjece, kaldet »Læsning - vores fælles opgave«, udleveres til alle forældre, når eleverne kommer i 3. klasse. Heri beskrives den fortsatte læseudvikling, hvor eleverne skal til at tilegne sig faglig læsning, læse forskellige genrer og læse med forskelligt formål.

Børnene profiterer jo indirekte af den indsats, der er målrettet de voksne i deres nærhed. Men et enkelt i rækken af læseinitiativer har henvendt sig direkte til børnene. Der er blevet udarbejdet et par frilæsningsbøger, der tager udgangspunkt i lokale forhold. Den ene fortæller således en historie fra Frilandsmuseet, medens den anden omhandler Dyrehaven.

Forbedret læsefærdighed gennem 20 år
Fra politisk side har der altid været interesse omkring kommunens læsere-sultater, ligesom der har været stor vel-

vilje i forhold til den samlede læseindsats. I et enkelt tilfælde er Kommunalbestyrelsen selv gået i spidsen for at understøtte processen. Det skete i 1996, da der blev gennemført en timetalsudvidelse fra 20 til 25 ugentlige lektioner for børnehaveklasse til og med 3. klasse. Det har medført at dansktimetallet er blevet hævet til nu 12 ugentlige lektioner i 1. klasse.

Alle kommunens elever i 1.-3.-5.- og 7. klasse bliver hvert år testet med gruppeprøver. Herved er det muligt at få et aktuelt billede af elevernes læse- og stavkompetence. På samme måde fremgår det tydeligt, om der er behov for at iværksætte yderligere initiativer.

Nedenstående tabel viser udviklingen i læsefærdigheder for kommunens 1. klasse-elever. For 20 år siden, i 1987, var der kun ringe offentlig opmærksomhed omkring, hvordan eleverne i 1. klasse læste. 39,5 % af eleverne blev dengang betegnet som hurtige og sikre læsere medens 28,6 % ikke havde knækket læsekoden ved udgangen af 1. klasse. I 1994, der var første år efter påbegyndelsen af den målrettede læseindsats,

var antallet af hurtige og sikre læsere steget til 55,0 % og antallet af usikre læsere tilsvarende faldet til 17,2 %. Tabellen viser mindre udsving fra år til år; men tendensen er klar nok - i takt med at flere og flere initiativer og særlige tiltag omkring læsning er blevet implementeret, des bedre er det samlede læseresultat for 1. klasse-eleverne blevet. Rundt regnet 9 ud af 10 elever fremstår i dag som hurtige og sikre læsere ved udgangen af 1. klasse, og andelen af usikre læsere udgør mindre end 3 % af eleverne.

Det er fantastisk tilfredsstillende at se, at den målrettede indsats vedrørende læsning i den grad har båret frugt. Når man spørger børn, hvilke forventninger de har ved skolestarten, svarer næsten alle, at de glæder sig til selv at lære at læse, så de kan få adgang til alle de gode historier og få svar på en lang række spørgsmål om vores verden. Det mål går i opfyldelse for 9 ud af 10 elever i løbet af 1. klasse. Læseudviklingen er godt nok ikke afsluttet endnu. Men eleverne har knækket læsningens kode, og hermed er der lagt et rigtig godt funda-

Læseresultat for 1. klasse opgjort i procent OS 64 Lyngby-Taarbæk Kommunes resultater

Årstal	1987	1991	1994	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Landsresultat 2003
Hurtige og sikre læsere	39,5	55,3	55,0	69,3	82,6	78,0	81,1	86,8	86,9	88,2	91,1	88,4	56,0
Langsomme men sikre	31,8	23,5	27,8	16,3	12,1	13,6	13,2	8,8	10,2	6,1	6,5	8,7	19,0
Usikre læsere	28,6	21,2	17,2	14,3	5,3	8,3	5,8	4,5	2,9	5,7	2,5	2,9	25,0
Antal usikre elever				66	26	39	33	22	15	32	13	16	

ment for den videre skriftsprogsudvikling. Fundamentet til en fremtidig uddannelse og et fuldgyldigt medlemskab af vores samfund er ligeledes støbt, og derved kan læsningen tjene som modvægt mod virkningerne af en eventuel negativ social arv.

De svage elever

Men hvad med de elever, der, på trods af den målrettede indsats, alligevel har vanskeligheder med skriftsproget - bliver der gjort noget for at støtte dem? Det gør der heldigvis. Når det store flertal af eleverne knækker læsekoden allerede i løbet af 1. klasse, betyder det, at der er større overskud til at rette opmærksomheden mod de relativt få elever, der har læsevanskeligheder. Det betyder, at der allerede tidligt i skoleforløbet sættes ind med en målrettet indsats i forhold til de elever, der har størst behov. Netop den tidlige indsats har vist sig at have stor værdi. Det er vigtigt, at børnene får hjælp, inden vanskelighederne vokser sig alt for store, og inden deres skuffelse over de bristede læseforventninger giver sig udslag i modvilje mod læsning og mod skolen i almindelighed. Det er skolens specialundervisning, der koordinerer den særlige læseindsats; men den foregår i et tæt samarbejde med dansklæreren og barnets øvrige faglærere. Denne målrettede indsats fører i langt de fleste tilfælde til, at eleven læser helt alderssvarende i 3. klasse.

Tilbage er der imidlertid fortsat en lille gruppe børn, der har massive og

vedvarende vanskeligheder med at tilægne sig skriftsproget. Det er børn, om hvem man almindeligvis vil sige, at de er ordblinde eller har mange træk, der leder tanken hen på ordblindhed. Tidligere blev børnene henvist til fortsat skolegang på Ordblindeinstituttet. Det sker ikke længere. Ud fra nærhedsprincippet, der tilstræber, at eleverne går i skole i, hvor de bor, forbliver eleverne i deres almindelige klasser på distriktskolen. Her støttes de af specialundervisningen, samtidigt med, at de tildeles en personlig »IT-rygsæk«.

IT-rygsækken

Gennem det seneste tiår er de elektroniske hjælpemidler blevet en kolossal kompenserende støtte for mange forskellige handicapgrupper. En IT-rygsæk er en bærbar computer, der ved hjælp af syntetisk og/eller digital tale sørger for, at den læsehandicappede kan få oplæst hele teksten eller dele heraf. IT-rygsækken yder også støtte til skriftlige opgaver. Ikke alene gennem sin avancerede stavekontrol, men også gennem et prædiktionsprogram, der kommer med kvalificerede forslag til, hvad der kan være det næste ord i sætningen. Herved får den læsehandicappede mulighed for at tilegne sig viden og information samt for at udtrykke tanker og følelser på samme måde som de, der har tillært sig skriftsproget på almindelig vis. IT-rygsækken er fortsat under udvikling og bliver løbende forbedret, men er allerede i dag en stor håndsækning til de ordblinde.

Illustration af Steffen Weikop i frilæsningsbogen "Spøgelset på Frilandsmuseet" udgivet af Pædagogisk Center 2002.

Det er vigtigt at understrege, at IT-rygsækken er et rigtig godt supplement til den særligt tilrettelagte læseundervisning; men den kan ikke træde i stedet for. Der er fortsat behov for målrettede læsetilbud, hvor engagerede og veluddannede læse- og specialundervisningslærere støtter børnene i deres indlæring af skriftsproget. Den støtte får eleverne på deres hjemskoler, men derudover råder kommunen også over to særlige gruppeordninger i form af Tale-læse-

klassen på Virum Skole og Læsecentret på Lindegårdsskolen.

Tale-læseklassen og Læsecentret

Tale-læseklassen er et enkelt eller toårigt tilbud for elever i børnehaveklassen og 1. klasse. Det tilgodeser de børn, der har haft så store vanskeligheder med at tilegne sig talesproget, at det kan forventes, at de også vil få besvær med at tilegne sig skriftsproget. Klassen er normeret til otte børn. Til klassen er der knyttet en

lærer på fuld tid samt en tale-hørelærer i en 0,8 stilling. Målet med arbejdet i Tale-læseklassen er at styrke børnenes sprog- og læseudvikling, så de i løbet af 1-2 år er klar til at fortsætte skolegangen i en almindelig klasse.

Læsecentret på Lindegårdsskolen tilbyder i dag et halvårskursus i læsning, der løber fra august måned til juleferien. Her er det muligt at give seks elever, fortrinsvis fra 3. klasse, et målrettet og intensivt læsetilbud. Undervisningen er opbygget som en kombination af særlig tilrettelagt læseundervisning, hvor eleverne på traditionel vis får trænet og udviklet deres læse- og stavekompetencer, samt indføring i hvordan de kan udnytte den kompenserende støtte fra IT-rygsækken. Sidste halvdel af skoleåret, fra jul til sommer, danner Læsecentret ramme om tre kortere kurser af hver to måneders varighed, hvor i alt 24 elever fra 3. til 8. klasse bliver tilgodeset.

Afslutning

Når tingene lykkes, skal man glæde sig, og det er der al mulig grund til at gøre, for de aktuelle tal for læsning er fortsat blandt de absolut bedste i landet. Rigtigt mange mennesker og faggrupper har hver på deres måde bidraget til det samlede resultat. Det må dog være på sin plads at fremhæve kommunens pædagoger, børnehaveklasseledere og danskere, der har den nære og daglige kontakt med børnene. Uden deres dygtighed og engagement ville nok så mange initiativer og særlige tiltag ikke batte ret meget.

Personligt har det været en af de største glæder i mit arbejdsliv at initiere den målrettede kommunale læseindsats. Det har dog ikke været noget »one man show«, men er foregået i et forbilledligt samarbejde med skolekonsulenterne Ninna Viberg, Kirsten Voigt, Sanne Christensen og Allan Ramsby.

Keld Johansen

Udviklingen der skabte Lyngby-Taarbæk Musikskole

Henning Krogsholms vision

Udviklingen, der skabte Lyngby-Taarbæk Musikskole, tog sin begyndelse i skoleåret 1949-1950.

En ung nyuddannet lærer blev ansat ved Engelsborgskolen. Han hed Henning Krogsholm.

Henning Krogsholm har den egen-skab, at han kan engagere folk. Han kan både i skrift og tale begejstre og motivere sine omgivelser for en sag, han er tændt på. Og tændt var han, da han ankom til Engelsborgskolen. Krogsholm havde spillet violin fra han var ni år. Han havde i sin gymnasietid på Katedralskolen i Nykøbing Falster spillet i skoleorkestret og deltaget aktivt i skolens musikliv.

Den store musik, fordybelsen, samværet, fornøjelsen ved at have færdigheder, fornøjelsen ved at udvikle færdigheder, koncerter, musikliv, var nogle af de værdier Krogsholm fik med sig fra Nykøbing Falster, og som han brændte for at videregive til sine elever, da han startede sin lærergerning. Men Krogsholm havde også set værdien i, at instrumentalundervisning og orkestervirksomhed foregik i skolens regi.

Med disse tanker i baguden udvikledes kernepunktet i visionen hos Krogsholm: »Skolerne må på en eller anden måde kunne tage hånd om instrumental-

undervisningen under medvirken af faglærere »udefra«, så det kunne blive almindeligt, at man fik et levende musikmiljø i og omkring skolerne landet over. Instrumentalundervisningen måtte i offentligt regi, så musik kunne blive noget nærværende og vedkommende for alle, såvel de udøvende som de lyttende, både i deres skoletid og siden hen«.

Det var en umådelig stor og omfattende vision, og ingen af de nødvendige forudsætninger for at realisere den var til stede i 1949. Processen med at skabe den frivillige skolemusik kom i gang, da en elev fra realklassen spurgte Krogsholm, om han ville lære ham at spille violin. Det var i november 1949, og i løbet af et par dage meldte endnu et par elever sig og ønskede at spille blokfløjte.

Uden at det egentlig blev sagt, lå det i luften, at hovedformålet var at skabe et skoleorkester.

Lokaler og instrumenter. Den første koncert

Engelsborgskolens inspektør var velvilligt indstillet, og skoledirektør Georg Jakobsen gav tilladelse til, at skolens lokaler måtte bruges til dette formål, når de var ledige efter skoletid.

Det var en væsentlig forudsætning, der her blev skabt. Man havde nu en beslutning om et sted at være. Instrumen-

talundervisningen kunne foregå på skolen, men var stadig ikke i skolens regi, dvs. betaling for undervisning foregik direkte til læreren. Man kan sige, at der var tale om privatundervisning under skolens tag, men styret og organiseret af Krogsholm.

Behovet for instrumenter til udlån blev afgørende, hvis udviklingen skulle tage fart og flere elever involveres i den frivillige skolemusik. Der var ingen penge, så der måtte tænkes alternativt. Krogsholm annoncerede i den lokale presse efter violiner, som stod ubenyttede hen. Der var en del, der henvendte sig, og Krogsholm cyklede rundt og indsamlede violiner. Nogle gange fik han dem forærende, og andre gange måtte han betale et beskedent beløb. F.eks. kunne et brugbart instrument koste kr. 75,- inkl. bue og etui.

Pengene kom fra Engelsborgskolens Skolefond. Det var selvfølgelig en ny

udgift for fonden, men pengene begyndte til sidst også at komme den anden vej. Det skete ved den første koncert, som skoleorkestret gav i november 1950. Der blev solgt 1000 billetter fordelt på 3 koncerter. Koncerten var vigtig for det videre arbejde. Den blev ikke kun lavet for at tjene penge, men især for at vise elever, forældre og skoleverdenen, hvad skolemusik kunne føre til.

Højdepunktet i koncerten var selvfølgelig Skoleorkestret dirigeret af Krogsholm. Orkestret spillede kun et enkelt nummer, Edward Elgars »Pomp and Circumstance, March nr. 1«. Orkestret bestod af de forhåndenværende elever og lærere suppleret med kræfter udefra netop med henblik på at inspirere til yderligere tilgang af specielt strygere, og tilgangen udeblev ikke.

Reaktionen fra kommunen lod heller ikke vente på sig. Skolefonden fik i første omgang refunderet halvdelen af ud-

Orkesterprøve i Engelsborgskolens Stryge- og Blæseorkester i 1959.

Henning Krogsholm

Engelsborgskolens Stryge- og Blæseorkester ved forårskoncerten i 1960. Orkesteret blev startet i 1957 og ændrede senere navn til Lyngby-Taarbæk Symfoniorkester. Dirigenten er lærer og skolemusikleder Henning Krogholm.

Henning Krogholm

gifterne til instrumenter, og efter et par år gik kommunen med til at selv fuldt ud at betale for indkøb og vedligeholdelse af instrumenter til udlån - og det i betydeligt omfang.

Musikundervisningen lægges i faste rammer

I årene fra 1950 til 1957 blev flere fag knyttet til Engelsborgskolens tilbud om instrumentalundervisning, således at tilbuddet omfattede alle strygeinstrumenter, træ- og messingblæsere samt slagtøj. For de yngste elever blev der oprettet Musikalsk Legestue. Antallet af udefrakommende musikpædagoger og musikere steg hastigt. Der var således i 1957 knyttet 10 lærere til undervis-

ningen på Engelsborgskolen, og skolen kunne tilbyde 15 forskellige fag til skolens elever.

I 1957 fik Engelsborgskolen en etårig midlertidig tilladelse til at etablere instrumentalundervisning som et organiseret tilbud til samtlige elever på skolen. Tilladelsen var ganske vist midlertidig og skulle fornyes hvert år, men den gav muligheden for at få strukturen på musikundervisningen ind i faste rammer og få etableret en »musikskolestruktur« på skolen.

Den struktur, der etableredes i 1957 på Engelsborgskolen, er i hele sin tankegang så bæredygtig, at den gælder for stort set hele musikskoledanmark i dag (2008).

Forskolen (Musikalsk Legestue), hvor de mindste elever kan lege sig til forståelse og fornemmelse for musikens grundbegreber og ikke mindst fornemme glæden ved at være med hele kroppen i musikken. Instrumentalundervisningen, hvor færdigheder indlæres og musikkens detaljer og frase-ringer indstudies og fornemmes. Sammenspil, hvor det musikalske fællesskab nydes, fordi de instrumentale færdigheder kan udfolde sig sammen med andre i det store fælles produkt.

Henning Krogsholm, Engelsborgskolens ledelse og Skoleforvaltningens ledelse var i disse år så fremsynede, at de i fællesskab stimulerede denne udvikling på et tidspunkt i Danmarks historie, hvor musikskolestruktur var noget ukendt. Dette forarbejde, der havde fundet sted på Engelsborgskolen, inspirerede selvfølgelig flere af de andre skoler i kommunen til at tage ideen op, og omkring 1960 kunne 9 ud af kommunens 11 skoler lave hver deres forårskoncert, der ikke blot bød på korsang, som man var vant til, men med betydelige instrumentale indslag. Næsten alle former for at synge, at spille, at musicere i bevægelse og at lytte til musik lå åbne som tilbud til eleverne på kommunens skoler.

Skolemusikleder

Fra 1960 opstod begrebet skolemusikleder. En skolemusikleder var en lærer på skolen, der påtog sig opgaven at forestå den praktiske og pædagogiske ledelse af det frivillige musikarbejde på skolen

med ansvar over for skoleinspektøren. I 1961 var der en skolemusikleder på hver skole i kommunen.

Titlen skolemusikleder indicerer, at der er tale om en leder af skolemusikken, altså den musik, der er knyttet til den enkelte skole, og som er forbeholdt denne skoles elever. Det er altså en decentral tankegang, som først blev ændret i slutningen af 80'erne, hvor den frivillige musikundervisning blev samlet under Kulturministeriet med en fælles betegnelse, musikskoler, og den frivillige musikundervisning i folkeskolerne fik sin egen paragraf i folkeskoleloven (§3 stk. 3), der muliggjorde sammenspil og kor i folkeskolens regi, men ikke instrumentalundervisning. Dette var forbeholdt musikskolerne.

Om dette var en god eller dårlig udvikling skal jeg lade være usagt her, men det er sikkert, at den udvikling, der i 1960 så dagens lys i Lyngby, var en ubetinget succes og har affødt et rigt musikliv på skolerne.

Skolemusiklederne indgik naturligvis i et tæt samarbejde, hvor de udvekslede tanker og ideer for, hvordan denne nye tankegang bedst kunne administreres og udvikles. Man fik behov for at fundamenter og stabilisere musikarbejdet samt få et talerør til kommunen. I 1961 nedsattes derfor et koordineringsudvalg bestående af tre skolemusikledere med Henning Krogsholm som formand.

Lyngby-ordningen

Måden at organisere det frivillige skolemusikarbejde på blev i de næste årtier

Fra undervisningen i musik og bevægelse (rytmik). På billedet forned er det Birgit Heimann ved klaveret.

Henning Krogholm

kendt i hele landet som »Lyngby-ordningen« i den forstand, at det var en decentral ordning med indbygget koordinering.

Nærhedsprincippet var en styrke for musiklivet på den enkelte skole, og samordningen af skolernes tilbud var en forudsætning for opbygning af funktionsdygtige ensembler.

Lyngby-Taarbæk Kommune investerede i stigende grad i skolemusikarbejdet. Store beløb blev afsat til indkøb og vedligeholdelse af instrumenter, og i stigende grad betalte kommunen skolemusiklederhonorar, dirigentlønninger, tryksager, sammenspilsnoder og tilskud til musiklejrskoler, koncertrejser osv.

Selve instrumentalundervisningen betales helt frem til 1972 af eleverne selv, i starten direkte til instrumentallæreren og senere via skolemusiklederen og til sidst via Skoleforvaltningen. I 1972 blev der indført kommunalt tilskud til under-

visningsafgifterne på to tredjedele. Målet om at få skolemusikken ind i det kommunale regi var nået.

Violinprojektets 33 deltagere ved projektets afslutning på Engelsborgskolen i juni 1967. Projektet, der skulle skaffe strygere til det kommende symfoniorkester, havde Carl Toftlund som instruktør.

Henning Krogsholm

Det videre forløb. Carl Toftlund

Skolemusikken trivedes rundt omkring på skolerne. Blokfløjteorkestre, mandolinorkestre, guitarorkestre, blæseorkestre, strygeorkestre osv. opstod rundt omkring og satte deres præg på skolerens liv. På Lundtofte Skole opstod en garde, der kunne marchere og deltage ved fælles arrangementer.

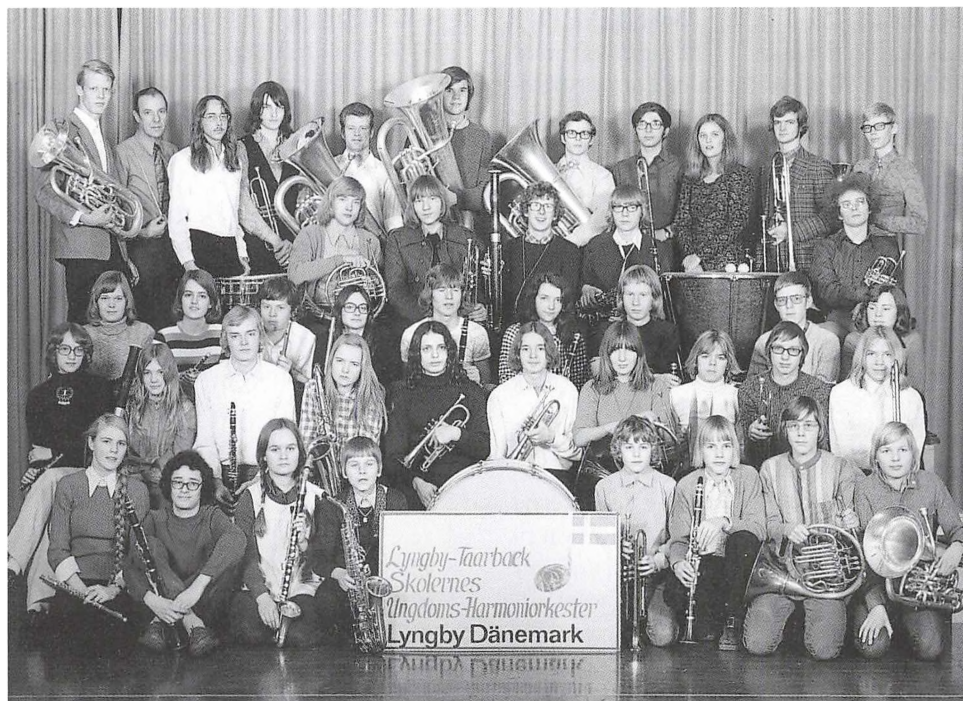
På Engelsborgskolen havde Henning Krogsholm i 1957 samlet et rent elevorkester bestående af strygere, blæsere og klaver. Dette orkester var kimen til det senere Lyngby-Taarbæk Symfoniorkester. Dette orkester overtog Carl Toftlund i 1966.

Carl Toftlund var uddannet på violin, saxofon og som orkesterdirigent og var allerede dengang kendt som arrangør og dirigent. Det er ikke mindst Carl Toftlunds musiske og menneskelige kvaliteter, der gjorde, at den del af sko-

lemusikken, der samlede elever fra alle skoler til fælles orkesterdannelse, nåede de store højder, som det senere viste sig at være tilfældet.

Symfoniorkester og harmoniorkester

I 1967 samlede Carl Toftlund et begynderstrygeorkester bestående af 24 elever fra 9 forskellige skoler. Basis for en egentlig symfoniorkesterlinie var skabt, men der manglede strygere - mange strygere. Men også her var der ikke bare tanker, men også handling. 33 elever fra Engelsborgskolen blev tilbudt gratis violinundervisning i en time om ugen i 10 uger. Den måde at gøre det på gav ikke alene stor tilgang til violinundervisningen, men den gav også stor erfaring i gruppeundervisning i begynderiolin. Gruppeundervisning som indskolingsmodel til strygerverdenen viste sig at være en rigtig god idé.

Lyngby-Taarbæk Skolernes Ungdoms-Harmoniorkester (det senere Lyngby-Taarbæk Harmoniorkester) i Tivolis Koncertsal aftenen før afrejsen til Wien 1968. Næstyderst til venstre i bageste række dirigenten, Carl Toftlund.

Henning Krogholm

Der var nu etableret tredelingen af linien. Elever fra violin-projektet blev til strygeorkesteret, eleverne fra strygeorkesteret blev suppleret med blæsere til Juniorsymfoniorkesteret og orkesteret fra 1957 blev til Ungdomssymfoniorkesteret. Niveaudelingen og fødekæden var på plads.

I 1968 fik koordineringsudvalget ideen til at samle de forskellige blæseorkestre, der var opstået på flere af skolerne, til et samlet blæseorkester. Den-

ne begivenhed blev starten på det orkester, der senere blev til Lyngby-Taarbæk Harmoniorkester.

Lyngby-Taarbæk (Ungdoms)harmoniorkester vandt for første gang danmarksmesterskabet for harmoniorkestre i 1976.

I 1969 var der stor tilgang af blæsere, så harmoniorkesterlinien blev udvidet med juniorniveau og hele fødekæden på blæsersiden blev etableret. Carl Toftlund dirigerede alle orkestrene, båd-

de harmoni og symfoni, og indgik i 1972 i Koordineringsudvalget sammen med Henning Krogsholm. Det administrative arbejde i Koordineringsudvalget var nu steget ganske betydeligt i omfang. Skoleforvaltningen bistod med sekretærhjælp på 20 timer.

Det vakte naturligvis bekymring, da Henning Krogsholm i 1975 meddelte, at han ønskede at trække sig som leder af den frivillige skolemusik. Han ville dels hellige sig sin gerning som viceinspektør på Engelsborgskolen, og dels i højere grad kunne virke som rådgiver i spørgsmåle om skolemusik på landsplan. Lyngby-ordningen blev i 60'erne og 70'erne kendt i hele landet og gav inspiration til opbygningen af skolemusikordninger overalt i landet. Henning Krogsholm virkede som konsulent og rådgiver for mange kommuner, og han blev udnævnt til æresmedlem af Samrådet for musikskoleundervisning i Danmark. Henning Krogsholm modtog i 1999 Lyngby-Taarbæk Kommunes Kulturpris i det skoleår, hvor Lyngby-Taarbæk Musikskole fejrede sit 50-års jubilæum.

Lyngby-Taarbæk Kor- og Musikskole

I 1980 ændredes struktur for skolemusikken. Navnet blev ændret til Lyngby-Taarbæk Kor- og Musikskole (senere forenklet til Lyngby-Taarbæk Musikskole). Ungdomsorkestrene skiftede ved den lejlighed også navn til henholdsvis Lyngby-Taarbæk Harmoniorkester, Lyngby-Taarbæk Mandolinorkester og Lyngby-Taarbæk Symfoniorkester.

Carl Toftlund, der var indsat som leder af den frivillige skolemusik efter Henning Krogsholm, fik titel af musikskoleleder. Visionen var fuldført. En kommunal musikskole var opstået.

I 80'erne fungerede Lyngby-Taarbæk Kor- og Musikskole fint i overensstemmelse med Lyngby-ordningen. Orkestrene udviklede sig til at være de bedste i Danmark. En position de har holdt til i dag (2008). Lyngby-Taarbæk Musikskole var en kommunal musikskole, der kort kan beskrives således:

- 1 Kommunen havde ansvaret for musikskolens drift og økonomi.
- 2 Der var ansat leder, sekretær og lærere.
- 3 Eleverne betalte en rimelig elevbetaling og resten af udgifterne betalte af kommunen.

I 1988 blev Lyngby-Taarbæk Brass Band optaget i det kommunale musikarbejde, og i 1996 oprettedes Elverhøj-koret.

Statslige tiltag

I løbet af 80'erne begyndte den kommunale økonomi at stramme til. Statens Musikråd begyndte at interessere sig for musikskolernes økonomi, og i midten af 80'erne blev der ansat en musikskolekonsulent med det formål at rådgive musikskolerne samt fremkomme med forslag til at sikre musikskolernes fortsatte udvikling.

1. januar 1991 lykkedes det for Statens Musikråd at få indføjret et specielt afsnit, der handlede om musikskole-drift, i musikloven. Dette afsnit, også

kaldet musikskoleloven, var en »kanlov«, der gjorde det frivilligt for kommunerne at have en musikskole, men hvis man havde og samtidig opfyldte en række centrale krav, ville staten give op til 25% af lærerlønsudgifterne som tilskud. Det væsentligste krav for at opnå dette tilskud var, at elevbetalingen maksimalt måtte udgøre 33% af musikskolens brutto-driftsudgifter. Der var desuden krav om bredden i musikskolens tilbud, samt at undervisningen skulle omfatte elever i aldersgruppen 0-25 år.

At staten nu gik ind og tog del i musikskolernes udvikling fik afgørende betydning for det videre forløb i Lyngby-Taarbæk Musikskole. Loven stiller krav om, at Musikrådet i samarbejde med kulturministeren udarbejder »Vejledende Standardvedtægter« og »Vejledende retningslinier for musikskoleundervisning« samt ikke mindst »Rammepplan for musikskolevirksomhed«. I disse skrifter giver kulturministeren og Musikrådet en klar definition af fremtidens musikskole, som en selvstændig institution, med en faglig kontakt til folkeskolen, men med egen administration, egen målsætning, egen bestyrelse og ikke mindst egne lokaler.

Bestyrelse og musikhuse

Bestyrelsen blev valgt og startede sit arbejde i 1993, og op igennem 90'erne udviklede musikskolen sig mere og mere selvstændigt. En musikskoleorganisation blev opbygget med samtalefora til den pædagogiske udvikling inden for al-

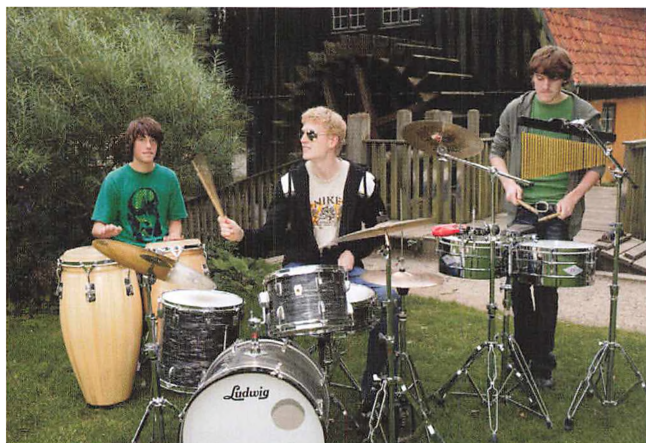
le fag og afdelinger. Lærerne blev ansat af musikskolen og ikke af den enkelte skolemusikleder, og der opstod i perioden i det hele taget en musikskoleidentitet blandt musikskolens personale.

Men musikskolens undervisning skulle stadig foregå i lokaler på folkeskolerne. Det blev i stigende grad et problem, ikke mindst fordi folkeskolen i disse år udviklede sig meget, med andre måder at tænke undervisning på og dermed et større behov for brugen af skolernes lokaler.

Musikskolen havde i den grad brug for egne lokaler, der kunne indrettes efter musikskolens formål, og som musikskolen kunne disponere over uden hensyntagen til andre brugere.

Den første tanke var selvfølgelig, at musikskolen skulle have et centralt placeret hus i midten af Lyngby, hvor hele musikskolens undervisning kunne foregå. Den plan viste sig imidlertid at være umulig at gennemføre, ikke mindst fordi der ikke fandtes sådan et hus i Lyngby, i hvert fald ikke inden for mulighedernes grænser.

Et centralt placeret hus ville betyde, at musikskolens undervisning (undtagen forskolen) skulle foregå her. Når man kikker på geografien i Lyngby-Taarbæk Kommune, er det dog påfaldende, hvor stor kommunen er, og hvor vanskeligt det vil være for elever fra yderområderne at komme til musikskolen. Hvis musikskolen blev centralt placeret ville en konsekvens være, at musikskolen ville miste en del elever. Derfor udviklede ideen sig om, at musik-

Udendørs prøve ved Lyngby Nordre Mølle 2007.

Lyngby-Taarbæk Musikskole

skolen skulle søge at fordele sig med musikskolecentre rundt omkring i kommunen, og planen om et musikskolecenter i Lyngby, et i Virum og et i Lundtofte blev lagt. Musikskolen kunne her ved optræde langt mere lokalt og samtidig have gode velegnede lokaler til undervisningen.

Planen begyndte at blive realiseret ved, at en SFO ved Engelsborgskolen var blevet forladt på grund af konstatering af svamp. Kommunalbestyrelsen afsatte økonomiske midler til, at huset ikke alene blev repareret for årsagen til svamp, men også indrettet til et særdeles fint og velegnet musikskolecenter (Musikskolecenter 1).

Samtidig udviklede Musikskolecenter 2 sig i Virum-området. En kælderetage i bygning B på Hummeltofteskolen blev ledig. Igen afsatte Kommunalbestyrelsen økonomiske midler til ind-

retningen, så nu er etagen omdannet til et musikskolecenter med 5 lækre lokaler, der fortrinsvist bliver brugt til rytmisk musik (Musikskolecenter 2).

Musikskolecenter 3 kendes ikke endnu, men øjnene falder på Lundtofteområdet, og bliver der et hus til rådighed, vil musikskolen være klar med en plan. Musikskolens undervisning har med disse centre fået helt nye udfoldelsesmuligheder.

Kilder:

Kapitler skrevet af Henning Krogsholm og Carl Toftlund til Lyngby-Taarbæk Musikskoles Festskrift i anledning af musikskolens 50 års jubilæum i 1999-2000.

Musikskoleledere

1949-1975	Henning Krogsholm
1975-1993	Carl Toftlund
1993-	Keld Johansen

Jørn Baltzer

Lyngby-Taarbæk Kommunes feriekolonier og lejrskoler

I slutningen af 1800-tallet og begyndelsen af 1900-tallet flyttede mange mennesker fra landet ind til København og de større provinsbyer. De og deres børn kom til at bo under elendige forhold i etageejendomme, ofte i små kolde og fugtige lejligheder uden sollys. Forældrene og mange børn over 10 år måtte arbejde mange timer om dagen til en ussel løn, hvis de da havde noget arbejde.

Lærerne på folkeskolerne konstaterede jævnlige, at eleverne sov i timerne på grund af træthed eller sult. Det fik nogle lærere på en af Københavns Kommunes skoler til at samle nogle af de fattigste elever til et ferieophold ude på landet i sommerferien i 1899. Børnene skulle ud til frisk luft, sol og sund mad. Ideen spredte sig, og i de følgende år rejste mange flere lærere ud på landet med feriehold.

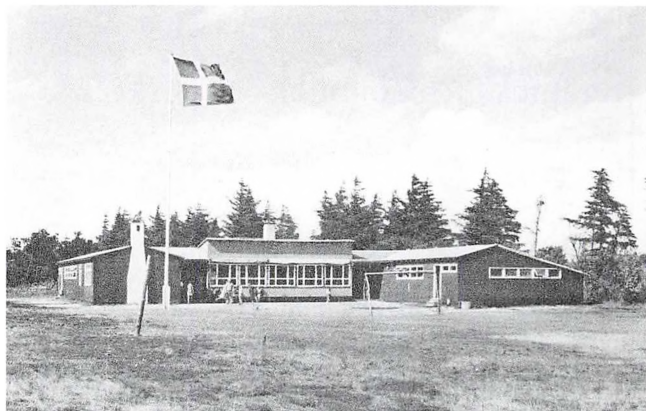
Fra København spredte feriekoloniarbejdet sig ud i landet, først til de store købstæder, men fra 1930'erne også til Københavns omegnskommuner. I Lyngby-Taarbæk Kommune var der mange arbejdere på fabrikkerne langs Mølleåen. Selv om arbejderfamiliernes børn boede i omgivelser med lys og luft, havde de brug for at komme hjemmefra i skoleferien - ud til mark, strand og god forplejning.

Flere af kommunens lærere var interesserede i at tage med børn på ferieophold, og i 1934 nedsatte Lyngby-Taarbæk Kommunelærerforening et udvalg, der havde til opgave at virke for oprettelse af en fast feriekoloni for børn på kommunens skoler samt udsendelse af børn på feriekoloni, skolerejser og lignende.

For at rejse midler til køb af feriekoloni og udsendelse af børn på koloniophold indsamlede lærerne penge, dels blandt lærerne selv, dels gennem Børnehjælpsdagen og ved salg af lodsedler. Men også private og kommunen bidrog. Indsamlingerne var i mange år en vigtig kilde til finansiering af drift af kolonierne og udsendelse af feriehold.

Ahl-kolonien

I sommerferien i 1934 og 1935 rejste nogle af Feriekoloniudvalgets medlemmer rundt i Danmark for at finde en grund egnet til feriekoloni. I 1935 forærede Ebeltoft Byråd Kommunelærerforeningen en velegnet grund på Ahlhage. Lyngby-Taarbæk Sogneråd gik ind i arbejdet og betalte for opførelse af en kolonibygning. Kommunelærerforeningen påtog sig driften, og den blev overladt til et driftsudvalg på fem medlemmer, hvoraf det ene medlem skulle udpeges af Sognerådet.

Feriekolonien Ahl ved Ebeltoft
ca. 1950. Jørn Baltzer

I maj-juni 1936 opførtes den første del af Ahl-kolonien, og den blev indviet den 1. juli 1936. Samme dags aften indtog det første hold piger og drenge fra Lindegaardsskolen og Lundtofte Skole kolonien. Deres ferieophold varede i 12 dage. I sommeren 1936 blev der udsendt fem feriehold med i alt 276 elever fra 6. og 7. klasse. Feriekoloniophold blev ligesom i andre kommuner en stor succes. I 1938 fik også børn i 5. klasse tilbud om at komme på feriekoloni, så det blev nødvendigt at leje en feriekoloni for at skaffe pladser nok. Den sommer udsendtes i alt 330 elever fordelt på seks hold.

Behovet - eller succesen om man vil - var så stort, at lærerne var enige om, at man burde se sig om efter en feriekoloni mere.

Den 9. april 1940 satte en stopper for sommerens koloniarbejde. Man turde ikke risikere at sende børnene af sted under de vilkår, besættelsen førte med sig. Men i 1941 startede arbejdet igen.

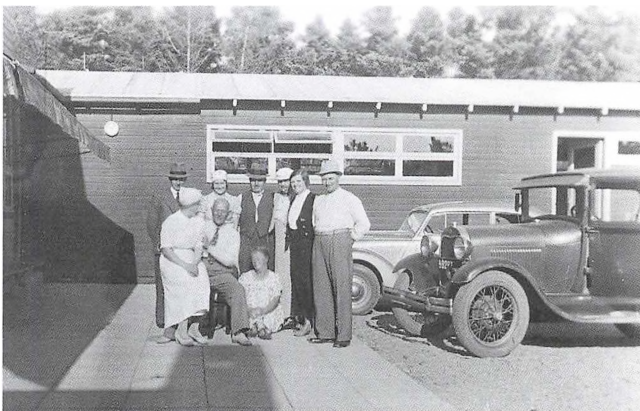
Koloniudvalget sendte tre hold med i alt 193 børn til Ahl-kolonien og to hold med i alt 170 børn til Lystrup i Nordsjælland. På grund af krigen blev udgifterne betydeligt højere end budgetteret, men feriekolonierne havde en god kassebeholdning fra tidligere år at tære på, så man kunne klare en økonomisk lussing.

Klitgården

På trods af krigen var feriekoloniudvalget stadig på udkig efter et egnet sted til feriekoloni nummer to. Udvalget fandt i 1942 et husmandssted ved Nordstrand i nærheden af Nykøbing Sjælland. Lyngby-Taarbæk Sogneråd indvilgede i at købe stedet, indrette det til 30 børn og stille det til Lyngby-Taarbæk Kommunalærerforenings disposition. Stedet fik navnet »Klitgården«. I 1942 blev der udsendt tre hold med i alt 142 børn til Ahl-kolonien og tre hold til Klitgården med i alt 102 børn. Det var færre børn end for-

Lærere m.fl. fra Lyngby-Taarbæk på Ahl i 1938. Yderst til højre sognerådsformand Ingvar Nørgaard.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

ventet. Familierne var formodentlig bekymrede for deres børns sikkerhed på en feriekoloni og fravalgte denne feriemulighed, ligesom mange forældre trak tilmeldinger tilbage i sidste øjeblik. Situationen gentog sig i 1943. Som et forsøg udsendte man derfor 20 børn fra hjælpeklasserne på Kongevejens Skole til Klitgården. Erfaringerne var så gode, at man efter krigen fortsatte med at udsende såkaldte

svagbørnshold fra hjælpeklasserne, og da Sorgenfriskolen kom til, fortsatte holdene.

Feriekolonierne som tyske flygtningelejre
I april 1944 blev Ahl-kolonien beslaglagt af den tyske værnemagt. Med god hjælp fra den tilsynsførende på kolonien fik man i tide flyttet en del inventar til et depot i Ebeltoft og til Klitgården. Det betød udvidelse af Klitgårdens ka-

Elever på Ahl feriekoloni i 1938.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

*Feriekolonien Klitgården ved
Nykøbing Sjælland i midten af
1950'erne. Jørn Baltzer*

pacitet, så der i 1944 kunne udsendes 3 feriehold og et svagbørnshold, i alt 231 elever.

I oktober 1944 blev Klitgården beslaglagt af det tyske kystpoliti. Her nåede man ikke at redde noget af inventaret. I 1945 blev begge kolonier brugt til at huse tyske flygtninge, og der kunne følgelig ikke udsendes feriehold. I stedet arrangerede lærere et alternativt ferie tilbud: Heldagsudflugter til København og Nordsjælland. 1266 børn deltog i 57 udflugter.

Begge kolonier blev rømmet i løbet af foråret 1946, og der forestod et stort stykke arbejde med at bringe dem i brugbar stand igen. Bygningerne trængte til en gennemgribende reparation, og en stor del af Klitgårdens inventar var ødelagt eller forsvundet. Med stor velvilje fra Sognerådet og kommunens ingeniørkontor lykkedes det at få iværksat reparationsarbejdet, så kolonierne igen kunne tjene deres formål.

Gedesby-kolonien

Efter krigen voksede Lyngby-Taarbæk Kommunes Skolevæsen, og i 1949 var der ca. 50 % flere elever end i 1942. Mange familier havde ikke råd til at tage på sommerferie, og der var stor interesse for at sende børnene på feriekoloni. Med to kolonier til disposition og mulighed for at indlogere hold to steder måtte tilbuddet om feriekoloni begrænses til at omfatte elever fra 6. og 7. klasse.

Koloniudvalget fremsatte i 1948 ønske til Kommunelærerforeningens bestyrelse om en tredje feriekoloni og fik accept til at købe en grund (en mark) ved Gedesby på Falster. Ligesom tidligere engagerede kommunen sig i byggeprojektet og fik udarbejdet et skitseforslag til en svagbørns- og feriekoloni. Kommunelærerforeningen kunne se, at byggeprojektet økonomisk var en alt for stor opgave at løfte. Foreningen overdrog grunden til kommunen, der

*Feriekolonien Gedesby ved
Gedser i 1968. Jørn Baltzer*

herefter forestod byggeriet. I sommeren 1954 blev Gedesby-kolonien taget i brug og var fuldt belagt med feriehøld sommerferien igennem.

Lejrskoler

I 1950'erne voksede feriekoloniarbejdet fortsat. Med tre kolonier kunne ele-

ver i 5. klasserne igen komme med på feriehøld. Holdene blev som hidtil ledet af lærerne, der påtog sig arbejdet ulønnet. Det betød, at mange lærere fik et godt kendskab til lokalområderne omkring kolonierne. Da lejrskoletanken begyndte at slå igennem, var det naturligt at bruge kommunens egne kolonier

*Spisesalen på Gedesby omkring 1960.
Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv*

*Sovesal på Gedesby omkring 1960.
Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv*

til formålet. Det var forventet, at det ville give en bedre økonomi for kolonierne, idet de fleste lejrskoleophold blev betalt af skolerne. Finansieringsformen var en fast pris pr. elev, så reelt gav mange lejrskoleophold underskud for den enkelte koloni. I første omgang skulle Kommunelærerforeningen dække underskuddet, men heldigvis støttede kommunen hvert år med underskuddsdækning.

Behovet for feriekolonipladser voksede stærkt, og i 1958 enedes Koloniudvalget/Kommunelærerforeningen og Kommunalbestyrelsen om, at der skulle udarbejdes et projekt til en ny og større Klitgården. I 1959 var projektet så langt fremme, at den ny koloni kunne bygges. Uheldigvis erklærede staten byggestop for kommunerne, og byggeriet måtte udsættes. I 1962 udsendtes det sidste hold til Klitgården. Bygningerne var så nedslidte, at det ikke længere kunne forsvares at bruge dem til koloniformål. Med lukningen stod Koloniudvalget over for en stor udfordring med at etablere flest mulige kolonipladser med to kolonier til rådighed. Tallene taler deres tydelige sprog: I 1963 udsendtes 508 elever, og 225 havde fået afslag på deres ansøgning.

Broagerkolonien

Medens man ventede på en ny Klitgården, opstod der blandt lærerne et ønske om at få en lejrskole i Sønderjylland. Begrundelsen var, at denne landsdel bød på rige historiske, geografiske, naturmæssige og erhvervmæssige mulig-

heder som udgangspunkt for lejrskoler. De kommunale myndigheder udviste stor forståelse for ønsket, og koloniudvalg og skoleforvaltning gik i gang med at søge efter egnede grunde i Sønderjylland. I oktober 1963 fandt man en landbrugsejendom på 22 tønder land beliggende på Stensigmose skrænter på Broager Land, et smukt beliggende og fredeligt sted med udsigt over Als Sund. Kommunen erhvervede ejendommen inden årsskiftet.

Der skulle som det første udarbejdes et skitseforslag til en koloni. Man havde regnet med at genbruge tegningerne fra Klitgården, men fredningsmyndighederne i Sønderjyllands Amt og Broager Kommune fremsatte krav, der gjorde tegningerne uanvendelige. Kommunens arkitekter gik i gang med at tegne bygninger, der kunne indpasses i landskabet og opfylde et krav om, at bygningerne ikke måtte være synlige fra Dybbøl Skanser og Sønderborg. I slutningen af 1966 var alle godkendelser i hus, og byggeriet gik i gang i foråret 1967 med forventet færdiggørelse tidligt i sommeren 1968. I oktober 1967 gik en kraftig storm hen over Sønderjylland. Stormen lagde store skovområder ned, men ødelagde desværre også en del af koloniens murværk, så byggeriet måtte næsten starte forfra. Den 31. august 1968 stod Broagerkolonien imidlertid færdig til indvielse, og ugen efter rykkede det første lejrskolehold ind.

Kommunen havde stillet en betingelse for at bygge Broagerkolonien:

Klitgården skulle sælges. Imidlertid var der nogle i kommunen, der fandt, at Klitgården lå i et område ideelt til sommerhusbebyggelse. Lyngby-Taarbæk Kommune byggede 22 ens sommerhuse på grunden og stillede dem til rådighed for sine pensionister og rådhusansatte. Klitgården er således stadig i kommunens eje.

Overdragelse til Lyngby-Taarbæk Kommune

Gennem 1960'erne og i begyndelsen af 1970'erne var der god gang i aktiviteterne på kolonierne. I skolernes sommerferie var der feriehold, i forårs- og efterårsmånederne lejrskole. Dertil kommer, at kolonierne blev lejet ud til andre kommuner eller skoler i ledige perioder. Koloniudvalget og Skoleudvalget var imidlertid enige om, at der også var brug for forbedringer - især Ahl-kolonien var ved at være temmelig utidssvarende. I 1972 blev den derfor udvidet med skolefløj og personalebolig.

Som nævnt var det svært at få kolonierne til at løbe rundt økonomisk, især fordi opholdspriserne blev holdt nede. Trods stor belægning voksede underskuddet år for år, og kommunen dækkede det stadig hvert eneste år. Principielt var det fortsat Lyngby-Taarbæk Kommunalærerforening, der var ansvarlig for at dække underskuddet, og i 1971 stod det klart, at det var en uholdbar situation. Lyngby-Taarbæk Kommune og Kommunelærerforeningen forhandlede sig frem til en løsning, ifølge hvilken

kommunen overtog alle feriekoloniernes værdier og ansvaret for driften pr. 1. januar 1972. Skoleforvaltningen ansatte en forretningsfører til at lede kolonierne; der blev oprettet et koloniudvalg i kommunalt regi med forretningsføreren som formand. Koloniudvalgets medlemmer var lærere, så lærerne havde fortsat medindflydelse på udsendelse af børn på feriehold og koloniernes drift.

Overdragelsen til kommunen markerede den endelige afslutning af en epoke, hvor lærere frivilligt og ulønnet arbejdede som ledere af kolonihold og bidrog med egen arbejdskraft til vedligeholdelse og finansiering gennem indsamlinger og deslige. På hver eneste af kommunens skoler havde en lærer påtaget sig at være kolonirepræsentant og hjælpe til med at uddele og indsamle tilmeldinger, indstille børn til ophold og andre administrative opgaver i relation til at holde koloniarbejdet i gang. Der er god grund til at sende disse lærere en stor tak for deres indsats.

Pensionistophold

Nye tider åbnede for nye aktiviteter. Socialudvalget fik øje på, at Broagerkolonien kunne bruges til højskoleophold for pensionister. Socialforvaltningen havde hidtil arrangeret sådanne ophold på lejede lokaliteter, og økonomisk kunne begge forvaltninger drage fordel af et samarbejde. Pensionistholdene blev arrangeret i juni måned, som er skolernes eksamenstid, og i efterårsferien, som også tit var en ledig periode

Feriekolonien Broager 1994, på dette tidspunkt kaldt Broager Lejrskole og Kursuscenter.

Jørn Baltzer

på kolonierne. Der blev arrangeret i alt fire hold af otte dages varighed på Broager-kolonien. Det blev en succes, så da Gedesby-kolonien fik installeret centralvarme blev der også arrangeret pensionisthold der - fire hold blev det til.

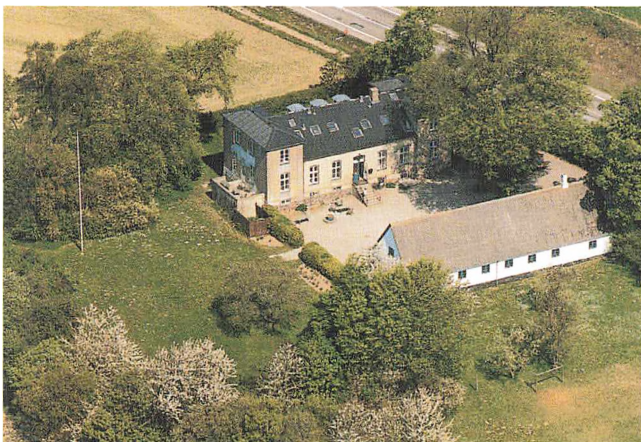
Ulsekolonien

I 1967 købte Lyngby-Taarbæk Kommune et nedlagt alderdomshjem i Ulse ved Haslev, på egnen kaldet »Det gamle Apothek«. Bygningerne var bygget til apotek i 1856. Hensigten var at indrette ejendommen til observationsskole. Imidlertid overgik dette ansvar til amterne, og kommunen stod med en »ledig« bygning. Med stor søgning til feriehold for børn, mange lejrskolehold og højskole for pensionister på kolonierne, så Skoleforvaltningen en mulighed for at indrette bygningskomplekset i Ulse til lejrskole. Der var allerede indrettet værelser, spisestue og køkken, så den kunne tages i brug - stort set med

det samme. Bygningerne trængte ganske vist til en grundig vedligeholdelse, og der skulle købes inventar. I 1969 blev der bevilget penge til istandsættelse og en lettere modernisering, og det første feriehold tog kolonien i brug den 23. juni 1970. Ulse-kolonien blev hurtigt populær, ikke mindst på grund af den korte afstand til københavnsområdet. Den viste sig særdeles velegnet til elever fra de yngste årgange og lejrskoleophold, ligesom den hurtigt blev kendt som et velegnet kursussted for såvel offentlige som private institutioner.

Lyngby-Taarbæk Kommunes lejrskoler

I flere år havde det ulmet med krav fra lærerne om at arbejde som ledere af feriekolonier skulle lønnes. Med kommunens overtagelse af kolonierne blev dette krav aktualiseret. Udgifterne til feriekoloniophold var stigende, ikke mindst fordi man ønskede at kunne give hele eller delvise fripladser, og mod slutning-

en af 1970'erne var der stadig færre ansøgninger om at komme på koloni i sommerferien. Der måtte findes besparelser. Resultatet blev, at Gedesbykolonien blev solgt til Tårnby Kommune i 1982. En del af indtægterne ved salget blev brugt til bygning af en opholdsstue på Ahl-kolonien. I 1983 var kommunen i en økonomisk situation, hvor Kommunalbestyrelsen så sig nødsaget til helt at stoppe for tilskud til feriehold på kolonierne. Der var imidlertid fortsat behov for at tilbyde feriekoloni til en begrænset gruppe børn, og fra 1987 blev der igen udsendt feriehold, men kun tre hold. Nedskæringerne betød, at kolonierne nu stod tomme i det meste af skolernes sommerferie. For at minimere underskuddet fik forretningsføremand mandat til at udleje dem til andre kommuner eller private institutioner. Kolonierne var dermed på vej mod at blive drevet som en professionel udlejningsvirksomhed. Udviklingen i den

retning fortsatte med ansættelsen af et bestyrerpar på Broager-kolonien i 1992, og i 1993 fik kolonierne navneforandring til Lyngby-Taarbæk Kommunes Lejrskoler.

Bortforpagtning

Omkring årtusindskiftet var interessen og behov for ferieophold for børn på kolonierne fortsat dalende, og det kommunale tilskud blev reduceret, så det dækkede ét feriehold om året. Der var også dalende søgning til lejrskoleophold på kolonierne, måske fordi en yngre generation af lærere ikke havde samme tilknytning til kolonierne og deres lokalområder, som den lærergeneration, der havde været med til at etablere og drive dem på mere eller mindre frivillig og ulønnet basis. Der var dog stadig stor søgning til de såkaldte klasseture bestående af tre-dages ophold på Ulse-kolonien forår og efterår.

På den baggrund måtte Skoleforvalt-

ningen se sig om efter nye løsninger, hvis ejerskabet til koloniernes ejendomme skulle bevares. Løsningen var at fortsætte udviklingen med øget udlejningsvirksomhed, hvilket der ikke er lovhjemmel til for en kommune. Derfor blev Broager og Ahl Lejrskoler forpagtet ud i 2001, Ulse Lejrskole i 2004. Skoler og institutioner fra Lyngby-Taarbæk Kommune har kunnet leje sig ind på lige fod med alle andre, og meldingerne har været, at både service og forplejning har været i top fra forpagternes side.

Ombygning af Ulse Lejrskole

Siden 1990 har kolonier og/eller lejrskoler haft en selvstændig økonomi, og i perioder med overskud er dette blevet brugt til forbedringer af elev- og lederværelser, til modernisering af bygninger og inventar, men også til at holde priserne for ophold nede. For Ulse Lejrskoles vedkommende overhalede kravene til indretningen af institutionskøkkener imidlertid den løbende modernisering. I 1992 krævede sundhedsmyndighederne en modernisering af køkkenet, og man stod over for valget mellem at lukke lejrskolen eller ombygge køkkenet, så det levede op til de krævede standarder. Ombygningen indebar, at hele stueetagen i hovedbygningen måtte renoveres, og kommunen bevilgede de nød-

vendige midler i 1994. I 1995 blev der bevilget midler til renovering af skolefløjen, hvor der siden er indrettet værelser med eget bad og toilet. Ved moderniseringen af stueetagen blev den hidtidige skolestue inddraget. Det blev afhjulpet i 2005, hvor der blev indrettet en ny »skolefløj« i en pavillon, der var blevet ledig på Engelsborgskolen.

I de efterfølgende år er Ulse Lejrskoles ombygning blevet færdig. På Ahl Lejrskole har der været ønske om at få spisesalen udvidet. Dette er sket i 2008, hvor spisesalens areal er blevet fordoblet, så den kan rumme 90 spisende gæster.

Salgsplaner

Når dette skrives, vil kommunen på grund af de økonomiske udsigter for 2009, ophøre med at udsende feriekolonihold. Ligeledes forlyder det, at man vil sælge Ahl Lejrskole- og Kursusejendom og Broager Lejrskole- og Kursuscenter. Det er et trist forlydende, da det næppe i fremtiden vil være muligt at erhverve ejendomme til koloni- eller lejrskoleformål med tilsvarende unikke beliggenheder. Samtidig vil det betyde en afvikling af feriekoloniarbejde igennem 74 år og lejrskolearbejde siden 1950'erne på Lyngby-Taarbæk Kommunes egne kolonier.

Jørgen Reedtz

Lyngby-Taarbæk Kommunelærerforening

Stiftelsen

Torsdag den 20. juni 1918 blev samtlige lærere ved Lyngby-Taarbæk Kommunes Skolevæsen på initiativ af inspektør Valdemar Fraas indbudt til møde på Lyngby Kommuneskole. Resultatet af dette møde blev stiftelsen af Lyngby-Taarbæk Kommunelærerforening. Alerede i foreningens første formålsparagraf, der blev enstemmigt vedtaget ved dette møde, blev det tydeliggjort, at en lokal fagforening for lærere havde et sigte ud over det traditionelle fagpolitiske:

§ 1. Foreningens formål er at virke for medlemmernes pædagogiske og økonomiske interesser.

Foreningens vigtigste opgave har naturligvis altid været at varetage medlemmernes tjenstlige og økonomiske interesser så godt som muligt, ligesom det altid er stadig er noget selvfølgeligt at løse sociale opgaver og være dybt involveret i arbejdet for pædagogiske fremskridt i det kommunale skolevæsen.

Foreningens første bestyrelse havde følgende sammensætning: Formand F. M. Madsen, Brede; Georg J. Jakobsen, Lyngby; frk. H. Barnewitz, Lyngby; H. A. Jørgensen, Lundtofte, og Johs. Rambøll, Virum.

Da foreningen blev stiftet, var kom-

munens skolevæsen normeret til i alt 36 lærer- og lærerindeembeder, nemlig: Ved Lyngby Skole: 14 lærer- og 8 lærerindeembeder; ved Virum Skole: 2 lærer- og 1 lærerindeembede; ved Brede Skole: 2 lærer- og 1 lærerindeembede; ved Lundtofte Skole: 2 lærer- og 1 lærerindeembede; ved Raadvad Skole: 1 lærer- og 1 lærerindeembede; ved Taarbæk Skole: 2 lærer- og 1 lærerindeembede.

Forhandlingsret

34 af disse indmeldte sig i foreningen ved dens stiftelse og betalte et årligt kontingent på 1 kr., og den 3. september 1918 meddelte Lyngby-Taarbæk Sogneråd foreningens forhandlingsret for disse medlemmer.

Foreningen har gennem sit lange liv været udfarende og skabende i forhold til mange emner og på mange områder. Men lærerlønnen var naturligvis et centralt emne fra foreningens start. I 1918 var den faste årlige løn på 1600 kr. for en gift lærer med forsørgerforpligtelse. Foreningens første udspil var et andragende til Sognerådet om et årligt løntillæg på 600 kr., samt at timebetalingen for faste overtimer skulle forhøjes med 25 øre fra 75 øre til 1 kr. På den måde ville man opnå en løn, som svarede til den løn, der blev udbetalt i København.

Kommunelærerforeningens 75 års fødselsdag i september 1993. På trappen til foreningens kontor Skovbrynet 44 mødtes en række tidligere formænd. Forrest fra venstre Hans Henrik Weiergang, Birthe Blom og Johannes Lollike. I midten Kirsten Eskildsen, Bent Skovlund og Mogens Trige. Bagest Poul Andersen og Jørgen Reedtz (formand i 1993).

Jørgen Reedtz

Sognerådet svarede hurtigt, at man havde bevilget et kommunalt årligt tillæg på 600 kr. til gifte og 400 kr. til ugifte, og at timebetalingen for faste overtimer blev hævet med 25 øre.

Dette første resultat af foreningens arbejde blev helt naturligt hilst med glæde, og set hen over foreningens 90-årige historie er det stadigvæk bemærkelsesværdigt.

Et fælles skolevæsen

Fra foreningens stiftelse var »et fælles skolevæsen« et vigtigt mål, dog uden at det blev formuleret med de ord, der først meget senere blev et overordnet mål for både forening og skoleledere i kommunen.

Foreningens første skridt i denne retning var i 1918 forslag om, at der blev givet fælles skriftlige opgaver ved skolernes årsprøve, samt at der blev indført ensartede karakterbøger ved kommunens skoler. Disse forslag blev der op-

nået enighed om med skolemyndighederne i 1920.

Foreningen behandlede og fremsatte i sine første år også forslag om oprettelse af ungdomsskoler, oprettelse af børne- og lærerbiblioteker og revision af skole- og undervisningsplan.

I foreningens protokoller findes der op gennem tiderne mange beskrivelser af forhold, hvor foreningen har været medvirkende, udfarende og skabende i forhold til udviklingen af det kommunale skolevæsen:

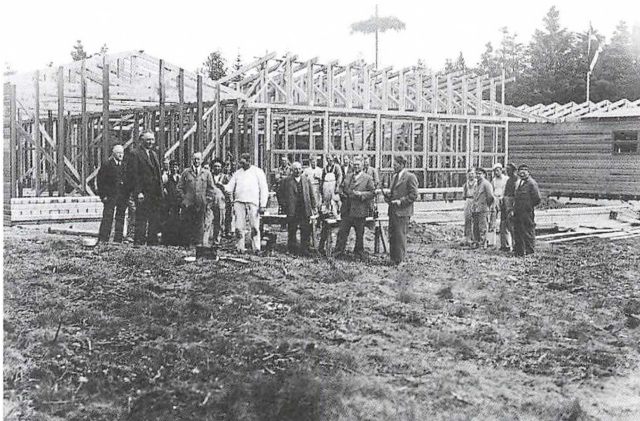
Feriekolonierne blev fra deres start drevet af Kommunelærerforeningen, hvilket beskrives i særskilt artikel.

Skolebio blev etableret i samarbejde med Bio Lyngby, der dengang lå på Jernbanevej, med det formål at give kommunens børn og unge et tilbud om at se gode lødige film.

Kursusvirksomhed blev meget hurtigt en vigtig del af Kommunelærerforeningens virksomhed, og helt frem til den pe-

Driften af feriekolonierne var frem til 1972 en vigtig opgave for Kommunelærerforeningen. Herefter blev feriekolonierne overtaget af Lyngby-Taarbæk Kommune. Den første feriekoloni i Ahl ved Ebeltoft ses her under opførelse i 1936.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

riode, hvor Pædagogisk Central blev etableret og der blev ansat konsulenter i skolevæsenet, var foreningen den lokale kursusarrangør og var på den måde en væsentlig drivkraft omkring lærerpersonalets efter- og videreuddannelse. I mange år var f.eks. »1. klasses kurset« starten på skoleåret for de lærere, der skulle starte en ny 1. klasse.

Pædagogisk Forum blev etableret efter forslag fra Kommunelærerforeningen og en gruppe skoleinspektører, da Fælleslærerrådet blev nedlagt, med det formål at fastholde udviklingen af et fælles skolevæsen.

Lærerpakke og kommunalisering af lærerne i 1993 betød helt nye opgaver og muligheder for medvirken og indflydelse på skolevæsenets indhold og organisering. Hvad der tidligere havde været besluttet centralt, blev lagt ud til forhandling mellem den lokale lærerkreds og kommunen. Det var en mulighed for indflydelse på videreudvikling af skole-

væsenet, som Kommunelærerforeningen benyttede sig af, og i et tæt samarbejde med Skoleforvaltningen indgik foreningen i 1993 den første »Lyngby-Taarbæk aftale« - en aftale, der i detaljer aftalte lærernes tjenestetid og resurstedelingen til de aktiviteter, der tilsammen udgør den kommunale folkeskole.

Herudover omtales der i foreningens protokoller bl.a.: Nordisk samarbejde; deletimeordning; kursusvirksomhed; lærerdage; kursusdeling og undladelse af kursusdeling; forsøgs- og udviklingsarbejde; Kvalitetsstjernen; indførelse af SFO'er; læseudvikling; dag for nyansatte; skoleudbygningsplan; specialundervisningsplan.

Disse områder er udviklet og gennemført i samarbejde med de kommunale myndigheder. Uden dette tætte samarbejde mellem forening, forvaltning og kommunalbestyrelse havde det kommunale skolevæsen ikke nået det på alle områder høje niveau, det i dag befinder sig på.

Skolenyt

Foreningens medlemstal voksede i takt med kommunens vækst. For at bevare og forbedre kontakten til foreningens medlemmer vedtog man i 1955 at udgive sit eget medlemsblad, »Skolenyt«, der frem til i dag har overlevet mange diskussioner på foreningens generalforsamling. »Skolenyt« har i denne lange periode været et forum for debat om det kommunale skolevæsen, et blad hvor ikke kun medlemmer, men også forvaltning og kommunalpolitikere har haft mulighed for at komme til orde.

Kredskontor

I 1987 havde foreningens virksomhed fået et omfang, der ikke længere kunne opbevares i en papkasse under formandens seng og havde en skrivemaskine som det væsentligste arbejdsredskab.

I forbindelse med formandsskiftet i 1987, hvor Birthe Blom blev formand, flyttede Kommunelærerforeningen ind i sit første kontorlokale - et lille kontor, der lå i forbindelse med hjemkundskabslokalerne på Virum Skole. Den

første PC blev indkøbt for en pris på 40.000 kr., og medlemsadministration og regnskab blev nu ført elektronisk.

I 1993 flyttede foreningen til Skovbrynet 44, den tidligere inspektørbolig ved Sorgenfriskolen. Foreningen var nu en moderne fagforening med kontorpersonale, 600 medlemmer og et årligt kontingent, der var steget fra 1 kr. til 5640 kr. årligt.

Lyngby-Taarbæk Kommunelærerforenings formænd

1918-1921	F. M. Madsen
1921-1932	Johs. Rambøll
1932-1942	Poul Herneth
1942-1950	A. Nyvold
1950-1954	Bunde Nielsen
1954-1959	Johs. Løllike
1959-1961	H. H. Weiergang
1961-1963	Ib Andersen
1963-1964	H. H. Weiergang
1964-1966	Mogens Trige
1966-1971	Mogens Andersen
1971-1977	Kirsten Eskildsen
1977-1979	Poul Andersen
1979-1987	Bent Skovlund
1987-1992	Birthe Blom
1992-2002	Jørgen Reedtz
2002-2008	Jørgen Jensen
2008-	Helle Frederiksen

Skolefritidsordninger

Glimt af fritidspasningsordningerne fra 1972 til 1988

Hvordan tilbuddet om pasning af børnene efter skoletid har været generelt i kommunen er svært at sige noget om. Men på Hummeltofteskolen blev der i 1972 oprettet en forældreforening, der begyndte driften af en forældredrevet pasningsordning i skolens kælder. I 1974 flyttede man en biologipavillon fra Virum Skole til Hummeltofteskolen, og her flyttede pasningsordningen så ind. I den ene del af pavillonen havde man fritidspasning af de yngste elever, og i den anden del gik de yngste i skole. Så hvis man tror, at vi med nutidens indskolingshuse har opfundet noget nyt, ja, så har det altså været afprøvet tilbage fra 1972. Dog havde denne pasningsordning lukket i skoleferier og på alle skolefridage. I øvrigt er bygningen i dag en del af SFO ved Hummeltofteskolen, som nu benævnes Bøgehuset.

I 1983 overgik pasningsordningerne til kommunal drift. Man oprettede både skolefritidsklubber og skolefritidshjem. Begge typer institution passede samme aldersgruppe, børn fra børnehaveklasse til og med 3. klasse. Dog med den regel, at børnene kunne gå der til de fyldte 10 år. Det var der jo nogle, der først gjorde i 4. klasse. Skolefritidsklubberne havde

en dårligere normering end skolefritidshjemmene, nemlig tre børn flere pr. voksen end skolefritidshjemmene. Desuden havde kun skolefritidshjemmene kontrolleret pasning, som betød, at en voksen krydsede børnene ind efter skoletid og krydsede dem ud, når de gik hjem. At man så alligevel førte kontrolleret pasning i de fleste skolefritidsklubber er en anden sag.

Historiske overvejelser omkring ændringen fra fritidshjem til skolefritidsordninger
I dette afsnit har vi valgt at se på årene 1986 og 1987, hvor de politiske beslutninger om omlægninger fra fritidshjem til SFO blev vedtaget.

Da der blev indført SFO i august 1988, skete det med den overordnede politiske begrundelse, at der ønskedes større sammenhæng i børnenes hverdag, mellem skole og SFO. Dette var jo et både fornuftigt og godt pædagogisk motiv.

Problemerne var dog, at der i samme moment blev skåret ganske voldsomt i personalenormeringen på de daværende fritidshjem, at der blev lavet om på ledelseskompetencen (skoleinspektøren blev overordnet leder for ordningerne), og at pædagogernes arbejdstid blev omlagt og arbejdsopgaverne redefineret.

Vi begynder med det sidste punkt. Fra primært at være et fuldtidsarbejde med arbejdstider mellem 7 og 17 med tilsynstimer (= tid sammen med børn) primært fra 7 til 8 og 12 til 17 blev det omlagt til, at hvis pædagogerne skulle have fuld tid, skulle en del af arbejdstiden ligge fra 8 til 12 i den »samordnede indskoling«.

Økonomien til finansieringen af disse ekstra timer var fundet ved at skære i pædagognormeringen om eftermiddagen.

Fuldtidsarbejdet i SFO blev altså afhængigt af, om man som pædagog ønskede at gå ind i klassen og være med i undervisningen (den samordnede indskoling børnehaveklasse - 3. klasse).

De pædagoger der deltog, kom ofte til at virke som »radiatorpædagoger« (et ord der opstod, fordi de ofte sad på radiatoren, da der ikke var stole til mere end én voksen). Deres funktion var ofte at hjælpe med at spidse blyanter, lufte ud og pacificere de mest urolige børn i undervisningen.

Dette var selvsagt stærkt provokerende for faggruppen, der havde sin faglige forankring i stimulering af barnets fri leg, og førte til en vis personaleafgang fra området.

Men der var andre hovedproblemer

Lærerne har gennem historien været meget alene om undervisningen. De havde en klasse, og når døren til klasseværelset var lukket, var de eneherkende, til klokken ringede. Det var et noget ensomt, men også meget selvstændigt

job, og derfor var flertallet af datidens lærere ikke særligt begejstrede for, at der skulle være yderligere en voksen i klasseværelset.

Og da det oven i købet var en pædagoguddannet, der skulle være med, var det også fagpolitisk »en varm kartoffel«, da pædagoger ikke var/er uddannede til at undervise.

Disse problemstillinger skulle nu løses af skoleinspektører, der kunne være enig eller uenig med den politiske beslutning. Men opgaven med at få de to faggrupper til at være i samme rum, skulle løses til børnenes bedste.

Og der åbnedes for mange konflikter med beslutningen:

- Brugere (forældrene) var glade for deres fritidshjem og ønskede ikke, at utrygheden, der opstod ved flytningen, skulle ramme deres børn. Der blev derfor stillet mange kritiske spørgsmål.
- Fritidshjemslederne ønskede ikke at blive degraderet til afdelingsledere, men sagde ikke dette direkte, da det ikke (udtalt) »i disse år var noget der betød noget, hvem der var leder«.
- Hele pædagoggruppen inklusive lederne opfattede sig som en slags sociale garantier for en modvægt til, hvad de opfattede som skolernes ensidige fokus på undervisning.
- Lærerne ønskede ikke en ny faggruppe ind på skolen, da de ikke mente, at pædagogerne havde noget (fagligt) at komme med. - Dette under henvisning til, at DLF (Dan-

marks Lærerforening) valgte stort set ikke at beskæftige sig med problematikkerne, jævnfør den manglende behandling i »Folkeskolen« (se note bagest). Det er her vigtigt at huske på, at det ikke kun var i Lyngby-Taarbæk Kommune, at der foregik en omlægning fra fritidshjem til skolefritidsordninger.

- Der fandtes på det tidspunkt ikke noget egentligt lovgrundlag, hvorom der kunne opbygges en faglighed. SFO blev oprettet efter folkeskolelovens § 3 stk. 4, der på det tidspunkt sagde, at »skolen kan endvidere tilbyde pasning og leg«.
- Inspektørerne ønskede ikke at være ledere for pædagoger, som de (måske med rette) opfattede som venstreorienterede ballademagere, der ikke havde den faglige baggrund for at være forankrede i folkeskolen. Citat fra en SFO leder: »Da jeg første gang sad sammen med min stedfortræder og fortalte vores nye chef (skoleinspektøren) om vores arbejdsrutiner og holdninger, afbrød han os efter få minutter med ordene »I kan gøre fuldstændigt som I selv vil, jeg vil bare have fred og ikke høre noget vrøvl fra jer derovre - er det forstået?« - det var det!«
- Der var 21 SFO'er på de 10 skoler, hver med egen pædagogiske linie, holdning og traditioner, og alle mente sig berettiget til at føre alt med videre i det nye system.
Disse problematikker var altså nogle, vi som ansatte arbejdede med i disse år.

SFO's udvikling fra 1988 til 2000

I 1988 blev skolefritidsklubber og skolefritidshjem omstruktureret til alle at være SFO'er. Samtidig skiftede man fra at høre under den daværende Socialforvaltning, til at høre under den daværende Skole- og fritidsforvaltning.

Pædagogerne i SFO deltog i den samordnede indskoling. Den praktiske udformning af disse job bar lidt præg af anarki. Både dette samarbejde og arbejdet i den enkelte SFO blev udført vidt forskelligt fra skole til skole. Dengang i bedste mening og forståelse med forvaltningen. Man mente, at det var fint at de enkelte institutioner var forskellige, så forældrene kunne vælge SFO afdeling efter eget ønske og temperament.

Pædagogerne deltog i arbejdet, både i børnehaveklasserne, 1., 2. og 3. klasse, hvilket igen viser at tingene har det med at gå lidt i cirkler. Dette er jo noget vi igen her i 2009 er begyndt på. Dengang var der mellem en og fire SFO afdelinger ved hver af kommunens 10 folkeskoler, i alt 21 institutioner med hver sin leder.

I 1996 besluttede Kommunalbestyrelsen at udvide undervisningstiden i børnehaveklasserne til og med 3. klasse fra 4 til 5 lektioner hver dag. På baggrund af denne beslutning blev mange ting forhandlet på plads mellem BUPL (Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund) og Lyngby-Taarbæk Kommune. Hidtil havde børnehaveklasser på over 23 børn udløst, at man ansatte en assistent til børnehaveklas-

selederen ud over den SFO pædagog, der var i klassen 15 timer om ugen. Nu skulle dette arbejde udføres på fuld tid af SFO pædagogerne. Tre fuldtidsansatte pædagoger skulle på skift varetage arbejdet i den enkelte børnehaveklasse, i samarbejde med børnehaveklasselederen. Igen blev dette arbejde udført vidt forskelligt. Nogle steder delte de tre pædagoger ugen imellem sig med to dage til to pædagoger og en dag til den tredje. Andre arbejdede 7 eller 13 uger ad gangen. Denne beslutning blev taget for at oprette så mange fuldtidsstillinger som muligt i SFO, besat med uddannede pædagoger. Så-

fremt særlige forhold talte for det, kunne den enkelte skole ansøge om undtagelsesvis at have en og samme skolepædagog i børnehaveklassen året igennem. Dog så kun 20 lektioner pr. uge. Herudover afsatte man en pulje på 175 timer pr. børnehaveklassespor, hvor pædagoger kunne indgå i skolens øvrige virksomhed.

I 1999 vedtog man, at man pr. 1. august 2000 ville indføre en ny ledelsesstruktur på skolerne, herunder SFO'erne.

SFO udvikling fra 2000 til 2009

Den 1. august 2000 trådte der endnu en gang nye vilkår for SFO personalet i

Fælles karnevalsoptog med skolefritidshjem, skolefritidsklubber og fritidsklubber i 1980'erne på græsplænen over for Møllebo.
Dorthe Reedtz

kraft, og en del af de ledere og medarbejdere, der havde været med fra starten, oplevede nu for tredje gang at blive opsagt - alle fik dog tilbud om genansættelse på nye vilkår (de »gamle« ledere, der var blevet »til overs« efter sammenlægningen, fik alle tilbudt en personlig ordning).

Baggrunden for disse opsigelser var behovet for en SFO sammenlægning, så der fremover kun var én SFO ved hver skole. Dette gav så mulighed for at tale om den samlede skoles pædagogiske linie.

Der havde også vist sig et behov for at knytte skoleledelserne tættere sammen, og det gjordes ved at definere de »nye skoleledelser« til at bestå af følgende personer: Skoleleder, viceskoleleder, afdelingsledere ved undervisningen, og som noget nyt SFO leder og SFO sous-chef. Dette gav hurtigt bonus, da der nu var meget færre ledelsespersoner, som forventedes at mødes jævnligt for at afklare de fælles problemstillinger.

De nye skoleledelser fik ved langt de fleste skoler en stor udfordring med at sammensmelte de forskellige SFO kulturer og medarbejderne til nu at være én fælles personalegruppe med én pædagogik og ét fælles sæt af normer og holdninger.

Dette arbejde blev naturligvis ikke klaret med et pennestrøg, men var noget der krævede meget grundige overvejelser og lang tids intensivt arbejde.

Da børnetallet ved mange skoler var stigende i disse år, besluttede kommunalbestyrelsen, at der skulle arbejdes på

Fest i skolefritidsklub i 1980'erne. Dorthe Reedtz

at skabes indskolingshuse. Disse huse skulle tjene to formål: Dels ville de give mulighed for at udnytte lokalerne hele dagen, og dels skønnedes det at ville give forøgede muligheder for samarbejde mellem faggrupperne.

Da de første indskolingshuse blev færdige, viste det sig hurtigt, at husfællesskabet gav et meget bedre samarbejde mellem pædagoger og lærere. Pludselig var det ikke »de andre« - men »Peter fra 1.a og Ulla fra SFO« når der skulle laves aftaler på tværs af faggrænser.

Det at pædagoger og lærere var fælles om lokaler, gav naturligvis problemer i starten, og alle ansatte kunne i disse år ikke genkende til følgende typer af praktiske problemer: Rengøring, loka-leudsmykning, oprydning, møbelopstilling og så videre.

Det var dog ikke værre, end at det kunne løses af medarbejdere og ledere inden for relativt kort tid, og alle oplevede at det nu var svært at forestille sig, hvordan det ville være, hvis der slet ikke var nogen form for dele- eller fælles-lokaler.

Arbejdet i de nye ledelser gik også bedre og bedre som årene gik, men det var svært at skabe mulighed for en fælles faglig udvikling af SFO på tværs af skolerne. Alle arbejdede på deres egen måde, og der blev ikke stillet nogen overordnede faglige krav.

Det betød ikke, at der ingen udvikling var, men at det var meget forskelligt hvor hver enkelt SFO satsede, og det betød naturligvis, at der blev satset lidt i øst og vest.

Hvorfor det var sådan, var faktisk svært at forstå, da Skolevæsenet generelt var meget udviklings- og resultat-orienteret.

I 2007 besluttede Kommunalbestyrelsen at indgå i det projekt, Kommunernes Landsforening startede, kaldet »Partnerskab om folkeskolen«. Her valgte Lyngby-Taarbæk Kommune at beskæftige sig med følgende områder: Ledelse, Evaluering, IT i folkeskolen og SFO og indskoling.

Rapporten vedrørende SFO og ind-

skoling blev afleveret til Kommunalbestyrelsen i marts måned 2009. Rapporten indeholder en kort gennemgang af udviklingen på SFO og indskolingsområdet, og en række anbefalinger til specifikke områder, der bør sættes på at få udviklet på tværs af alle kommunens skoler.

Kommunalbestyrelsen besluttede at følge hele rapporten, og at alle anbefalinger skulle sættes i gang i forbindelse med skoleåret 2009/2010.

Anekdoter fra »gamle dage«

Kolonier og fiduser. I 1986 var det almindeligt at tage børnene med på koloni én til to gange årligt. Kolonierne varede gerne fra mandag morgen til fredag eftermiddag, og det normale var, at man var fire til fem voksne af sted med omkring 40 til 50 børn i alderen 6 til 10 år.

Det var en uge, som de ansatte så frem til med en forventning om lige dele sjov og hårdt arbejde, hvor vi var »på« fra klokken 6 morgen til 22 aften.

Når sådan en lang dag var slut, havde man af og til brug for en »voksen stund« med en kold øl eller et glas rødvin - men det var forbudt at indkøbe alkohol på kolonibudgettet. Da det følte rimeligt med en enkelt øl efter en arbejdsdag på 16 til 18 timer havde man en lille fidus - man fik den lokale købmand til at ændre regningen fra fem øl til tre kilo kartofler.

Kolonierne fortsatte dog kun frem til først i 1990'erne, hvor man kollektivt besluttede at boykotte dem i forbindelse med den store ændring fra fritidshjem til skolefritidsordninger.

Økonomi i øvrigt. Den berømte »Nikolajsen« på økonomikontoret var detaljernes mand. En fritidsordning købte alt for mange havregryn, mente han. To poser om ugen, det var alt for mange til børnetallet. De blev skam kontaktet og skulle forklare sig. Da Nikolajsen forstod, at havregrynene blev brugt i bolledej og ikke bare blev serveret for børnene, var det OK. Andre købte alt for mange rejer, det var naturligvis til personalets julefrokost. Dette var slet ikke tilladt, men forklaringen til Nikolajsen om, at det var fiskefoder, gik an. Heldigvis havde man et stort akvarium på institutionen.

Kassen stemmer. Revisionen var knap så skrap sidst i 80'erne. En skolefritidsklubs kasse stemte ikke helt. Man manglede 80 kr. Revisoren så sig om i kontoret og fik heldigvis øje på en kasse tomme flasker. Han mente bestemt og med glimt i øjet, at det måtte da være den værdi, lederen havde glemt at indføre i kontantregnskabet. Og SÅ stemte kassen, heldigvis!

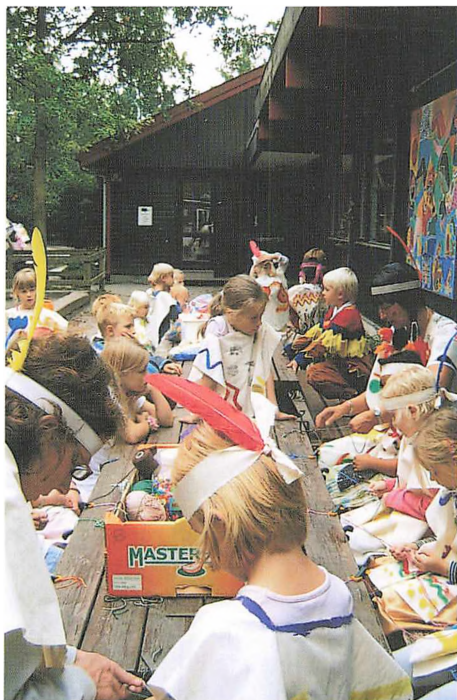
Indkøb for over 1000 kr. Hvert fritidshjem havde en »socialforvaltningsperson«, som holdt nøje regnskab med hvad der foregik. Hun var således på besøg flere gange om måneden, hvor en af hendes arbejdsopgaver var at godkende »vigtige beslutninger« taget af personalet.

Alle større indkøb, der efter datidens købekraft var sat til 1000 kr. og opefter, skulle ligeledes godkendes af forvalt-

ningspersonen. Så specifikke er der ingen, der har tid til at være i dag, og heldigvis for det.

Så fik han nyt job. Nu om dage er det vanskeligt at skaffe pædagoger; men det er ikke en ny situation, det var det faktisk også i 1986 og nogle år frem. Der var derfor rift om de ledige pædagoger der var. En souschef blev i 1985 ansat på en lidt speciel måde. Han arbejdede på Baunegårdsskolen, der var ved at blive lukket. En dag da han var på vej hjem fra arbejde og passerede Brede Spisehus, blev der piftet ad ham. Da han vendte sig om, sad der to nydelige damer og vinkede til ham. Han kendte dem af udseende, og det viste sig, at det var lederen og stedfortræderen fra fritidshjemmet Hasselvej, der spurgte ham, om han ikke ville have en øl og et nyt job. Det tilbud kunne han ikke afslå, og han er stadig ansat her 24 år efter.

Tobaksrygning i »gamle dage«. I 1986 var det både tilladt og helt almindeligt, at personalet røg i de samme lokaler som børnene opholdt sig i. På Fuglsangårdsskolens fritidshjem var vi dog lidt restriktive, da vi havde besluttet, at der kun måtte ryges på kontoret og i køkken/alrummet, hvis emhætten var tændt. Det betød, at der ofte stod både forældre og ansatte og pulsede løs i det rum, hvor de fleste børn opholdt sig, uden at der var nogen der satte spørgsmålstegn ved det, noget der naturligvis er helt utænkeligt i dag.

Temauge i SFO ved Hummeltofteskolen i 2007.

Dorthe Reedtz

Der er i »Folkeskolen«, med over 4300 sider i A4 format, i 1986 og 1987 kun fire små artikler, der beskriver problemstillinger, der har lidt at gøre med de landsomfattende ændringer der foregår.

Endvidere er der seks læserbreve, der omtaler de opfattelser, der er, og her handler flere af dem om en gruppe af pædagoger, der rent faktisk havde været medlemmer af DLF gennem næsten 30 år, nemlig børnehaveklasselederne (som er pædagoguddannede).

Det er også bemærkelsesværdigt, at DLF i 1987 udgav et omfattende debatoplæg om helhedsskolen, hvor der ikke står ét ord om pædagoger og deres rolle i denne type skole.

BUPL har gennem sit fagblad »Børn og Unge« helt åbenbart valgt en anderledes strategi. Her er der gennem de to år blevet skrevet ikke mindre end 114 artikler og optaget 11 læserbreve om indførelse af samordnet skolestart og skolefritidsordninger.

Ganske mange af disse artikler er positive, og der er en tendens til, at artiklerne fra at være mellem negative og stærkt betænkelige ved skolefritidshjem i 1986, (»Ikke brug for kæft trit og retning« og »50 timers ugen genindført« - Børn og Unge nr. 4 og nr. 23 1986) faktisk ændrer sig til at være ganske positive og imødekomende i 1987 (»Godt når fritidshjemmet flytter ind på skolen« og »Skolebarnet skal både lære og opleve« - Børn og Unge nr. 37 og nr. 46 1987).

Skolevæsenets politiske og administrative ledere

Formænd for Skoleudvalget m.m. (oprettet 1907, fra 1990 Skole- og fritidsudvalget, fra 2004 Børneudvalget).

1907-1911	Johan Lemche	1954-1958	V. E. Kraunsøe
1912-1914	Johan Wilmann	1958-1973	Ole Harkjær
1914-1921	Frederik Tscherning Sørensen	1973-1974	Poul Gjerløw
1921-1928	Johan Wilmann	1974-1985	Inger Steen Madsen
1928-1943	Georg J. Jakobsen	1986-1989	Rolf Aagaard-Svendsen
1943-1948	Johannes Hansen	1990-2001	Helle Nielsen
1948-1950	P. Theill Christiansen	2002-2008	Kjeld Jørgensen
1950-1954	Axel Løvdal	2008-	Sofia Osmani

Lyngby-Taarbæk Kommunes Skoleudvalg i 1941, fotograferet foran Kongevejens Skole. Fra venstre: statskovfoged Axel Løvdal, sognerådsformand Ingvar Nørgaard, fru Mary Atlung, skoledirektør Georg J. Jakobsen og vinhandler F. Wulff Paustian. Endvidere som gæst afdelingsingeniør C. Rømhild.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Formænd for Skolekommissionen (oprettet 1814, nedlagt 1989. Sognepræsten var sødt formand til 1933)

(før 1900)-1913 Holger Frederik Rørdam

1914-1921 C. C. Hjortkjær
 1921-1931 Gunnar Krohn
 1931-1934 S. Widding
 1934-1942 P. Hansen
 1942-1950 Hj. Andersen
 1950-1954 Axel Løvdal
 1954-1958 Tønnes Bacher
 1958-1974 Ole Harkjær
 1974-1978 John Hansen
 1978-1982 Carlo Hansen
 1982-1986 Hegert Vad
 1986-1989 Poul Falk Hansen

Skoledirektører m.fl.

1942-1960 Georg J. Jakobsen
 fra 1942 skoleinspektør
 fra 1946 stadsskoleinspektør
 fra 1947 skoledirektør
 1960-1981 Thormod Thomsen
 vicedirektør 1958-60
 1981-1986 Aage Hansen
 vicedirektør 1961-81
 1986-2006 Poul Andersen
 fra 2004 børne- og fritidsdirektør,
 vicedirektør 1981-1986
 Åke Sandø vicedirektør 1986-2006
 Torben Carlsen vicedirektør,
 skolechef 2004-
 2006-2008 Klaus Nørskov
 2008- Ulla Agerskov

Lyngby-Taarbæk Kommunes Skolekommission ved dens sidste møde, den 20. december 1989. Siddende fra venstre: Inge Borre (lærerrepræsentant), Inge Møller Jensen (fl.dr.=forældrerepræsentant, næstformand), Poul Falk Hansen (kmb.r.=kommunalbestyrelsesrepræsentant, formand), Lis Knudsen (kmb.r.), Anna Grethe Thomsen (kmb.r.). Stående fra venstre: Bøgild Friis (kmb.r.), viceskoledirektør Åke Sandø, kontorchef Mogens Christoffersen, ungdomsskoleleder Torben Nellemose, lærer Chr. Aagesen (Fælleslærerrådet), Jørn Moos (fl.dr.), fuldmægtig Helle Mulich, Hans-Henning Lauterlein (fl.dr.), skoledirektør Poul Andersen, Joel Bigler (fl.dr.), Anders Pedersen (elevrepræsentant), Poul Trier Damgaard (fl.dr.), Rolf Aagaard-Svendsen (kmb.r.), Hans Henrik Lolle (fl.dr.), Dan Rasmussen (kmb.r.). Irving foto.

Henning Petersen

Der var engang...

Et tilbageblik på hundrede års skolehistorie - centralt og lokalt

For hver tiårsperiode er udvalgt lovgivning og andre centralt fastsatte regler m.v. trykt med grå skrift.

Udvalget er foretaget efter et skønnet væsentlighedskriterium.

1900

1899, 24. marts: Lov om forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen. Loven afløser Anordning for Almue-Skolevæsenet på Landet i Danmark og Anordning for Almue-Skolevæsenet i Købstæderne i Danmark - København undtagen, begge fra 29/7 1814, og den opfylder et tiltrængt behov for større ensartethed skolerne imellem og højere faglig kvalitet i undervisningen. Loven har ingen formålsparagraf.

Begrebet »folkeskole« indføres som alløsning for »almueskole«. Fagkredsen bliver udvidet, eleverne skal inddeles i klasser (fra 1. til 7. klasse), og der fastlægges rammer for det egentlige timetal.

Anskuelsesundervisningen (med de gamle litografiske billedtavler!) tager sin begyndelse. Minister: H. V. Sthyr.

1900, 6. april: Loven efterfølges af Cirkulære fra Kirke- og Undervisningsministeriet om Undervisningsplaner for

de offentlige Folkeskoler - det såkaldte Sthyr'ske cirkulære, som fastlægger »en Ramme for Skolearbejdet, hvilken samtidig med at tjene som Norm for alle Skoleformer kan udfyldes forskelligt efter de forskellige Forhold«.

Princippet følges op af undervisningsminister Jørgen Jørgensen i 1941, genudsendes i 1960 i tilslutning til Den Blå Betænkning og har alt i alt været normgivende for folkeskolens læseplaner gennem hundrede år.

Det er til dette cirkulære (og dets efterfølgere), at den fra lærerside højt besungne metodefrihed - vistnok aldrig nævnt med dette ord i skolelovgivningen - knytter sig.

I øvrigt fra samme cirkulære: Børnene »skulle ledes til en forstaaende og hjertelig Tilegnelse af den kristelige Børnelærdom, som den er indeholdt i Luthers lille Katekismus, og saaledes oplæres til at holde alt, hvad Herren har befalet dem«.

1903, 24. april: Lov om højere Almenskoler m.m. Latinskolen bliver afløst af gymnasieskolen, som består af en fireårig mellemskole, en etårig realklasse og et treårigt gymnasium. Mellemskole og realklasse kan også oprettes ved »det købstadsordnede skolevæsen« - altså kun i byerne.

Lyngby Skole på Høstvej i Bondebyen i 1895. På dette tidspunkt var den vestlige halvdel af den oprindelige rytterskole fra 1722 endnu bevaret som bolig for førstelæreren. Den østlige del med skolestuen var i 1882 blevet erstattet af en ny bygning, der i 1895 blev forhøjet til to etager. Tavlen, ses på kvisten, blev i 1909 flyttet til Engelsborgskolen, hvor den sidder ved indkørslen fra Gl. Bagsværdvej.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Eleverne skal for at blive optaget i mellemkolen efter 5. klasse bestå en optagelsesprøve i dansk og regning, kaldet "den lille embedseksamen". Minister: J. C. Christensen.

1901, 20. marts: Lov om Ændringer i og Tillæg til Lov af 24. marts 1899 om forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen. Der indføres herefter ved alle skoler i købstæderne. Skolens overfører er todt formand for lærerrådet. Minister: J. C. Christensen.

1900 og tidligere: Der findes skoler i Lyngby (1722), Virum (1721), Brede (før 1786), Lundtofte (1872), Raadvad (før 1814) og Taarbæk (1821).

Lyngby Gamle Skole (i Bondebyen) ombygges og udvides i 1826, 1882, 1895, 1900, 1903 og 1904, i hvilket år den tilbageværende sidste del af den gamle rytterskole nedrives. Ud over denne

skole drives Lyngby Nye Skole (senere hospital) i lejede bygninger i årene 1804-1846.

Virum Gamle Skole flytter til anden bygning i 1818 og udvides i 1851 og 1889.

Brede Gamle Skole, som ca. 1806-1812 virker i lokaler i Nymølle, nedlægges i 1872, men genoprettes i 1877. Brede Nye Skole tages i brug i 1894. Skolen i Brede oprettes som fabriksskole, er fra 1812 kombineret fabriksskole og distriktsskole og fra 1913 almindelig kommuneskole.

Raadvad Gamle Skole udvides i 1829. Skolen nedlægges i 1872, men genoprettes i 1874. I 1896 hjemsøges kommunen af en dysenteri-epidemi. Skolen lukkes og anvendes som nødhospital fra sommerferiens begyndelse og til den 17. november 1896. Også denne skole oprettes som fabriksskole, er fra 1896 kombineret fabriksskole og distriktsskole og fra 1913 almindelig kommuneskole.

Taarbæk Gamle Skole om- og tilbygges i 1842 og 1865 og udvides igen i 1882.

1910

1904: Lundtofte Nye Skole (fra 1953 Lundtofte Gamle Skole) tages i brug.

1909, 30. januar: Lyngby Skole flytter til nyopførte bygninger ved Bagsværdvej (skifter senere - i 1933 - navn til Engelsborgskolen), og skolen i Bondebyen nedlægges. Skolen udbygges i de følgende år to gange med en ny pavillon.

1915, 5. juni: Danmarks Riges Grundlov, § 83: »De Børn, hvis Forældre ikke har Evne til at sørge for deres Oplejelse, har Ret til fri Undervisning i Folkeskolen. Forældre eller Værger, der selv sørger for, at Børnene faar en Undervisning, der kan staa Maal med, hvad der almindeligt krevtes i Folkeskolen, er ikke pligtige at lade Børnene undervise i Folkeskolen». Ministeriet C. Th. Zahle.

Lærere og elever på Raadvad Skole i 1889. Skolen på dengang indrettet i "Egehuset" blandt de ældste huse i Raadvad. I 1889 var Kristian Hansen førstelærer på skolen. Lærerinden kendes ikke.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

*Klasselokale på Lyngby Skole under skarlagensfeberepidemi-
en i 1913, den såkaldte "Store
Pigestue". Lægerne i baggrun-
den er til venstre doktor Dahl og
til højre Johan Lemche.*

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

*1910: Kirke og undervisning
sit ministerium.*

1912, 3. december: Der udbryder skarlagensfeberepidemi i Lyngby og omegn, og Lyngby Skole lukkes for at blive anvendt som nødhospital indtil den 12. april 1913. Også Virum Skole lukkes i flere uger.

1913: Børns arbejde på fabrikker bliver forbudt før deres udskrivning af skolen, og driften af skolerne i Brede og Raadvad, der var kombinerede fabriksskoler og kommunale skoler, overgår helt til kommunen.

1914, 17. april: Taarbæk Nye Skole tages i brug (den midterste af de nuværende tre ens fløje).

1916: Eksamensskolen knyttes til kommunens offentlige skolevæsen, idet der ved Lyngby Skole oprettes et toårigt kursus, der forbereder til almindelig

forberedelseseksamen (præliminærek-
samen). Første hold dimitteres i 1918.

Adgang til dette kursus har børn fra samtlige kommunens skoler, når de har gået mindst to år i en af skolerne, mindst fylder 14 år i det kalenderår, i hvilket optagelsen finder sted, »og har opnaaet det samme Maal af Kundskaber som det, der naas i Lyngby Kommuneskoles 7.a Klasse«.

Senere ændres kurset til en fireårig realskole med eksamensret for skolen (stadig til almindelig forberedelseseksamen).

1918: Lyngby Skole bliver »købstads-
ordnet«, hvilket for de øvrige skoler sker fra 1923.

De første kommunale efterskoler (fra 1942 »aftenskoler«) oprettes for »mandlig og kvindelig i Kommunen boende Ungdom fra 14-18 Aar«. Skolerne ledes af kommuneskolernes overlærere.

1918, 20. juni: Lyngby-Taarbæk Kom-

munelærerforening stiftes. Sognerådet giver 3. september samme år Kommunelærerforeningen forhandlingsret.

1918, efterår: Skolerne lukkes i cirka halvanden måned på grund af epidemi (den spanske syge).

1919, 21. august: Raadvad Nye Skole tages i brug.

1920

1921, 21. december: Lov om tillæg til Lov af 29. marts 1901 om forskellige

forhold vedrørende
nødvendige til undervisningsministeren
til efter indstilling fra de enkelte skole-
myndigheder af godkendende omlegning
af skoleåret. Minister Jacob Appel.

1920, 16. februar: Sognerådet vedtager, at lærerne i Lyngby-Taarbæk Kommune aflønnes som lærerne i København.

1920, 9. april: Virum Nye Skole tages i brug.

1922, januar: Brede Skole udvides.

1923: Lærerne ved alle skolerne lønnes

Brede Fabriksskoles lærere og elever i 1910, hvor mange af børnene stadig arbejdede på klædefabrikken. I midten førstelærer Niels Andreas Skjoldager og til venstre for ham lærerinden, som på dette tidspunkt var Ida Vestergaard Nielsen. På lærerens knæ sidder fabrikant Edmund Daverkosens ældste søn Carl Leo, der ligesom sine søskende startede sin skolegang i fabriksskolen. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Da Virum Skole blev opført i 1920, lå den helt frit i landskabet. Af anden bebyggelse ses kun to villaver på Parcelvej. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

fra dette år som »købstadlærere«. Bortset fra Lyngby Skole er alle skolerne endnu fireklassede. Fuld købstadsordning gennemføres med ny skole- og undervisningsplan i 1933.

Skoleårets begyndelse flyttes fra 1. april til 1. august (se også 1939 og 1946).

1923, 29. november: Lyngby Statsskole indvies. Lyngby-Taarbæk Kommune

stiller grunden til rådighed og bekoster opførelsen af bygningen og skolens inventar. Staten overtager skolens drift.

1928: Lundtofte Nye/Gamle Skole udvides med en tilbygning.

1930

1933, 20. maj: Lov om offentlig Forsorg (del af Socialreformen). Heri bestemmelser om skolebespisning. Minister: K. K. Stencke.

1933, 20. maj: Lov om Folkeskolens Styrelse og Tilsyn. Præsten er ikke længere født formand for Skolekommissionen, og det gejstlige tilsyn med undervisningen indskrænkes og afskaffes helt i 1949. Der gives mulighed for dannelse af foreldreråd i folkeskolen, når foreldrene ønsker det. Minister: Frederik Borgbjerg.

Skolekøkkenet på Brede Skole i 1920'erne. Læreren til venstre er Anna Rosendal Hansen.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

1937, 18. maj: Lov om Folkeskolen. Ved denne lov indføres den eksamenstfri mellem-skole (»fri mellem-«), og mellem-skolen bliver en integreret del af folkeskolen - i byerne! På landet findes ingen form for mellem-skole, og de fleste elever forlader skolen efter syv års undervisning. Minister: Jørgen Jørgensen.

Lovens § 1: »Folkeskolen er den kommunale Skole for Børn i den undervisningspligtige Alder samt de Mellem-skoleklasser, der slutter sig hertil. Til Folkeskolen kan der være knyttet andre Eksamen-sklasser eller eksamenstfri Klasser efter de i denne Lov givne Regler.

Folkeskolens Formaal er at fremme og udvikle Børnenes Anlæg og Evner, at styrke deres Karakter og give dem nyttige Kundskaber.

Kristendomsundervisningen i Folkeskolen skal være i Overensstemmelse med Folkekirkens evangelisk-lutherske Lære-.

1930, 1. august: Kommunens første mellem-skole med tilhørende realklasse (efter skoleloven af 24. april 1903) oprettes ved Taarbæk Skole. I 1931 bliver realskolen ved Lyngby Skole om-dannet til kommunal mellem- og realskole.

1930, 12. august: Lyngby Skoles nye »mellembygning« indvies.

1931, januar: Der etableres skoletand-pleje i Lyngby-Taarbæk Kommune.

1931, 26. august: En »tvillingbygning«

Lyngby Statsskole i slutningen af 1920'erne set fra den modsatte side af Buddingevej. Ulrikenborgvej (den senere Chr. X's Allé) er ved at blive anlagt. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Lundtofte Skoles tilbygning fra 1928 (den høje gavl midt i billedet) indeholdt bl.a. en gymnastiksal. Den rummede i årene 1991-2008 Lundtofte Afdelingsbibliotek. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

(den sydlige af de tre nuværende) indvies på Taarbæk Skole.

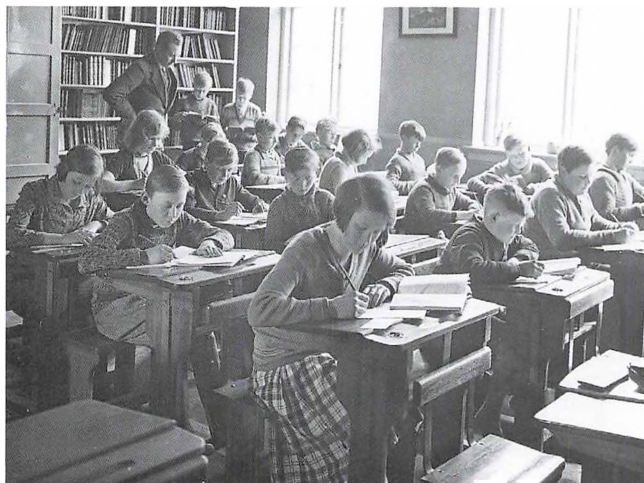
1933, 11. august: Lindegårdsskolen indvies. Ni klasser og seks lærere overflyttes fra Lyngby Kommuneskole, som skifter navn til Engelsborgskolen.

1934, 1. april: Der oprettes forældreråd ved alle kommunens syv skoler.

1934, 1. maj: Det gejstlige tilsyn med skolerne er bortfaldet, og forstander P. Hansen overtager hvervet som den første folkevalgte formand for Skolekommissionen. P. Hansen havde været kommissionens næstformand siden 1913. Han nedlagde formandshvervet på grund af alder den 30. april 1942.

1935, 4. november: Engelsborgskolens »nye afdeling«, opført på skolens boldplads, indvies.

1936, 1. juli: Ahl-kolonien ved Ebeltoft indvies og tages i brug som feriekoloni (sommerophold for skolebørn) samme dag. Kolonien oprettes på initiativ af Lyngby-Taarbæk Kommunalærerforening, som også forestår driften. Grunden er skænket af Ebeltoft Kommune, og Lyngby-Taarbæk Kommune betaler for opførelsen. (Kommunalbestyrelsen vedtager i 2008 at sætte kolonien til salg).

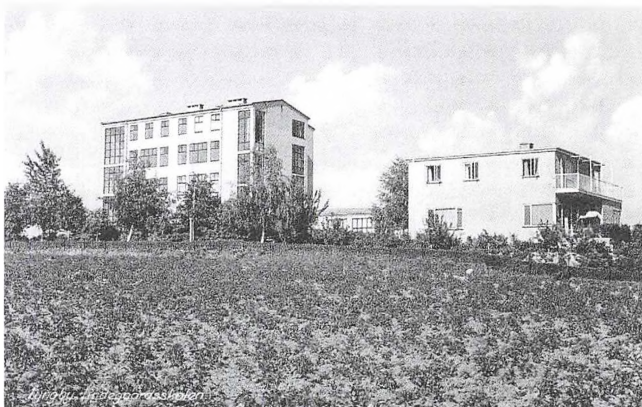

Klasse på Raadvad Skole i 1932. Læreren i baggrunden er Knud Lavard Brogaard, der var ansat på skolen frem til lukningen i 1965.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Den nyopførte Lindegårdsskole ca. 1935. Skolen og inspektørboligen (den flotte funkisvilla til højre) var tegnet af arkitekt Knud Friderichsen.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

1937: Der indføres adgang til gratis ferierejser med DSB for kommunens skoleelever efter samme regler som gælder for elever fra købstæderne og København (i 1940 udstedes 722 billetter, hvortil kommunens udgift har andraget 1256,20 kr. eller 1,74 kr. pr. billet).

1937: 1. og 2. fri mellem (6. og 7. skoleår) oprettes ved alle skoler jf. den nye folkeskolelov.

1937, 1. oktober: Kongevejens Skole indvies. Den tredje kommunale mellem-skole (se 1930) oprettes ved denne skole. Brede skole nedlægges fra samme dato.

1938, 2. april: Indvielse af tilbygning til Virum Skole.

1938, 3. maj: Der afholdes nyvalg til forældreråd, men på grund af manglende tilslutning bortfalder disse ved fem af skolerne, hvorefter der indtil videre

kun er forældreråd ved Virum Skole og Raadvad Skole.

1939: Skoleårets begyndelse flyttes tilbage fra 1. august til 1. april (se også 1923 og 1946).

1940

1940: Bekendtgørelse om Målet for Folkeskolens Undervisning. I lyset af besættelsestiden udvider Undervisningsministeriet (Gjergen Jørgensen) formålsbestemmelsen. I det skolen nu "bør udvikle og styrke Børnenes Sans for de etiske og kristelige Værdier, give dem arbejdighed for Menneskelivet og for Naturen, kærlighed til Hjemmet og vort Folk og Land, Respekt for andres Meninger, Tolerance for Hællighed mellem Folkene og for Samhørighed med de andre nordiske Folk. Skolen må således bidrage til at give Børnenes Ideer hjælp og til at

sette sig Maal i Livet, og de res Respekt for Oprigtighed i Tale og Adfærd og styrke deres Pligtfølelse. Gennem sund Disciplin leres god Optørsel og udvikles Sans for Orden».

I samme bekendtgørelse fastslås det, at «der ikke bør gøres noget Forsøg paa at lede Undervisningen ad bestemte Baner, naar blot det foreskrevne Maal naas. Ministeriet ønsker derfor ikke at fremkomme med nogen Rettesnor for, hvorledes de Rammer udfyldes, der er givet med Folkeskoleloven af 18. Maj 1937» (jf. Stybr. 6. april 1900).

1942, 4. juli: Lov om Ungdomsskoler for den ufaglærte Ungdom. Her er tale om en begyndende fritidspolitik, som indebærer (frivillig) undervisning og opdragelse af den ufaglærte ungdom. Minister: Jørgen Jørgensen.

1948, 22. marts: Bekendtgørelse om ændringer i retskrivningen. Minister: Hartvig Frisch.

Grødspisning på Raadvad Skole, antagelig i 1930'erne. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

1949, 12. april: Lov om Folkeskolens Styrelse og Tilsyn. En nyvalgt kommunalbestyrelse skal træffe beslutning om, hvorvidt skolestyret i kommunen skal føres af en skolekommission alene eller af en skolekommission i forbindelse med et skolenævn ved hver skole. Minister: Hartvig Frisch.

1940, sommer: Om feriekolonierne: Efter 9. april må man indstille feriekoloniarbejdet for sommerferien.

Der er frivillig svømmeundervisning i Frederiksdal og Taarbæk - her omtalt for første gang.

1940/41: 812 elever deltager dette år i gratis grødspisning på skolerne. Årlig udgift pr. elev: 17,51 kr. Udgift pr. portion: 0,21 kr. »Grød« nævnes i skolevæsenets første årsberetning, men omtales allerede under Første Verdenskrig. Hjemmel i Lov nr. 181 af 20/5 1933 om Offentlig Forsorg § 285-88 (Socialreformen). Ordningen ophører den 1. november 1959.

Besættelsestiden med mørklægning og brændselsmangel (i meget kolde vintre) sætter sit præg på skolehverdagen: Efterårsferien i 1940 forkortes, og juleferien forlænges. Skolerne begynder undervisningen en time senere end sædvanligt om morgenen, lektionerne afkortes med fem minutter, og frikvartererne omlægges og inddrages delvis. Gymnastiksalene må ikke opvarmes og lukkes derfor om vinteren. Pensum til mellemskole- og realeksamen afkortes med 10-15 %.

Realklassen på Taarbæk Skole i 1941. Forrest i midten står det senere kommunalbestyrelsesmedlem Knud Hodal. Af klassens lærere i bageste række ses længst til højre Georg Jakobsen.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

1941, 1. april: Der oprettes for første gang 3. eksamensfri mellemskoleklasse (8. skoleår). Det sker ved Engelsborgskolen og Kongevejens Skole.

Om den eksamensfri mellemskole hedder det i kommunens undervisningsplan (1941): »En Nydannelse er den eksamensfri Mellemskole. I denne Skoleafdeling maa Dansk og Regning samt de manuelle Arbejdsfag, Haandgerning, Husgerning og Sløjd, i udpræget Grad være Hovedfagene, hvorfor der her er givet disse Fag et større ugentligt Lektionstal end i Eksamensmellemskolen.

I Fag som Historie, Geografi og Naturhistorie - lejlighedsvis tillige i Reli-

gion og Fysik - vil det være formaalstjenligt gennem Læsning og skriftlige Øvelser delvis at gøre Undervisningen til anvendt Danskundervisning.

Undervisningens Maal maa i højere Grad være at fremme Elevernes Forstaaelse af og Interesse for Stoffet end at bibringe dem Hukommelsesstof ud over et let overkommeligt Minimum.«

1941, sommer: Feriekolonierne: »Trods en Del Mave- og Halssygdom blandt Børnene samt et Benbrud har der baade blandt Børnene og Lærerne været Glæde og Tilfredshed over Opholdet i Kolonierne.«

1941, september: Skolevæsenet udgiver sin første årsberetning.

1942: Kommunen køber i foråret Klitgaarden ved Nykøbing Sjælland og indretter den som feriekoloni til 40 børn. Kolonien anvendes indtil 1962.

1942, 1. april: Den fjerde kommunale mellemskole (uden realklasse) oprettes ved Virum Skole.

Herefter følger mellemskole ved Ulrikkenborgskolen, Lundtofte Skole, Hummeltofteskolen og Fuglsanggårds-skolen, efterhånden som skolerne tages i brug.

1942, sommer: Ahl-kolonien besøges af 122 børn. »Kolonien kan (over sommeren, red.) rumme ca. 200 børn, men Frygten for den lange Rejse under de usikre Rejseforhold fik mange til at trække sig tilbage i sidste Øjeblik.«

1942, 22. oktober: Undervisningsministeriet godkender, at en af kommunens overlærere udnævnes til skoleinspektør og får overdraget administrationen af det samlede skolevæsen. Overlærer Georg J. Jakobsen, Taarbæk Skole, konstitueres i embedet med virkning fra 1. maj 1942 og udnævnes endeligt til skoleinspektør fra 1. januar 1943. Han fortsætter som leder i Taarbæk, men får tillige kontor i en egentlig skoleforvaltning på rådhuset. Fra 1. april 1946 betitles han stadsskoleinspektør, og den 1. oktober 1947 forlader han Taarbæk Skole og ansættes ved kongelig udnæv-

nelse som skoledirektør. Han pensioneres fra denne stilling 31. juli 1960.

Georg J. Jakobsen er medlem af Skoleudvalget fra 1. april 1921 til 31. maj 1943 og dets formand fra 23. november 1928. I denne egenskab udgiver han skolevæsenets første årsberetning i september 1941.

1942, 14. december: En ny udbygning af Virum Skole indvies.

1943, 1. april: Med kommunelærer Børge Jørgensen som leder oprettes der ved skolevæsenet tre hjælpeklasser for svagt begavede børn. Klasserne placeres på Kongevejens Skole. Fra årsberetningen: »Er børnene saa svagt begavede, at de ikke kan følge denne for dem saaledes tilrettelagte Undervisning, sørges der for, at de kommer under Aandsvageforsorg; thi Hjælpeklasserne er ikke beregnet for Børn, der er erkendt som aandssvage.«

På Kongevejens Skole oprettes real-klasse i tilknytning til den eksisterende mellemskole.

1943, 11. juni: Sognerådet opretter et ungdomsskolenavn.

1943, 1. oktober: Første sæson i Lyngby-Taarbæk Kommunes Ungdomsskole tager sin begyndelse (leder: Gunnar Nimb-Christensen). Undervisningen tilrettelægges på Lindegårdsskolen (fire hold) og Kongevejens Skole (et hold). I undervisningen det første år deltager 98 elever.

Lindegårdsskolens elever og lærere på vej tilbage til deres skole efter opholdet på Engelsborgskolen i 1945. Optøget er på vej ned ad Buddingevej mod viadukten med skolens fane og sporvejsfunktionærernes orkestret i spidsen.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

1944, april hhv. oktober: Ahl-kolonien og Klitgården beslaglægges af den tyske værnemagt. I 1945-46 huser begge kolonier tyske flygtninge, hvorfor der i 1945 ikke kan udsendes feriehøld.

1944, 1. april: Der indføres skolelægeordning ved kommunens skolevæsen.

1945, 7. februar: I skrivelse til skolerne fra Sognerådet indføres betydelige restriktioner vedrørende brugen af lys, gas og brændsel.

1945, 1. april: Skolevæsenets hjælpeklasser overflyttes fra Kongevejens Skole til Lindegårdsskolen. Fra samme dato får Lindegårdsskolen en 3. mellem og en 1. mellemskoleklasse.

Der indføres særundervisning for normalt begavede elever med læsevanskeligheder (»ordblindhed«).

1945, 18. april: Den tyske værnemagt beslaglægger med timers varsel Lindegårdsskolen og Lyngby Statsskole til brug for indkvartering af flygtninge fra Østpreussen. Eleverne fra de to skoler undervises i Engelsborgskolens lokaler daglig fra klokken 12.30 til 16.30 - Lindegårdsskolens elever i »nye afdeling« og Statsskolen i »gamle afdeling« inklusive faglokaler. Engelsborgskolens egne elever undervises fra klokken 07.30 til 12.30.

En indvielse af Lindegårdsskolens nye tilbygning, som var fastsat til den 21. april 1945, må udskydes.

1945, sommer: Der kan ikke sendes børn på feriekolonierne, som har været beslaglagt først til tyske soldater og senere til tyske flygtninge. Kolonierne bliver frigivet i foråret 1946.

I sommerferien 1945 (og følgende år) bliver der i samarbejde med Lyngby

*Det første skoleidrætsstævne i Lyngby-Taarbæk Kommune blev afholdt på Engelsborgskolen i 1945.
Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv*

Roklub givet skolesøgende drenge - fra 1946 også piger - i kommunen lejlighed til gratis undervisning i roning.

Fra sommerhalvåret 1945 gennemføres der sommer-ungdomsskole med havebrug som centralfag. Det første år deltager 43 elever.

1945, 12. september: Lyngby-Taarbæk Kommunes første skoleidrætsstævne afholdes på Engelsborgskolens boldbane. Stævnet var oprindeligt planlagt til den 23. september 1944, men blev aflyst på grund af tyskernes tilfangetagelse af det danske politi den 19. september 1944.

1945, 21. november: Lyngby Statsskole rømmes af tyske flygtninge, og skolen tages atter i brug den 7. januar 1946.

1946: Skoleårets begyndelse flyttes for

tredje gang, nu fra 1. april til 1. august (se også 1923 og 1939). Skoleåret 1945/46 forlænges med fire måneder.

1946, 7. februar: Lindegårdsskolen rømmes af tyske flygtninge. Den 22. marts vender skolens elever og lærere tilbage fra »landflygtigheden«, og den nye tilbygning indvies.

1946, 1. april: Kommuneskolernes overlærere tituleres herefter skoleinspektører. Den hidtidige skoleinspektør (Georg Jakobsen) bliver stadsskoleinspektør (se 1942). En fjerdedel af de faste lærere udnævnes til overlærere.

1947, 17. maj: Det første skolesangstævne i kommunen, arrangeret af Fælleslærerrådet, afvikles i tennishallen ved Engelsborgskolen med deltagelse af elever og lærere fra alle skoler.

1947, august: Elevtallet stiger og stiger, og på Virum Skole og Lundtofte Skole indrettes der midlertidige undervisningslokaler i indkøbte flygtningebaracker.

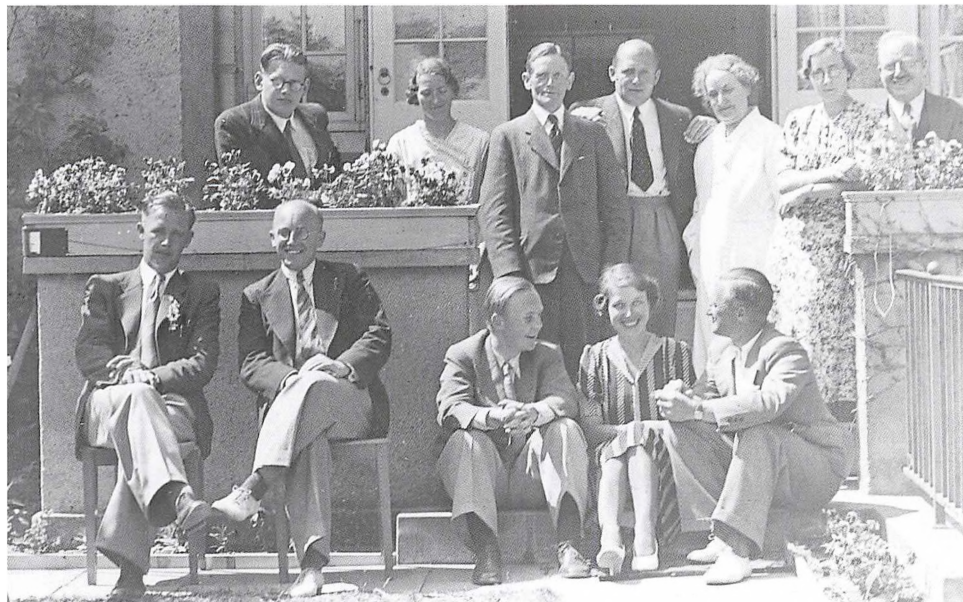
Søgningen til 3. fri mellem er stadig faldende. Dette år oprettes der kun én klasse (ved Lindegårdsskolen). Senere stiger tilslutningen igen. I 1959 oprettes der således ni klasser ved skolevæsenet.

1948, 28. januar: Kommunelærerforeningen opretter institutionen Lyngby-Taarbæk Skolebio og udsender gennem

skolerne indbydelse til deltagelse i to filmforestillinger for en pris af 1,20 kr. 909 elever tilmeldes og ser filmene »Ungdommens Melodi« og »Den hvide Engel«.

1948, 12. november: Kongevejens Skole udvides (efter byggeri i 1946-48) til dobbelt størrelse.

1949, 12. august: Sorgenfriskolen oprettes i midlertidige lokaler i villaan Kongevejen 55, og hjælpeklasserne overflyttes hertil fra Lindegårdsskolen. En indvielse finder sted den 2. december samme år.

Taarbæk Skoles lærere ved en skoleafslutning i første halvdel af 1940'erne, fotograferet foran skolens inspektørbolig. Siddende fra venstre: (ukendt), Johannes P. Olsen, Ejner Steen Rosdahl, Ruth Rydahl, Gunnar Cruusberg. Stående fra venstre: Helge Bollerup Jensen, Meta Håkonsson, Jeppe Kr. Maltbæk, Hans O. Andersen, Helga Mathiasen, Dagmar Lynggh-Larsen, skoleinspektør Georg J. Jakobsen.

Jørgen Olsen

Den hidtidige leder af hjælpekoleundervisningen, viceskoleinspektør Børge Jørgensen, ansættes som skoleinspektør fra den 1. november 1949.

1949, november: Den spæde start på Lyngby-Taarbæk Musikskole finder sted på Engelsborgskolen ved lærer Henning Krogsholm.

1949, 2. december: Virum Skole indvier sin nyeste tilbygning, som er taget delvis i brug allerede den 12. august samme år.

1950

1953, 3. juni: Danmarks Riges Grundlov, § 76: "Alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til fri undervisning i folkeskolen. Forældre eller værger, der selv søger for, at børnene får en undervisning, der kan straffe med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, er ikke pligtige at lade børnene undervise i folkeskolen." Ministeriet Erik Eriksen.

1953, 1. juni: Lov om ændringer af lov om folkeskolen. Den udelte skole er på vej. Mellemskolen (og mellemskoleeksamen) afskaffes, vi får en syvårig hovedskole med overbygning af en treårig realafdeling og 8. og 9. klasse. Lov om 7. klasse kan ikke ændres, vi bygge om en almen linje, men delingen kan også midlædes. Der indføres statskontrollen et prøve efter 8. og 9. klasse samt en skriftlig rykkesprøve efter 7. klasse.

De 3-landsbyordnede skoler afskaffes. Preliminærrelserne afskaffes. Uændret formålsbestemmelse fra loven. Minister Jørgen Jørgensen.

1950, 3. april: Sognerådet vedtager (jf. Lov af 12. april 1949), at skolestyret føres af Skolekommissionen alene. Kommissionen består af 15 medlemmer, hvoraf otte er valgt direkte af Sognerådet, medens syv er valgt af Sognerådet efter indstilling fra forældrekrederne. Skoledirektøren og Fælleslærerrådets formand deltager i Skolekommissionens møder uden stemmeret.

1950, 1. august: Der oprettes realklasser ved Lindegårdsskolen og Virum Skole.

1952: Lyngby-Taarbæk Kommune får status som »købstad«. Sognerådet ændrer navn til kommunalbestyrelse, og sognerådsformand Paul Fenneberg bliver borgmester.

1952, 1. februar: Ulrikkenborgskolen tages i brug. 500 elever i 18 klasser og 14 lærere overflyttes fra Engelsborgskolen, som på dette tidspunkt rummer 1563 elever i 61 klasser. Den 1. august overflyttes yderligere 11 klasser. Skolen indvies officielt den 17. marts 1953.

1953, 10. august: Hummeltofteskolen tages i brug, men er ikke færdigbygget. Omkring 650 elever overflyttes fra Virum Skole. Skolen indvies først officielt den 26. maj 1955.

Lundtofte Skole tages ligeledes i

Lærerkollegiet ved den nyindviede Lundtofte Skole i 1954. I midten sidder skoleinspektør Stig Hansen. Sidende nr. 3 fra venstre Erik Toubro, der i 1970 blev inspektør på skolen, og nr. 4 fra højre Edward Ziegler, der i 1956 blev inspektør på Kongevejens Skole.
 Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

brug og indvies officielt den 26. marts 1954.

1953, august-september: Der arrangeres lejrskoleophold på kommunens feriekolonier for elever i skolernes 3. eksamensfri mellemskoleklasser. »Lejrskole« omtales dette år for første gang i en årsberetning.

1954, 1. august: Der oprettes en særlig 3. eksamensmellemskoleklasse (18 elever) ved Engelsborgskolen for elever,

der har gennemgået 3. eksamensfri mellemskoleklasse og bestået en optagelsesprøve.

1954, 21. august: Kommunens nybyggede feriekoloni, Gedesby-kolonien ved Gedser, som har været i brug hele sommerferien, indvies. Kommunalærerforeningen har købt og overdraget grunden til Lyngby-Taarbæk Kommune, som har forestået byggeprojektet. Kolonien sælges til Tårnby Kommune i 1982.

Fra Jonstrup Statsseminariums indflytning på Lundtofte Gamle Skole i 1955: Rektor Aage Morville taler i gymnastiksalen ved indvielsen.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

1955, 1. august: Undervisningen i latin optages i undervisningsplanen for 4. eksamensmellemskoleklasse ved kommunens skoler, som samtidig selv får eksamensret i dette fag.

1955, 19. august: Jonstrup Statsseminarium flytter til Lundtofte Gamle Skole og senere (6. september 1961) til nye bygninger ved Trongårdsskolen.

1956, august: Ved skoleårets begyndelse træder en nyoprettet båndcentral i funktion på Skoleforvaltningen. Skole-radioens udsendelser optages på moderbånd, og kopier udlånes til skolerne (supplerer og erstatter Undervisningsministeriets Båndcentral).

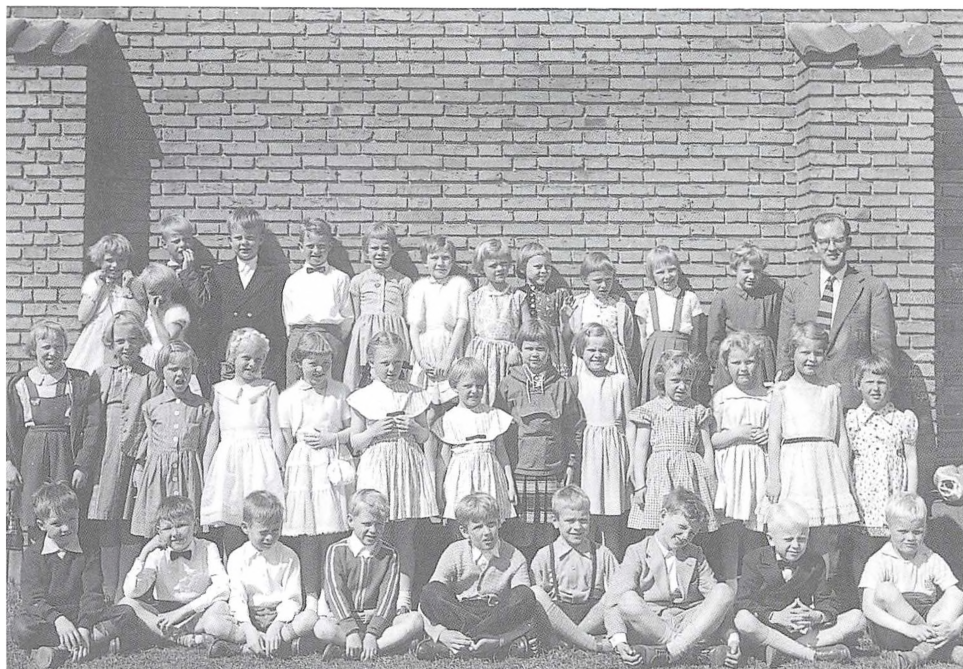
1957, 12. august: Virum Statsskole tages i brug. Kommunen har stillet areal til rådighed og bidraget med 75 % af anlægsudgifterne. Skolen indvies officielt den 11. december 1957.

Fuglsanggårdsskolen indleder sin virksomhed i lejede lokaler på Virum Statsskole. Omkring 500 elever overflyttes fra Virum Skole og Hummeltofteskolen.

Den nyopførte Virum Statsskole i september 1958.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

2.d på Hummeltofteskolen i 1959 med klasselæreren, Peder Sørensen. Der var 34 elever i klassen, ser man, og deres fine tøj tyder på, at de nok har vidst i forvejen, at de skulle fotografæres.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Taarbæk Skoles »trillingbygning« (den nordlige) tages i brug og indvies den 27. marts 1958.

1958: Optagelsesprøve til mellemskolen afholdes for sidste gang (1124 elever).

1958, 1. marts: Sorgenfriskolens nye hovedbygning tages i brug og indvies officielt den 28. oktober samme år.

1958, 1. august: En nyoprettet stilling som ledende skolepsykolog besættes

med Hans Arne Søgaard, skolepsykolog siden 1. august 1952, Lundtofte Skole.

1958, 11. august: Fuglsanggårdsskolen tages i brug og indvies officielt den 15. maj 1959.

Der oprettes en særlig læseklasse (på 4. klassetrin), som henlægges til Ulrikenborgskolen. Efterfølgende oprettes der tilsvarende klasser på Fuglsanggårdsskolen (1959/60), Trongårdsskolen (1960/61) og Engelsborgskolen (1962/63).

Skoledirektør Thormod Thomsen i samtale med en forælder, Aggi Nordstrand, ved et møde på Fuglsanggårdsskolen i 1960'erne. Irving foto.

Det Grønne Område

1959, 1. maj: En nyoprettet stilling som viceskoledirektør besættes med skoleinspektør Thormod Thomsen, Hummeltofteskolen, som har været konstitueret i stillingen siden oktober 1958.

I en nyoprettet stilling som aftensko-leinspektør konstitueres overlærer Erik Hechmann, Engelsborgskolen. Aftenskolen er den frivillige, eksamensfri fritidsundervisning, der i vid udstrækning varetages af oplysningsforbundene.

1959, 24. maj: Kommunalbestyrelsen beslutter, at den hidtidige grødbespisning skal ophøre den 1. november, mens der fortsat skal udleveres mælk og vitaminpiller til eleverne på de syv første klassetrin. Fremover kan eleverne efter anmodning fra hjemmet og anbefaling af skolelægen få udleveret en frokostmadpakke.

1959, 1. august: En nyoprettet stilling som

tale-hørekonsulent besættes med overlærer Else Inga Nilsson, Sorgenfriskolen.

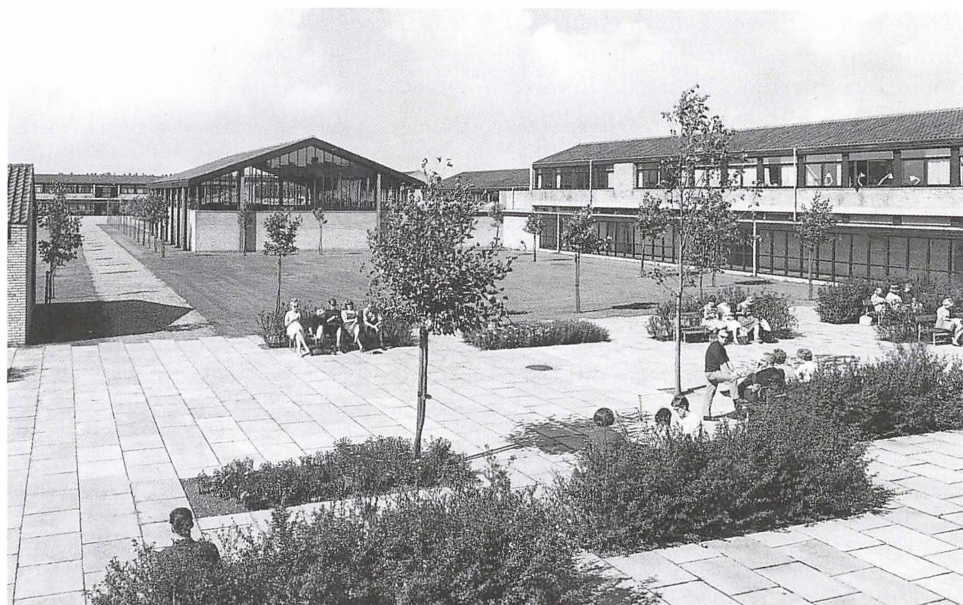
1959, 10. august: Trongårdsskolen tages i brug, men er ikke færdigbygget. Jonstrup Statsseminariums bygninger tages i brug i september 1960 (se også 6. september 1961).

1960

1960/1: Den Blå Betænkning, I. del (nr. 254) og 2. del (nr. 297). Undervisningsvejledning for folkeskolen. Betænkning afgivet af det af Undervisningsministeriet under 1. september 1958 nedsatte højeplansudvalg (k. Helveg Petersen).

1960/2: Den Grønne Betænkning (nr. 277). Betænkning om folkeskolens specialundervisning afgivet af det af Undervisningsministeriet under 25. august 1955 nedsatte udvalg. Betænkningen omhandler undervisning af elever, der ikke kan følge folkeskolens almindelige undervisning, herunder foranstaltninger til støtte for disse elevers overgang til erhvervslivet. Endvidere peges bl.a. på muligheden for mulieskolekommunal undervisning af handicappede.

1960/3: Den Brune Betænkning. Boyen – Afsluttende prøver – folkeskolens normer og krav – (populært kaldt Den Brune Betænkning) omfatter en beskrivelse af prøveformer og krav 18. og 9. klasse og 1. realafdelingen, og sammenholdt med indholdet i Den Blå Betænkning er

Jonstrup Statsseminarium i begyndelsen af 1960'erne.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

den bl.a. baggrund for indførelse af en ny karakterskala (13-skalaen) fra 1963.

1962: Mellemskoleeksamen afholdes for sidste gang.

1962, 16. juni: Lov om ændringer i lov om folkeskolen. I tilknytning til folkeskolelovens hidtidige bestemmelser om forsøgsarbejde nævnes nu særligt muligheden for oprettelse af børnehaveklasser. Minister K. Helveg Petersen.

1963: Danmarks Lærerhøjskole opnår status som højere læreanstalt for lærernes videreuddannelse og for pædagogisk forskning.

1963, 4. februar: Bekendtgørelse om karakterskala. Ørstedes skala afløses af 13-skalaen (P. Rubinstein). Minister: K. Helveg Petersen.

1966, 8. juni: Lov om ændringer i lov om folkeskolen. Om oprettelse af børnehaveklasser. Minister: K. B. Andersen.

1967: Korporlig afstraffelse afskaffes i skolen.

***1960:* Skolernes elevtal kulminerer: 9609 elever!**

***1960, 1. oktober:* Ny skoledirektør: vice-skoledirektør Thormod Thomsen.**

1960, 4. november: Lyngby-Taarbæk Kommune etablerer en åben ungdomsklub i særligt indrettede lokaler på Fuglsanggårdsskolen. Alle unge mellem 14 og 18 år med bopæl i kommunen kan blive medlemmer af klubben. Den 29. januar 1962 åbnes en tilsvarende ungdomsklub i kommunens ejendom Vinkelvej 5-7. Ungdomsklubben er et socialpædagogisk fritidstilbud, hvis indhold de unge selv (og deres forældre) har medindflydelse på.

1961, 17. januar: Ny viceskoleledertør: viceskoleinspektør Aage Hansen, Engelsborgskolen.

1961, 1. august: En ny »Undervisningsplan for Lyngby-Taarbæk Kommunes Skolevæsen« med afsæt i Den Blå Betænkning træder i kraft.

1961, 6. september: Skolekomplekset Trongårdsskolen/Jonstrup Statsseminarium er færdigbygget og indvies ved en fælles højtidelighed.

Klassefoto fra 1960'erne, her 1.a på Virum Skole i 1964. Læreren til højre er Grethe Nielsen. Man fornemmer en mere afslappet holdning til beklædning i forhold til 2.klassen i 1959 (side 287) og de tidligere klassefotos. Og nu er der kun 27 elever i klassen. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

1962, sommer: Klitgården anvendes for sidste gang som feriekoloni. Der er dog lejrskoleophold i august (11 elever fra Ulrikkenborgskolen) og september (10 elever fra Taarbæk Skole). Senere nedrives bygningerne, og Lyngby-Taarbæk Kommune opfører sommerhuse på grunden.

1962, 13. august: Der oprettes en observationsklasse på Lundtofte Skole.

1963, 7. maj: Skoleudvalget tilslutter sig et forslag fra feriekoloniudvalget om, at Klitgården afvikles, og at man undersøger muligheden for at købe en grund og opføre en feriekoloni i Sønderjylland. Efterfølgende samler interessen sig om et areal på Broagerland (se 1968).

1964, 1. februar: En nyoprettet stilling som erhvervskonsulent besættes med lærer Eyvin Frederiksen, Ulrikkenborgskolen, konstitueret i stillingen siden 1. august 1962.

1964, 21. september: I samarbejde med Kommunal lærerforeningen arrangeres skolevæsenets første »lærer dag«, en foredrags- og kursus eftermiddag med efterfølgende kollegialt, festligt samvær.

1964, 3. november: Undervisningsministeriet godkender kommunens reviderede skoleplan (fra 1954 med senere ændringer), hvoraf bl.a. fremgår: »De til hver af stillingerne som skolein-

spektør ved kommunens skoler hørende boliger med haver i den skikkelse, hvori de nu forefindes, betragtes som anordningsmæssige tjenesteboliger, og boligafgiften fastsættes efter samme regler, som er gældende for tilsvarende tjenesteboliger for skoleinspektører ved Københavns Kommunes skolevæsen.« Kommunalbestyrelsen beslutter senere med virkning fra omkring 1970 at nedlægge skoleinspektørernes tjenesteboliger ved ledighed. Sidste indflytning i tjenestebolig sker i 1968 (Mogens Trige, Taarbæk Skole).

1965, juni: Raadvad Skole nedlægges, og alle elever og lærere overføres samlet til Baunegårdsskolen.

1965, 12. august: Baunegårdsskolen (småbørnslokalerne) tages i brug.

1967: I skolevæsenets årsberetning nævnes for første gang, at der afholdes teknisk forberedelseseksamen (i 1968 tillige udvidet teknisk forberedelseseksamen) ved flere af kommunens skoler. Eleverne er undervist på »teknisk linje« med et udvidet timetal i regning/matematik og naturlære.

1967, 1. august: En nyoprettet stilling som skolebiblioteksinspektør besættes med lærer Hans Viggo Stoklund Johansen, Hummeltofteskolen.

1968, 31. august: Broager-kolonien indvies. (Kommunalbestyrelsen vedtager i 2008 at sætte kolonien til salg).

Raadvad Skoles lærere på den sidste skoledag den 15. juni 1965. Fra venstre overlærer Jensenius Lebech, skoleinspektør Knud Lavard Brogaard og overlærer Svend Georg Hansen.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

1970

1970, 9. februar: Lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v. Der indføres obligatoriske skolenævn ved alle skoler. Minister: Helge Larsen.

1970, 27. maj: Lov om ændring af lov om folkeskolen. Ved denne lov indføres femdagesugen (lørdag fri) fra 1. august 1970. Undervisningsministeriet har dog allerede fra 1967 åbnet mulighed herfor. Minister: Helge Larsen.

1971: Perspektivplan I (PP I): Den offentlige sektors udvikling analyseres og sættes under debat. I Perspektivplan II (PP II, 1973) inddrages også den private sektor. Leder af Perspektivplanlægningen: Erik Ib Schmidt. Finansministeriets departementschef.

1972, 17. april: Lov om ændring af lov om folkeskolen. Undervisningspligten

udvides fra syv år til ni år. Minister: Knud Heinesen.

1973: Det Centrale Uddannelsesråd (CUR) oprettes og virker til 1982 som radgivende organ i spørgsmål om landets uddannelsessystem i sin helhed. Minister: Knud Heinesen.

1974: Indoktrineringsdebatten stiller spørgsmål ved skolens opdragende opgave i tilslutning til forslag om ny formålsparagraf (1975). Debatten farves fra politisk side af påstande om »venstreorienterede« læreres indflydelse på eleverne.

1975, 26. juni: Lov om Folkeskolen. Ny formålsparagraf (§ 2):

»Folkeskolens opgave er i samarbejde med forældrene at give eleverne mulighed for at tilegne sig kundskaber, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer, som medvirker til den enkelte elevs alsidige udvikling.

Stk. 2. Folkeskolen må i hele sit arbejde søge at skabe sådanne muligheder for oplevelse og selvvirksomhed, at

Klass fotograf fra 1960'erne, her 3. real på Fuglsanggårds-skolen i 1965/66. Læreren er Mogens Trige. Mogens Trige

eleven kan øge sin lyst til at lære, udfolde sin fantasi og opøver sin evne til selvstændig vurdering og stillingtagen.

Stk. 3. Folkeskolen forbereder eleverne til medleven og medbestemmelse i et demokratisk samfund og til medansvar for løsningen af fælles opgaver. Skolens undervisning og hele dagligliv må derfor bygge på åndsfrihed og demokrati.«

Fra 1975 er forkyndelsen - »folkekirkens evangelisk-lutherske lære« - ude af formålsparagraffen. Lovens § 5 lyder nu:

»Kristendomsundervisningens centrale kundskabsområde er den danske folkekirkens evangelisk-lutherske kristendom.

Stk. 2. Et barn skal efter anmodning fritages for at deltage i undervisningen i kristendomskundskab, når forældremyndighedens indehaver skriftligt over for skolens leder erklærer selv at ville sørge for barnets religionsundervisning. Fritagelse kan normalt kun ske fra be-

gyndelsen af et skoleår. Er barnet fyldt 15 år, kan fritagelse kun ske med dets samtykke.«

Der indføres en niårig grundskole med tilhørende frivillig børnehaveklasse og frivillig 10. klasse. Realafdelingen (og realeksamen) afskaffes. Efter 8., 9. og 10. klasse kan eleverne aflægge folkeskolens afgangsprøve i en række fag, efter 10. klasse desuden folkeskolens udvidede afgangsprøve i visse fag. Fra 8. klasse undervises eleverne på »grundkursus« eller »udvidet kursus« i fagene engelsk, tysk, matematik og fysik/kemi. Under visse betingelser kan kursusdelingen undlades.

Der gives mulighed for ikke-fagdelt undervisning i alle fag undtagen kristendomskundskab i 1.-2. klasse og i historie, geografi og biologi i 3.-5. klasse. Et nyt fag i 8.-9. klasse ser dagens lys: samtidsorientering.

Fagrækken omfatter nu obligatoriske

fag, tilbudsfag og valgfag samt obligatoriske emner, herunder uddannelses- og erhvervsorientering.

Bemærk § 16, stk. 4: »Undervisningens nærmere planlægning og tilrettelæggelse, herunder valget af undervisningsformer, -metoder og -stof, skal i videst muligt omfang foregå i samarbejde mellem læreren og eleverne.« Minister: Ritt Bjerregaard.

1975. 23. december: Lov om arbejdsmiljø. Loven træder i kraft 1. juli 1977. Lo-

vens hviletidsbestemmelser (11 timers-reglen) giver anledning til stor debat og fagpolitiske markeringer - ikke mindst i lærerkredse. Minister: Erling Dinesen.

1976. 8. april: Cirkulære om skolevejledere i folkeskolen. I forlængelse af folkeskoleloven (1975) institueres skolevejlederen, og cirkulæret beskriver de opgaver, vejlederen skal varetage.

I årene 1976-1994 udsender Undervisningsministeriet »Undervisningsvejled-

Lærerkollegiet ved Hummeltofteskolen i skoleåret 1969-70. Skoleinspektør Richard Dahl-Nielsen sidder som nr. 3 fra venstre i 2. række. To af skolens senere inspektører er også med på billedet: yderst til højre i 2. række Flemming Tommerup Jensen og midt i 3. række Kirsten Eskildsen. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

ning for folkeskolen-. Iaghtetter m.v. i 73 bind.

1977, 21. december: Lov om ændring af lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v. Kommunalbestyrelsen vælger ikke længere medlemmer til skolenævnene, men kan som fælles ordning for kommunens skoler beslutte, at et kommunalbestyrelsesmedlem tiltræder det enkelte skolenævn som tilførdnet. Fritidskommissionen nedlægges. Uddybende bestemmelser om elevrepræsentation i skolekommission og skolenævn. Minister: Ritt Bjerregaard.

1978: U90. Det Centrale Uddannelsesråd afleverer forslag til en samlet uddannelsesplanlægning for tiden frem til 1990'erne (begrebet »de fire liv«: arbejdsliv, familieliv, fritidsliv, samfundsliv introduceres). Det foreslås, at kommunerne får pligt til at oprette børnehaveklasser. Minister: Ritt Bjerregaard.

1978: Realeksamen afholdes for sidste gang.

1970: Ungdomsskolen får egne lokaler i Baunegårdsskolens bygninger, og lærer Torben Nellemose, Kongevejens Skole, ansættes som leder.

1970, 23. juni: Ulse-kolonien ved Haslev tages i brug.

1971, 14. maj: Svømmesalen ved Fuglsangårdsskolen indvies.

1971, 27.-28. februar: Skolevæsenet afholder for første gang internatkonference på »Klarskovgård« ved Korsør for medlemmer af kommunens 12 skolenævn, skoleudvalg, skolekommission, skoleledere samt repræsentanter for Fælleslærerrådet, skolernes lærerråd og elevråd.

1971, 1. august: En nyoprettet stilling som pædagogisk konsulent ved skolevæsenet besættes med viceskoleinspektør Hans-Henrik Weiergang, Trongårdsskolen. Konsulenten skal yde faglig/pædagogisk vejledning til kommunens lærere, tilrettelægge kurser for lærerne og behandle ansøgninger om pædagogisk udviklingsarbejde.

1971, 8. september: Baunegårdsskolen er færdigbygget og indvies.

1971, 3. december: Skolekommissionen fastsætter »Fælles Ordensreglement« for elever i Lyngby-Taarbæk Kommunes skoler.

1972, 1. januar: En nyoprettet stilling som fritidskonsulent ved skolevæsenet besættes med lærer Inger Christensen, Trongårdsskolen. Konsulenten administrerer lovgivning om folkeoplysning og fritidsundervisning, økonomisk tilskud til kommunens idrætsforeninger, oplysningsforbund, spejderkorps m.v. samt udlån af lokaler i skoler, idrætsanlæg og øvrige kommunale ejendomme.

1972, 1. februar: Der etableres børnehaveklasser på alle kommunens distrikts-

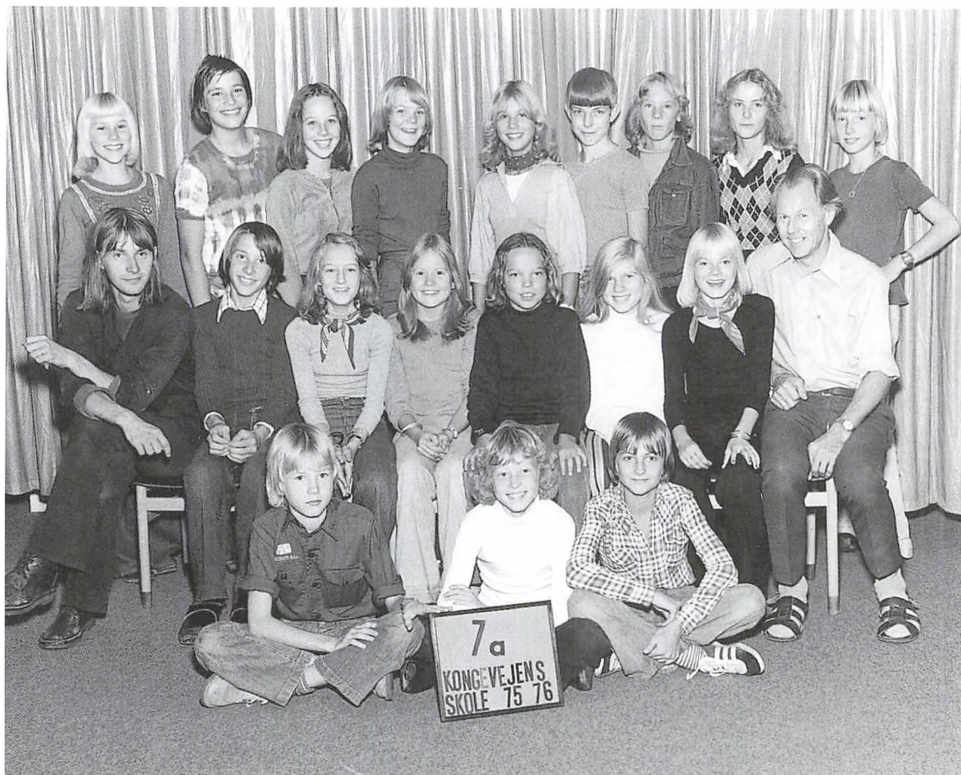
skoler bortset fra Engelsborgskolen. Sidstnævnte kom med fra august 1972, men til at begynde med i lokaler på Ulrikkenborgskolen.

1972, 3. maj: Den tidligere Raadvad Skole tages i brug som vandrehjem.

1972, august: Torup Skole ved Hundested tages i brug som observationsskole for Værløse, Søllerød og Lyngby-Taarbæk Kommuner. Senere indgår også

Høje Taastrup, Ishøj og Vallensbæk Kommuner i samarbejdet. Skolen er en kostskole, som yder specialundervisning af længere varighed til et mindre antal elever med store adfærdsvanskeligheder og psykiske lidelser, som medfører, at de ikke kan følge undervisningen i en almindelig klasse. Skolen nedlægges med udgangen af 1984.

De første forsøg med elektronisk programmering (datalære) indledes på Baunegårdsskolen.

Klassefoto fra 1970'erne, her 7.a på Kongevejens Skole i 1975/76. Læreren til højre er Leif Hindsgaul.
Elise Stoklund

Engelsborgskolens fagklassefløj fra 1977 set fra Engelsborgvej.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

1975, 17. februar: Skoleforvaltningen flytter fra kontorer i Lyngby Torv 1 og 3 til Jernbanepladsen 22.

1975, 15. august: Indvielse af den udvidede og ombyggede Virum Skole, hvoraf en del har været i brug siden 1. september 1973.

1975, 25. september: Skolebiblioteksinspektørens kontor flytter fra Rustenborgvej 15A til Rustenborgvej 1, hvor Pædagogisk Central med tilhørende AV-værksted og undervisningslokale samtidig indvies. PC rummer et omfattende fagligt/pædagogisk bibliotek og udlåner undervisningsmidler i klasse-sæt samt radio- og tv-udsendelser m.v.

Den nye Virum Skole fra 1975. Jeppe Tønsberg foto 2000.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Skoledirektør Poul Andersen og tidligere skoledirektør Aage Hansen ved Kommunelærereforeningens 70 års jubilæum i 1988. Irving foto.

Det Grønne Område

og teknisk udstyr til skolerne. Senere varetager PC konsulentbistand og lokale kursustilbud til kommunens lærere, ligesom it-support og senest feriekoloniernes og lejrskolernes administration kommer til at udgå herfra.

1976: Interessegrupper for skoleeleverne omtales første gang i årsberetningen for dette år.

1977, 1. april: Skolepsykologisk Kontor flytter fra Lundtofte Gamle Skole til Jernbanepladsen 22.

1977, 12. august: Indvielse af Engelseborgskolens nye fagklassefløj, som er projekteret af kommunens egne arkitekter og indrettet i nært samarbejde med skolens lærere.

1980

1984, 6. juni: Lov om ændring af lov om folkeskolen, § 3, stk. 4: "Folkeskolen kan endvidere tilbyde mulighed for leg og beskæftigelse uden for skoletiden." Herved skabes det formelle grundlag for indførelse af skolefrítidsordninger. Minister: Bertel Haarder.

1987, 26. maj: "Folkeskolens Udviklingsråd" oprettes og afløser de tidligere "Folkeskolens Forsøgsudvalg" (1961-1969) og "Folkeskolens Forsøgsråd" (1969-1987). Der afsættes fire gange 100 millioner kroner til udviklingsprojekter, og der indkommer næsten 5000 ansøgninger om at få del i udviklingsmidlerne. Minister: Bertel Haarder.

Villaen Baune Allé 6, der i årene 1987-90 rummede Heldagsskolen.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

1989, 24. maj: Lov om ændring af lov om folkeskolen. Nye styrelsesregler indføres: Skolebestyrelser erstatter skolenævnet. Skolekommission, lærerråd, fælleslærerråd og amtsskolekonsulenter afskaffes. Skolens pædagogiske medarbejdere danner et pædagogisk råd, som er rådgivende for skolens leder. Eleverne danner et elevråd. Opgaver og ansvar for skolens leder præciseres. Minister: Bertel Haarder.

1980: Den frivillige skolemusik organiseres i Lyngby-Taarbæk Kor- og Musikskole, og der oprettes en stilling som musikskoleleder, som besættes med violinist og kapelmester Carl Toftlund.

1980, 21. august: Lundtofte Skole indvier en ny fløj med storrums og nye faglokaler. Lundtofte Gamle Skole frigøres til fritidsformål.

1981, januar: Lyngby-Taarbæk Kom-

mune indkøber de første 16 mikrodata-mater med dataskærme af typen Piccolo til brug for undervisning på Baunegårdsskolen og Ungdomsskolen.

1981, 1. september: Viceskoleledertør Aage Hansen udnævnes til skoleledertør, og skoleinspektør Poul Andersen, Kongevejens Skole, udnævnes til viceskoleledertør.

1983, august: I et samarbejde mellem Københavns Amtskommune og Lyngby-Taarbæk Kommune oprettes der på Engelsborgskolen en specialklasse (1. klasse) for elever med Downs syndrom (mongolisme). Klassen planlægges som et toårigt forløb, men ender med at bestå i ni år - et helt skoleforløb.

1985, 1. august: Baunegårdsskolens observationsklasse fører til oprettelse af Dagskoleklinikken (afløser for Torup Skole) samme sted.

Klassefoto fra 1980'erne, her 5.a på Ulrikenborgskolen 1985/86. Læreren er Lone Sjølund.

Pia Vistisen

1986, 1. maj: Viceskoledirektør Poul Andersen udnævnes til skoledirektør, og skoleinspektør Åke Sandö, Ulrikenborgskolen, udnævnes til viceskoledirektør.

1987, juni: Baunegårdsskolen nedlægges. Lærere og elever overflyttes til Linddegårdsskolen og Lundtofte Skole. Nogle lærere overflyttes efter eget ønske til andre skoler.

1987, 1. august: Dagskoleklinikken videreføres som Heldagsskolen i egen bygning på Baune Allé.

1988, 1. august: Ny skolefritidsordning træder i kraft. Skolefritidshjem og -klubber overføres fra Socialforvaltningen til Skoleforvaltningen og bliver afdelinger af kommuneskolerne. Der indføres pladsgaranti for elever i børnehaveklasse til og med 3. klasse.

1989, februar: Skolepsykologisk Kontor (PPR) flytter fra Jernbaneplassen 22 til Sorgenfriskolen.

1989, 15. september: Naturskolen i Raadvad indvies af miljøminister Lone Dybkjær. Skolen drives i et samarbejde

mellem Lyngby-Taarbæk Kommune, Søllerød Kommune og Jægersborg Skovdistrikt. Senere (2006) er også Gentofte Kommune indtrådt i samarbejdet.

1989, 20. december: Skolekommissionen afholder sit sidste møde og er herefter nedlagt.

1990

1990, 13. juni: Lov om ændring af lov om folkeskolen. Heri nyt obligatorisk emne (§ 6): edb. Minister: Bertel Haarder

1993, 1. april: Folkeskolens ledere og lærere overgår til kommunal ansættelse.

1993, 30. juni: Lov om folkeskolen. Ændringer i formalsparagraffen (§ 1), som nu lyder:

»Folkeskolens opgave er i samarbejde med forældrene at fremme elevernes tilegnelse af kundskaber, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer, som medvirker til den enkelte elevs alsidige udvikling.

Stk. 2. Folkeskolen må søge at skabe sådanne rammer for oplevelse, virkelyst og fordybelse, at eleverne udvikler erkendelse, fantasi og lyst til at lære, således at de opnår tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.

Stk. 3. Folkeskolen skal gøre eleverne fortrolige med dansk kultur og bidrage til deres forståelse for andre kulturer og for menneskets samspil

med naturen. Skolen forbereder eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens undervisning og hele dagligliv må derfor bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati.«

§ 6: »Kristendomsundervisningens centrale kundskabsområde er den danske folkekirkes evangelisk-lutherske kristendom«. Med ny tilføjelse: »På de ældste klassetrin skal undervisningen tillige omfatte fremmede religioner og andre livsanskuelser.«

Den udelte folkeskole gennemføres efter mange tilløb: Kursusdelingen på 8.-10. klassetrin ophører. Elevdifferentiering er hermed afskaffet, men undervisningsdifferentiering (hensynet til den enkelte elev) med intern evaluering og mulighed for holddeling betones.

Badges fra kampen for at bevare Baunegårdsskolen.
Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Der indføres obligatorisk projektopgave i 9. og 10. klasse, og der skal gennemføres undervisning i »tværgående emner og problemstillinger« på alle klassetrin. Nyt skolefag: natur og teknik i 1. - 6. klasse. Engelsk fra 4. klasse. Fransk som tilbudsfag fra 7. klasse som alternativ til tysk.

Blandt de »obligatoriske emner« udgår edb, idet det nu forudsættes, at edb integreres i undervisningen i alle skolens fag. Minister: Ole Vig Jensen.

1993-1995: Undervisningsministeriet fastsætter fagmål, beskriver centrale kundskabs- og færdighedsområder (CFK) og udsender nye læseplaner i 30 nye faghæfter.

1994, 21. december: Lov om ændring af lov om folkeskolen. Her fastslås for første gang ved lov skolens forpligtelse til at etablere skolevejllederordning. Herved understreges vigtigheden af den vejledning, som hidtil alene har været omhandlet af cirkuleret fra 8. april 1976.

En opfølgende bekendtgørelse (nr. 611 af 21. juni 1996) ophæver cirkuleret fra 1976 og præciserer skolevejledningsordningens formål og funktion og skolevejlederens opgaver, f.eks. at vejlede ved udarbejdelsen af den enkelte elevs uddannelsesplan og handlingsplan og vejledning i henhold til lov om ungdomsvejledning og brobygningsforløb til ungdomsuddannelse. Minister: Ole Vig Jensen.

1997: Undervisningsministeriet, Kommunernes Landsforening og Danmarks Lærerforening lancerer i fællesskab kvalitetsudviklingsprogrammet »Folkeskolen år 2000« (F2000), som skal virkeliggøre intentionerne bag folkeskoleloven fra 1993 (i kraft 1994).

1990, 1. januar: Skoleudvalget ændrer navn (og funktion) til Skole- og fritidsudvalget. Samtidig nedlægges Idrætsudvalget.

1990, 1. april: Lovændringer vedrørende skolens styrelse implementeres, og der oprettes et »Skolekontaktråd« (erstattes i 2004 af »Skoleforum«) bestående af Skole- og fritidsudvalgets medlemmer, formændene for de enkelte skolebestyrelser, en skoleleder, tre medarbejderrepræsentanter, to elevrepræsentanter samt forvaltningsledelsen. Rådets opgave er at sikre en debat om emner af betydning for det samlede skolevæsen og at medvirke til gensidig information om blandt andet ændringer i skolernes og skolevæsenets virksomhed.

1990, 25. juni: Ved en reception på 200-års-dagen for Jonstrup Seminariums oprettelse markeres lukningen af seminariet (nedlagt ved lov i 1989), som sammenlægges med Blaagaard Seminarium.

1990, 1. august: Heldagsskolen flytter fra Baune Allé til det tidligere fritidshjem »Fuglsangård« og ændres til at være et undervisnings- og dagbehandlingstilbud.

*De sidste studenter forlader
Lyngby Gymnasium i juni
1991.*

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

*1991: Skolernes elevtal når bunden:
3441.*

*1991, 1. april: Ungdomsskolenævnet -
oprettet i 1943 - nedlægges og erstattes
af en ungdomsskolebestyrelse.*

*1991, juni: Lyngby Gymnasium (indtil ja-
nuar 1986 Lyngby Statskole) nedlægges.*

*1991, 1. august (21. juni): Ulrikkenborg-
skolen nedlægges. 170 elever og 17 an-
satte overflyttes til Engelsborgskolen
og begynder deres skolegang der den 8.
august. Nogle få lærere flyttes efter øns-
ke til andre skoler.*

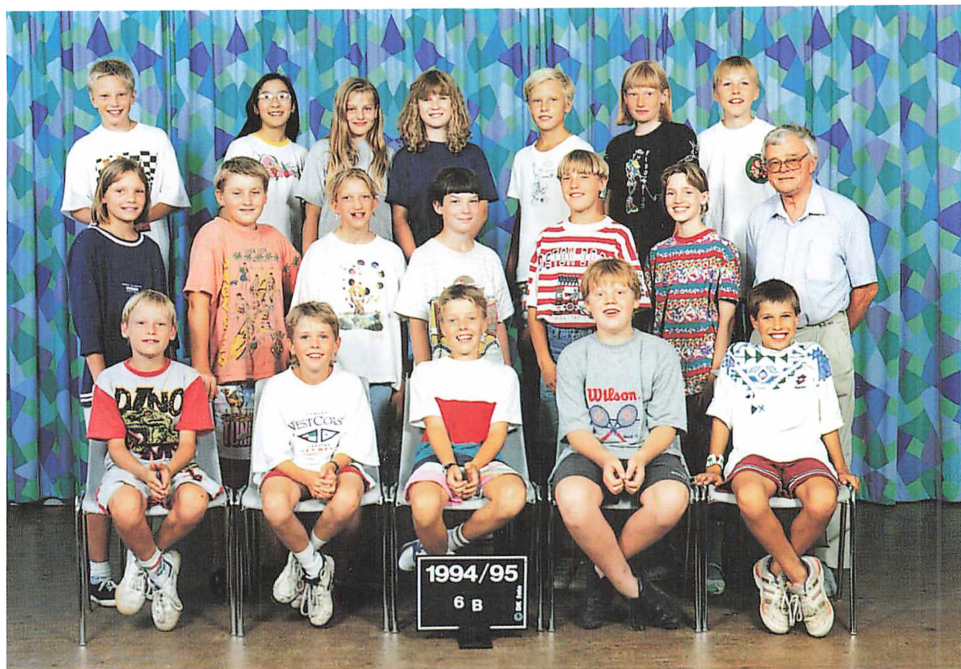
*1992, 3. juni: Af Kommunelærerfor-
eningens protokol fremgår det, at der
denne dag holdes møde (formentlig det
første) i et nyt samarbejdsorgan, »Pæ-
dagogisk Forum«, som opstår på bag-
grund af nedlæggelsen af Fælleslærerrå-
det i 1989. »Pædagogisk Forum« er
sammensat af repræsentanter for lærere*

og ledelse på hver skole, konsulenterne,
kredsstyrelsen og forvaltningen og de-
batter projekter, pædagogiske udvi-
klingsarbejder og fælles indsatsområ-
der for skolevæsenet.

*Pensioneret rektor Tage Dalsgaard og frue i skole-
gården på Lyngby Gymnasium, juni 1991.*

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

6.b på Engelsborgskolen 1994/95. Læreren er Ib Sven Christensen.

Dina Kentorp

1992, 1. august: Der etableres undervisning i engelsk fra 4. klasse, to år før dette gennemføres ved lov.

1993, 1. august: Der indgås skelsættende ny arbejdstidsaftale for lærerne. En årsnorm indeholder tre elementer: U-tid (undervisning), F-tid (forberedelse) og Ø-tid (øvrige opgaver).

1993, 4. oktober: Ved et arrangement på Virum Skole for elever i alle kommunens 6. klasser søsættes et stort idrætsprojekt, »Stjerner i svøb«. Elite-

idrætsudøvere og lokale idrætsklubber giver eleverne mulighed for at stifte bekendtskab med en bred vifte af idrætsgrene.

1994, 1. august: Samtidig med ikrafttrædelsen af den nye folkeskolelov (af 30. juni 1993) øges elevernes undervisningstid med en lektion på alle klassetrin.

1996, 1. august: En ny modtagelsesklasse for tosprogede elever (11 elever) starter på Fuglsanggårdsskolen.

Ejendommen Søvigehus I på Gl. Bag-

sværdvej tages i brug som SFO ved Engelsborgskolen.

1997, august: Ny kommunal »Målsætning for folkeskolen« træder i kraft og følges op af de enkelte skolers handlingsplaner (ændres i 2004).

1999, 4. januar: Heldagsskolens om- og udbygning er afsluttet, og de nye lokaler tages i anvendelse.

1999, juni: PPR (Pædagogisk-Psykologisk Rådgivning) flytter fra Sorgenfriskolen til

ejendommen Rustenborgvej 3. PPR flytter igen i august 2004, denne gang til Administrationsbygningen på Toftebæksvej.

1999, 1. august: Modtagelsesklasse 2 og 3 for tosprogede elever etableres på henholdsvis Fuglsanggårdsskolen og Ungdomsskolen.

1999, 12. november: Sorgenfriskolen kan indvie en ny tilbygning med klasseværelser, administrationsafsnit, pædagogisk servicecenter og SFO.

Danske og spanske elever i blandet opstilling. Billedet er taget på gymnasiet i El Puig uden for Barcelona i forbindelse med et udvekslingsbesøg fra Lundtofte Skole i 1999.

Jette Andersen

2000

2000, 31. maj: Lov om ændring af lov om folkeskolen. Med virkning fra 1. august 2000 ændres opgavefordelingen vedrørende den vidtgående specialundervisning. Det økonomiske ansvar flyttes i princippet fra amterne til primærkommunerne.

2001, 14. marts: Lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø. Elever, studerende og andre deltagere i offentlig og privat undervisning har ret til et godt undervisningsmiljø, således at undervisningen kan foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Undervisningsmiljøet på skoler og uddannelsesinstitutioner (uddannelsessteder) skal fremme deltagerens muligheder for udvikling og læring og omfatter derfor også uddannelsesstedets psykiske og æstetiske miljø. Minister: Margrethe Vestager.

2001-2003: Undervisningsministeriet udsender vejledende »Klare mål« (fra 2003 »Fælles mål«, afsluttes i 2005) med delmål for folkeskolens undervisning.

2003, 30. april: Lov om ændring af lov om folkeskolen. Bl.a. om trin- og slutmål som fælles nationale mål for alle fag. Minister: Ulla Tørnæs.

Samme dato: Lov om vejledning om valg af uddannelse og erhverv. Med virkning fra 1. august 2004 afløses den kendte skolevejlederordning ved hver skole af »Ungdommens Uddannelses-

vejledning«, der udgår fra 46 centre fordelt over hele landet. Centrene har nu ansvar for vejledning af eleverne på folkeskolens 6.-10. klassetrin og for ungdomsvejledningen af de 16-25-årige. Minister: Ulla Tørnæs.

2003, 13. juni: Bekendtgørelse om indholdet i børnehaveklassen. Der indføres indholdsbeskrivelse af virksomheder i børnehaveklasserne.

2005, 18. maj: Lov om ændring af lov om folkeskolen. Loven giver forældrene ret til frit skolevalg inden for og over kommunegrænser, hvis der er plads på den ønskede skole. Minister: Bertel Haarder.

2005, 15. december: Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Bekendtgørelsen, der træder i kraft 1. januar 2007, uddyber rammerne for specialundervisningen og præciserer skolelederens ansvar for undervisningen.

2006, 19. april: Lov om ændring af lov om folkeskolen. Indførelse af obligatoriske nationale test i udvalgte fag på bestemte klassetrin og af obligatoriske afgangsprøver efter 9. klasse (se 30. juni 2006). Minister: Bertel Haarder.

2006, 9. juni: Lov om ændring af lov om folkeskolen. Ny formålsparagraf (§ 1, præcisering af tidligere): »Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder,

der forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.

Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.

Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati.«

Ved samme lovændring indføres bestemmelse om individuelle elevplaner, om offentliggørelse af landsresultater af test og om præcisering af det kommunale ansvar.

Der etableres et nyt råd for evaluering og kvalitetsudvikling af folkeskolen. Minister: Bertel Haarder.

2006, 30. juni: Bekendtgørelse om prøver i folkeskolen m.v. Der indføres obligatoriske afgangsprøver efter 9. klasse. »Prøvefag: dansk, matematik, engelsk, tysk, fransk, fysik/kemi, kristendoms-kundskab, historie, geografi, biologi og samfundsfag. Gruppeprøver afskaffes.

2007, 22. februar: Bekendtgørelse om udarbejdelse af kvalitetsrapporter.

Kommunalbestyrelsen pålægges at udarbejde årlige kvalitetsrapporter og handlingsplaner for folkeskolen.

2007, 20. marts: Bekendtgørelse om ny karakterskala. 7-trinsskalaen indføres.

2008, 26. maj: Lov om ændring af lov om folkeskolen. Udvidelse af undervisningspligten til 10 år (obligatorisk børnehaveklasse) fra 1. august 2009. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordningerne. Minister: Bertel Haarder.

2000, 17. januar: Ejendommen Søvig-
hus II på Gl. Bagsværdvej tages i brug som SFO ved Engelsborgskolen (se også september 2007).

2000, 1. august: Der etableres en ny ledelsesstruktur på kommunens skoler: Hver skoles skolefritidsordninger sammenlægges til én SFO, og skolens ledelse udgøres nu af et team bestående af skoleinspektør, viceskoleinspektør, SFO-leder og SFO-souschef.

2001, forår: Et nyt indskolingshus med plads til seks klasser tages i brug på Fuglsanggårdsskolen.

2001, 19. juni: Lege-lydhuset, udviklet af lærer og talepædagog Jørgen Markussen og placeret i et hjørne af Engelsborgskolens skolegård, indvies med taler og sange.

2001, 1. august: En ny 10. klasse-struk-

tur medfører, at 10. klasse-tilbuddene samles på to af kommunens skoler, Kongevejens Skole og Trongårdsskolen. Senere (2007) flytter 10. klasserne til Ungdomsskolen.

Et indskolingshus til 12 klasser m.v. tages i brug på Kongevejens Skole.

2001, oktober: Lindegårdsskolens skoleidrætshal tages i brug.

2001, 12. oktober: Engelsborghallen indvies. Den skal fremover anvendes til Engelsborgskolens idrætsundervisning og til idrætsformål i øvrigt. Endvidere rummer hallen fritidsklubben »Baune«.

2002: Kommunalbestyrelsen afsætter

økonomi til et omfattende skoleudviklingsprojekt: »Den fleksible skole«.

2002, august: Den første »gruppeordning«, en klasse for elever med vidtgående generelle indlæringsvanskeligheder, etableres på Kongevejens Skole. I 2003 etableres der tilsvarende grupper på Hummeltofteskolen (autisme), Lundtofte Skole (opmærksomhedsforstyrrelser) og Sorgenfriskolen (skolebegyndere med vidtgående vanskeligheder). Flere grupper dannes i de følgende år.

2004, 1. januar: Kommunalbestyrelsen nedlægger Skole- og fritidsudvalget og opretter et Børneudvalg og et Fritidsudvalg.

Klasserfotografi fra 2000'erne, her 4. a på Fuglsanggårdsskolen 2007/08. Lærerne er til venstre Anne Hemmingsen, til højre Christian Larsen. Foto: Dansk Skolefoto.

Taarbæk Skoles tilbygning fra 2006. Pia Vistisen foto.

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Skole- og fritidsforvaltningen hedder nu Børne- og fritidsforvaltningen, forvaltningsområdet udvides med daginstitutionerne, dagplejen og sundhedsplejen og omfatter fra efteråret 2005 til lige et Rådgivningscenter (Pædagogisk-Psykologisk Rådgivning nedlægges). Et nyt organ, »Skoleforum«, erstatter det i 1990 etablerede »Skolekontaktråd«.

Skoledirektør Poul Andersen tituleres nu børne- og fritidsdirektør, og vicedirektør i socialforvaltningen Torben Carlsen bliver vicedirektør i den nye forvaltning.

2004, 30. januar: En ny idrætshal indvies på Hummeltofteskolen.

2004, 1. august: Gladsaxe, Gentofte, Herlev og Lyngby-Taarbæk Kommuner etablerer fælles center, UU-Nord, for Ungdommens Uddannelsesvejledning i ejendommen Rustenborgvej 3.

2004, 1. september: Et nyt indskolingshus indvies på Lundtofte Skole.

2005, 13.-14. januar: På Kommunernes Landsforenings Skolerigsdag er repræsentanter for skolevæsenet og Kommunalbestyrelsen inviteret til at holde oplæg om udviklingen af en evalueringskultur.

2005, 31. maj: En gennemgribende om- og udbygning af Sorgenfriskolen med bl.a. nye faglokaler og mødefaciliteter afsluttes.

2005, efterår: En ny tunnel under Engelsborgvej forbinder Engelsborgskolen med idrætsanlæg og fritidsklub og sikrer skolevejen for eleverne.

2006, 14. august: Taarbæk Skoles nyeste tilbygning tages i brug.

2006, 1. september: Børne- og undervisningsdirektør Klaus Nørskov, Albertslund Kommune, udnævnes til børne- og fritidsdirektør i Lyngby-Taarbæk Kommune.

2007, forår: Lyngby-Taarbæk Kommune deltager sammen med 33 andre kommuner og Kommunernes Landsforening i et treårigt udviklingsprojekt: »Partnerskab om folkeskolen«. Der sættes fokus på evalueringskultur, skoleledelse, samarbejde i indskoling og udvikling af det digitale undervisningsmiljø.

2007, 25. juni: En ny indskolingsbygning indvies på Trongårdsskolen.

2007, 1. september: Ejendommen Søvig-
hus II på Gl. Bagsværdvej (tidligere SFO ved Engelsborgskolen) overdrages efter ombygning og gennemgribende istandsættelse til Musikskolen, som derved får et årelangt ønske om eget domicil opfyldt. Huset indvies officielt den 15. februar 2008.

2007, 1. august: Kommunens 10. klasser placeres på Ungdomsskolen, og Ungdomsskolens heltidsundervisning overflyttes organisatorisk som overbygning til Heldagsskolen.

2008, 4. april: En omfattende om- og udbygning af Engelsborgskolen, som også indbefatter en ny administrationsbygning, og som har været planlagt og udført gennem 10 år, afsluttes.

2008, 23. april: Pædagogisk Center flytter fra Rustenborgvej 1 og indvier lokaler i ejendommen Jernbaneplassen 22, som tidligere husede Skole- og fritidsforvaltningen.

2008, 15. august: Cand.scient.pol. Ulla Agerskov, Fredensborg Kommune, tiltræder som ny børne- og fritidsdirektør.

Kilder:

Af landsbyskolens saga. Danmarks Lærerforening 1964, Universitetsforlaget i Aarhus, heri: Poul Hartling: Nogle linier i skolelovgivningen og den parlamentariske debat om skolen. Valdemar Fraas: Skoleforhold i Lyngby-Taarbæk Kommune gennem Tiderne. Historisk-Topografisk Selskab for Lyngby-Taarbæk Kommune, 1928. Danmarks Pædagogiske Bibliotek, kronologisk oversigt over skolelovgivning www.dpb.dpu.dk. Vagn Oluf Nielsen: Folkeskolen i 100 år - kampen om struktur og indhold. i Uddannelse 09/2003, Undervisningsministeriet. Ernst Goldschmidt: U90 - et barn af 70'erne. i Uddannelse 01/1993, Undervisningsministeriet. Keld Grønder-Hansen: Det udvidede undervisningsmiddelbegreb - refleksioner i fortid og fremtid. i Banebryderprojektet, Undervisningsministeriet 1999. Den Store Danske Encyklopædi, bind 4 (dansk skolehistorie) og bind 6 (folkeskolen), Gyldendal 1996. Undervisningsministeriets Nyhedsbreve. www.retsinformation.dk. På en Bakke i Vest, Engelsborgskolen 1984. Skolenyt, 1918-1968, Lyngby-Taarbæk Kommunalærerforening, september 1968. ULKEN, Ulrikkenborgskolen juni 1991. Et folk kom i skole (1814-1989), Danmarks Lærerhøjskole og Undervisningsministeriet v/Institut for Dansk Skolehistorie 1989. Danmarks Lærerforening i 125 år. Folkeskolen nummer 17/1999, Danmarks Lærerforening. Ungdomsskolen 1943-93, særnummer af Ungdomsskolens blad Sidste Nyt 1993. Jeppe Tønsberg: Brede Klædefabrik, Erhvervsarkivets Forskningsfond 2004. Lyngby-Taarbæk Kommune, Børne- og fritidsforvaltningens personalearkiv. Lyngby-Taarbæk Kommunes Skolevæsen, årsberetninger 1940-1973. Lyngby-Taarbæk Kommunes årsberetninger 1973-1981 og 1988-2007. Lyngby-Taarbæk Kommunelærerforenings mødeprotokoller.

Bogens forfattere

Ved de enkelte forfattere er kun nævnt ansættelsesperioder i Lyngby-Taarbæk Kommune.

Jørn Baltzer, f. 1936, lærer. Lærer på Virum Skole 1962-2005, forretningsfører for Lyngby-Taarbæk Kommunes feriekolonier 1972-2005.

Poul Andersen, f. 1942, lærer. Lærer på Baunegårdsskolen 1967-78, skoleinspektør på Kongevejens Skole 1978-81, viceskoleinspektør 1981-86, skoledirektør 1986-2004, børne- og fritidsdirektør 2004-06.

Kristian Brønd, f. 1956, lærer. Lærer på Ulrikkenborgskolen 1882-89, skolekonsulent på Pædagogisk Center 1989-93, Leder af skolernes datacenter 1993-2009, sous-chef i Lyngby-Taarbæk Kommunes it-afdelingen fra 2009.

Vibeke Zanco Andersen, f. 1943, lærer. Skoleleder på Lindegårdsskolen 1997-2008.

Lise Dalgaard, f. 1942, lærer. Lærer på Baunegårdsskolen 1967-84, kursusplanlægningsmedarbejder ved Pædagogisk Center 1978-81, pædagogisk medarbejder ved Pædagogisk Center og leder af skolernes datacenter 1981-93,

Vibeke Bacher, f. 1946, lærer. Lærer på Baunegårdsskolen 1969-75, konsulent for specialundervisning 1987-93, skoleinspektør på Taarbæk Skole 1993-2000, skoleinspektør på Kongevejens Skole 2000-07.

Malene Fredlund Degn, f. 1996. Elev på Fuglsangårdsskolen fra 2003. (Omslaget).

Peter Frøslev, f. 1947, centerleder. Ansat i Lyngby-Taarbæk Kommune 1970-2009, leder af Pædagogisk Center 1998-2009.

Birte Hansen, f. 1944, lærer. Lærer på Trongårds-skolen 1970-2007.

Peter Fuglsang, f. 1948, lærer. Skoleinspektør på Taarbæk Skole fra 2000.

Mogens Hansen, f. 1936, cand. pæd. psych. Assisterende skolepsykolog 1968-1976, ledende skolepsykolog 1976-1997.

Søren Güllich, f. 1953, lærer. Viceskoleinspektør på Hummeltofteskolen 1992-94, skoleinspektør på Fuglsanggårdsskolen fra 1994.

Ole Jakobsen, f. 1946, lærer. Lærer på Baunegårdsskolen 1970-84, viceskoleinspektør på Virum Skole 1984-88, skoleinspektør på Lundtofte skole fra 1988.

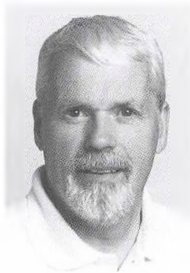
Carsten Halleby, f. 1953, speciallærer, læsekonsulent. Ansat i Lyngby-Taarbæk Kommune fra 1993.

Bo Jansen, f. 1957, pædagog. Ansat i Lyngby-Taarbæk Kommune fra 1980.

Keld Johansen, f. 1947, lærer. Leder af Lyngby-Taarbæk Musikskole 1993-2009.

Jørgen Laursen, f. 1945, lærer. Lærer på Hummeltofteskolen 1970-2008, skolekonsulent ved Pædagogisk Center 1988-2009.

Jens Jørgensen, f. 1938, lærer. Skoleleder på Hel-dagsskolen 1987-2002.

Hanne Lindau, f. 1941, cand.pæd.psych.. Leder af Pædagogisk Psykologisk Rådgivning i Lyngby-Taarbæk Kommune 1998- 2006.

Ole Hur Jørgensen, f. 1954, lærer. Skoleleder på Sorgenfriskolen fra 1995.

Jørgen Nygaard Markusen, f. 1934, lærer og tale/hørepedagog. 1959-65 ansat på Fuglsanggårdsskolen, 1965-87 på Sorgenfriskolen (fra 1966 som kurator), 1987-2001 på Engelsborgskolen.

Bente Kjøg, f. 1957, lærer. Viceskoleinspektør på Fuglsanggårdsskolen 1995-99, skoleinspektør på Hummeltofteskolen fra 1999.

Jørgen Morthorst, f. 1948, lærer. Lærer på Ungdomsskolen 1975-78, afdelingsleder 1978-1994, viceungdomsskoleleder 1994-2006, viceskoleleder på Heldagsskolen Fuglsanggård fra 2006.

Mikael Nielsen, f. 1958, lærer. Lærer på Trongårdsskolen fra 1991.

Jørgen Reedt, f. 1951, lærer. 1976-2000 lærer på Sorgenfriskolen, 2000-02 lærer på Heldagsskolen, 2002- skoleleder på Heldagsskolen. Formand for Lyngby-Taarbæk Kommunelærerforening 1992-2002.

Torben Steen Nielsen, f. 1943, lærer. Skoleinspektør på Virum Skole 1981-2008.

Åke Sandö, f.1942, lærer. Skoleinspektør på Ulrikenborgskolen 1980-86, viceskoleledertør 1986-2006.

Henning Petersen, f. 1940, lærer. Lærer på Engelsborgskolen 1963-74, skoleinspektør 1974-2002.

Mogens Trige, f. 1927, lærer. Lærer i Lyngby-Taarbæk Kommune 1950-59, viceskoleinspektør 1959-68, skoleinspektør på Taarbæk Skole 1968-79, skoleinspektør på Lindegårdsskolen 1979-90.

Dorthe Reedt, f. 1955, pædagog. Ansat i Lyngby-Taarbæk Kommune fra 1991.

Jeppe Tønsberg, f. 19590, stadsarkivar PhD. Leder af Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv (Byhistorisk Samling) fra 1976. (Billedredaktør).

Register

Registeret gør ikke krav på fuldstændighed, idet en række uvæsentlige stednavne er udeladt. Navne på lokaliteter uden for Lyngby-Taarbæk Kommune kan ikke forventes at være optaget i registeret.

- Abildstrøm, Jytte 71
ADHD 148, 212, 216
Administrationsbygningen på
Toftebakvej 305
Acrodan Luftfoto 18, 27, 36, 44, 53,
61, 77, 83, 87, 101
Agerskov, Laurits 151
-, Ulla 268, 310
Ahl (feriekoloni) 245, 246, 247, 248,
251, 253, 254, 257, 276, 280, 281
Amtsligt samarbejde 102, 129, 211,
212, 213, 214, 215, 220, 221, 299
Andersen, Hans O. 283
-, Hj. 268
-, Ib 258
-, Jette 146, 305
-, K. B. 289
-, Markus Holm:
se Holm Andersen, Markus
-, Mogens 67, 258
-, Morten Bøgelund:
se Bøgelund Andersen, Morten
-, Poul 5, 64, 79, 125, 139, 140, 141,
149, 150, 162, 167, 174, 177, 181, 225,
256, 258, 268, 298, 299, 300, 309, 311
-, Vibeke Zanchø:
se Zanchø Andersen, Vibeke
Angelo, Claus 75, 78
Appel, Jacob 273
Arrøe, Jytte 154
Art Club 197
ASA-studierne 65
Asholt, Rigmor Voldum 35
Askbo, Daniel 135
Askevænget 109, 110
Asperger 212, 216
Atlung, Mary 267
Autisme 148, 212, 216, 218
Avisindsamling 155, 157
Bacher, Tønnes 268
-, Vibeke 23, 28, 57, 62-63, 64, 91,
150, 311
Bagsværd Kostskole 75
Bagsværdvej 7, 8, 270, 271, 305,
307, 310
Bahl, Chr. 79, 84, 118, 152, 155
Baltzer, Jørn 245, 246, 248, 249,
251, 252, 253, 311
Barcelona 146, 305
Barnewitz, Henriette 6, 255
Baune (fritidsklub) 16, 308
Baune Allé 108, 299, 300, 303
Baunegårdsskolen 41, 42, 50, 72,
76, 79, 91-98, 107, 111, 112, 125,
126, 129, 130, 131, 134, 163, 164,
165, 166, 167, 171, 173, 174, 189,
190, 191, 193, 265, 291, 295, 296,
299, 300, 301, 311, 312
Bay, Børge 71-72
-, Louise 154
Beck, Søren Cosmus 19
Becksvej 19, 21, 160
Berg, Bodil 70, 71
Bering, Hanne Marie 20
Bigler, Joel 268
Bio Lyngby 256
Bjerregaard, Ritt 113, 122, 294, 295
Blom, Birthe 125, 256, 258
-, Mogens 88, 89, 90, 98
Blaagaard Seminarium 87, 183, 302
Bogesen, Gudrun 59
Boisen Outzen, Peter 91
Bolette (dameøjsforretning) 201
Bolettes Hus (Jernbanepladsen 22)
201
Bollerup Jensen, Helge 283
Bom, Mette 75
Bondehyen 6, 7, 49, 166, 270, 271
Borgbjerg, Frederik 274
Borré, Inge 268
Brandt, Mogens 86
Bredé 57, 58
-, Allé 58
-, Skole 39, 57-59, 64, 91, 255, 270,
272, 273, 274, 277
-, Spisehus 265
Broager (feriekoloni) 139, 149, 250,
251, 252, 253, 254, 291
Brogaard, Knud Lavard 91, 276,
292
Brugsen 219, 222
Bruun Nielsen, Fredlev 79, 84, 154,
155
Brønd, Kirsten Frølich 18, 150
-, Kristian 189, 200, 311
Buch, Axel 201
Buddingevej 275, 282
BUPL: se Børne- og Ungdomspæ-
dagogernes Landsforbund
Bussen (Taarbæk Skoles tilbygning)
25, 26, 27, 28
Byhistorisk Samling:
se Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv
Byplanafdelingen 171
Byplanudvalget 129, 132
Bæklund, Rachel 160
Bøgehuset 259
Bøgelund Andersen, Morten 18
»Børn og Unge« 266
Børne- og fritidsforvaltningen 146,
201, 203, 309
Børne- og Ungdomspædagogernes
Landsforbund (BUPL) 261, 266
Børnehaveklasse 14, 15, 18, 55, 62,
67, 79, 82, 128, 137, 149, 160, 208,
228, 261-62, 289, 295, 300, 306
Børneudvalget 141, 142, 146-50,
187-88, 267, 308
Baagø, Hans 126
Carlsen, Torben 150, 268, 309
Carlhøjvej 10 (skolefritidshjem)
165
Cecilie-projektet 208, 209
Center for Teknologistøttet Uddan-
nelse (CTU) 189
Centrale Uddannelsesråd, Det 292,
295
Chr. X's Allé 8, 10, 17, 275
Christensen, Erik 72, 92, 94, 98,
134
-, Ib Sven 16, 304
-, Inger 295
-, J. C. 270
-, Kaj 23
-, Sanne 234
»Christian Kryds« 17
Christian X 58
Christiansen, Edwin 73
-, Ole 154
-, P. Theill: se Theill Christiansen, P.
Christoffersen, Mogens 139, 268
Churchill, Winston 152
Collin, Inga 100
-, Jonas 100
Cruusberg, Gunnar 159, 283
CVU (Center for Videregående Ud-
dannelser) København & Nord-
sjælland 186
Dagskoleklinikken 107, 299, 300
Dahl (læge) 272
Dahl-Nielsen, Richard 74, 78, 162,
294
Dalgaard, Lise 189, 191, 311
Dalsgaard, Tage 303
Dangaard, Poul Trier 268
DAMP 212, 216, 218
Danmarks Evalueringsinstitut
(»Eva«) 185
-, Lærerforening 165, 207, 260-61,
266, 302
-, Lærerhøjskole (DLH): se Dan-
marks Pædagogiske Universitet
(DPU)
-, Pædagogiske Institut (DPI) 227
-, Pædagogiske Universitet (DPU)
75, 151, 186, 190, 191, 193
-, Tekniske Universitet: se DTU
Dansk Skolefoto 310
-, Tidskontrol 35
Det Danske Missionsselskab 19, 25
Darlov, Peter 140
Daverkosen, Carl Leo 273
-, Edmund 57, 273

- Degn, Malene Fredlund:
 se Fredlund Degn, Malene
 Dinesen, Erling 294
 DLF: se Danmarks Lærerforening
 DLH (Danmarks Lærerrhøjskole):
 se Danmarks Pædagogiske Uni-
 versitet
 DONG 116
 DPU: se Danmarks Pædagogiske
 Universitet
 DSB 277
 DTU 202
 Dybbøl Skanser 250
 Dybkjær, Lone 301
 Dyrehavegård 86
 Dyrehaven 39, 47, 51, 86, 229, 230
 Dyrehavsbakken 34
 Ebbe, H. J. V. P. 48
 Egehuset 91, 271
 Ekelund, Poul 67
 El Puig 305
 Elevråd 139-40
 Elverhøjkorset 242
 Engelsborghallen 16, 17, 143, 308
 Engelsborgskolen (indtil 1933 Lyngby
 Skole) 6, 7-18, 49, 65, 68, 70, 72, 124,
 127, 143-44, 151, 152, 167, 170, 171,
 175, 177, 180, 210, 219, 220, 221, 225,
 226, 235-38, 239, 240, 242, 254, 255,
 270, 271, 276, 279, 281, 282, 284, 285,
 287, 288, 290, 296, 297, 298, 299, 303,
 304, 307, 308, 309, 310, 313, 314
 Engelsborgskolens Fond 236
 Engelsborgskolens idræts-fritids-
 klub 134-35
 Engelsborgskolens Stryge- og Blæ-
 seorkester 236, 237
 Engelsborgvej 17, 18, 143, 309
 Eriksen, Erik 284
 Eskildsen, Kirsten 23, 25, 28, 75,
 78, 256, 258, 294
 European Network of Innovative
 Schools (ENIS) 54
 Evaluering 45, 46, 78, 84, 181-88,
 264, 307
 Fabriksskoler 39, 57, 91, 270, 272
 Falk Hansen, Poul 268
 Fenneberg, Paul 73, 156, 167, 284
 Feriekolonier 245-54, 257, 264, 298,
 311
 Feriekoloniudvalget 245, 248, 250,
 251
 Finansministeriet 86
 Finansudvalget 86
 Finsen, Niels 7
 Firskovvej 115
 Fjordhøjgård 124
 Fleksibel skole 37-38, 52-53, 63, 78,
 84, 90, 141-43, 308
 Flindt Petersen, Jørgen 191
 FOF 146
 Fogs Fond 2
 »Folkeskolen« 261, 266
 Folkeskolens Centre (for undervis-
 ning af svært handicappede) 214
 - Forsøgsråd 94, 206, 208, 298
 - Forsøgsudvalg 298
 - Udviklingsråd 298
 Folketingets Undervisningsudvalg
 138, 145, 223
 Forældreforening Baunegårdsskolen
 96
 Forældreråd 9
 Frederik IV 29
 - VIII 31
 Frederiksdal 29, 278
 Frederiksen, Chr. 49, 56, 153
 -, Eyvin 291
 -, Helle 258
 Fredlund Degn, Malene 2, 308, 311
 Frendrup, Augusta 6
 Friedrichsen, Knud 11, 277
 Friis & Moltke 82
 Friis Jørgensen, Ole 96, 126
 Friis, Bøgild 268
 Frilandsmuseet 61, 230, 233
 Frisch, Hartvig 278
 Fritidshjem 259, 260, 261, 264, 265
 Fritidsklubber 262
 Fritidskommissionen 295
 Fritidspasningsordninger 259-66
 Fritidsudvalget 147, 308
 Frølich, Kirsten: se Brønd, Kirsten
 Frølich
 Frøslev, Peter 150, 197, 200, 204,
 312
 Fraas, Valdemar 6, 7-8, 9, 18, 255
 Fuglsang, Peter 19, 23-28, 150, 312
 Fuglsang-Damgaard, Carl 51
 Fuglsanggård 107-10, 303
 Fuglsanggårds Allé 108-10
 Fuglsanggårdsskolen 2, 29, 73, 79-
 84, 110, 116, 133, 134, 142, 151,
 153-58, 170, 171, 175, 177, 179,
 180, 194, 265, 280, 286, 287, 288,
 290, 293, 295, 307, 308, 311, 312,
 313
 Fælleslærerrådet 108, 129, 157-58,
 257, 268, 282, 284, 295, 299, 303
 Fæstningskanalen 202
 Gade, Peter 136
 Gammel Bagsværdvej: se Bag-
 sværdvej
 - Lundtoftevej: se Lundtoftevej
 - Rustenborg 198, 202
 Gardner, Howard
 Gedesby (feriekoloni) 94, 248, 249,
 252, 253, 285
 Gedser 249
 Geels Bakke 58
 Gjentofte Kommune 132, 301
 Gjerlufsen, Thomas 135
 Gjerløw, Poul 267
 Glostrup Hospital 205
 Godthåb 91
 Gordon (engelsk købmand) 19
 Gossmann, Per 200, 201, 204, 222
 Groth Jensen, J. P. 67
 Gruppe 6 (Ungdomsskolen/Hel-
 dagsskolen) 110, 115-16
 Grødbespising 10, 39, 41, 49, 278,
 288
 Det Grønne Område (Lyngby-Taar-
 bæk Bladet) 22, 24, 25, 43, 45, 60,
 62, 69, 70, 75, 97, 104, 105, 113,
 115, 121, 123, 125, 126, 128, 139,
 140, 157, 160, 200, 201, 288, 298
 Grønnevej 58
 Gudmandsen, Ane 31
 Guldborg Jørgensen, Agnes: se Jør-
 gensen, Agnes Guldborg
 Guldborghus (Jernbanepladsen 22)
 201
 Güllich, Søren 79, 84, 150, 312
 Gyrithe Lemches Vej 89, 112
 Halleby, Carsten 223, 227, 312
 Handelsskolen København Nord
 87, 88, 98
 Hansen, Anna Rosendal:
 se Rosendal Hansen, Anna
 -, Birte 85, 312
 -, Carlo 165, 268
 -, Freddy 135
 -, Gitte Høy: se Høy Hansen, Gitte
 -, Johannes 67, 267
 -, John 23, 28, 268
 -, Kristian 271
 -, Mogens 205, 221, 227, 312
 -, P. 268, 276
 -, Poul Falk: se Falk Hansen, Poul
 -, Stig 48, 285
 -, Svend Georg 292
 -, Svend Wiig: se Wiig Hansen,
 Svend
 -, Aage 161, 162, 199, 268, 290, 297,
 299
 Hanssen, Andreas 6
 -, Asta 6
 Harkjær, Ole 12, 16, 69, 119, 127,
 156, 157, 163, 172, 197, 267, 268
 Haslev 252
 Hasselvej 265
 Havnekiosken 25
 Hechmann, Erik Carl 118, 288
 Heerup, Henry 67, 68
 Heimann, Birgit 239
 Heinesen, Knud 292
 Heldagsskolen (senere Heldagssko-
 len Fuglsanggård) 83, 107-10,
 114, 117, 129, 180, 210, 212, 217,
 218, 299, 300, 302, 305, 310, 313
 Helsingørmotorvejen 86
 Heltidsundervisning 113-14, 117,
 118
 Helveg Petersen, K. 156, 166, 288,
 289
 Hemmingsen, Anne 308
 Herneth, Poul 12, 258
 Hindsgaul, Leif 296

- Hjorth Nielsen, Søren 67
Hjortkjær, C. C. 268
Hodal, Knud 279
Holm, Axel 167
Holm Andersen, Markus 6
Holmskov, Helge 103
Holst (arkitekt) 155
Huddinge 114
Hummeltofteskolen 29, 59, 73-78, 79, 125, 142, 144, 148, 154, 162, 167, 170, 175, 179, 180, 187, 188, 218, 244, 259, 266, 280, 284, 286, 287, 288, 291, 294, 308, 312, 313
Hur Jørgensen, Ole 99, 106, 150, 313
Hvass, Peter 51
Hvidbog, Baunegårdsskolen 95-96
Hvidøre Skole 19
Hyldevænget 128
Høstvej 6, 270
Høtoft Rasmussen, Niels Kristian 38
Høy Hansen, Gitte 28
Håbet (= Neptunus, landsted i Taarbæk) 19, 25
Haag, Ole 125
Håkonsson, Birgit 154
- Meta 159, 283
Haarder, Bertel 298, 299, 301, 306, 307
Idrætsudvalget 132, 133, 134, 302
Indskoling 17-18, 26, 30, 36, 44, 46, 47, 55, 61, 63, 83, 87, 89, 128, 150, 180, 260, 263, 264, 307, 308, 309, 310
Irving, Erling 22, 24, 25, 43, 45, 60, 62, 69, 70, 75, 97, 104, 105, 113, 115, 121, 123, 125, 126, 128, 139, 157, 200, 201, 268, 288, 298
IT-rygsækken 232-33
IT-undervisning 54-55, 78, 93, 130, 131, 189-96, 264
IT-vejledere 191-92, 196
IT-vejlederforningen 189
Jakobsen, Georg J. 28, 40, 74, 65, 91, 151, 152, 155, 156, 158, 159, 162, 235, 255, 267, 268, 279, 280, 282, 283
- Jakob Henrik 28
- Ole (gårdejer) 39
- Ole (skoleinspektør) 5, 39, 45, 47-48, 150, 312
Jansen, Bo 259, 312
Jensen, Bo Palle 118
- Flemming Tommerup: se Tommerup Jensen, Flemming
- Hans Søgaard: se Søgaard Jensen, Hans
- Helge Bollerup: se Bollerup Jensen, Helge
- Ib Martin 86
- Inge Møller: se Møller Jensen, Inge
- J. P. Groth: se Groth Jensen, J. P.
- Jørgen 258
- Ole Vig: se Vig Jensen, Ole
Jensen, Robert Rørmose: se Rørmose Jensen, Robert
Jernbanepladsen 22, 146, 199, 201-02, 297, 298, 300, 310
Jernbanevej 256
Jespersen, Karen 94
Johannessen, Johan Chr. 31, 38
Johansen (Oberfeldwebel) 49
- Frede 75
- Hans Viggo Stoklund: se Stoklund Johansen, Hans Viggo
- Keld 235, 244, 313
Jonstrup Seminarium 41, 85, 86, 87, 157, 286, 288, 289, 290, 302
Jægersborg Skovdistrikt 132, 301
Jørgensen, Agnes Guldborg 201
- Børge 99, 106, 280, 284
- Edgar 201
- Gitte 125
- Hans Adolf 48, 255
- Jens 107, 110, 313
- Jørgen 111, 269, 275, 277, 278, 284
- Kjeld 139, 141-50, 267
- Ole Friis: se Friis Jørgensen, Ole
- Ole Hur: se Hur Jørgensen, Ole
- Steen 125
- Thøger 48
Jørsløv, Mogens 160
Kann, Erik 50, 56, 161
Kentorp, Dina 304
Kirkedvalget 133
Kjøvg, Bente 73, 76, 78, 150, 313
Klampenborgvej 49, 50
Klarskovgård 122, 295
Klitgården (feriekoloni) 246, 247, 248, 250, 251, 280, 281, 291
Knudsen, Helge 12, 13, 18, 65
- Lis 268
Kolle (fritidsklub) 36
Kommunalbestyrelsen: se Lyngby-Taarbæk Kommunalbestyrelse
Kommunalbestyrelsens Sekretariat 171
Kommunælærerforeningen 108, 125, 129, 132, 156-58, 159, 211, 245, 246, 248, 250, 251, 255-58, 272-73, 276, 283, 285, 291, 298, 303, 314
Kommunernes Landsforening 185, 187, 196, 264, 302, 309, 310
Kommunikations Teknologisk Produktionshøjskole (Kom-tek-pro) 114-15
Kompetenceskoler (= sporskoler) 215-16
Kom-tek-pro 114-15
Kongevejen 55, 283
Kongevejens Skole 57-64, 88, 99, 110, 111, 118, 144, 170, 171, 173, 175, 180, 192, 194, 195, 218, 247, 267, 277, 279, 280, 281, 283, 285, 295, 308, 311
Kongevcjerer 61, 62
Kongsvænget 61
Konservativ Ungdom (KU) 127
De Konservative 141
Koordineringsudvalget (musikskolen) 242
Kramer, Liss 139
Kraunsøe, V. E. 267
Kreiner, Svend 206, 208
Kriminalpræventiv undervisning 123
Krogsholm, Henning 13, 235-44 passim, 284
Krøhn, Gunnar 268
Krøjgaard, Aase 119
Kulturministeriet 238
Kvalitetsstjernen 45, 183-85, 186, 187-88, 196, 257
Kyed, Ole 137, 138
Langkilde, Hans Erling 86
Langs Banen 108-10
Larsen (fru, Lindegårdsskolen) 49
- Christian 308
- Helge 292
- Theodor 20
- Ulla 140
Laursen, Jørgen 19, 26, 73, 143, 147, 313
Lauterlein, Hans Henning 268
Lavard Brogaard, Knud: se Brogaard, Knud
Lavard Lebech, Jensenius 292
Lees, Gordon 89, 90, 150
- Tine 18
Lejrske 249-50, 253
Lekticealé 140
Lemche, Gyrithe 7, 17
- Johan 7, 8, 127, 267, 272
Lilleør, Olav 139
Lindau, Hanne 137, 211, 223, 225, 313
Lindebladet (skoleblad) 51, 164, 165, 166
Lindegårdsskolen 10, 12, 42, 49-56, 86, 96, 99, 124, 133, 140, 144, 145, 151, 152, 153, 159, 161-66, 167, 170, 171, 173, 175, 177, 180, 233, 234, 246, 276, 277, 280, 281, 282, 283, 284, 300, 308, 311, 314
Lindstrøm, Bruno 59
Lipsøe, Bernhard 60
Lohse, Gitte 64
Lolle, Hans Henrik 268
Lollike, Johannes 85, 86, 88, 90, 256, 258
Lorentzen, Jørgen 125
Lundtofte 39, 42, 58
- Afdelingsbibliotek 276
- Gamle Skole 40, 41, 48, 286, 298, 299
- Skole 39-48, 50, 58, 59, 86, 91, 96, 125, 139, 144, 146, 148, 167, 173, 175, 184, 218, 240, 246, 255, 271, 274, 276, 280, 283, 284, 285, 287, 291, 299, 300, 305, 308, 309, 312

- Lundtoftevej 6, 39, 44
 Lydhuset 17, 143, 219-26, 228-29, 307
 Lyngby 49
 - Amatørdansereforening 136
 - Gymnasium 12, 55, 274, 275, 281, 282, 303
 - Handelsskole: se Handelsskolen
 Københavns Nord
 - Kanoklub 135
 - Kommuneskoles Forældreforening 9
 - Nordre Mølle 244
 - Roklub 282
 - Rådhus 138, 145, 158, 223
 - Skole (senere Engelsborgskolen) 6, 7, 8, 9, 10, 14, 18, 49, 270, 271, 272, 274, 275, 276
 - Stadion 51, 136
 - Statsskole: se Lyngby Gymnasium
 - Torv 97, 151, 201, 297
 Lyngbygårdsvej 50, 53
 Lyngby-ordningen (musikskolen) 238-39, 242
 Lyngby-Taarbæk Bladet: se Det Grønne Område
 - Brass Band 242
 - Harmoniorkester 13, 240-41, 242
 - Kommunalbestyrelse 7, 9, 15, 16, 37, 39, 51, 55, 56, 69, 72, 96, 97, 98, 114, 117, 118, 119, 121, 126, 127, 129, 131, 133, 134, 137, 139-40, 141, 142, 152, 155, 157, 158, 161, 164, 165, 166, 167, 170, 172, 173, 174, 176, 177, 178, 179, 181, 183, 184, 211, 245, 246, 255, 256, 261, 264, 268, 273, 276, 280, 281, 284, 288, 291, 295, 308, 309
 - Kommune (myndighed) 86, 107
 - Kommunelærerforening: se Kommunelærerforeningen
 - Kommunes Feriekolonier 245-54
 - - Kulturpris 242
 - - Lærskoler 252-53
 - - Skoleudvalg 7, 9
 - - Sundhedskommission 7
 - Kor- og Musikskole: se Lyngby-Taarbæk Musikskole
 - Mandolinorkester 242
 - Musikskole 13, 18, 68, 129, 235-44, 284, 299, 310, 313
 - Skolebio 283
 - Skolekommission 119, 127, 130, 131, 133, 134, 157, 158, 174, 176, 268, 274, 276, 284, 295, 301
 - Sogneråd: se Lyngby-Taarbæk Kommunalbestyrelse
 - Stadsarkiv 6, 8, 9, 11, 13, 16, 18, 20, 21, 27, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 40, 41, 44, 50, 51, 53, 58, 59, 60, 61, 66, 67, 68, 71, 74, 77, 80, 81, 83, 87, 92, 93, 100, 101, 100, 101, 112, 115, 120, 124, 152, 153, 156, 162, 247, 249, 257, 267, 270, 271, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 281, 282, 285, 286, 287, 289, 292, 294, 297, 299, 301, 303, 309, 314
 - Symfoniorkester 13, 237, 240-41, 242
 - Ungdomsskole 89, 98, 110, 111-18, 130, 138, 193, 222, 280, 295, 299, 306, 308, 310, 313
 - Vandrerhjem 92
 Lyngby-Larsen, Dagmar 159, Dagmar 283
 Lyngsie, Benny 118
 Lystrup 246
 Læsecentret (Lindegårdsskolen) 233-34
 Lønborg-Jensen, Aage 21
 Løvdal, Axel 267, 268
 Madsen, Frederik Marius 57-60, 64, 255, 258
 - Inger Steen 119-26, 127, 197, 200, 267
 - Louise 6
 - Steen 119-20, 122
 Magdahl Nielsen, Johannes 7
 Maltbæk, Jeppe Kr. 283
 Markussen, Jørgen Nygaard 17, 145, 219, 221, 224, 226, 228, 229, 307, 313
 - Per 150
 Martin, Camilla 136
 Massmann, Nicolaus 111
 Matador (skotøjsforretning) 201
 Matadorhuset (Jernbaneplassen 22) 201
 Matematisk Institut (DPU) 93, 190
 Mathiasen, Helga 283
 Mediateker: se skolebiblioteker
 Medieskolen 115
 Metaconsult 183
 Mikkelsen, Henrik 219, 221, 225
 Modersmålsundervisning 145-46
 Modtageklassen M3 (Ungdomsskolen) 116, 118
 Molevej 160
 Mondahl, Poul P. 33
 Moos, Jørn 268
 Morthorst, Jørgen 111, 313
 Mortimore, Peter 188
 Morville, Aage 85, 286
 Mulich, Helle 268
 Musikskolecenter 243-44
 Musikundervisning 13, 68, 94: se også Lyngby-Taarbæk Musikskole
 Møllebo 262
 Møller, Lene 79, 80, 84
 Møller Jensen, Inge 268
 - Petersen, Gitte 150
 Mølleåen 245
 Maaløse 31
 Nellemose, Torben 111, 118, 138, 150, 268, 295
 Neptunus (landsted i Taarbæk) 19
 Nielsen & Rubow 144
 Nielsen, Bunde 258
 - Fredlev Bruun: se Bruun Nielsen, Fredlev
 - Gorm 82
 - Grethe 290
 - Helle 89, 132, 133-40, 267
 - Ida Vestergaard: se Vestergaard Nielsen, Ida
 - Johannes Magdahl: se Magdahl Nielsen, Johannes
 - Jørgen Christian 227
 - Lasse Aagaard: se Aagaard Nielsen, Lasse
 - Mikael 85, 314
 - Søren Hjorth: se Hjorth Nielsen, Søren
 - Søren Kristensen 59
 - Torben Steen 29, 38, 124, 136, 150, 314
 Nielsson, Arne 136
 Nikolajsen (ansat på Lyngby Rådhus) 265
 Nilson, Inga 219
 Nilsson, Carl 59
 - Else Inga 288
 - Stella 154
 Nimb-Christensen, Gunnar 64, 111, 118, 280
 Nivå 117
 Nordea Fonden 2
 Nordisk Ministerråd 206
 Nordstrand, Aggi 288
 Nyborg, Jørgen 62, 64
 Nygaard Markussen, Jørgen: se Markussen, Jørgen Nygaard
 Nykøbing Sjælland 246, 248
 Nymølle 270
 Nyvold, Axel Arrild 65, 72, 258
 Nærum 29, 85
 Nøjsomhedsvej 39, 44
 Nørbæk, Helle 140
 - Susanne 200
 Nørgaard, Ingvar 247, 267
 Nørskov, Klaus 268, 309
 Ohlsen, Walborg 91
 Olesen, Jytta 165
 - Valborg 14, 18
 »Olivia« (Ungdomsskolens kutter) 117, 118
 Olsen, Johannes P. 28, 160, 283
 - Jørgen 283
 - Kirstine Marie 31
 Ordblindestitutet 230, 233
 Osmani, Sofia 267
 Outzen, Peter Boisen: se Boisen Outzen, Peter
 Parcelvej 29, 30, 36, 274
 Paulsen, Susanne 150
 Paustian, F. Wulff 267
 Pax (Villa, Kongevejen 55) 99, 100, 101

Pedersen, Anders 268
 -. Thorvald 9, 13, 18
 Perch, Else 59
 -. Poul 12
 Perspektivplan for Specialundervisning 211-18
 Persson, Flemming 118
 Peter Lunds Vej 6
 Petersen, Gitte Møller: se Møller Petersen, Gitte
 -. Henning 5, 7, 10, 15, 18, 221, 225, 269, 314
 -. Jørgen Flindt: se Flindt Petersen, Jørgen
 -. K. Helveg: se Helveg Petersen, K.
 Pihl Sørensen, Simon 139
 Planlægningsfunktionen 171
 PLS Consult 183, 184
 PPR: se Pædagogisk-Psykologisk Rådgivning
 Projektsamvirket 189
 Pædagogisk Center (tidligere Pædagogisk Central) 122, 123, 129, 156, 171, 191, 194, 197-204, 222, 228, 229, 231, 257, 297, 310, 311, 312, 313
 - Central: se Pædagogisk Center
 - Dag 188
 - Forum 185, 187, 257, 303
 - Råd 15, 131, 165, 299
 - Udvalg 46
 Pædagogisk-Psykologisk Rådgivning (PPR) 137, 205-10, 212, 217, 221, 222, 223, 224, 227, 305, 309, 313
 Radio Noon 114
 Rambøll, Johannes 38, 255, 258
 Ramsby, Allan 234
 Rasmussen, Bente 154
 -. Birthe 25
 -. Dan 268
 -. Gitte 38
 -. Niels Kristian Høftoft: se Høftoft Rasmussen, Niels Kristian
 Ravnholm 47
 Realeksamen 8, 9, 12, 14, 15, 295
 Reedt, Dorte 259, 262, 263, 266, 314
 -. Jørgen 5, 107, 110, 150, 255, 257, 258, 314
 Regnecentralen 193
 Reichstein, Lasse 56
 Reumert, Poul 157
 Reynberg, Gunvor 52
 Ring, Lise 67, 69
 Rosdahl, Ejner Steen 38, 283
 -. Vibeke 125
 Rosendal Hansen, Anna 274
 Rosenlund, Anna 59
 Rosenmeier, Tage 139
 Roslyng-Jensen, Anette 220
 Rubinstein 289
 Rustenborg: se Gammel Rustenborg
 Rustenborgvej 122, 127, 201, 203, 297, 305, 309, 310
 Rydahl, Ruth 283
 Rømhild, C. 267
 Rønne, Bone Falch 19, 25
 Rørdam, H. F. 268
 Rørmose Jensen, Robert 66, 72
 Rådgivningscenter 309
 Raadvad Hotel 92
 - Knivfabrik 91, 93
 - Naturskole 132, 301
 - Skole 39, 50, 91-92, 255, 270, 271, 272, 273, 276, 277, 278, 291, 292, 296
 Sandø, Åke 65, 69, 70, 71, 72, 139, 150, 162, 222, 268, 300, 314
 Sankt Knud Lavard Skole 82
 Satellitten (Ungdomsskolen/Hel-dagskolen) 106, 117-18
 Schack, Karen 127
 Schiøler, Victor 157
 Schmidt, Erik Ib 292
 -. J. Palle 86
 Schouboe (provst) 41
 SFO 15, 17, 26-27, 30, 36, 44, 46, 51, 61, 62, 76, 78, 80, 82, 83, 87, 99, 102-03, 107, 127-28, 132, 137, 144, 166, 178, 196, 257, 259-64, 266, 305, 307, 310; se også side 96
 Sjølund, Lone 300
 Skjoldager, Ditlev Herluf 48
 -. Emma 6
 -. Niels Andreas 64, 273
 -. Niels Hansen 19
 -. Vilh. 6
 Skodsborg 91
 Skole- og fritidsforvaltningen 261, 309, 310
 Skole- og fritidsudvalget 133-40, 141-46, 147, 148, 177, 217, 267, 302, 308
 Skole/hjem-samarbejde 94-98
 Skolebakken 29, 30, 36
 Skolebestyrelse 15, 46, 131, 139, 142, 149, 165, 166, 181, 183, 188, 225, 299
 Skolebibliotek 15, 17, 21, 24, 120, 163, 192, 197-98
 Skolebio 256, 283
 Skolebotanisk Have (Ulrikkenborg-skolen) 66, 67, 71
 Skoleforum 149, 302, 309
 Skoleforvaltningen 108, 109, 135, 149, 150, 157, 162, 171, 181, 187, 188, 190, 201, 211, 238, 239, 242, 251, 253-54, 257, 261, 268, 286, 297, 300
 Skolefritidshjem 165, 259, 261, 262, 264, 300
 Skolefritidsklubber 259, 261, 262, 263, 264, 265, 300
 Skolefritidsordning: se SFO
 Skoleidrætsstævne 281, 282
 Skoleinspektørforeningen 151
 Skoleinspektørkredsen 135-36
 Skoleinspektørmøder 161-62
 SkoleIntra 54, 195, 203-04
 SkoleKom 195
 Skolekomedie 155
 Skolekommissionen: se Lyngby-Taarbæk Skolekommission
 Skolekonsulenter 199
 Skolekontaktråd 132, 142, 149, 181, 183, 302, 309
 Skolemusikler 238, 239
 »Skolenyt« (Kommunelærerforeningens medlemsblad) 258
 Skolenævn 9, 14, 15, 119, 121, 133, 295
 Skoleplanlægning 167-80
 Skolepsykologisk Kontor 108, 205, 298, 300
 - Rådgivning (SR) 129, 205, 206, 207, 208
 Skoleradio 286
 Skolernes Datacenter 192, 194, 195
 - Forårsudstilling 2
 »Skolestriden i Lyngby« 9
 Skoletandpleje 275
 Skoleudbygningsplan 143, 257
 Skoleudvalget: se Taarbæk Kirke Skovlund, Bent 154, 256, 258
 -. Ulla 154
 Socialforvaltningen 109, 146, 147, 201, 251, 252, 261, 265, 300
 Socialministeriet 115, 213
 Socialudvalget 109, 121, 126, 129, 251
 Sophie Hedevig 29
 Sophienholm 150
 Sorgenfri Slot 58
 Sorgenfriskolen 73, 99-106, 144, 148, 170, 173, 177, 180, 205, 207, 210, 212, 217, 218, 220, 223, 247, 258, 283, 288, 300, 305, 306, 308, 309, 313, 314
 Specialklasser 216-18, 220
 Specialundervisningsplan 257
 Specialundervisningsprojektet (SUP) 206-07
 Specialundervisningsudvalget 211, 214
 Sporskoler (= kompetenceskoler) 215-16
 Spørvejsfunktionærernes Orkester 49
 SSP (Skole-Socialforvaltning-Politi) 115, 132
 Stadsarkitektens Forvaltning 171
 Stadsbiblioteket i Lyngby 2, 139
 Stampen 91

- Statens Musikråd 242
 Statens Pædagogiske Forsøgscenter 88
 Steincke, K. K. 274
 Sthyr, H. V. 269
 »Stjerner i svøb« (skole/idrætsprojekt) 135, 136, 304
 Stoklund, Elise 296
 Stoklund Johansen, Hans Viggo 120, 122, 123, 197, 198, 200, 204, 291
 Strandmøllen 91
 Stuckenberg, Ingeborg 101
 -, Viggo 101
 SummerCamp Ahl 202, 203, 204
 SummerScienceCamp 202, 203
 »Svanen« (institution) 144
 Svømmeundervisning 278
 Sørforsorgen 213, 214, 220
 Søegaard, Arne 205, 287
 Søgaard Jensen, Hans 33
 Søllerød Kommune 132, 301
 Sønderborg 250
 Søndergaard, Eyvind 154
 Sørensen, Frederik Tscherning: se Tscherning Sørensen, Frederik
 -, Nete 10
 -, Peder 287
 -, Simon Pihl: se Pihl Sørensen, Simon
 -, Søren 10
 Søvigghus 17, 144, 305, 307, 310
 Tale-læseklassen (Virum Skole) 233-34
 Teknisk Forvaltning 143
 Theill Christiansen, P. 267
 Thomsen, Anna Grethe 268
 -, Poul 99, 106
 -, Thormod 73, 74, 78, 119, 161, 162, 197, 268, 288, 289
 Thurlow-Jensen, Svend 33
 10. klassecenter 88-89, 118, 308, 310
 Tietgen, C. F. 20
 Toftebaksvvej 146, 165, 305
 Toftevang 166
 Toftlund, Carl 240, 241, 242, 244, Carl 299
 Tommerup Jensen, Flemming 75, 78, 294
 Torup Skole 107, 129, 210, 296, 299
 Toubro, Erik 41, 48, 285
 Trier Damgaard, Poul: se Damgaard, Poul Trier
 Trige, Hanete 159
 -, Mogens 23, 28, 50, 56, 151-66, 256, 258, 291, 293, 314
 Trongårdens Idrætsforening 88
 Trongårdsskolen 22, 28, 41, 50, 85-90, 118, 128-29, 144, 159, 163, 167, 173, 174, 175, 180, 194, 195, 218, 286, 287, 288, 290, 295, 308, 310
 Trongårdsskolens Idrætsforening: se Trongårdens Idrætsforening
 Tscherning Sørensen, Frederik 28, 267
 Tømmerhandler Johannes Fogs Fond 2
 Tønsberg, Jeppe 5, 71, 297, 307, 309, 314
 Tørrnæs, Ulla 306
 Taarbæk 278
 Taarbæk Bede- og Skolehus 19, 23, 25
 - Havn 21-22, 24, 27, 118, 160
 - Kirke 20
 - Kirkegård 20
 - Kulturhus 25
 - Samlingen 25
 - Skole 19-28, 75, 128-29, 132, 133, 145, 151, 158-61, 171, 173, 174, 175, 180, 193, 255, 271, 272, 275, 276, 279, 280, 283, 287, 291, 309, 311, 312
 - Strandvej 24, 26, 27, 160
 Tårnby Kommune 253, 285
 U-gården 53, 166
 Ulrikkenborg Allé 66
 Ulrikkenborgskolen 14, 16, 65-72, 76, 79, 127, 129, 133, 134, 164, 166, 170, 171, 175, 177, 280, 284, 287, 291, 296, 300, 303, 311, 314
 Ulrikkenborgvej: se Chr. X's Allé
 Ulse (feriekoloni) 149, 204, 252, 253, 254, 295
 Umeå Kommune 206
 - Universitet 206
 Undervisningsministeriet 54, 86, 181, 183, 184, 185, 190, 194, 195, 196, 206, 208, 213, 269, 277, 280, 291, 292, 294, 302, 306
 Undervisningsministeriets Båndcentral 286
 - kvalitets-udviklingsprojekt (KIF) 45, 46, 138
 Ungdommens Uddannelsesvejledning 306, 309
 Ungdomsskolebestyrelse 303
 Ungdomsskolen: se Lyngby-Taarbæk Ungdomsskole
 Ungdomsskolens navn 280, 303
 UU-Nord (Ungdommens Uddannelsesvejledning) 309
 Vad, Hegert 268
 Vallø Kommune 206
 Vandkunsten (arkitektfirma) 145
 Vestager, Margrethe 306
 Vestergaard Nielsen, Ida 273
 Viberg, Ninna 223, 234
 Vig Jensen, Ole 302
 Vigild, Anna 32
 Villa Pax (Kongevejen 55): se Pax
 Vinkelvej 290
 Virum 58, 74, 79, 82, 84, 155
 - Gymnasium 79, 88, 154, 155, 286
 - Skole 29-38, 58, 88, 119, 120, 121, 124, 131, 134, 136, 142, 144, 147, 150, 151, 154-55, 167, 175, 180, 191, 193, 218, 233, 255, 258, 259, 270, 272, 273, 274, 277, 280, 283, 284, 286, 290, 297, 304, 311, 312, 314
 - Stationsvej 29
 - Statsskole: se Virum Gymnasium
 Virumgade 60 29
 Virum-Sorgenfri Tennisklub 77
 Virumvej 29, 30
 Vistisen, Pia 68, 300, 309
 Voigt, Kirsten 234
 Vænget (klub) 61
 Værløse Flyveplads 85
 Watt (engelsk købmand) 19
 Weiergang, Hans Henrik 256, 258, 295
 Weikop, Steffen 229, 233
 Weile, Jens A. 11, 67
 Wichmand, Lisbeth 221
 Widding, S. 268
 Wiig Hansen, Svend 67
 Wilbek, Birgitte 88, 90
 Willumsen, Søren 39
 Wilmann, Johan 267
 Winther-Rasmussen, Axel Jørgen 79, 84, 154, 155, 156
 Woel, Cai M. 12
 Wolsing-Hansen, Johanne 201
 Wulff Paustian, F.: se Paustian, F. Wulff
 Zahle, C. Th. 271
 Zanchø Andersen, Vibeke 49, 50-51, 52, 54, 56, 150, 311
 Ziegler, Edward 64, 285
 Zoologisk Have 86
 Økonomiudvalget 147
 Øresund 158, 159
 Ørholm 39
 Ørnskov, Kai Aage 119, 127, 133, 141, 181
 Ørsted, H. C. 289
 Østergård (Lundtofte) 39
 Aagesen, Chr. 50, 56, 268
 Aagaard Nielsen, Lasse 43
 Aagaard-Svendsen, Rolf 127-32, 141, 150, 267
 Åløkke (forlag) 222

*Historisk-topografisk Selskab for
Lyngby-Taarbæk Kommune*

Bestyrelsen i 2009:

Vognmand, direktør Vagn Andersen,
formand

Museumsinspektør mag.art.

Inge Mejer Antonsen

Ingeniør Niels G. S. Friderichsen,
næstformand

Arkivar cand.mag. Karen Hjorth

Direktør Bjarne Jespersen,
kasserer

Datanom Hanne Lise Jørgensen

Forfatteren Jan Møller

Revisor Ole Poulsen

Advokat Uffe Thorlacius

Stadsarkivar PhD Jeppe Tønsberg

Borgmester PhD Rolf Aagaard-Svendsen

Selskabets adresse:

Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv

Frieboeshvile

Lyngby Hovedgade 2

2800 Lyngby

Telefon 4588 4383

Telefax 4588 8627

e-mail: bysam@ltk.dk

”Man kan, hvad man vill!”

LYNGBY-BOGEN 2009
UDGIVET AF HISTORISK-TOPOGRAFISK SELSKAB
FOR LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE
ISBN 978-87-87298-41-4